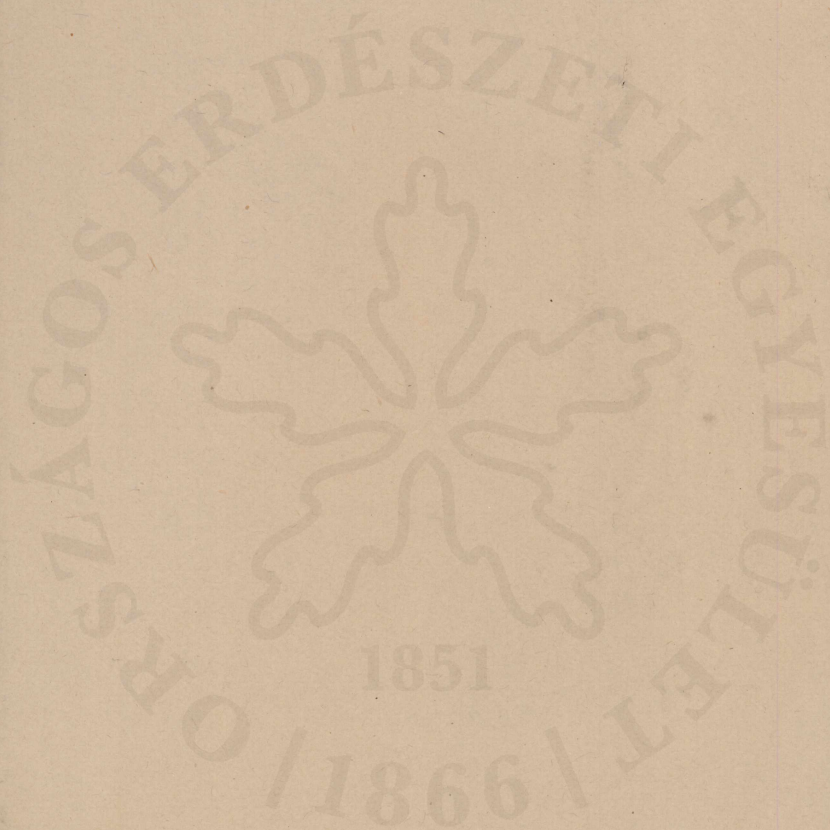

Ák 4133 SZ. MAGYAR ERDŐGAZDA 1925

Magyar Erdőgazda

BORSOD-GÖMÖR-HEVES (TISZAJOBPPARTI) VARMEGYÉK ERDÉSZETI EGYESÜLETÉNEK LAPJA

4/33

I. F. J.

Megjelenik minden hó 1-én.

Szerkesztőség: Pálháza, Abauj-Torna vármege.
Kiadóhely: Keresztény Sajtóállalat Könyvnyomdája
Sátoraljaújhely, Vörösmarty-utca 1. szám.

Szerkesztő:
Onczay László

Évi előfizetési díjak:
Tagoknak 4 aranykorona = 64,000 papirkorona.
Nem tagoknak 10 aranykorona = 160,000 papirkorona.

ERDŐGAZDA

AVYVTA

AN.EH. 2018

A fakihasználási jogok

átruházásával kapcsolatos jogügyletek ellenőrzésének újabb megállapítását teszi lehetővé a napokban megjelent kormányrendelet, (részletes ismertetését lapunk más helyén hozzuk) mely szerint a szerződő felek bíról uton kérhetik a régi, de még mindig érvényben lévő szerződések egységárait arany koronára való átrétekelését.

Elismeréssel adózunk a kormány s vezető szakembereinek megérett gondosságáért s örömmel köszönve a rendelt megjelenséit, hívjuk fel arra az érdekeket védő felhívásunkkal, hogy az érdekeik védő lehetőségével ne felejtsek el élni.

E rendelet bár egyformán jogod ad a szerződő feleknek (ugy a vevő, mint eladóknak) valójában a pénz értékelésének folytatn egyedül süjtött eladó — tehát az erdőbirtokosság — érdekeit szolgálja. Nagy s igaztalan sérelmet van hivatva ez megszüntetni, hiszen a régi szerződések alapján majd minden elzsongaladás nekik kellett a szerencsés s méltányosságát nem mindig ismerő vevőnek az erdőbirtok évi hozamát kiszorgáltatni.

A kedvező körülmények közé került vevő jogtalan gazdagodásának s a hátrányosabb helyzetbe jutott eladó további kizsákmányolásának vet véget e rendelet.

Mikor az állam támogató gyámságát közzönnetel nyugtázok, legyen szabad vezető szakembereinek figyelmét felhívunk arra, hogy a magyar erdőgazdálkodásnak sok baja és problémája vár még megoldásra. E biztató kezdet után kérjük, hogy a kormányzat továbbra is avval a figyelemmel kísérje az erdőgazdaság existenciális ügyeit, mint a jelen esetben tette.

Elismerjük az erdők fenntartása, ok-szerű nevelése s telepítése az, melyre a kormányzatnak a legnagyobb sülyt kell fektetnie, *de valjuk ugyanakkor, hogy a magyar erdőbirtokok commercialis, gazdasági kérdései s a napi élettel jelentkező kisebb-nagyobb süly problémái is bírnak oly fontossággal*, hogy ezek mindegyikével a kormányzatnak nem kevesebb gondossággal kell foglalkoznia.

A békevék rendes üzletmenete, évtizedek során alkalni rendje mellett — talán erre nem volt szükség, de ma, mikor a magyar fatermelés vámvédelemben nem részesíthető, mikor az ország talpraállítását célzó adóterhek elviselhetetlen sülyly neheznek ránk, mikor a pénzhányús üzletlenségek válságos helyzetbe hozta az erdőgazdaságot, mikor a további beruházások s vele a fejlődés lehetősége megszűnt, úgy véljük, hogy az államkormányzat

illetékes tényezőinek az östermelés e fontos ágazatát e vonatkozásában magára hagynia nem szabad. (Ellenkezőleg!) Figyelemmel kell kísérnie életének minden mozzanatát: a gazdaság s birtokepolitikai, a pénzügyi, hitel s adó kérdéseket, a Máv. tarifapolitikáját, a közgazdasági hatóságok, polgári bíróságok s tárminiszteriök szakmánkkal kapcsolatos ítéleteit, joggyakorlatát s rendelkezéseit.

E téren hozott egyoldalú, rosszul értelmezett, szak tudás nélküli, vagy túlhajtott s gazdálkodásunk szükségletét, természetét nem ismerő intézkedések, határozatok nemcsak az intézményes támogatásra s velemre szoruló magyar erdőgazdaságot, hanem a legéletképebb üzemet is megbéníthatják. Ezeket idejekorán észrevenni, ellensúlyozni s kiparizolni ép oly feladata az ére állított vezetőknek, mint az erdők fenntartása, telepítése.

Megvalósítható ez, csak az az előfeltétele, hogy egy világban, szoros kapcsolatban éljenek *vevők az értékelőkkel*, informálódjanak, hogy informáltakassák magukat.

A törzslapok erdőrezslet-leírás

E lapok augusztus—szeptemberi és október—novemberi füzetében Lippóczy Béla és Schn. azt hangoztatják, hogy milyén kívánatos, hasznos és másként alig megszerezhető tapasztalatokat nyújt volna az, ha az erdőrezsleteknek (az egyes faállományok) egész élettörténetét tudnánk. Schn. erre nézve erdőrezsleték szerinti külön nyilvántartót ajánl.

A jól készített erdőgazdasági terv előtárja az erdőgazdaság általános multját, szabályozza a jelent és nyilvántartó részben összeegyüjti a jövőt is érintő és érdeklő adatokat. Ezt a célt szolgálva, a magam részéről megismerő fölöslegesnek, de hátrányosnak látám, ha az üzemtér és üzemyilvántartás keretén kívül vezetnénk bármilyen címen is olyan jegyzéket, ami ugyan-csak a fenti célt szolgálja.

Nem szándékom ez alkalommal az erdőgazdasági terv és nyilvántartás tárgyalásába bocsátkozni — bár az új utasítás előlépte óta eltelt néhány éven át szerzett tapasztalatok folytán ennek is megérkezett az ideje — hanem csak arra szorgozom, ami az erdőrezsleték élettörténetére vonatkozik.

Az üzemtérnek az erdő meglévő állapotát előlütölő részében a részletes erdőleírás az, amely az erdőrezsleteknek teljes képet adja. Erre nézve két rendszer szerint járhatunk el: egyik a *rovatos*, a másik a *törzslapos*.

A rovatos rendszernél (amilyen kezdetől fogva a miénk is) az erdőrezsleték adatai

az erdőrezsleteknek sorrendben, egy táblázatba való bevezetésével *rovatokba* vannak bejegyezve, ahol a meglévő állapot s a következő táblázatokkal kapcsolatos észrevételek kimutatásán kívül másra nincs is hely. Ilyen rendszer mellett — miként az előző cikkek is rámutattak — minden új üzemtér készítésnél úgy eltűnik szemünk elől az erdőrezslet multja, hogy azt csak fáradságos munka árán tudjuk megkérni ék tárti és csak akkor, ha az adatgyűjtés annak idején megfelelő volt.

A törzslap rendszernél (amilyen pl. a mostani bajor) a táblázatos (rovatos) részletes erdőleírás helyett *minden erdőrezsletnek külön törzslapja* van, amelyben meg van írva az erdőrezslet jellegzésére vonatkozó minden adat; hely van adva az adatokban időt folytan beálló változások jellegzésére; hely van arra, hogy a faállomány telepítésének kezdetétől annak teljes kihasználásáig minden följegyzetnek, ami ember beavatkozás, vagy a természet teremtéte folytán az erdőrezsletben előadta magát. Új üzemtér készítésénél a törzslap megmarad, csak a szükséges új bejegyzések kerülnek bele.

Minthogy az erdőgazdálkodás természeté olyan, hogy tapasztalatait csak évek hosszú során gyűjtött adatok alapján sürheti le, az alapos és belterjes gazdálkodásnak szinte nélkülözhetetlen kelléke az erdőrezsletének fenntartásának végzése.

Az előttem írok eléggé rámutattak arra, hogy az erdőgazdálkodásra mily értéket jelentene, ha ismerünk az erdőrezsleték történetét s az az emberek változásával és új üzemtérvek készítésével nem menne feledésbe. Magam is már régebben érzem azt a hiányt s amikor egyesek már régebben is kifejezték előttem hasonló gondolatukat, mindig a fentiekkel válszaltam. Az idők jele, hogy az eszme terjed s bizonyára elkövetkezik majd az is, hogy testet öit.

Addig is a jelen, de még inkább a jövő erdőgazdálkodás számára felette hasznos munkát végeznek, ha legalább a most és ezután települő faállományok részére készítenek erdőrezslet-törzslapot. A törzslap terete nálam már néhány éve megvan. Akik kedves kártsáim közül azt gondolják, hogy tervezetem nekik is megfelelő lesz és szándékoznak ilyen törzslapokat készíteni és vezetni, a kívánt törzslap-mennyiség megjelölésével záveskedjenek értesíteni. Ha elég jelentkező akad, a törzslapomtatványt elkészíttetem és szétküldöm.

Miskolc.

Báty Albert
főördönáncos.

Kérjük az uradalmakat

és tagtársainkat, hogy a szakmánkat érdeklő hirdetéseklet lapunkban tegyék közzé!

A kőrís terjeszkedéséről.

Lippóczy Bélának a „Magyar Erdőgazda” 1924. 8–9. számában megjelent közlése a kőrís terjeszkedésére mutat rá, melyet bár láttunk, de előddig nem beszélünk róla. Ezzel a kérdéssel is érdemes behatóbban foglalkozni, mert a kőrís termesztése meglehetősen súlyosabb következményekkel fog járni, mint a gyertyáné s könnyen válhat Lippóczyának a prognosisa, hogy a kőrís által elhódított területek visszaszerzése még so gondot fog okozni a magyar erdőgazdálknak.

Tudjuk, a növénytanok egyöntetűen azt tartják, hogy a kőrís talajigénye nagy, az ásványi anyagokban gazdag, mely és nedves talajokat kedveli. Ilyen talajon, tehát kimondott termőhelyén, kifogástalan, egyenes, hengeres törzset nevel, kitűnő értékű műfát ad. Kivánatos is, hogy ilyen talajon a kőrís mindig is megtaláljuk.

Am egészen másképp festenek a kőrísre a gerinceken s meredek oldalokon, hol rendszerint elégtelenül fordulnak elő s alacsony, száradó törzseikkel egy szomorú, pusztuló erdő képét mutatják.

Ezen előfordulási helyén tényleg veszedelmet jelent a kőrís, mert eltekinve attól, hogy értékes faanyagot nem szolgáltat, a talai elszegényesedést idézi elő. Gyér lombzata alig árnyékol, a nap erősen süti az erdőtalajt, a szél kihordja az amúgy is kevés alomtakarót. Éppen a talaj lerontásának jelent nagyobb veszedelmet a gyertyánról, mert míg az sűrű állásúval, bő lombhullatásával a talajt javítja egész életartama alatt, addig a kezdetben sűrű, járhatatlan kőríse hamar kigyérül, a rossz talajon hosszönvekedése megakad s a vágásforduló vége előtt pusztulásnak indulva, léket bont az erdő eddigi zárt menyetein. A lékek kórjánya álló fák pedig bővebb világossághoz jutva, évről-évre termik a magot, melyek a szétlő tovasodortatva, nagy távolságra bevetik az erőt. Terjeszkedik a kőrís, halad a gerincekről a völgyek felé s nyulunk bármily óvatosan is a riktó vágásokkal az erdőhöz, az arasznyi kőríscsemete a legkisebb felszabadítást is meghálálja, nyulni kezd s mire egy várvárvárt magteremtő év után meglepészik a tenyészteni kívánt fának, a kőrís már messze felelt van. Korán örül az az erdőgazda, aki a kendersűrű kőríse láttára azt hiszi, hogy természetes felújítása jó sikerült, megkezdheti a csemeték felszabadítását. Az egyre vehemensebben először kőrís maga alá szorit mindent s jó, ha annyi nemesebb és értékesebb fajjal van a fiatalosban, hogy van még mit kikeresztészedni a tisztító vágások segítségével. S ha a tisztítás nem történik meg időben s kellő erővel a kőrís rovására (amit eddig még igen tettünk meg), akkor a fajok harcában a kőrís marad a helyzet ura s keletkezik egy, jóformán elégtelen, kőríse, ami pedig — mint fentebb vázoltam — a talaj elszegényesedése vezet. (Hogy jó elegy-árvány erdők után mily ször, majdnem elégtelen kőrísekkel keletkeznek, arra eklaktáns példákat találunk ugy a Bakony, mint a Bükkhegységben).

A kőrísek gyors terjeszkedését elősegíti a gyakori magtermés s magjának kicsisége, ami a természetes felújítás esetében számottevő tényező. A nagymagvúak ugyanis, mint a tölgy, bükk, cser, gesztenye feltélenül jobban előkészített talajt s erősebb

lombalmot kívának, mint a kismagvúak, nevezetesen a kőrís, gyertyán és juhar, melyek lombágy nélkül is fejlődésnek indulnak. A kopárosodó gerinceken, meredek oldalakon pedig a nagymagvú fák megtelepedéséhez szükséges lombalom legelőbb-ször hiányzik.

A kőrís magjának szárnys volta, a talaj minőségével s előkészítettségével szemben jelentkező kisebb igénye, valamint a második tavaszon való csirázása biztosítja a könnyebb megtelepedést s terjeszkedést, jó sarjadzása s az a körülmény, hogy fiatal korában jól tűri az árnyékot, elősegíti a fennmaradását. Ezek mind olyan tényezők, amelyeknél fogva a kőríse a természetes felújítás folyamán — különösen a rossz termőhelyeken — nagyon kell vigyázni. Az eddigi tapasztalat ugyanis azt mutatja, hogy a gyengébben sikerült felújításokban mindennél a kőrís dominál, de nem a nekik megfelelő termőhelyen.

Fritsch Antal.

Egyesületi hírek.

Tagsági és előfizetési díjak az egyesület folyószámlája javára a Magyar Általános Hitelbank fiókjához Sátoraljuhelyi fiuzendők be. (Befizetési lap mellékelve).

1925. évi január hó 1-ével új előfizetési évet nyitunk.

A „Magyar Erdőgazda” évi előfizetési díja
 4 aranykorona a 16,000 K. 64,000 K.
 nem tagokak 10 " 16,000 K. 160,000 K.

Tagdíj az 1925. évre 6 aranyk. a 16,000 K. 96,000 K.

Az egyesület ügyeit érintő levelezések Schudich Nándor uradalmi főerdőmérnök, egyesületi titkár Füzér, u. p. Füzérkömlös, a lapunkat érintő közlemények pedig Onczay László urad. erdőtanácsos Pálháza, Abauj-Torna vm. címre intézendők.

December hó 16-án tartotta meg egyesületünk rendező őszi közgyűlést.

Az elnök zsvéles szavakkal üdvözölve s megjelenteket a közgyűlést megnyitja és a mult gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére Béky Albert és dr. Saad Andor tagokat kéri fel.

Meleg hangon emlékszik meg a nyár folyamán tartott diósőryi tanulmányútról s hálás szavakkal tölcsmolja az egyesület köszönetét a vendéglátó államkincstárnak s a rendező tisztikárnak.

A tanulmányi kirándulást az egyesület az 1925. év során is meg szándékozik — a tradícióknak megfelelően — rendezni. Az elnök, az egyesület védőnéke és saját nevében a tulajdonokat képező, egymással határos erdőbirtokok megtekintését ajánlja fel.

Földváry az elnök bejelentését örömmel veszi és a szives meghívásért a tagok hálás köszönetét tölcsmolja.

Elnök bejelenti, hogy az egyesület tiszteletbeli tagját Kaán Károlyt, államtitkárrá történt kinevezése, valamint az akadémia levelező tagjává történt megválasztása alkalmából az egyesület nevében üdvözölte. Örömdetes tudomásul szöglél.

Kéri továbbá, hogy a Magyar Erdőgazda 1924. évi legjobb erdőgazdasági cikkének járó jutalom odaítélésére 3 tagból álló bíráló bizottság küldessék ki.

A közgyűlés a választmány javaslatára a bizottság tagjává az elnökön kívül Földváry Miksa és Tornay Gyula tagokat delegálja, egyúttal Földváryt az elnök javaslatára az alapszabálybíró bizottságába is bevalásztja.

Az elnök bejelentéseinek tudomásul vétele után a titkár felolvassa a mult utes jegyzőkönyvét, amely változatlanul hitelesítve lett.

Onczay ügyvezető jelenti, hogy a soproni főiskola részére történt gyűjtés befejezést nyert. A gyűjtés eredménye 10.455.102 korona be lett fizetve és az összeg átvetélt, valamint az elszámolások helyességét a főiskola rektora elismerte és az egyesületnek a főiskolai tanács nevében hálás köszönetét fejezte ki.

A közgyűlés az ügyvezetőnek a gyűjtésre vonatkozó bejelentését elismeréssel tudomásul veszi és részére a felmentvényt megadja.

A fatörszére vonatkozólag ügyvezető jelenti, hogy annak megalakulása rövid időn belül valóra válik. Az illetékes tényezők megérték, hogy a megalakulást előlélesztő bizottságba az egyesület meghívást fog kapni.

A mezőgazdasági hitel minitájára az erdőgazdasági hitel biztosítása érdekében folnak a tárgyalások, sajnos a kedvezőlen pénzügyi situatio s e hitel nem mobil volta, ennek megvalósítása elé súlyos akadályt gördít.

A Nemzeti Bank legfeljebb három hónapi váltóhitelt hajlandó nyújtani, holott az erdőgazdaságnak legalább is 6 hónapi hitellel kell dolgoznia és így az erdőgazdaság csakis bankgarantia mellett szerezhet ezidőszert s 3 hónappal nem hosszabb lejáratú kölcsönt, amelynek kamatából a Nemzeti Bank 12%-ával szemben éppen az igénybe venni kényszerült bankgarantia miatt, annak kétszerese.

Kéri a közgyűlést felhatalmazását, hogy az egyesület a közvetlenül nyerhető ocsó hitel érdekében akcióbá lépessen s az ez irányban parallel működökkel az érintkezést felvehesse.

Waldbott báró szerint még a 12%-os hitel is túl nagy terhet ró az erdőgazdaságra, s azt legfeljebb csak az erdőipari üzemek vehetik igénybe.

A közgyűlés ügyvezető javaslatához egyhangual hozzájárul.

Ügyvezető jelenti, hogy az OMGE-nek, a GYOSZ-nak a magyon és jövedelmén adóra vonatkozó pénzügyminiszteri rendelet tervezetét hozzáállásra előzetesen megküldötték, addig sem az OEE, sem pedig a saját egyesületünk azt meg nem kaptá, pedig az erdőgazdaságot e rendelet nagyon súlyosan érintette.

Javasolja, hogy az egyesület felirhat forduljon a pénzügyminiszterhez s kérje, hogy a jövőben az erdőgazdaságot érintő ily rendelkezéseit, az egyenlő elbánás elvén, hozzáállásra az erdőgazdasági érdekeltségének is adja ki.

A közgyűlés a javaslathoz hozzájárul.

Ügyvezető a lap panaszaival szemben részletesen tárgyalta két sérelmet teszi szövbá. Az egyik az, hogy egy tiszaparti erdőbirtokos üzemterv szerint kezelt erdejéből az erdőfelügyelőség és földmüvelésügyi miniszter bevonása nélkül — az eljáró közigazgatási hatóság — 8000 fűm. rószanyag kitermelésére hatalmazta az Armentesítő Társulatot. Bár a birtokos a határozatot a földmüvelésügyi miniszterhez megfellebbezte,

Innen-onnan.

— **Elváltások az Alföld képeiben.**
Ezen a címen tartotta nagy hallgatóság előtt november hó 24-én Kaán Károly földművelésügyi államtitkár székfoglalóját a Magyar Tudományos Akadémiában.

Bevezetésében megköszönt akadémiái taggá történt megválasztását, majd rámutatott arra, hogy a Nagy Magyar Alföld gazdasági boldogulásának problémáit címtől munkája »Elváltások az Alföld képeiben« címen írta le. Tejezelenül törekedett anyagát választotta székfoglalója anyagává.

Felovásást ezen bevezetés után azzal kezdte, hogy a Nagy Magyar Alföld képe az idők során nagyon átalakult. A dilúvium utáni főleg az erdős lápos állapot jellemezte az Alföldet. Ahol az ember azután megjelent az Alföldön és ott boldogulását kereste, irrotta az erdőt s ezzel az erdőirtással igen lassan bár, de fokozatosan az Alföld növény-fiziológiai klímáját is átalakította.

Honfoglaláskor már terjedelmes úr-é rónák, nyirkoslegelők váltakoztak nagy erdőestekkel, lapokkal, herkekkel, a melyeket kigyózó erők és folyó ágak szedleltek.

Állást foglalt azaz a nézőponttal szemben, mely az Alföld mindenkor fállan voltát vitatta. Azok mellet állt, akik az Alföld egykori erdős voltát hangoztatják s történeti adatokkal és okmányokkal bizonyította, hogy a Kis- és Nagykunság, Debrecen mellett és a Hortobágyon is, a Körös mentén, Kecskemét vidékén és egybeitt az Alföldön erdős voltak.

Az erdők azonban fűzrel-vassal pusztították s a kétségtelemül megállapítható nyomok szerint a vizeket is már korán elvezetni igyekeztek, hogy minél több legelőt biztosítsanak a mind jobban fejlődő állattenyésztésnek. Előjárta ebben a monostorok és egyéb egyházi szervezetek, mint az akkori kulturális előrehaladás vezérharcosai.

Tudományos megállapítás szerint számos tó, sőt folyóvíz szűnt meg ebben az időben, a melyek előnében bizonyára az ember kezének is része van.

Ez a legeltetés kapcsolatos és mind nagyobb arányokban kifejlett állattenyésztés befolyásolta ezután jórészt az Alföld képeinek további elváltozásait is.

A török dúlás azonban nemcsak megakadályozta a gazdasági előrehaladást, de azt jórészt meg is semmisítette. A török hódoltság alatt és a felmentő harcok idején elpusztult az erdők s a fűzék és a legelő marha pusztultai nyomán már ritkított sívóvá lesz a homok is. Megsemmisültek a falvak s velük eltűnt a lakosság is és az állatállomány. A folyóvizek medre pedig a hegyvidéken történt nagy erdőpusztítások és árnyatlan legeltetések miatt támadt kopárság és vízmosások révén megeltt hordalékkal, ami gyakori árvizeknek és elpóvsnyósodásnak lett okozója.

Ilyen leromlás után azután csak lassan tud magához térni az Alföld.

A pusztaságot kezdetben bérelgetéssel hasznosították. Idegenből, messze keletről és egyéb vidékekről hoznak igen nagy számban marhákat és azt legeltetik és felhajtják.

A mindinkább szaporodó marha mindjobban kiéli, feltépi a már megviselt homoki fődéke kergét. És mert a lepusztított erdők már nem akasztják meg utjúbba a szeleket, ezek elborítanak a sívó homokkal nagy felületeket. Tavakat löltenek be, erdőket, házakat temetnek el.

Csak szigorú törvényes és kormányzati intézkedések tudják a XVIII. században; és a XIX. század elején megakasztani a mindinkább fokozódó veszedelmet.

Az erdőpusztításnál megváltozott bioklimatikus viszonyok mellett az eszkeszedés is mindjobban terjed, amit a meginduló árvízvédelmi és folyószabályozási munkák szartó hatása még fokoz.

Nem gáncs ez a Széchenyi és Vásárhelyi kiváló munkájára. Széchenyi nemcsak az árvizektől kívánta megmenteni az Alföldet, de mint maga írta virágos kertét szándékozott azt varázsolni. Nem rajta mulott, hogy nem valósíthatja meg szép koncepcióját.

A jelen mérnöki munkákkal ármentesített 65 millió hekt. hold föld egy értékében fel sem beszélhető közgazdasági tényező! Nem is a mérnöki tevékenység mulott, hogy az ármentesítő, folyószabályozó és belvíz-vezető munkálatok kapcsán nem létesíthetünk elégséges arányban hajóhátó csatornákat, öntöző berendezéseket, halastavakat stb. amelyek rendeltetésük mellett közzelvet a víztárolásnak s az Alföld nyirkosabb viszonylatban tartásának szolgálataiba is szegődhetik volna.

Főképpen pedig nem követte e munkálatok olyan közgazdasági tevékenység, mely azok szartó hatását elensúlyozhatta volna. Nem gondoskodtak a megmaradt alföldi erdők fentartásáról, új erdők telepítéséről stb.

Pedig nem lehet, hogy megmaradjan az Alföld a mai egy s más tekintetben tarthatatlan viszonyai között a természet megzavarát és egyensúlyba még nem hozott rendje mellett.

Széchenyi terve nem utópia, de egy genialis egy jóvendőbe látás, egy jól átgondolt gazdasági politika reális és egészséges váza. Az Alföld közgazdasági kifejlesztéséhez szükséges feltételek biztosítása nem is kéthely sokáig s ezek valóra válása esetén következnek be majd a nagy rónaság képeinek legszebb elváltozása.

A természeti tényezők egyensúlyba juthatnak, közgazdaságilag felvirulhat, eszeieleg virágos pompájába kerülhet az Alföld és mindezzel bekövetkezhet a Széchenyi Alföldet illető eszméinek a glóriája!

A felovásás befejeztél Horváth Géza, az Akadémia II. osztályának elnöke üdvözölte az új utat.

— **A fakhasználati jogok átruházásával kapcsolatos jogügyletek elenzolgáltatásának újabb megállapításáról** intézkedik a m. kir. miniszteriumnak 8418/1924. M. E. számú rendelete. (Megjelent a B. K. 281. számban).

Az erdei fakhasználati jogok átruházásért (erdei fakészletének lábán, vagy kitermelve előre eladásért), nemkülönben az erdei mellékhasználatok gyártásáért az 1924. és az ezt követő naptrái években a szerződéssel kikötött, vagy utóbb egyezséggel, ítélettel vagy egyéb módon megállapított elenzolgáltatást kell teljesíteni.

Ha a teljesítendő elenzolgáltatás pénzbeli és a pénz értékének eltolódása vagy az általános gazdasági viszonyokban beállott egyéb változás miatt már nem képviseli a felek szerződéses akaratának megfelelő értéket, bármely fél bírót uton kérheti, hogy az 1924. évben s az ezt követő naptrái években teljesítendő szolgáltatásokra eső elenzolgáltatás a még hátralevő egész szerződési időtartamra, a változott viszonyoknak megfelelően, meghatározott mennyiségű aranykorona értékben állapítsák meg.

E megállapítás a szerződéssel kikötött pénzbeli mellék szolgáltatásokra (kötőber, bánatpénz stb.) is lehet kérni.

Nem lehet kérni oly pénzbeli elenzolgáltatás újabb megállapítását, amelyet a kötelezett fél a jelen rendelet éretelep előtt akár egy összegben, akár részletekben már előre kifizetett s az megszabott fizetési összeg a fizetés idejében itéleti, vagy egyezségi megállapítás szerint, vagy az akkori tényleges értékvizonyokhoz képest a felek szerződéses akaratának megfelelő értéket képvisel, vagy pedig ha a fizetés a fél fenntartás nélkül előadta. Nem is lehet továbbá kérni az újabb megállapítást akkor sem, ha az elenzolgáltatás

terményben, aranyban, ezüstben, külföldi pénzbenben van megállapítva.

A szerződéssel kikötött elenzolgáltatás felül külön elenzolgáltatás megállapítását is kérheti az érdekel fél, ha kimutatja, hogy a szerződésben kikötött feltételek, vagy határidőktől eltérő használat következtében vagyoni hátrány éri.

A jelen rendelet alapján bírót uton megállapított mindenkor elenzolgáltatásnak újabb megállapítását a bíróságtól kérni többé nem lehet.

Az aranykorona értékben megállapított elenzolgáltatást a fizetés napján érvényben lévő ártámítási kulcs alapulvételével, magyar állam-, vagy bankjegyekben kell teljesíteni.

Az aranykorona értékben megállapított elenzolgáltatásba az arra már előleget előre fizetett pénzösszeg beszámítat nver.

E tárgyú kérelem, az erdő, vagy a kitermelte faanyag fekvése szerint illetékes kir. törvényszéknel terjesztendő elő.

A kérelemben mellékelni kell az erdő, vagy a faanyag helyét feltüntető vázlatraizot a kérelemben elő kell adni az erdő, vagy a faanyag helyének a legközelebbi vasuti állomástól való távolságot, a fatermelés, fuvarozással és szállítással kapcsolatos költségeket s mindazokat a körülményeket, amelyek a kérelem elbírására fontosak lehetnek.

A kérelemben határozottnak meg kell jelölni azt az aranykorona mennyiséget is, amelynek megállapítását a fél kéri.

A kérelem benyújtásának az eladott, de még tövön álló fakészlet vagy a már kitermelte, de még át nem adott faanyag átadására halasztó hatálya van.

A kérelem benyújtásának halasztó hatálya megszűnik, ha a vevő a követelt elenzolgáltatás biztosítékot nyújt.

A jelen rendelet alkalmazása során lemerülő viták eldöntése csupán az e rendelettel kijelölt bíróság, illetőleg a bíróságnál alakított ügybírószék elé vihető.

A ügybírószék elnököből és két szakértő tagból állnak. Elnök a törvényszék elnöke jelöli ki, egy szakértő tagját — az okl. erdőmérnökök sorából — a kérelemző fél, másik szakértő tagját pedig az ellenfél.

A ügybírószék előtt folyó tárgyalásra meg kell hívni az illetékes m. kir. járási erdőgondnokság vezetőjét is.

A bíróság előtt a fél személyesen járhat el, de magát ügyvédrel is képviselheti.

A ügybírószék alakí eljárási szabályokhoz köve egyekben nincsen, a kérelem, a bejelentés, vagy szakvélemény elbírálásánál figyelemt érdemül minden körülménynek, a beruházási, termelési és értékesítési lehetőségek változásának gondos mérvelevélével a méltányosság alapján szavatmegosztás esetében szöbbséggel határoz; határozatait indokolni köteles. A határozatokat csak a ügybírószék elnöke írja alá. A ügybírószéknek érdemben hozott határozata ellen az ítéletbaba vegyes tanácsbaba lehet felebbezni.

Az a fél, aki a szolgáltatás ezen megállapítását sérelmesnek találja, a jogügylettől elállhat s az eladótól meg nem vett faanyagot rendelkezésre bocsáthatja.

Elállásnak nincs helye, ha a ügybírószék megállapítja, hogy az előlani kívánó fél az újonnan megállapított elenzolgáltatás teljesítése ellenére is, a fakhasználati vagy a jogügylettől folyó egyéb jogok gyakorlása utján rendes polgári haszonhoz jut, vagy hogy a megelőző években hozott jóvedelem a rendes polgári haszonl tekintékeny meg haladta.

Zemplérvármegyei Keresztény Sajtóvállalat Saujhely könyvnyomdájá könyvesboltja

minden az erdő- és mezőgazdaságokban, ipari és kereskedelmi vállalatoknál használt nyomtatványt ízléses kivitelben, jutányos áron készit.

Vidéki megrendelésekért gyorsan, pontosan és lelkiismeretesen intézkedik el.

(Kacinczy-utca II.) raklói tartó szépirodalmi újdonságokat, tudományos és szaknyelveket, keresztény imakönyveket, papir, író- és rajzrejték.

Magyar Erdőgazda

BORSOD-GÖMÖR-HEVES (TISZAJOBBPARTI) VARMEGYÉK ERDÉSZETI EGYESÜLETÉNEK LAPJA.

Megjelenik minden hó 1-én.

Szerkesztőség: Pálháza, Abauj-Torna vármegye.
Kiadóhivatal: Keresztény Sajtóállalat könyvnyomdája
Sátorlajuhely, Vörösmarty-utca 1. szám.

Szerkeszti:
Onczy László

Évi előfizetési díjak:
Tagoknak 4 aranykorona = 64.000 papirkorona.
Nem tagoknak 10 aranykorona = 160.000 papirkorona.

Erdőgazdaságunk és a forgalmi adó.

A magyar erdőgazdasággal — amit lapunkban már több ízben is kifejtünk — indokolatlan ridegséggel és mostohán bántak, különösen az adóztatás terén.

Az általános súlyos gazdasági helyzet oly válságba sodorta a fakereskedelmet és ennek következtében magát az erdőgazdaságot, hogy ma már nem az elszünetelt méltánytalanság, hanem létérdekeink kérését az erősebb védekezésre.

A szintén sérelmes vagyonaóval már foglalkoztunk. Jelen sorainkban egyedül a most éppen aktuális forgalmi adóra térünk ki.

A forgalmi adóról rendelkező törvények az őstermelést külön elbírálás alá veszik és az alól mentesítik.

Igy nem fizet adót a mező-szőlőgazdaság, a kertészet, gyümölcs-zöldségtermelés, állattenyésztés, méhészet, vadászat, halászat.

Mindenki azt hinné, hogy egy ilyen módon kimondott elv bizonyos erkölcsi és gazdasági alapon nyugszik és hogy ez logikusan az őstermelés minden ágazatára vonatkozik. Az erdőgazdaság — mely par excellence őstermelő — azonban kivételt képez; neki a forgalmi adót fizetnie kell! Miért? Erre a végrehajtási utasításnak az a magyarázata, mert: »az erdőgazdaság bevételai nem esnek őrési adó alá«. Komoly argumentációk és nem tekinthető. Hiszen a szőlőgazdaságot, kertészetet, gyümölcs-zöldségtermelést, az állattenyésztést, a méhészetet stb., amelyek a forgalmi adó alól ki vannak véve, ez az adó szinte nem terheli s a mezőgazdaságot érintő őrési adó a forgalmi adó terhével egy napon sem hasonlítható össze.

Nem volt szöszölőnk, nem tudtunk védekezni, talán a hangunk is sütny volt s erőtlen, elnyelte a többi kedvelt gyermek zanjong követelése.

Most, amikor a forgalmi adórendszer reformjáról van szó, Magyarország erdőgazdái nevében tiltakozunk ezen igazságtalan és helyt nem álló elbírálás ellen és követeljük, hogy mint őstermelők, mi se essünk más és más súlyosabb megterheltes alá, mint annak többi ágazata, annál is inkább, mert erdőgazdaságunk jelenlegi helyzetében nem bírja azt elviselni, ellenkezőleg inkább támogatást kíván.

Bár az őstermelés többi ágazata is nehezen küzdenek, mégis módjukban áll a konjunktúrához simulni, a termelési a viszonyoknak megfelelően változtatni és azt forszírozni, ami az adott

időben a legnagyobb hasznot hozza. Eltekintve ettől, sokkal előnyösebb helyzetben vannak, mert a sokféle gazdasági termények között az egyik nagyobb kelendősége és a vele járó jobb forgalmi ár, kiegyenlíti az esetleg más helyen mutatkozó veszteséget. Nincs ez így az erdőgazdaságban, ahol üzletterv vagy hatósági engedély írja elő az évi termelési. Akár van piaca, akár nincs a termelt anyagnak, ha drága a napszám és a fuvar, az erdőgazdának termelnie kell, hogy bevételét valamiképpen biztosítsa és az őrési adókat fizetni tudja.

Amíg a mezőgazdaság hasznot húz a magas buzaárakból, ugyanakkor ennek függvényeként, az erdőgazdaság munkabérei emelkednek, pedig a termelvényeinek ára csökken. E kiálló ellentét meg kiállóbb ellentéteket, a többi, jobb sorsban levő őstermelési ágazat között a forgalmi adó alól; a mindezek mentesít legnehezebb viszonyok között levő erdőgazdaság pedig fizetni kényszerül azt.

Egyenlő jogot követelünk az őstermelés minden ágának. Mi erdőgazdák számban sokkal, de sokkal kisebb tömeggel léphetünk fel, mint a mezőgazdasági érdekelttség, de mert termelvényeink éppen oly közsükségleti cikket képeznek, kérjük tisztelettel a magas kormányt, és a törvényhozást, a gazdaságtörvénytelen tanítása nyomán vegye védelmébe a gazdaságilag gyengébb felet.

Teljes joggal kérhetjük, hogy a reform során az erdőgazdasági őstermelésre kivett forgalmi adó törlőttessék és e tekintetben egyforma elbírálás alá eszünk az őstermelés többi ágával.

Súlyos hibát követ el, ki még ma is a háborús évek konjunktúráján és az integer Magyarország szeméjében át nézi a hazai erdőgazdaságot s annak teherbíró képességét.

A forgalmi adórendszeren belül is súlyos igazságtalanság érte a magyar erdőgazdaságot az adó alapelveinek sérelmével. Az őstermelés mostoha gyermeke még ez elveknél sem számíthat egyenlő elbírálásra, sőt elvek nélkül és elvek ellenére is üti. A forgalmi adó a forgalmat adóztatja meg. Forgalom alatt értendő az olyan ügylet, amikor ellenérték mellett megy a termény az egyik tulajdonból a másik tulajdonába. Mi kötelesek vagyunk az őstermelésből származó azon anyagokért is forgalmi adót fizetni, melyet nem hozunk forgalomba, hanem azt a gazdaságunkban eltűnk fel.

Bárki más ehéti kenyérét, krumpliját, gyümölcsét, amit termelt; ihatja a saját borát, hasznáhatja maga nevelt állatit, etelheti szénáját, takarmányát, csak az

erdőgazda kénytelen forgalmi adót fizetni minden terményéért s akkor is fizeti a forgalmi adót, ha egyik kezéből áttesz valamit a másik kezébe.

Most még csak egy kérdés. Mit véteft a magyar erdőgazdaság, hogy oly mostohán bántak vele? Miért üldözik? Azért, hogy végleg tönkre menjen az a kevés, amit balsorsunk meghagyott az egykori hatalmas erdőeszeinkből? Ezt nem tételzhetjük fel mégsem. A tények azonban ezt a látszatot keltik.

A tévedések és hibák sorozata meg kell, hogy szűnjön, hisz belepusztultunk.

Kérjük, hogy az illetékes tényezők az erdőgazdaság képviselőit hallgassák meg, velük együtt hatoljanak a dolog mélyébe s lássák meg a hibákat és bajokat s egyforma igazsággal, de mindig csak a teherbíró képesség arányában vessék ki azokat a terheket, melyre az állambiztartásban szükség van. Nem kérünk egyebet, csak igazságot, mely az erdőgazdaság helyes ismeretén épüljön fel.

Bárd Waldbott Kelemen.

Gyűritésekről.

Valamikor a fokozatos felújító vágásmódra berendezett zálerdők üzemberendezési munkálatainál elő volt írva, hogy amennyiben a vetővágástól számított 5 év alatt a terület be nem veténylik, az tarra vágandó s mesterségesen erdőstíndó be. Ez az elmélet persze már a múlté!

Nem a múlté azonban a gyűritések terén még szintén Selméről hozott elmélet: „Korán, gyakran, mérsékeltén” s az ebből származott — a gyűritések hatósági engedélyezésénél, vagy az üzlettervek előírásaiiban szereplő — azon az előbbihez hasonló sablonos kikötés, hogy ezek foganatosításánál „a zárlat meg ne szakítsanak”.

Dr. Fehér Dániel az 1923. évi február 22-én tartott felolvasásában megállapítja, hogy: „az ártódlés egy nagy horderejű operatív beavatkozás az erdő életébe, melyre határozott normát épüny nem lehet felállítani, mint az operáló szébesznek utasítást adni előre a helyzet ismerete nélkül”.

Tudjuk, hogy az említett sablonos elmélettel szemben Krafft nyomán Dr. Heck kivételre először a gyűritések gyakorlati „természetes” alkalmazását, melynek elve — a kísérletek egész sorára támaszkodva — röviden oda csucosodik ki, hogy minden fa kivágandó, mely egy nálánál értéke: ebb egyedet fejlődésében gátol.

Bizonyított talált t. i., hogy a sűrű záródások nemcsak az elnyomott egyedekre, de a kiemelkedőkre is kártékonyak, amennyiben ezek fejlődésében stagnáló áll be. Ezenkívül a sűrű faállomány ellenálló képessége minden irányban erősen legyengül. De végül nagy kárára van a talaj termő-

erejének is, amennyiben ily sűrűségek alatt csak *nyers* humus van jelen, mely a tűzveszélyt, de nem a faegyedek növekedését szolgálja.

Hogy mindezen hátrányok eliminálásának s emellett az uralkodó állomány mennyiségi s minőségi növekedésben hatatos segítségéhez juthasson, szükség van arra, hogy ennek törzsei *szabad dűlásba*, világos növekedés hosszának. A záródások tehát megszakítandók, természetesen csak ideiglenesen.

Ezt az előírást már két évized előtt az erdészeti kísérleti állomások nemzetközi szövetsége is Mariabrunban elfogadta!

Ezek nyomán s valószínűleg saját pontos kísérletei alapján állapította meg Róth Gyula 1920. július 8-i felolvasásában a gyakorlat helyes tanát: „A záródásbontó áterdősítésre egyenesen szükség van, amint azt a tudományos kutatás már *teljes egyetértéssel* meg is alapította. A világosság bebecsátása az erdőbe a leghatalmasabban tényezője a fatermelésnek, a többtermelésnek, a fak hizlalásának”.

Ugyancsak ezt az utat mutatja erdészeti jelenlegi vezetője is „A nemzeti erdővagyon közgazdasági jelentősége” című értekezésében, midőn kifejti, hogy: „A gyengébb példányokat elnyomják az erősebbek s a létért való tusában nemcsak a gyengébbek mennek tönkre, de megfelelő fejlődésükben hátráltatva vannak az erősebbek is, ha az ember közbe nem lép. A gyengébbek kiszedendők, hogy a fak koronáinak kifejlődése fokoztassék s egyben a világosságba hozott fapédányok törzsének tömegbeli gyarapodása elősegítették”.

Ezen röviden vázolt gyakorlati igazságok juttatták eszembe, hogy ezeltől egy negyedszázaddal — ideiglenesen elvesztett kincsess Erdélyünk dombvidéki tölgyeseiben — mint megyei, később járási erdőgazdónok előszerelettel végeztem ily *záródásbontó* gyérítéket, melyek a birtokosok jóvedelmét is szépen emelték. S a folyó év őszén látogatámba ott járt egy ismerősömötől küldötték régi erdőbirtokosaim a jóleső üzenetet, hogy ezen gyérítési területek máig mily remek állabokká fejlődtek.

Hát igaz van dr. Fehér Dánielnek: határozott normát a gyérítésekre felállítani bizony nem lehet, legkevésbé a mai nap, midőn közcél lett a sarjerdők szalárdokká átalakítása. Adva pl. egy 50 éves, elég jó talajon álló 0.8—0.9 záródású sarjrló kelt tölgyes, mely szintén szalárdorszállt alálatandó át. Minden tuskón 3—4 törzs rögvidi. Hogy lehessen ebből szalárdort névelni, hacsak az üzemtervegy előírt „elhált és beteg” egyedek szedhetők ki oly módon, hogy a záródás meg ne szakítottassék? IHiszen ha minden tuskóról csak egy sarját vágunk ki, már is itt-ott a záródás megszakad s emellett egyáltalán semmit el nem értünk, sem a fában, sem a talajban. Ez még csak nem is erdőápolás, annál kevésbé előkészítő áttérés a szalárdóhöz!

Ily esetben bizony át kell térnünk a számos kísérlet bizonyította újabb „modern” erdőgazdasági elvekhez s ha célt akarunk elérni, bizony meg kell szakítani azt a záródást; természetesen csak annyira, hogy

az legalább 2—3 év alatt helyreálljon. Ami ügyesen végrehajtva, teljes bizonyossággal bel is következik.

A gyérítések feltételei közül tehát — a cél s az okserű modernbe gazdálkodás érdekében — azt a pontot, hogy „a záródás meg ne szakítottassék”, helyesbíteni kell olyképen, hogy a „záródás tartásának” meg ne szakítottassék. *Craus Géza.*

Az erdők vagyonszállása a megszállt Felvidéken.

Olvasónk előtt bizonyára ismeretes, hogy a megszállt Felvidéken most folynak a vagyonszállás s a vagyonszállásról dőzsma-kivételések, jölehet az ezekre vonatkozó bevallások még az 1920. évben lettek betervezve.

A nagy késedelmet jórészt az erdők értékelése körül támadt számos nézeteltérés okozta úgy, hogy a prágai pénzügyminisztérium kénytelen volt az elmúlt évben a slovenskói erdők értékelésének irányelveit rendeletileg szabályozni.

Miután a rendelet a m. kir. pénzügyminiszter által kiadottal szemben sok tekintetben eltér, továbbá mert erdőbirtokosaink egy része Slovenskóban érdekelve van, szükségesség tartjuk az olvasónk előtt főbb vonásokban ismertetni.

A rendelet általában az erdők értékelésének kétfele módját különbözteti meg. Azon erdők értékelése, amelyekre nézve 1914. év előtt üzemterv volt felállítva s rendszeres gazdasági számadási könyvek lettek vezetve, általában a tiszta hozam értéke alapján becslendők, míg minden más esetben a talaj s a faállomány értéke külön-külön a kiadott táblázatok szerint állapítandó meg.

A tiszta hozam nem egyéb, mint a főelő s mellékhasználatok értéke, levonva belőlük az üzemi s kezelési költségeket.

A rendelet a használatok értékeinek megállapításánál kétfele hozamot különböztet meg s pedig a szabályos állapotnak s az üzemtervi előírásnak megfelelőt.

Az első a szabályos vágásterületnek a fahasználati tervben megállapított hektáronkénti átlagos fatömeggel való szorzata — feltéve, hogy a kihasználásra kerülő állományok a vágásforduló évtől — mint szabályos kortól — három évnél többel el nem tér. Ellenkező esetben a fatömeg, az évi növekedés alapján — idősebb állományoknál — a szabályos korra redukálndó, fiatalabbnál viszont megfelelően emelendő.

Az üzemtervi u. n. folyóhasználat alkalmazása a hozam megállapításánál különösen az esetben van helyén, ha az üzemterv 1914. év előtt készült, míg ha későbbi eredetű, akkor az üzemterv adatai s 1914. jan. 1-től az üzemterv elkészítéséig eltelt idő tényleges vágáseredményeinek átlaga veendő a számítás alapjául.

Ha az üzemtervi fahasználat a szabályos vágásterületnek megfelelő használatot 10%/nál többel el nem tér, az esetben a folyóhasználat tiszta jóvedelmének 35-szöröse, míg ellenkező esetben a szabályos állapot szerint fentebb kiszámított tiszta hozam

35-szöröse képezi az erdő értékét. A szabályos vágásterület alapján kiszámított hozamértékből azonban a folyó s a szabályos állapotnak megfelelő használat közötti különbséget tökéreértéke levonandó, illetve hozzászámítandó, azersint, hogy a folyóhasználat kisebb, vagy nagyobb a szabályosnál.

A rendelet szerint a folyóhasználatot mindaddig figyelembe kell venni, amíg a két legidősebb korosztály területe eléri a szabályos állapotnak megfelelő területet. Ezen kiegyenlítés 1914. január 1-re vonatkoztatva számítandó.

A használatok értékeinek megállapításához az 1913. évben idegen vevőkkel szemben fanemekenként s választékonként elért tényleges eladási árak átlaga veendő.

Az előhasználatok hozamának kiszámításánál a rendelet feltételezi, hogy azokat rendszeresen gyakorolják. Ide számítódnak a gyérítések, tisztító vágások s az esetleges használatok.

Ha az előhasználat fel nem becsülhető, a fahasználat fatömegének 20—25% a veendő alapul azersint, amint a fahasználat állományának szükségese nagyobb, vagy kisebb.

A mellékhasználatok értékeinek megállapítása 5 évi átlagadatok alapján történik. A használatok nyers bevételéből levonandók az üzemi s kezelési költségek s pedig a fahasználatot független kiadások, mint a személyi járandóságok (beleértve a természetben kapott illetményföld, termény s tűzifa értékeit), az alkalmazottak nyugdíjzástósteika (a szolgálatadóra eső rész), valamint az adók az 1913. évi, vagy az 1913—14. évi számadási könyvek alapján, míg a változó természeti kiadások, pl. épület s utfenntartás, 5 évi átlagadatok szerint állapítandó meg.

A kiadásokhoz számítandók a termelési költségek is, ha azok a faárak bevezetésénél le nem vonattak.

Az erdősítési költségek az 1913. évben beerdősített területek holdankénti költsége szerint, a hozamterület arányában veendő fel.

A tényleges kiadásokhoz végül a kezelési s üzemi épületek, valamint a leltáriak amortizációja is hozzászámítandó.

Ezen erdők, ahol a hozamérték — üzemterv hiányában — meg nem állapítható, a rendeletben közölt táblázatok alapján talaj s faállomány érték szerint elkülönítve értékelendők.

A talajérték megállapításához az erdő kat. tiszta jóvedelme s a rendszer nyomtávu vasuttló, vagy a fogszytó piactól való távolság szükségese. E két adat alapján a kat. holdankénti talajérték a táblázatból kiolvasható.

A faállomány értékelése a megállapított kataszteri tiszta jóvedelem átlaga alapján fanemekenként s korosztályonkénti külön-külön elkülönítve történik s a nyert eredmény az erdőnek a vasutvonaltól, vagy a fogszytó piactól való átlagos távolsága szerint 10—50%/o-al apasztható, 12 km. távolsáig léteitense helye nincs, azontul 4 km-enként 10—10%/o-al csökken az érték.

A táblázatok alapján való értékelési mód

Kérjük az uradalmakat és tagtársainkat, hogy a szakmánkat érdeklő hirdetéseiket lapunkban tegyék közzé!

előnye, hogy a kiszámítás gyors, könnyen áttekinthető, ennél fogva érthető, hogy a pénzügyi hatóságok igényeinek alkalmazását még ott is bevezetni, ahol különben a fizta hozam alapján való értékelés van helyén. Az erdőbirtokos szempontjából viszont hátrányos, hogy a táblázat az erdőgazdaság különleges viszonyaira, a faállomány minőségére, sűrűségére nem terjed ki, hanem kizárólag a kat. fizta jövedelem, a korosztály elosztása és a távolság szerint vezeti le az erdőértéket.

A fizta hozam alapján való értékelés már jóval bonyolultabb, de az erdőbirtok jövedelmezőségi viszonyát jobban tükrözteti vissza és így az erdőbirtokos szempontjából igazságosabb adóalap meghatározását engedi meg.

A fentebbi módon kiszámított erdőérték 1919. március 1-ére vonatkozik, amely általában az 1914. január 1-i erdőérték 21-szerese, képezi a vagyonnézés, viszont az 1919. március 1. és 1914. január 1-i erdőérték közötti különbséget a vagyonnövekedési dézsma alapját.

Annak igazolására, hogy a magyar és szlovenszkói erdővagyonválság között mily lényeges eltérés áll fenn, szolgáljon az alábbi példa:

A Magyar Erdőgazdák Orsz. Szövetsége annak idején a vagyonválság kiszámítására közölte az alábbi példát:

1000 kholdas vegyes faállomány szalérdő, a melynek kat. holdankint átlag 2 korona a kat. fizta jövedelme, részletes adatai a következők:

Korosztály	Teljesít	Fenn	Záródás	Teljesítmény	Távolság
1-20	510	310	0.9	I.	5 km.
21-40	> 220	>	0.8	V.	6 "
41-60	> 180	>	0.9	III.	9 "
61-80	> 90	>	0.7	III.	7 "
81-100	> 200	>	0.6	IV.	11 "

Ezen szalérdő állományértéke a részletes adatok alapján 1923. május 31-iki értékben számitva 3111280 — K
Talaierétek 1000 hold á 4000
K, összesen 4000000 — K

Erdőérték 7111280 — K
mely összeg után a 14/100-os
vagyonválság... .. 995579 20 K

A fenti példát a szlovenszkói viszonyokra alkalmazva, a faállomány értéke a következő lesz:

	1914. Jan. 1-én	1919. március 1-én
tölgy l. k. o.	58 186	10788 1767
II.	192	93
III.	505 54	27270 513
IV.	1105 36	39780 369
V.	1975	18 3555
bükk l.	32	500 1600
II.	96 110	10560 1045
III.	236 54	12744 568
IV.	488 54	26352 540
V.	744 200	148800 1527
fenyő l.	86 124	10664 1178
II.	360 110	39600 110
III.	972 72	69984 739
IV.	2244	36 8078-40
összesen	1000 396542	1000 37715980
ehhez a talajérték	100000	100000
összesen		47715980
ehhez 1919. márc.		52487578
110/100		100203558
Erdőérték	496542	100203558

A vagyonnézés:
25000 — csk. után 1% 250 — csk.
75000 — " " 3% 2250 — " "
300000 — " " 6-9% 19500 — " "
500000 — " " 11% 55000 — " "
10203558 — " 15-5% 1581552 — " 9281552 csk.

Vagyonnövekedési dézsma:
1919. márc. 1-i értékől levonva az 1914. jan. 1-i értéket és a dézsma alól mentes 10000 szék koronát, a növekedési dézsma alá estik 505483358 csk. és pedig:
25000 — csk. után 8-6% 2150 — csk.
75000 — " " 12-7% 9525 — " "
300000 — " " 18-1% 54300 — " "
105483358 — " 23-9% 2489412 — " 9086912 csk.
a válságösszeg összesen 18308464 csk.
1923. május végi magyar korona értékre átszámítva 1000/18308464 = 29.389,542 magyar korona.

Tehát míg a magyar erdővagyonválság a fenti példában áll egymillió magyar korona, addig a szlovenszkói ennek több mint 29-szerese.

Nyilvánvaló tehát, hogy itt nem az adózó teherbíróképességére voltak tekintettel, hanem a magyar erdőbirtokosok tönkretétele volt a cél.

Schudich Nándor.

Egyesületi hírek.

Tagsági és előfizetési díjak az egyesület folyószámlája javára a Magyar Általános Hitelbank fiókjához Sátoraljaújhegy fizetendők be. (Befizetési lapot az első számhoz mellékelünk).

1925. évi január hó 1-ével új előfizetési évet nyitottunk.

A „Magyar Erdőgazda” évi előfizetési díjai:
tagoknak ... 4 aranykorona á 16,000 K, 64,000 K.
nem tagoknak 10 " " 16,000 K, 160,000 K.

Tagdíj az 1925. évre 6 aranyk. á 16,000 K, 96,000 K.

Az egyesület ügyeit érintő levelezések Schudich Nándor uradalmi főedzőmőrnök, egyesületi titkár Füzér, u. p. Füzérkomlós, a lapunkat érintő közlemények pedig *Oncazy László* urad. erdőtanácsos Pálháza, Abauj-Torna vm. címre intézendők.

Kiszönetelt nyugtázzuk: Kalivoda Andor 36,000 K, adományát; továbbá nyugtázzuk az alábbi tag- és lapdíjakat:

Bartha Dezső 160,000 K, Bárány Károly 160,000 K, Berényi Péter 160,000 K, Béky Albert 160,000 K, Bradofka Károly 160,000 K, Beniczky Elemér 50,000 K, Buttykay Elemér 20,400 K, Craus Géza 80,000 K, Csoroczky Károly 64,000 K, Dufek Pál 32,000 K, Fixek Jenő 64,000 K, Földváry Miksa 160,000 K, Gösswein Lajos 175,000 K, Horváth Károly 160,000 K, Juhász János 160,000 K, Kalocsai főkapitány erdőhivatal 160,000 K, Kalivoda Andor 64,000 K, Király Lajos 64,000 K, Kiss Ferenc 64,000 K, Kostialik János 160,000 K, Kachelmann Ottó 160,000 K, Kronberger-féle faipar részvt. 160,000 K, Lessenyi Ferenc 170,000 K, Magyarországi Faért. Hivatal 30,000 K, Mucha József 6000 K, Nagy Zoltán 80,000 K, Nagy László 160,000 K, Osváth Mihály 160,000 K, Pannonhalmi főispátság erdőgazdonsága 64,000 K, Sárlay József 80,000

K, Schudich Nándor 160,000 K, Schwartz Gyula 224,000 K, Sklensky Ferenc 160,000 K, Szilvássy László 181,000 K, Tomaszovszky Imre 80,000 K, Vitěz Ujváry Géza 160,000 K, Urad. erdőhiv. Diósjénő 64,000 K, Weinudt Tivadár 160,000 K, Wingert János 96,000 K, M. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főisk. Sopron 160,000 K, gr. András Géza ókezei erdőhiv. 160,000 K, gróf Széchényi-Wolkenstein Ernő 100,000 korona.

ÜZLETI HIREK.

A tízita iránti kereslet megeppant. Kemény lombfa árai emelkedtek; fenyőfűrészáruban kis visszacsúsz mutatók. Vételkedés a veők készfűtő képessége gyenge. Több havi árúhelt igé-nyeknek.

1. Tízita :

Belföldi hasáb	2,900,000—3,000,000 K.
“ “ vegyes	2,800,000—2,900,000 K.
“ “ dorong	2,500,000—2,700,000 K.
Romániai hasáb	7,300—7,600 lei
Szlovenszkói száraz hasáb	
ab Sátoraljaújhegy	1,350 csk.
ab Szob	1,450 "
Jugoszláviai hasáb ab határ	3,100 din.

2. Faszék :

Belföldi Ia ab feladó állomás	9,000,000—9,400,000 K.
Belföldi Ia	8,200,000—8,600,000 K.
Romániai ab határ	24,000—25,000 lei
Szlovák	3400—3950 csk.

3. Múfa budapesti paritásában :

Tölgy gömbölyű fa m ² -je vétkönyebb	470—550,000 K.
Tölgy gömbölyű fa m ² -je 35 cm-nél feljebb	600—750,000 K.
Tölgy faanyag m ² -je	900—1,000,000 K.
Tölgy bányafa m ² -je	440—470,000 K.
Bükk gömbfa m ² -je	420—500,000 K.
Kőrös	530—580,000 K.
Juhar	600—750,000 K.
Éger	420—480,000 K.
Qyertyán	450—520,000 K.
Akác	480—570,000 K.
Nyár	320—360,000 K.

4. Fűrészáru budapesti paritásában :

Ia tölgy fűrészáru	1,500,000—1,700,000 K.
Ila	1,200,000—1,400,000 K.
Tölgy boules	1,400,000—1,900,000 K.
Quartier áru	2,400,000—2,800,000 K.
Bükk gözölt, szelvezetlen	900,000—950,000 K.
“ “ szelvezett	950,000—1,000,000 K.
Bükk gözölt, szelvezetlen	750,000—800,000 K.
Fenyő asztalosáru szűres m ²	1,100,000—1,200,000 K.
“ “ keskeny m ²	1,000,000—1,100,000 K.
Építőanyag szűres m ² -e	780,000—820,000 K.
“ keskeny	710,000—740,000 K.
Léc, záríték	800,000—830,000 K.

5. Bognárfa ab feladó állomás:

Kőrös 15—25 cm. 10,000 kg.	5,400,000—6,200,000 K.
Szil 12—25 " " " " " "	4,000,000—4,500,000 K.
Akác 12—25 " " " " " "	5,500,000—6,000,000 K.

6. Fagyártmányok ab feladó állomás :

Donga, gömci 1000 drb. hozzávált	
fenékelt	3,000,000—3,200,000 K.
Keréstartó, bükk 22—24" h. 2.5—3"	
v. drb.-ja	3800—4000 K.
Kálló drb.-ja	1900—2000 K.
Kisvasút talpa 1.1 m. h. drb.-ja	9,000 — K.
“ “ 1.2 " " "	10,000 — K.
“ “ 1.3 " " "	11,000 — K.
2.5 m. h. közbenső tölgy talpa drb.-ja	82,000—84,000 K.
2.2 m. h. közbenső tölgy talpa drb.-ja	52,000—54,000 K.

7. Építési anyag, ab raktár:

Tégla nagyméretű darabja	830 K.
" kisméretű	640 K.
" nagymeretű mészhomok	660 K.
" kisméretű	550 K.
Portland cement q-ja	82.000 K.
Mész q-ja	50.000 K.

Panaszrovat.

Lapunk múlt évi október-novemberi számában közlettük, hogy egy tiszamenti erdőbirtokos erdőbirtokát a földreform részéről mily nagy sérelem fenyegeti.

Ma már alkalmunk van a kir. járásbíró vezetésével melett működtött bizottság javaslatát, a sérelem igazolására, közölni.

A bizottság az Alföld fásítási akciója során felajánlott, az erdővel szorosban egybe-függő és beerdősítésre előkészített mintegy 83 kholt területből — arra való hivatkozással, hogy az erdő soha sem volt, tehát nem feltétlen erdőtalaj, kijelölési tervszet róla nem készült, azt illetékes hatóságok nem tárgyalták, az erdősítési tervet pedig a hatóság, kelő ténnyalappal nem rendelkezve, hagyta jóvá és az erdőhöz való csatolás csakis mentesítési szándékból történt — 55 kholdat javasol közszégi igénylők között szántóföldként felosztani.

Azonfelül ugyanezen erdőterületből a mezőgazdasági köztes művelés alatt álló részt, amely melyen belenyúl az erdő szívébe és három oldalról tölgy, kőris, szil fiatalosok veszik körül 28 kholt terjedelemben, közszégi közlegelő céljaira 50 évre bére adni javasol, mert szerinte „befásítva” nincsen.

A bizottság javaslatát teljesen önkényesen hozta meg és a kir. erdőfelügyelőség szakvéleményét figyelmen kívül hagyta.

A való tényállás a fentiekkel szemben az, hogy az Alföld fásítási akció során felajánlott terület IV. osztályú legelő, talaja erős agyagos, a magas talajvízállás miatt nedves, sáros, mezőgazdasági művelésre kevésbé alkalmas, termőereje gyenge, úgy, hogy az erdőbirtokosnak beerdősítés esetén nagyobb, biztosabb és állandóbb jövedelmet nyújthat. A talaj csekély termőerejét igazolja az is, hogy kat. tiszta jövedelme kholdanként csak 140 kor. s mellette lévő erdő 260 kor. ami arra mutat, hogy a talaj inkább erdőtalajnak minősíthető, annál is inkább, mivel a 70-es években tényleg erdő is volt.

A kérdéses terület a főbb gazdasági elveket tartalmazó jegyzőkönyvben, valamint az üzemtervben világosan meg lett jelölve, azt a kerületi erdőrendező és a kir. erdőfelügyelő a helyszínen megtekintette és véleményük alapján a földművelésügyi miniszter úgy a jegyzőkönyvet, mint az annak alapján készült üzemtervet jóváhagyta.

A közlegelő céljaira javasolt erdőrészek — a körülöttük fekvőkkel együtt — a háború folyamán kerültek letarolásra. E területekből egy jelentékeny részt sikerült beerdősíteni, míg a legelőnek javasolt rész erdősítése — mivel tölgyakknak sem gyűjtése, sem beszerzése már évek óta nem volt lehetséges — továbbra is függőben maradt és csupán a körülöttük fekvő tölgyfiatalosoknak körissel és szillel való pótlása — továbbá a vízenyösebb helyeknek éger és körissel való beerdősítése volt lehetséges.

A bizottsági javaslat, mint a fentiekből látható, teljes kicsufolása a részrehajló értelmezése a törvény s novellának, valamint az erők fenntartása és kezelése tekintetében kiadott földm. rendeleteknek és utasításoknak s teljesen felborítja az üzemtervben lefektetett használatok rendjét.

Ha a bizottsági javaslat valóra válna, a kérdéses terület körül elterülő fiatalosok a legelőmarha károsításaitól nem lesznek menthetőek és előbb-utóbb az erdő egész területe a legelő célszerű kikerekítésére fog szolgálni.

Lapunk hasábjain az elmúlt év folyamán több ízben kifejtettük a novellával szemben táplált aggodalmainkat és világosan rábuztattunk, hogy az csak az erdőgazdaság visszafejlődésére fog vezetni. Magunk sem hittük, hogy aggodalmaink így hamar valóra fognak válni.

Ha a novellának gyakorlati végrehajtása törvényellenesen továbbra is ily mederben halad s ennek a szomorú lehetőségnek a földm. miniszter gátat nem fog vetni, a lapályi magyar erdő hamarosan a múlté lesz.

Innen-onnan.

— **Forgalmi adó reformja** ügyében a pénzügyminisztérium ankétot tartott. Az érdekképviselések ezidőszert az előterjesztések összeállításán dolgoznak. A pénzügyminiszter az évi 100 millió aranykorona biztosítása esetén hajlandó az adózás je-

lenlegi rendszerétől eltérni. A minimumként megjelölt összeg azonban kizárja elve, hogy az üzleti élet követelményeinek megfelelő s igazságos adózás biztosítható legyen.

A forgalmi adó csupán egy izbeni beszedése (termelőnél, illetve a behozatalnál) csak akkor volna biztosítható, ha az egyenlő teherviselés elvén, a mezőgazdasági termelés is adó alá vonatnék, mert a jelenlegi őrési, cukorrépa s állatforgalmi adó, a mezőgazdasági termelést csak igen kis mértékben adóztatja meg s nem helytálló jog-cím, hogy a forgalmi adó alól e termelési ágazat mentesíttessék.

— **Az erdőgazgatásról szóló 1923. évi XVIII. t.c.** alapján a földművelésügyi miniszter f. évi január hó 22 én kelt 61/I. B. sz. rendeletével az alábbi erdőgazgatóságot állította fel:

I. sz. erdőgazgatósági kerület	Kaposvár,
III. " " "	Gödöllő,
IV. " " "	Miskolc,
V. " " "	Debrecen,
VI. " " "	Kecskemét,

székkel s az ugyanezen városokban levő kincstári s állami erdőhivatalokat, kir. erdőfelügyelőségeket egyidejűleg megszüntette.

Egyesületünk körzetében tehát megszűnt a miskolci m. kir. erdőhivatal, az ugyanott székelő erdőfelügyelőség s ezen hivatalok helyére lépett a m. kir. erdőgazgatósági Miskolc székhellyel.

Az erdőbirtokosok tehát összes ügyeikkel a jövőben e hatósághoz forduljanak.

Magyarország legnagyobb, modern, berendezett fenyőmagpergetője!

Pontos kiszolgálás!

Köszegi Fenyőmagpergetőgyár

KÖSZEG
Vas megye

ajánl legmegbízhatóbb, legmagasabb csiraképes-séggel bíró

tűlevelű-lomlevelű erdei vetőmagot, gyümölcsmagot, erdészeti csemetéket és gyümölcsvadoncot.

Erdő-Fekete-Banks- és Lúcfenyőmagvak!

Kétféle ártérfényeket!

Nyomtatványait

a Keresztény Sajtóvállalat

könyvnyomdájában

rendelje meg.

Izléses munka *Pontos kiszolgálás.*

Zemplénumegyei Keresztény Sajtóvállalat Sátorlajuhelyén.

Magyar Erdőgazda

BORSOD-GÖMÖR-HEVES (TISZAJOBPPARTI) VARMEGYÉK ERDÉSZETI EGYESÜLETÉNEK LAPJA.

Megjelenik minden hó 1-én.

Szerkesztőség: Pálháza, Abauj-Torna vármegye.
Kiadóhivatal: Keresztény Sajtóállalat Könyvnyomdája
Sátoralajhely, Vörösmarty-utca 1. szám.

Szerkesztő:
Onczy László

Évi előfizetési díjak:
Tagoknak 4 aranykorona = 64.000 papirkorona.
Nem tagoknak 10 aranykorona = 160.000 papirkorona.

A földbirtokreform

során az erdőbirtokosságot mind több és több sérelem éri. Az eljáró bizottságok a törvény, a novella s a magyar rendeletök ellenére oly javaslatokat terjesztenek az Országos Földbirtokrendező Bizottság elé, melyek az erdőgazdaság védelmét biztosító rendelkezésekkel homlokegyenest ellenkezőben állanak.

Igy üzemterv szerint kezelt erdő vägasterületét — mert az mezőgazdasági és több sérelem felújítás alatt áll — közlegető cédjára akarnak igénybe venni, avval az indokolással, mert az nincs »beásvítva.«

Majd az Alföld-fásítási akció során az erdő szomszédságában lévő beerdősített területet (pedig az már jóváhagyott üzemterv szerint az erdő tartozéka) szántóföldként osztanak szét.

Az erdőbirtok kiegészítő részét képező mezőgazdasági területekből oly hányadot sajátítanak ki, melynek átvételére az erdőgazdaság okszerűen nem folytatható! (Pedig a 2851/1922. sz. F. M. rendelet a »kisajátítás alól mentesítendőnek jelzi az oly mezőgazdasági ingatlant, mely az okszerű erdőgazdaság folytatásához, illetve az erdészeti üzem zavartalan fenntartásához nélkülözhetetlen, avagy az erdő határának célszerű kikerekítéséhez szükséges«).

A birtoktét helyesebb, célszerű rendezése helyett, annak meglévő egységét bontja meg (lásd panaszrovatunkat!)

Kérésre e téves felfogásu s az erdőgazdaság érdekeit veszélyeztető javaslatnak okát, meg kell állapítanunk, hogy az eljáró bírak az erdőgazdaság elemi ismereteinek híján helytelenül értelmezik a törvényt, s a gazdasági felügyelőök szakvéleményét fogadják el ott, ahol pedig egyedül az erdészeti szakemberek véleményére volna szabad támaszkodniok.

Hányosn ebben a törvény s a magyarizó rendelkezések is, mert az eljáró bírónak sehol sem ad direktívát, hogy a javaslat tételénél melyik szakértő véleményét tartsa irányadóknak.

Megítélésünk szerint ebből származnak e sérelmek, melynek orvoslását az erdőbirtokosok legtöbbször most már az O. F. B. döntéséül várja.

De sajnos, e döntés él sem mézhétként teljes nyugodtsággal!

Nem azért, mintha az O. F. B. abszolút tárgyilagosságába vetett bizalom egy pillanatra is megingott volna, hanem mert itt is hiányzik az az előírás, mely az ítélethozatal számára a szak-

tudásból eredő információt biztosította volna.

Az O. F. B.-hez ezidőszent egyetelen egy erdészeti szakember van delegálva s nincs kötelezőleg előírva, hogy az erdőgazdasági vonatkozású ügyek minden esetében meghallgattassék.

Tekintve, hogy az erdőgazdaság vitális érdekeit sértő javaslatok az O. F. B. döntésével jóvá nem tehető sanctiót nyernek, itt az utolsó óra, hogy az erdőbirtokosság igaz ügyével orvoslást keressen.

Szükséges tehát, hogy az erdőbirtokosság konkrét sérelmei valamely fórum elé vigye. Ha az a sérelmeket igazolja, ugy a maga tekintélyének súlyával álljon az ügy mellé s vigye azt a földművelésügyi miniszter elé, ki majd az egyedül illetékes O. F. B. figyelmébe a sérelmeket ügyekre felhívja.

Biztosítani kell továbbá, hogy az O. F. B.-nél az erdőgazdasággal vonatkozásban álló ügyek minden esetben a delegált erdészeti szakértő bevonásával s meghallgatásával tárgyalassanak le. Műtán ezidőszent delegált egyetlen egy szakemberünk ennek fizikailag sem tehet eleget, melléje még több erdészember delegáltassék.

[Az Országos Erdészeti Egyesület legutolsó igazgató-választmányi gyűlésén az itt előadottakat magává vette. A birtokosság forduljon konkrét sérelmeivel az egyesülethez, amely érdemi felülbírálat után a panszolt eseteket a földművelésügyi miniszter elé fogja vinni.]

A gyérítésekről.

Craus Gézának oly című cikkéhez (III. évf. 2. sz.) legyen szabad egyet-mást hozzáfűzőm.

Mindig örömmel telik abban, ha hirt kapok tényleg keresztültölti oly gyérítésekről, amelyeknél nem tartották magukat kizárólag az elnyomott anyag kiszedésehez, hanem valóban a lábom maradt fák javára vágta.

Ma már feltétlen biztonsággal állítom, hogy helyesen alkalmazott oly beavatkozás a lábom maradó állomány fejlődését nagyon előmozdítja és értékét nagy mértékben emeli anélkül, hogy bármilyen káros mellékhatással járna, míg ellenben az elnyomott anyag kiszedése hatástalan marad. Kérem Craus Kolléga urat, próbálja meg módját ezteni annak, hogy az említett gyérítések számbeli adatait megszerzhesse és közölhesse.

Azért használom fel ezt az alkalmat egy-néhány megjegyzésre, mert a gyakorlati erdőgazdasággal való sűrű érintkezés meggyőzött arról, hogy azt a gyérítést, amelyet közel husz éve hirdetek és amely-

nek helyességéről és jó hatásáról ugy külföldi számtalan példa, mint hazai saját kísérleteim meggyőztek, nemcsak, hogy hazánkban alig alkalmazza egy-két kollégánk, de még az elmélet is legtöbbször félreértették és csak kevés szakíróunk van, aki az eljárás lényegét ismerné. Volt alkalmam hallani — előkelő helyről — azt a véleményét, hogyha az általam propagált gyérítési módot követnék, akkor már nem volna erdő Magyarországon. Eszembe jutott Heck német kollégánk esete, ainek egyik frissen gyérített erdejére megállapították — igaz, hogy kb. 30 évvel ezelőt történt — „so durchforsten, heisst den Wald hinrichten!“ Van Heckben annyi malicia, hogy ezt az erdőt — amelynél kezebb bizonyosságot eljárásának helyessége mellett nem is kívánhat — „Hingerteiter Wald“ néven mutatja be látogatóinak.

Más esetben egyik kiváló kollégánk arról biztosított, hogy ő engem egyébként nagybecsül, de azt mégsem helyeselheti, hogy én mindig a „legjobb anyagot akarom gyérítésképen kivágni“. Hogy honnan vette ezt, nem tudom, ő sem tudta, „ugy halotta!“

Egy harmadik vélemény az volt, hogy azért nem térek el a régi gyérítéstől, mert a vágások — értsd: tarolások — is még fatömeget akarnak kapni, vagyis úgy értelmezték a záradásbontó gyérítést, hogy avval elfogyasztjuk az erdőt, mielőtt vágásra kerülne!

De szeretném, ha a hasonló véleményen lévő kollégák csak egyszerű láthatnának oly állományt, amely „modern“ gyérítésekkel volt nevelve!

A legtöbbször szakírással avval tért napirendre az ajánlott eljárás felett, hogyha csak az elnyomott és elhaló anyagot vágja, avval semmiesetre kárt nem tesz, ellenben az uralkodóba való beavatkozással félt, hogy nagyobb kárt okoz.

Ezt találok a legveszedelmesebb tévedésnek, mert bár plausibilisnak látszik, kiáltásban nagyon tévednek azok, akik azt hiszik, hogy az alumaradt anyagnak kiszedésével „semmiesetre“ sem okoznak kárt, mert bizony lehet avval kárt okozni közvetlen is, közvetettel is. Az is nagy tévedés, hogyha azt hiszik, hogy az elnyomott anyag kivágásával számottevően segíünk az uralkodóknak.

Mivel tény — ebben, azt hiszem, ma már mindnyájan egyetértünk — hogy nem szabad és nem is lehet egy általános érvényű sablont az erdőre huznunk — elismerem, hogy lehetnek esetek és időszakok, amikor kizárólag elnyomott anyag kiszedése helyes lehet, de ha ezt állandóan és mindenütt mereven akarjuk betartani, akkor kárt szenvedünk és kárt okozunk. Kárt szenvedünk, mert nem használjuk fel a természet által nyújtott előnyös és kiaknátható lehetősé-

geket, törjük, hogy haszontalan és értéktelen fajok, vagy példányok agyonnyomják az értékes, kifogástalan alaku törzseket; kárt okoznak, mert az erdőkert természetellenes helyzetbe hozzuk és megbontjuk a természetes rendjét. Eltűntetjük a lombosítóról másodterület, mely a természetadta erdőben — kevés kivétellel — mindenütt megvan és megnyitjuk a talaj és az egyszintbe kényszerített koronák közötti teret a széljárásnak. Ha csak elnyomott anyagot vágnánk és a teljes zárodást aggodalmas félelemmel állandóan fenntartjuk, akkor a természetes felújítás vágai — amelyekkel már mégis csak meg kell szakítanunk a zárodást, még hozzá tartósan — sem kellően beérett talajra, sem kellőleg előkészített állományra nem találnak, a legtöbb esetben gyomosodás, sok fanyaglás, szél és hőtörés az eredmény, a természetes felújításnak pedig befellegzett!

Ezt a helyzetet hazánkban jóformán mindenáron találtam, alkalmasint ezekből fakadt az a sokszor hallható meggyőződés, hogy mai erdeinkben jórészt nem vihető keresztül a természetes felújítás, különösen rossz állapotban levő sarjerdőkben lehetetlen a természetes — már t. i. magról való — felújítás. Mutathatók példák Sopron város erdejében is, hogy elsilányodott talajon álló faanyagban szegény és eléggé hitvány, 40 év körüli tölgy-sarjállományt nagyon szép természetes felújítást tudott produkálni, természetesen megfelelő eljárással!

Kollégáink legnagyobb része a zárodásbontó gyérítésnek főjellemzőjét abban találja, hogy „sok” faanyagot kell kivágni és ezért félti a zárodást és félti a „vágas”-kori fatömeget. A gondolkodásmódunk teljesen a tárgyágrásra és a térszakozásra van beállítva; egy-egy területről csak egyszer szabad vágni, taroláskor; ha időközben vágnak, kárt okoznak és a kivágott fatömeget tarolási munkát hiány fog jelentkezni.

Mekkora sorozata a tévedéseknek, biológiai és fiziológiai hatások fel nem ismerésének.

Tény, hogy a zárodásbontó gyérítéssel rendszeren már számottevő famennyiség kerül ki, de nem ez az eljárás jellemzője, sem pedig célja. Nagyobb fatömeget lehet vágni a régi eljárással is, attól függ, mit itélünk „elnyomott”-nak, mert ezt a kifejezést lehet nagyon tág értelemben is venni. A zárodásbontó gyérítésnek a cél mindig a *legértékesebb anyag fejlődésének* elősegítése, az eljárást azonban az adott viszonyokhoz kell szabni és ezeknek megfelelően nagyon változó lehet. Ezért csak utmutatásokat lehet adni, nem feltétlen érvényű szabályokat.

Még azt a főszabályt, amelyet Craus helyesen emelt ki, hogy t. i. *mindazokat a fákat kell kivágni, amelyek egy nálunknál szűbebb, értékesebbet fejlődésében megelőznek*, sem szabad szószertint vennünk, hanem értelemszerűen.

Gyérítésről csak állományokban lehet szó, az állomány szó pedig azt jelenti, hogy annak egyedei egymásra egyrészt korlátozó, másrészt serkentő hatással vannak. Erre az egymásra való hatásra feltétlen szükségünk van, úgy a korlátozóokra, mint a serkentőkre,

tehát azoké fenn kell tartanunk, sőt céljainknak megfelelően szabályoznunk. Szabályoznunk kell úgy, hogy — teljes összhangban a magról kelt fák biológiai sajátosságaival — eleinte a hosszönvekedést segítsük és fokozzuk, később pedig a vastagodást, illetve a vaskosodást. Egyiket sem szabad azonban a szélsőségig vinnünk, hanem mindegyiket észszerű korlátok közé kell szorítanunk. Az erdőben nem nevelhetünk sem csupa ostoronyelet, sem csupa solitárit. A szakképzett erdőmérnök meg tudja ítélni, mi a különbség azok között, hogy „a szomszédok egy fának fejlődését gátolják” és azoké „a szomszédok elősegítik egy fának hosszönvekedését és ágiszételülését” — bár mindkettő a szomszédok „nyomásából” fakad — és neki kell esetéről esetéről megítélni, mikor kell megkezdődnie a beavatkozást, mily mértékűt fogozhatjuk azt, mit vágnunk és mikor ismételnünk meg a vágást?

Egy-két tipikus esetet, amelyeket gyakran láttam, felsorolok példaképpen és utmutatásul.

Eddig nem ápolott állományok gyérítésének megkezdésénél a fősúlyt a csoportok megbontására és túlkoros, nagy fák kivágására fektetem.

Ahol két-három, vagy még több fa közvetlen közel áll egymáshoz, azok egymás fejlődését feltétlenül gátolják, mennél közelebb állanak és mennél egyformábbak méreteikben, annál nagyobb kárt tesznek kölcsönösen egymásban. Ilyen csoportba minél előbb kell belevágni, mert mennél tovább halogatjuk, annál nehezebb lesz a helyzet úgy a bennhagyás, mint a kivágás szempontjából.

Kivágunk okvetlenül mielőbb egyet — ha többen vannak a csoportban, esetleg többet — és pedig azt, melynek alakja és minősége a legrosszabb és amelynek eltávolításával a legkevesebb törzset leginkább segítjük. En ér a második követelményre fektetem a fősúlyt. Pl. 3 törzs közül — amelyekből végeredményben csak egy maradhat meg — kikerem a legszebbet és a másik kettő közül először azt vágom ki, amelyik az előbbinek leginkább utjában áll; amelyik kevésbé bántja, egyelőre megmaradhat és egy pár évvel később kerül sorra. Úgyelünk kell arra is, hogy a déli napsgárának ne adjunk utat a törzshöz, mert ez hejászt hozhat. (Bükk és luc nagyon kényes).

A csoportbontás — közel egyforma méretű fáknál — mindig zárodásbontást jelent, de kárrel nem járhat, mert a megmaradó fa gyorsan fejlesztje koronáját éppen abba a hézgapba, ahonnan a másik fát kiemeltük. Egymáshoz közelálló fák koronáikat mindig szabálytalanra, zászlóra csiszolják, mennél tovább maradnak, annál nagyobb mértékben és annál nehezebben hozhatja a fa helyre az elkínzott koronát, ezért legyen a legelsősebb feladat a csoportbontás.

A csoportbontással azonos megítélés alá esik a Craus által említett sarjcsoport. Világos, hogy 3—4, vagy még több törzs nem maradhat egy tuskón, le kell őket apasztani — de nem egyszerre — egy, kivételesen két törzse, mindig a legszebbt.

Ha bárhol erősebb fát vágnak ki, akkor

hagyjuk meg körülötte a gyengéket egyelőre mind, mert az erősebb fa hézagot is hagy és estében a gyengék közül esetleg egy-párat tönkre tesz. Egynehány év múlva tisztázódik a helyzet és akkor válogatunk a megmaradt kisebbek közül.

Másik nagyon gyakori eset, hogy közepkoru rudas, vagy szálas erdőben állanak elszórtan elvénült hágyásfák, rendezes hatalmas vastag ágakkal és terebélyes koronával, sőt nagyon gyakran a korona alig pár méter magasságban kezdődik és csontkás, göcsös-viszsa csavarodó ágaival gondolkodóba ejt, hogy ugyan minek hagyják benne annakidején ezt a csufaságot? Pedig könnyű a válasz. Ez már akkor sem kellett senkinek, a favigok messziről elkerülték; szabad állásba jutva, erőteljesen fejlődött és hibáit még felokozta.

Ilyenekből nálunk senki sem mer hozzányulni, mert bár sajnálják az alatta kinlódó, sokszor remek alakú, de biztos pusztulásra ítélt fiatalabb szálat, félnék a kártól, amit a lezuhanó „Protz” okoz és félnék a hézagától, ami esetleg a nyomában marad.

Pedig itt is csak a radikális és mielőbbi kivágás segít. Vannak esetek, hogyha a törzs szép, koronája elég magasban kezdődik, értékes faj és mértelei még nem oly nagyok, hogy a döntést és kiszállítást szerlelett költségesebb tennék, akkor meghagyhatjuk, még talán a felnyelésre is érdemes, amivel a szomszédokon is segíthetünk; de elvénült, odvas, göcsös törzseket, ágas-bogas, csontkás koronákat mielőbb okvetlenül ki kell vágni. Itt is csak rosszabbodik a helyzet, mennél tovább halogatjuk a „szanalást”; a munka nehezebb lesz, a szomszédok mindinkább pusztulnak, a döntés kára nő és a fa értéke pedig csökken. A legtöbb esetben a szomszédok — gyakran 5—10 sokat ígérő fa szabadul fel — rövid pár év alatt betakarják a hézagot; a legrosszabb esetben pedig beütlejtük az üres helyet jegenyével, esetleg luc, sima, vagy duglas fenyővel, amelyeken a hézag körülgyérítésével később segítünk; még mindig nagyobb hasznunk lesz, mintha csufaságot bennhagyjuk az értéktelen és hasznavehetetlen fát, mely az egyébként gondozott állomány képét elrontja és szomszédjait agyonnyomja.

Ugyancsak gyakori eset, hogy a magról kelt, természetesen lassabban fejlődő fáka t — lombfát és fenyőfát egyaránt — elnyomja a gyorsan felszőkő sarj. Ez a helyzet a legnagyobb változatosságokat mutatja. Sokszor eléggé egyformák még a fak, ilyen esetekben az értékes anyag javára végzett erősebb gyérítés szinte csodákat művel, pár év ápolás után rá sem lehet ismerni az erdőre, oly rohamos a javulás.

Nehezebb a helyzet, hogyha a sarjak nyomása hosszabb ideig tartott és nagyon erős. Sokszor még nem késő, óvatossá gyérítéssel sokat lehet még megmenteni; hirtelen felszabadításnál viszont rendszeren több kárt okozunk, mint hasznot. A segítségnek azonban sürgetően kezdődnie kell, pár évi kezelt már helyre nem hozható bajt okozhat.

A teljesen kifogástalanul sikerült, zárodott fiataloshoz szintén nem szoktak nálunk hozzányulni. Minek? hiszen szépen fejlő-

Kérjük az uradalmakat és tagtársainkat, hogy a szakmánkat érdeklő hirdetéseiket lapunkban tegyék közzé!

dik! Pedig ha közelről és behatóan vizsgáljuk, egészen biztosan találunk ott is sok igaztani valót, azért ne hagyjuk ápolás nélkül ezeket sem.

Korán, gyakran, mérsékelt!

Mennél előbb és mennél többször vizsgáljuk be céltudatosan a fejszét az állományba, annál gyorsabban teremünk nagy értékű faanyagot. Ma az ápolás került előtérbe, de nem a sablonos „elnyomott anyagkiszedés”, hanem az egyénenként válogató gondos selejtezés.

Gyakran hallhatjuk evvel szemben, hogy szivesen megcsinálnák, de nincs munkás, nincs idő, nincs értékesítési lehetőség!

Készséggel elismerem, hogy sok esetben ez tényleg áll, de éppen arra kell törekednünk mindenképen, hogy elérjünk ezeket az akadályokat, amelyek gyakran nem is olyan leküzdhetetlenek. Mert ne mólóztassanak rossz néven venni, sok mindent keresztül lehet erőltetni, hogyha az ember komolyan nekifekszik.

Kellő jóakarattal és szívós kitartással! Meg kell teremünk a lehetőséget annak, hogy érdeinket behatóan ápolhassuk.

A fakonjunktura ugyan megszűnt, de a helyzet ma is az, hogy a „fogasztáshoz közeli helyek termelése nagy előnyben van. Meg vagyok győződve, hogy sok helyen lehetséges volna a belterjes gyérites, igaz, nem az elhalt és elhaló legslányabb anyagra alapítva, hanem az erősebb osztályokba való céltudatos belenyúlással.

Próbáljuk meg bátran a Kollega urak, tegyük félre a megrögzött aggodalmakat. Ha munkájukat tényleg a legszébb, legértékesebb anyag elősegítésére irányítják és emellett józan eszükre, szakképzettségükre hallgatnak, nem fognak kár csinálni, ellenkezőleg állományaik értékét, tulajuk fatermelését minőségben és mennyiségben nagy mértékben jobban emelni a talaj termőerejének teljes fenntartása mellett.

Roht Gyula.

Egyesületi hírek.

Tagsági és előfizetési díjak az egyesület folyószámlája javára a Magyar Általános Hitelbank fiókjához Sátoraljaiújhegyi fióztendők be. (Befizetési lapot az első számban mellékelünk).

1925. évi január hó 1-ével új előfizetési évet nyitottunk.

A „Magyar Erdőgazda” évi előfizetési díja:
tagoknak . . . 4 aranykorona á 16,000 K. 64,000 K.
nem tagoknak 10 „ „ 16,000 K. 160,000 K.

Tagdíj az 1925. évre 6 aranyk. á 16,000 K. 96,000 K.

Az egyesület ügyeit érintő levelezések *Schüchid Nándor* uradalmi főerdőmérnök, egyesületi titkár *Füzér*, u. p. Füzérkomlós, a lapunkat érintő közlemények pedig *Onczy László* urad. erdőtanácsos Pálháza, Abajung-Torna vm. címre intézendők.

Köszönettel nyugtázzuk Klein Salamon 1.000.000 koronás adományát, továbbá az alábbi tag- és lapdíj befizetéseket:

Dr. Fazekas Ferenc	32.000 K.
Ferency Sándor	160.000 „
Imrik Zoltán	160.000 „
Kirchnöpi Ernő	160.000 „
Kiss Zsigmond	160.000 „
Lenchécs Endre	160.000 „
Leszli Andor	15.000 „
Maróthy Emil	64.000 „
Máté Ferenc	64.000 „
Osterlanger Ernő	80.000 „
Peltzmann József	64.000 „
Pintér Nándor	200.600 „
Rusz Dénes	30.000 „
Schultz Hugó	160.000 „
Soós Károly	40.000 „
Dr. Stirling Emil	160.000 „
Vaitzik Emil	64.000 „
Vigh József	64.000 „
Báró Waldbott Kelemen	200.000 „

Felkerjük mindazokat, kik tag- vagy lapdíjjal meg 1924. évről hátralebban vannak s akik lapunk f. évi januári számában fel voltak sorolva, szíveskedjenek a hátralékos összeget a Magyar Ált. Hitelbank sauhelyi fiókjánál lévő folyó számlánkra mielőbb befizetni.

ÜZLETI HIREK.

A tízfúra óta továbbra is csökken, ami a melegebb időjárásal mind inkább esőkönn kereszteltesen s a lei olesőbbodásában fell magyarázat. A tölgygomba íránt a kereslet élénk, míg a bükk íránti érdekfűdés lanyhult.

1. Tízfüra:

Belföldi hasáb	2.700,000-2.800,000 K.
„ vegyes	2.500,000-2.600,000 K.
„ dorong	2.300,000-2.400,000 K.
Romániai hasáb	7,200-7,400 lei
Szlovenszkói száraz hasáb	
ab Sátoraljaiújhegy	1,200-1,300 esk.
„ ab Szob	1,400-1,450 „
Jugoszláviai hasáb ab határ	2,800-2,900 din.

2. Szászén:

Belföldi la ab feladó állomás	9,000,000-9,400,000 K.
Belföldi la	8,200,000-8,600,000 K.
Romániai ab határ	24,000-25,000 lei
Szlovák	3400-3950 esk.

3. Műfa budapesti paritásban:

Tölgy gömbölyű fa m ³ -je vékonyabb	500-570,000 K.
Tölgy gömbölyű fa m ³ -je 35 cm-nél feljebb	700-900,000 K.
Tölgy faourirónk m ³ -je	950-1,000,000 K.
Tölgy bányata m ³ -je	340-380,000 K.
Körös gömböfa	530-580,000 K.
Juhar	600-750,000 K.
Eger	420-480,000 K.
Gyertyán	480-540,000 K.
Akác	480-570,000 K.
Nyár	320-350,000 K.

4. Fűrészrú budapesti paritásban:

la tölgy fűrészrú	1.500,000-1.700,000 K.
la	1.100,000-1.400,000 K.
Tölgy boules	1.400,000-1.900,000 K.
Quartier áru	2.400,000-2.700,000 K.
Bükk gözölt, szelézleten	900,000-950,000 K.
„ szelézlet	950,000-1,000,000 K.
Bükk gözölleten, szelézleten	750,000-800,000 K.
Fenyő asztalosára széles m ³	1,100,000-1,200,000 K.
„ keskeny m ³	1,000,000-1,100,000 K.
Építőanyag széles m ³ -e	780,000-820,000 K.
„ keskeny	710,000-740,000 K.
Léc, zárlec	800,000-850,000 K.

5. Bognárfa ab feladó állomás:

Körös 15-25 cm.	10,000 kg.	5,400,000-6,200,000 K.
Szil 12-25	„	4,000,000-4,200,000 K.
Akác 12-25	„	5,500,000-6,000,000 K.

6. Fagyirtómányok ab feladó állomás:

Donga, génci 1000 drb. hozzávaló fenékel	3,000,000-3,200,000 K.
Kerékárt, bükk 22-24” h. 25-31” v. drb.-ja	3800-4000 K.
Küllő drb.-ja	1900-2000 K.
Kívasuti talpa 1.1 m. h. drb.-ja	9,000,000 K.
„ „ 1.2	10,000,000 K.
„ „ 1.3	11,000,000 K.
2.5 m. h. közbenső tölgy talpa drb.-ja	82,000-84,000 K.
2.2 m. h. közbenső tölgy talpa drb.-ja	52,000-54,000 K.

7. Építési anyag, ab raktár:

Tégla nagyméretű darabja	830 K.
„ kisméretű	640 K.
„ nagyméretű mészhomok	660 K.
„ kisméretű	550 K.
Portland cement q.-ja	82,000 K.
Mész q.-ja	48,000 K.

Panaszrovat.

Kérjük tagtársainkat, hogy mindazon eseteket, melyek az erdőgazdaság érdekeit sértik, hozzák tudomásunkra.

Ezek publikálásával az illetékes hatóságok figyelmét akarjuk felhívni a szék, hogy azok gyors és érélyes orvoslást nyerjenek.

Sérelem az erdőszeten.

Az erdő fenntartásának fontosságáról már annyit írtunk, beszéltünk, hogy a téma fejtegetése már szinte unalmas s mint alább látni fogjuk, talán céltalan is. Mi érdeksek jól tudjuk s ismerjük az erdő fenntartásának nemzetgazdasági jelentőségét s vele kapcsolatosan ipari, szociális, munkás, klimatikus, közegészségi jelentőségét, valamint az erdő pusztításának elháríthatatlan következményeit. A hozzá nem értesőbb származó közönység s nemtörődőséget azonban már beidegztük, de hogy az erdő fenntartása ellen éppen az állam nevében eljáró bíró vétsen, arra nem voltunk elkészülve.

A tényállás röviden a következő:

Egy 3000 k. holdas erdőbirtok — melyből 200 k. hold a szántó és 300 k. hold a legelő s kaszáló — a közelmúltban zajlott le a földbirtok helyesebb megosztását célzó helyszíni tárgyalás.

A bírtok egy „U” betűhöz hasonlít, melynek szára mentén terülnek el az erdő s a két szár közötti részt pedig az 500 k. holdas mezőgazdasági rész tölti ki. A kép teljességéért meg kell jegyeznünk, hogy az erdőterület közepén van egy c. 60 k. holdnyi, nem igen gondozott, idegen tulajdon (egyeg gazdáké) képező kaszáló, viszont az „U” betű rövidebb szárának külső peremén pedig az uradalomnak van egy közel oly nagyságu, de prima minőségű rétje.

A tárgyaláshoz az O. F. B. előző rendelkezése alapján a földművelési miniszter egy központi, magasanagru erdőszeti szakértőt küldött ki s azon a kir. erdőfelügyelőség is képviselve volt.

Miután a földbirtokreform nemcsak a

földosztást, hanem a birtok helyesebb és célszerű rendezését is célul tűzte s mert az erdők okszéri s belterjes kezeléséhez minimálisan 10% mezőgazdasági területre van szükség, az erdészeti szakértők véleménye az volt, hogy az erdő közepén lévő 60 k. hold idegen terület cseréltessek ki az erdő szélén fekvő 50 k. hold jóminőségű uradalmi kaszálással s a mezőgazdasági területekből minimálisan 280 k. hold hagyassék meg az erdőüzem részére s legfeljebb 220 k. hold osztassék ki az igénylőnek.

Ezen — mindenki által elbirálható — egyedül helyes véleménnyel szemben a javaslat az erdősítés beekelő idegen rét területet értenetlenül hagyva 370 hold mezőgazdasági terület kisajátítását véleményezi úgy, hogy a cserélül felajánlott uradalmi kaszálót is elvéve, összefüggést létesít az erdőben fekvő idegen réthez. Ennek következtében az erdőbirtok kettészakad.

A kisajátítani javasolt terület — melynek nagyrésze szántó — az apróbb parcellák kivételével, *legelőnek van szánva*. Megjegyzendő, hogy a községnek 200 hold jó legelője van. (Annak elbirálására, hogy a mai nap annyira hangzatosított többtermeléshez inkább legelőre, mint szántóra van-e szükség? nem érzem magamat illetékesnek).

Természetesen ezek a jobb minőségű területek. A tulajdonosnak visszahagyott 130 k. hold, felerészben vízmosás szakadások s árkokkal szétszaggatott, cserjékkel benőtt terület s felerészben pedig gyengeminőségű legelő, mely ut hiányában meg sem közelíthető.

Az erdő, előbbeni birtokosai által devastálva, főhasználati engedéllyel nem bír s ehhez — vágható koru állományok híján — 40—50 évnél hamarabb nem is juthat. Kiadásait, szükségleteit nagyrészt eddig a vadászati jog bérbéadásával fedezte. A szétosztás által a fódvas területnek vége s mert gazdálkodás viteléhez alkalmas szántója nem maradt, ezen birtok prosperitása egy nagy kérdés. Sic itur ad astra!

E javaslatos cikk címét pedig megadja a bírói javaslatba foglalt szószertini indokolás. „Az erdészeti szakértők véleményétől eltérően a fentírt terület (368 k. hold 1040 ö) igénybe vétele javaslatot, mert a gazdasági szakértők véleménye szerint a megmaradó mezőgazdasági terület elegendő az erdőüzem fenntartásához.”

Nem tudom most már megérteni, ha a gazdasági szakértők jobban értenek az erdőgazdasághoz, mi célból küldötte ki a földművelésügyi miniszter ur az erdészeti szakértőjét?

Érdekes az is, hogy ezen 2500 k. holdas erdő az eljáró bíró egészen kisajátításra javasolta a novella 8. §-a alapján!

A 2500 k. hold erdő talán még sem képezheti az 500 hold mezőgazdasági terület tartozékát, hanem inkább talán fordítva!

Craus Géza.

**Hirdetéseket felvesz
a kiadóhivatal**

Sátoraljaiuhely
Vörösmarty-utca 1.sz.

Innen-onnan.

— **Kinevezés.** A m. kir. földművelésügyi miniszter ur *Oszterlamm* Ernő és *Földváry* Miksa főerdőtanácsosokat m. kir. erdőigazgatókká nevezte ki Miskolc, illetve Debrecen székhelyre. Mindkét kinevezéshez ösztinte örömmel gratulálunk és sajnálatlaltan vesszük tudomásul, hogy szűkebb pátriánkból Földváry Miksa erdőigazgató, e kitüntető megbízatás folytán, — távozik. Mindkettőjüknek az új megbízatáshoz sok szerencsét kívánunk.

— **A jóvátételi bizottság** Párisban székelő albizottsága az elmúlt hó folyamán tárgyalta az elszakított magyar állami erdők ügyét, melyen delegált szakembereink is részt vettek. A mi részünkről ez erdők értéke 1,200 millió aranykoronába lett becsülve, míg az utódállamok az érthetően csak 220 millió aranykoronába értékelték.

— **A legközelebbi nemzetközi erdészeti kongresszus** 1926-ban Rómában lesz megtartva. Szomorú emlékeket ébreszt ez bennünk, mert annak színhelye 1914-ben Magyarország lett volna. A közbejött háboru nem csak a kongresszus megtartásának lehetőségétől, de időközben ereinként is megfosztott.

— **A forgalmi adó ügyében** az O. E. E. erélyes akciót indított. Az egyesület küldöttségileg kereste fel a pénzügyminisztert s az átnyújtott memorandumban a hazai erdőtermes ez adó alóli teljes mentessítést kérte, rámutatott arra, hogy az így elmaradó adóbevételrel szemben a pénzügyi kormányzat busás kárpótlást talál, ha a külföldi fabehozatalt vonja forgalmi adó alá, amivel a belföldi fatermes tehermentesítve, egycsapásra versenyképesse is válna.

— **A Máv. új teherdíjszabása** március 1-ével jelent meg, mely aranykorona helyett papírkoronában állapítja meg a díjtételeket.

— **Az „Alföld erdőtelepítési szaktanács”** Kaán Károly államtitkár elnöke alatt január 9-én tartotta meg rendezt ülést, amelyen elsősorban megvitatta a püspökkladányi 600 k. hold kiterjedésű szikkisérieli telepen tervezett kísérleti fásítások módozatát és a bevált eljárásoknak a gyakorlatba való alkalmazását. Elhatározta továbbá, hogy a gyakorlati fontossággal bíró talajnedvesség, fajsúly és levegőtartalom megállapításánál a száritási és mérlegelési rendszert fogja alkalmazni. Közre jár, hogy

legközelebb a Kiss Ferenc ny. min. tanácsos és Róth Gyula főiskolai tanár által már megírt „Hogyan telepítsünk erdőt az Alföldre” című népies munka megjelenjék. Tudomásul vett, hogy dr. Tuzson János egyet. tanár elkészít az alföldi jellegzetes növények centáriájával és hogy az rövidesen az illetékesek között kiosztásra kerül.

Ennek a növénygyűjteménynek a homoktalajok meghatározásánál és ebből folyólag az alkalmazandó fafajok megjelölésénél van fontossága. A talajvizsgálás 1924. évben 24 új állomásal 98 állomásra bővült, 3 helycsapadékot is mér. Terveben van véve egy kutorsorozatban a víz sókoncentrációjának megfigyelése is. A Hortobágyon a szél mérése is folyamatban van téve. A megfigyeléseket grafikonok tüntetik fel.

MINDENKI

meggyőződhetik róla, hogy
**iroda- és
rajzszerelt,
üzleti könyveit**

seholsem szeresheti be olcsóbban, mint

**A Keresztény
Sajtóvállalat**

könyvkereskedésében

Sátoraljaiuhely, Kazinczy-u. 11. sz. alatt.

Mindenből a legjobb árut tartjuk, mert üzleti elvünk jót és lehetőleg olcsón adni.

Könyvnyomdánkban

(Vörösmarty-utca 1, a főgimnázium épületében) a legizesebb és minden igényt kielégítő nyomtatványokat olcsón készítenek.

Magyarországon legnagyobb, modern, berendezett fenyőmagpergető!

Kőszegi Fenyőmagpergetőgyár

KŐSZEG
Vas megye

ajánl legmegbízhatóbb, legmagasabb csiraképeséggel bíró

**tűlevelű-lomblevelű erdei
vetőmagot, gyümölcsma-
got, erdészeti csemetéket
és gyümölcsvadoncot.**

Erdői-Fekete-Banks- és Lúcfenyőmagvak!

Magyar Erdőgazda

BORSOD-GÖMÖR-HEVES (TISZAJOBPARTI) VARMEGYÉK ERDÉSZETI EGYESÜLETÉNEK LAPJA.

Megjelenik minden hó 1-én.

Szerkesztőség: Pálháza, Abauj-Torna vármegye.
Kiadóhivatal: Keresztény Sajtóállalat Könyvnyomdája
Sátorlajuhely, Vörösmarty-utca 1. szám.

Szerkesztő:
Onczy László

Évi előfizetési díjak:
Tagoknak 4 aranykorona = 64.000 papírkorona.
Nem tagoknak 10 aranykorona = 160.000 papírkorona.

A hitel

szerzése ma a legszomorubb aktualitása az országnak. Erről hallunk unos-untalan; szakértők és lapjaink erről cikkeznek. Sok-sok ember hivatottan és hivatlanul buzdírogdik körülötte, javítja vagyrontja annak ügyét.

Az bizonyos, hogy úgy az őstermelésünk, mint az iparunk és kereskedelmünk megfelelő forgó és beruházó tőke nélkül van és nemcsak, hogy nem fejlődőképes, de már élni és produkálni is alig képes.

A további munkát, termelést, tehát az ország gazdasági életének zavartalan menetét várjuk és reméljük a nehezen beköszöntő kölcsöntől.

Ez segítene át a nehéz időknél, ez adná meg a gyümölcsözőtől beruházások lehetőségét. Munkát, munkaalkalmat jelentene, ami a megélhetését biztosítja a munkaadónak úgy, mint a munkásnak.

Az országon belül pénz nem lévén, a külföldi tőkétől várjuk, hogy a rá nézve biztos és jó üzlet fejében segítségünkre jöjjön. Ha tehát a saját piacán elérhető kamatnál nagyobb adunk és arra biztos fedezetet nyújtunk, úgy a kölcsön elérhető.

Sajnos, a földbirtokreform a fedezetet nyújtó földet lekötötte és amíg a birtokosokafelett szabadon nem rendelkezhetnek, addig arra kölcsönt szerezni nem lehet. (A most tárgyalás alatt levő törvénytervezet ezt akarja áthidalni.)

Az erdőbirtok azonban szerencsésébe helyzetben van. A birtokos szabadon rendelkezhetik felette, sőt az „erdőbirtokhitelekrol” szóló törvény szentesítése csak a gyakorlati megvalósítást várja.

Vezetőink előrelátása még a romló korona idején — tehát jóval a kölcsön aktualitása előtt — koncipiálta meg a törvényt és a jelzálogon lekötött erdőtalaj és faállomány együttes értékének 60%-ig engedi meg, illetve teszi lehetővé a kölcsön felvételét.

A faállomány és talaj együttesen jobb tőkeértéket reprezentál és mert az erdőbirtok konzervatív voltánál fogva a mezőgazdasági birtokok szemben biztosabb fedezetet nyújt, az erdőbirtok esélyei a kölcsönt illetőleg szembeszökően job-

bak. Ebből kifolyólag előnyösebb feltételek mellett és mert a bekebelezést biztosító törvény készen van, rövidebb időn belül is szerezhető az meg.

A külföldről behozott fatermékek forgalmi adómentessége, a Máv-nak a viszonyokkal nem számoló hibás tarifapolitikája következtében a magyar erdőbirtokosság mindennél válságosabb helyzetre került és így a kölcsönre annyira rá van szorulva, hogy nem tanácsos a nehezebben mozgó és ma még csak az előkészítés stádiumában levő actió sorát bevárni.

Ezt a posztitoclónyt — amit az intézkedők előrelátásának, valamint az erdőbirtok szabad voltának köszönhetünk — ki kell használni és az erdőbirtokosságnak a maga kölcsönét a többitől elkülönítve kell megcsinálni.

Ehhez természetesen az érdekeltek megmozdulása is szükséges (itt kiváló szép feladat várna az O. E. E.-rel), mert a kormányzat részéről azt a támogatást, mely a törvényben lefektetett munkájának a betetőzése lesz, biztosra vehetjük.

A törvény időre való biztosítása bármily dicseretes is, csak félunka. Most, amikor a viszonyok az erdőbirtokhitelekrol szóló törvénynek sokak által kételkedvont szükségességét igazolták, úgy érezzük, a tervezőknek újabb munkába kell állaniok, hogy a törvény holt betűit életre is keltsek.

Még egyszer a gyérítéssokról.

Lapunk III. évf. 3. száma Róth Gyula főiskolai tanár ur ismert tollából — értékes kísérleti és széles tapasztalatai eredményeként — a gyérítéssokról oly mesteri, erdészeti életünkbe vágó s ma már senki által észszerűen nem támadható irányítást hozott, hogy azt szoros követésül minden erdőgazdasági tervbe-bele kellene ragasztani. Igaz, hogy az erdők felújítása — azok fenntartását illetőleg — a legfontosabb munkát, de az is tény, hogy az erdők értékessége szempontjából az ápolás is bír oly fontossággal. A felújítás a fenntartás biztosítása, az ápolás az érték növelése.

A mai modern ápoló gyérítési mód úgy viszonylik az eddigi sablonos pepecseléshez, mint a repülőgép a volt delizsánchoz s mint a gézöke az elfelejtett faekéhez. Hány ember él ma is, aki még nem utazott vonaton, mert nem mert rá felülni. S

az először indult primitív gözmozdonyra nem fogta-e rá a „korszellem”, hogy az csak az ördögnek lehet a műve? Igaz, hogy az a masina bizony fel is fordult olykor s megleszi azt még ma is. De emiatt egy törvényhozásnak nem jutna eszébe, hogy ezen hasznos közlekedési eszköz betiltása. Épp így, ha a modern gyérítési módok alkalmazása mellett — bármely okból — valóhiba is fordulhat el, emiatt „perea!”-ot kiáltani rájuk — legalább is káros maradásig. Ezen gyérítési mód helyességéről, hasznosságáról t. i. már nemcsak Róth Gyula tanár ur van „feltétlen bizonyossággal” meggyőződve, hanem az összes külföldi kísérleti állomások s erdészeti szakegyesületek is. Itt látat már nincsen szö „setébe ugrásról!”

Hogy ennek dacára mért idegenkedik még ma is a legtöbb kezelőtiszt ezen ápolási munkától, azt Róth Gyula tanár ur említett irányítkébe eléggé kifejti. De úgy érzem, hogy az általa előadott okokon kívül van még más is.

Mióta az államot szolgálva tollat forgattam a kezembem, sokszor rámutattam a lehetetlen helyzetre, mely abból keletkezett, hogy az ügyvezett bürokratizmus az erdészeti irodai tisztviselővé változtatta s formálta át s természetimádó lélek is annyira ágyurta, hogy nemcsak fölötté, de ő maga is csak akkor tudja s érzi kifogástalannak, dicserétt hozónak működését, ha ősszen — néha elő sem számíllható — nyilván tartását, kimutatását, jelentései pontosan mindig készen vannak; szóval, ha irodája kitünő rendben van. Hogy azonban mi van kint a tulajdonképeni gondozására bizott erdőken, annak megállapítására, pontos számbavételére már igazán nincsen ideje.

Emlékszem boldogult Tisza István miniszterelnökségének ideje alatt (gondolom 1904. évben) kiadott egy rendeletre, mely egyenesen tiltotta a kiszállásokat. Egy egész évben csak egyszer volt szabad egy erdőbirtokon megjelenni s ezen alkalommal kellett kijelölni s nyomban számba is venni az egész év teendőket s eredményeket.

Természetesen így erdői gondolni, ápolni lehetetlen! S hogy mégis valami történjék, a gyérítésknél is sablonná lett, hogy csak az észaradt s beteg egyedek szedhetők ki olyképen, hogy a záródás meg ne szakítassék, mert hát ily formában a munkával az erdő is meg volt bízható. Ez az előírás azután megmaradt valószínűleg azért, mert a kezelő erdőtisztnek az irodáját kellett írnie.

A kezelőnek — amint a név is mutatja — többször mint nem, kint van a helye az erdejében! Nem lekiacnylésképp hozom fel a példát, de mint a kertész, csak úgy képes valamit produkálni, ha naponta gyomlálattja, tisztogatattja, öntözgetattja, rendezgeti kertjét, azonképen az erdőtiszt is csak

folytonos külső megfigyelések, utánjárások mellett tudhat jól, értékeset termelni.

A „jötem, láttam”-féle futkosás, melyre különösen a nagy gondnokokaj kerületek is kényszerítettek az irodai munkák tul-tenésze mellett a volt állami kezelést, — uti figurá doct — kevés kivételtől elte-kinve, értékes nem eredményezhetett s legtöbb esetben rá lehetett mondani: „apres moi le deluge!”

A valóban belterjes s értékes kezelés érdekében az irodai ügyvitelt a minimumra kellene lefaragni s nem új munkákkal fo-kozni, mint azt pl. a III. évf. 1. számában javasolt törzslapos erdőérzélet nyilvántar-tás is terbe veszi. Különböző közbevetőleg ösztintlen megjegyzve, ezen erdőérzélet „életförténelmi” nyilvántartást, egy fordulón túl terjedőleg nem tudom elképzelni. Mert hiszen a mai vágásmodokkal kezelt erdőben nem csak a kiterjedtebb részletek lesz-nek felaprózva, de sokszor egész aprók is még több részre szakítva. Tehát a legtöbb erdőérzélet még a forduló eltelte előtt több kisebb darabra szakad, melyekre már külön törzslapokat kellene majd felállítani. A kö-vetkező fordulóban ezek ismét össze-vissza szakadoznak s az zavaros lesz a nyilvántar-tás, hogy abban senki ki nem ismeri magát!

Hiszen mindenesetre dicsérendő a töké-letességre törekvő igyekezet. De sokszor ebben a túlzás csak ártalmára van az át-tekintethetőségnek. Már pedig mindenféle *kezélnél* a világos, emellett mindenre ki-terjedő rövid egyszerűség biztosítja a sikert és a jó eredményt. A statisztika, kísérlet-ügy stb. az természetesen más lapra tar-tozik.

Azt írja Róth Gyula tanár ur, hogy a szakképzett erdőmérnök mindig helyesen fogja végrehajtani a szóban lévő gyéritek munkákat. Ez igaz. De ahhoz neki bizony sok mozgási szabadságra van szüksége s míg ehhez nem juthat, addig — sajnos — a modern ápolási műveletek terén sem várható semminemű felvirágzás.

Ezen mozgási szabadság pedig két rész-ből áll: az egyik az irodai teendőik egy-szerűsítése, hogy több idő maradjon a külső munkálkodásra; a másik az idevágó ren-delkezéseknek a helyesbítése, hogy ne legyen a kezelőtől az előírások sablonján pórásra fogva, hanem a fejlődést s haladást biztosító öntevékenységre is nyíljon le-hetőség.

Csodálatos is, hogy míg a főhasználatok terén is az új, modern köntöst nyert gaz-dasági üzemtervi berendezések, előírás-sok a kezelők tisztnek majdnem szabadke-zelettel bíznak, az olyan fontos erdőápoló gyériteknek hamupókékként elfelejtve, régi összetépt, foltos ruhácskájukban sínylő-dnek ma is. *Craus Géza.*

Különleges tömörfa hálószobákat

Louis XVI. faragott hálószobákat

villa, nyári lakás, szálloda, penzión és szanatórium-berendezéseket megépítő olasz írában, kedvező fizetési feltételek mellett szállít a

Hazai Fatermelő Rt. bitorizslete

Budapest, V., Nádor-utca 18. Telefon: 8-79.

Az edafón az erdőszetben.

Már régebben is tudtuk, hogy vannak a fölben olyan apró, szabad szemmel nem látható lények (mikroorganizmus), amelyek a növényi tápanyagoknak a levegőből való felvételével s azoknak a talajban való elő-készítésével a növények táplálkozását segí-tek. Ilyennek ismertük különösen a Rhyzo-bium leguminosarum (Bacterium radicola) baktériumot, amely a pillangós virágú nö-vények gyökerein gumócskákat alkotva, azokkal együtt él s azok nitrogénszükség-letéről annak a levegőből való megszerzése által gondoskodik. Ilyen egy-két baktérium mellett a növényi táplálékoknak a talajban történő előkészítését általában *vegyi folya-matnak* tartottuk.

Ujabban ezirányban folytatott vizsgálato-k és kísérletezések mindinkább azt igazolják, hogy a növényi táplálékoknak a talajban való előkészítése *inkább áttentni (biológiai) folyamat*. 300-nál is több már azoknak a talajban élő (geobionta) apró lényeknek a száma, amelyek mostanáig az ezzel fog-lalkozó tudomány ismer s amelyek a bakté-riumok, talajgombák, penészek, moszatok stb. közé tartozva, mind-mind a növény-tenyésztet szolgáltatásban állnak. Legfonto-sabb közöttük az Axotobakter coccocum és a Cladosporium humificans; előbbi a nitrogén, utóbbi a humusképző lény.

A talajéletnek immár nagy fontosságúvá lett ismerete: a talajbiológia új tudományág, amelynek világszerte ismert leghíresebb művelője, külföldön élő hazánkia Francé Rezső tanár. Ő a fölben élő apró élőlények összességét „Edafon”-nak nevezte el; innen van e szó a címben.

Nálunk a talajbiológiával elméleti, de inkább gyakorlati vonatkozásban egyik leg-kiválóbb megfogazánk, *Herényi Gothard Sándor* foglalkozik. Ő volt hazánkban a mű-trágyázásnak — tehát a vegyi alapon álló növénytenyésztésnek — úttörője s most ő a biológiai alapon álló növénytenyésztés tanítóestere is. Amit Francé tanár és biológus tudományos buvárkodása az elmélet terén kifürkészett és megállapított, azt Gothard a gyakorlat terére átvitte, ér-vényesítette, értékesítette; a növénytermé-les, a többtermelés eszközevé tette.

A baktériumoknak a növénytermelés szol-gálatába való mesterséges beállítása magá-ban véve nem egészen új dolog. Hiszen — különösen Németországban — máris voltak ízelemek, amelyek mesterséges bakté-riumtenyészeteket állítottak elő s bocsá-tottak forgalomba talajoltásra. Ezek a talaj-oltások azonban meddőnek mondható próbálgatásoknak bizonyultak. Gothard az első, akinek valóban hatékony s az eredmények szerint biztosan előállítható és a gyakorlat-ban eredménytel alkalmazható baktérium-kultúra kitenyésztése sikerült.

Kísérleteinek, eljárásának módját és az eddig elért eredményeket „A kert és mű-velése biológiai alapon” című füzetben adta először közre. (Megjelent a m. kir. posta személyzetének jóléti, házipari, takaréki és hitelszövetkezetek kiadásában 1924-ben Bu-dapesten. Ára postaköltséggel nélkül 3000 K.) Ugyanerről „A jövő kertészete” címen elő-

adást tartott az Országos Magyar Kertészeti Egyesület közgyűlésén. (Közölte a Kerté-szeti Lapok 1924. évi novemberi és decem-beri füzeté). Különösen az előbb említett füzet megismerését ajánlom. Meglepően ér-dekes dolgokat olvashatunk belőle, aminek saját kertünkben is búsás hasznát vehetjük. Bejelentést nyerhetünk a talajélet műkö-désébe, a növénytenyésztet háztartásába és e kettő összefüggésébe s rá fogunk jönni, hogy e dolgoknak az erdőszetben is van-nak jelentős megnyilvánulásai.

Az erdőszet szétlen növénytenyésztő lé-vén, lehetetlen, hogy az östermésztet mű-ködése ezen a téren más legyen, mint amelyet a már kipróbált mesterséges be-avatkozással a legbeterjessebb növényter-melés, a kertészet belőle kivált. A növényi táplálékoknak a talajban történő folyamata itt is inkább élettani, mint vegyi s ha ezt tudva, figyeljük meg a természetet műkö-dését, bizonyára más megállapításokra jutunk, mintha vizsgálódásunk közepette másra gondolunk, mint ami valóban van.

Az erdő talajait mesterségesen legfeljebb a telepítéskor szoktuk művelni, máskor — a fajfeldes során — azonban magára hagy-juk. A talajművelést elvégzi maga az erdő, az árnyekadásával, a szélváz ellen való védelemmel és a lombhullatással. Évek során át képződik a televényréteg és megalakul az *edafontenyésztet*, még pedig mindakettő a természet általános törvénye szerint a faállomány nyújtotta védelem, árnyék és lombtakaróhoz alkalmazkodva. A fatenyé-sztet vírus. Időköz folytán jó az ember s a faállományba belevág, (még jó, ha csak kevéssé és nem vágja le egészen). Szinte képelem, hogy milyen bonyolultan idéz-het elő az edafon világában.

Gothard az ő mesterséges edafontenyé-szteténél azt tapasztalta, hogy annak ki-száradni nem szabad, sőt még jobban mondvá, bizonyos mértékű állandó nyir-kosságának kell lennie, hogy tenyészete fenn ne akadjon. A kertbe kiszórt edafonnak is csak akkor van hatása, ha az vagy közvetlen elő előtt, vagy azután, tehát nem száraz földre tesszük. Száraz földben az edafon beszünteti működését és szunnyadó állapotba helyezkedik. Jó nyári meleg eső felébreszti és fokozott tevékenysége ser-kenti. Ősz felé az edafon működése csök-ken s téle nyugóvára tér, hogy az első tavaszi meleg napokra előlőr kezdje az életet.

Ez történik az erdőtalaj edafonjával is. És ha eddig csökönyösen hangoztattam azt, hogy az erdő természetes felújulásánál szinte döntő tényezőnek a talaj üdeségét tartom (E. L. 1922. 17. stb.), úgy most in-kább állom ezt. Eddig inkább csak az u. n. tenyészvázre gondoltam s most kiviláglik, hogy ettől függ maga az egész talajélet. Mint már többször rámutattam, csapadékos éghajlat alatt ez kevésbé fontos, száraz éghajlat alatt azonban annál inkább.

Élő és holt talaj. Erről eddig is szölvünk. Holt talaj a felszín alatt mélyebben fekvő, mert ott levegő híján alig van edafon. Holt talaj van a sürű koronája fa alatt, mert itt csapadék, talajüdeség hiánya miatt szintén nincs edafon. Nagyon jól, szembezőköen

Kérjük az uradalmakat és tagtársainkat, hogy a szak-mánkat érdeklő hirdetéseiket lapunkban tegyék közzé!

látszik utóbbi eset pl. csemetekertekben lévő fa alatt, ahol a csemeték tengődése — a kellő világosság mellett is — mutatja, hogy a talajban nincsen élet.

Jól zárt erdőben, főként csapadékos vidéken, a talajtelevény savanyú, érlelen; a talaj állapota a felújulása kedvezőtlen. Itt a kevés levegő és világosság miatt valószínűleg más minőségű az edafontenyészet is, mint amilyen a zsenge csemete tenyésztelére kedvez. Az állomány megbontása segít a helyzeten és előnyössé teszi a felújulásra, de csak akkor, ha időt enged az edafonnak az új viszonyokhoz való átalakulására (mert a természetben nincs úgrás) és nem terem olyan helyzetet, amely az edafon működésének beszűkítésére, vagy pusztulására vezet. Hogy a kihasználás és felújítás eljárásai közül melyik az, amelyik az edafontenyészet szempontjából is a leg-helyesebb, az a helyi viszonyoktól és az edafóra vonatkozóan még kibővíthető ismereteinktől függ. Annyi bizonyos, hogy az edafon az erdőben is megvan, azzal tehát alaposan meg kell ismerkednünk s ez ismeretek szerint kell cselekednünk.

Kísérleti állomások feladata volna annak megállapítása, hogy:

1. mi különbség van szabadon álló és a fa eső árnyékában lévő erdőtalaj víztartalmanak mennyiségében a tenyészet ideje alatt?

2. mi a különbség a fentjelzett két hely edafontenyészetének minősége és mennyisége között?

3. mennyiben és miként változik meg az erdőtalaj edafontenyésze az anyállomány zárt állásától az újulat teljes felszabadításáig terjedő felújítási idő alatt?

Egyelőre ezeket a gondolatokat ébresztette fel bennem az edafon, de nem úgy, mintha most már mindent erre vezetnék vissza. Elégé fontosnak tartom azonban arra, hogy vele behatóan foglalkozzunk; a jövő bizonyára meg fogja mutatni, hogy ezt meg is érdemli.

Béky Albert.

Egyesületi hírek.

Tagsági és előfizetési díjak az egyesület folyószámlája javára a Magyar Általános Hitelbank főközhöz Sátoraljuhelyre fizetendők be. (Befizetési lapot az első szárhoz mellékelünk).

1925. évi január hó i-ével új előfizetési évet nyitotunk.

A „Magyar Erdőgazda” évi előfizetési díja:

tagoknak . . . 4 aranykorona á 16,000 K. 64,000 K.
nem tagoknak 10 „ „ 16,000 K. 160,000 K.

Tagdíj az 1925. évre 6 aranyk. á 16,000 K. 96,000 K.

Az egyesület ügyeit érintő levelezések Szendich Nándor uradalmi főerdőmérnök, egyesületi titkár Füzér, u. p. Füzérkörmös, a lapunkat érintő közlemények pedig Onegyz László urad. erdőtanácsos Pálháza, Abauj-Torna vm. címre intézendők.

Az alábbi tag- és lapdíj befizetéseket nyugtáztuk:

Éiés Béla	64,000 K.
Faértékesítő Hivatal	30,000 „
Fischer József	64,000 „
Fodor Gyula	160,000 „
Dr. Halmos Károly erdőhiv.	20,600 „
Jákóy Endre	160,000 „
Rúthényi Károly	160,000 „
Dr. Saád Andor	170,000 „
Szuppek József	32,000 „
Vélics Gyula	64,000 „

ÜZLETI HIREK.

A nagy pénzühiány majdnem teljes üzletlelenséget idézett elő, ami további árlemorzsolódást váltott ki különösen a tűzifánál.

1. Tűzifa:

Belföldi hasáb	2,500,000—2,600,000 K.
» vegyes	2,400,000—2,500,000 K.
» dorong	2,100,000—2,300,000 K.
Romániai hasáb	7,200—7,400 lei
Szlovenszkói száraz hasáb	1,200—1,250 esk.
ab Sátoraljuhelyre	1,350—1,400 „
Jugoszláviai hasáb ab határ	2,800—2,900 din.

2. Faszén:

Belföldi la ab feladó állomás	9,000,000—9,400,000 K.
Belföldi la « «	8,200,000—8,600,000 K.
Romániai ab határ	24,000—25,000 lei
Szlovák « «	3300—3950 esk.

3. Mifa budapesti paritásában:

Tölgy gömblyú fa m ² -je vékonyabb	500—570,000 K.
Tölgy gömblyú fa m ² -je 35 cm. mély felebb	700—970,000 K.
Tölgy fontúrtrónk m ² -je	950—1,000 K.
Tölgy bányafa m ² -je	400—450,000 K.
Kóris gömbfa	530—580,000 K.
Juhar	600—700,000 K.
Eger	400—450,000 K.
Cyertyán	480—540,000 K.
Akác	480—570,000 K.
Nyár	320—350,000 K.

4. Fűrészáru budapesti paritásában:

la tölgy fűrészáru	1,500,000—1,700,000 K.
la «	1,100,000—1,400,000 K.
Tölgy boules	1,600,000—1,900,000 K.
Quartier árti	2,400,000—2,700,000 K.
Bükk görzött, szelvézelen	900,000—950,000 K.
» szelvézett	950,000—1,100,000 K.
Bükk görzötlen, szelvézelen	750,000—800,000 K.
Fenyő asztalosru szűles m ³	1,100,000—1,200,000 K.
» keskeny m ³	1,000,000—1,100,000 K.
Építőanyag szűles m ³ -e	780,000—820,000 K.
» keskeny	710,000—740,000 K.
Léc, zárlic	800,000—830,000 K.

5. Bogndrfa ab feladó állomás:

Kóris 15—25 cm. 10,000 kg.	5,200,000—5,800,000 K.
Szil 12—25 « «	3,900,000—4,200,000 K.
Akác 12—25 « «	5,200,000—5,800,000 K.

6. Fagydrtnányok ab feladó állomás:

Donga, gönc 1000 drb. hozzávaló	2,700,000—2,800,000 K.
fenékel	3,400—3,600 K.
Keréttalp, bükk 22—24” h. 2.5—3” v. drb.-ja	1700—1800 K.
Küllő drb.-ja	8,000 „
Kivassuti talpa 1.1 m. h. drb.-ja	10,000 „
» 1.2 „	11,000 „
» 1.3 „	11,000 „
2.5 m. h. közbenső tölgy talpa drb.-ja	82,000—84,000 K.
2.2 m. h. közbenső tölgy talpa drb.-ja	52,000—54,000 K.

7. Építési anyag, ab raktár:

Tégla nagyméretű darabja	830 K.
» kisméretű	640 K.
» nagyméretű mészhomok	600 K.
» kisméretű	550 K.
Portland cement q.-ja	82,000—86,000 K.
Mész q.-ja	48,000—50,000 K.

Innen-onnan.

— Kinevezés. Báró Waldbott Kelemen tolsvai nagybirtokos kinevezte **Tamás János** okl. erdőmérnököt uradalmi erdőtanácsosá s megbízta a tolsvai uradalom főintézőség vezetésével.

— Halálozás. A magyar erdésztszadsadalomnak újból gyászja van. Értékes, agilis tagjaként vesztette el a nemes **Csik Imre** nyug. miniszteri tanácsosban, ki életének 69-ik évében március hó 29-én rövid szenvedés után hunyt el. A megboldogult, ki az Országos Kaszinó, az O. E. E. választmányi tagja, a Nemzeti Vadászati Védegyelet ügyvezető alelnöke volt, széles körben szerzett szakunknak megbecsülést s tiszteletet. Kegeyeltünk őrzük emlékét.

— Fabehozatalunk és kivitelünk 1924-ik évben. (10 tonnás vagononként).

Behozatalunk:

tűzifa	173,091
bányafa	14,053
tölgy gömbfa	285
bükk »	686
egyéb lombfa	727
fenyőfa	7,616
donga	226
tölgy talpa	8,616
szőlőkaró	290
faszén	3,321

Fűrészelt áru:

tölgy	672
bükk	780
egyéb lombfa	181
fenyő	26,593

Bárdelt áru:

lombfa	421
fenyő	7,562

1923. évhez képest többlet hoztunk be:

tűzfifából	47,313
bányafából	411
lomb gömbfából	587
dongafából	12
szőlőkaróból	137
faszénből	915

kevesebbet:

fenyő gömbfából	9,636
fűrészelt és bárdelt fenyőárból	1,142

Kivitelünk:

tölgy gömbfa	1,074
egyéb lombfa	108
dongafa	182
tölgy fűrészáru	265
bükk »	518
egyéb lomb fűrészáru	378
fenyő fűrészáru	171

1923. évhez képest többlet vittünk ki:

tölgy, bükk, egyéb lombfűrészáru-ból	557
lombgömbfát	793

Tűzfifából Románia, fenyőfából Csehszlovákia szállította a legtöbb árut.

Meglepően nagy a tűzifabehozatal, ami a beiföldi tűzifatermelés kényszerű visszafejődését mutatja.

Megcsappant nagyon a fenyőgömbfa behozatala, mely szinte nem mondható örvendéses jelenségnek, amikor a fenyőfűrészáru behozatal változatlan maradt.

Lombfűrészáruban kivételünk szembeszökően javult.

— **Uj erdeli érték árszabályzat**, — mely a miskolci m. kir. erdőgazgatóság területére vonatkozik — a napokban jelent meg, mely végre az általunk már oly sokszor javasolt aranykoronában értékeli az erdei termékeket. Ha megkésve is kapjuk (mert most már stabil a korona) örömmel üdvözöljük, mert a helyesen megállapított egységárakban az erdőbirtokosság a további károsítások ellenében hathatós védelmet talál.

— **A tőárrendelet** (lapunk januári számában lett ismertelve) értelmezése tárgyában a Budapesti Közlöny 64. számában megjelent 1706/1925. M. E. számú rendelet az alábbiakban intézkedik:

„A fakihasználási jogok átruházása, a fatermékek értékesítése és az erdei mellékhasznalatok gyakorlása tárgyában létrejött jogügyletekre vonatkozó rendelkezésekről szóló 8418/1924. M. E. számú (Budapesti Közlönynek az 1924. évi december hó 24. napján megjelent 281. számában kihirdetett) rendelet 2. §-a 3. bekezdésének az a rendelkezése, amely az ellenszolgáltatás (mellékszolgáltatás, külön szolgáltatás) újabb megállapítást kizáró egyik ok gyanánt jelöli meg azt a körülményt, hogy „a fizetés a fél fenntartás nélkül elfogadta”, a gyakorlatban kétséget támasztott aziránt, vajjon a fizetés fenntartás nélküli elfogadása egy magában kizáró ok-e akkor, ha a kötelezett fél az alapszerződésben kikötött és nem bírói egységgel vagy ítélettel, avagy más módon utóbb, de az idézett rendelet életbeléptetése előtt megállapított — ellenértéket fizette és a jogosított fél ezt a fizetést fogadta el fenntartás nélkül.

A m. kir. minisztérium kijelenti, hogy mivel az idézett rendelet 1. §-a értelmében az 1924. és az ezt követő naptári években a szerződéssel kikötött vagy ha ettől eltértek, az utóbbi egységgel, ítélettel vagy egyéb módon megállapított ellenszolgáltatást kell teljesíteni, a fizetésnek fenntartás nélküli elfogadása az újabb megállapítás kérését csak akkor zárja ki, ha a fizetés a rendelet 1. §-ának megfelelő volt. Ehhez képest nincs kizáró az akár egy összegben, akár részletekben előre kifizetett ellenszolgáltatás (mellékszolgáltatás, külön szolgáltatás) újabb megállapításának kérése, ha a kötelezett fél olyan esetben, amikor az alapszerződésben kikötött ellenértéket utóbb bírói ítélettel, egységgel vagy más módon — habár csak egy év tartamára is — újból állapították meg, nem ezt a legutóbb megállapított, hanem az alapszerződésben kikötött ellenértéket fizette ki és a másik fél azt fogadta el fenntartás nélkül.

A 8418/1924. M. E. számú rendeletet tehát a hatálya alá eső ügyekben az említett értelemben kell alkalmazni.”

— **A román vasúti tarifát** május hó 1-ével felemlük, ami természetszerűleg az onnan érkező fatermékek áremelkedését vonja maga után.

Értesítés.

Értesítem Zemplénum megye igen tisztelt erdőbirtokosait, hogy magán **erdőmérnöki irodámat** f. évi január végével megszüntettem. Sátoraljaiújhely, 1925. április hó 1.

TAMÁS JÁNOS
urad. erdőtanácsos.

Okleveles erdőmérnök,

aki 3 évet nagy magán uradalomban szolgált. Gondnoksági teendőkbén járta. — Vezetett egy kisebb **fűrésztelepet, autózemet és téglagyárat.**

Már egy éve nagy fakeskedelmi rt. erdőkitermelését vezeti. Kissebb mezőgazdaság vezetését is vállalja.

Akár azonnali belépésre megfelelő állást keres.

Cim:

FISCHER JÓZSEF

okl. erdőmérnök

OLASZLISZKA.

MINDENKI

meggyőződhetik róla, hogy

**iroda- és
rajzszerzeit,
üzleti könyveit**

sehoisem szerezheti be olcsóbban, mint

**A Keresztény
Sajtóvállalat**

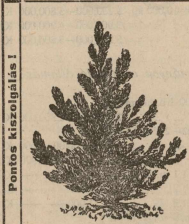
könyvkereskedésében

Sátoraljaiújhely, Kazinczy-u. 11. sz. alatt.
Mindenből a legjobb árut tartjuk, mert üzleti elvünk jót és lehetőleg olcsón adni.

Könyvnyomdánkban

(Vörösmarty-utca 1. a főgimnázium épületében) a legízesebb és minden igényt kielégítő nyomtatványokat olcsón készítünk.

Magyarországon legnagyobb, modern, berendezett fenyőmagpergető!

Pontos kiosztás!

Köszegi Fenyőmagpergetőgyár

KÖSZEG

Vas megye

ajánl legmegbízhatóbb, legmagasabb csiraképeséggel bíró

**tűlevelű-lomblevelű erdei
vetőmagot, gyümölcsma-
got, erdészeti cseméket
és gyümölcsvadoncot.**

Kétféle árnyékot!

Erdői-Fekete-Banks- és Lúcfenyőmagvak!

Nyomatott a Zemplénum megyei Keresztény Sajtóvállalat könyvnyomdájában Sátoraljaiújhelyt. 1925—2820.

Magyar Erdőgazda

BORSOD-GÖMÖR-HEVES (TISZAJOBBPARTI) VÁRMEGYÉK ERDÉSZETI EGYESÜLETÉNEK LAPJA.

Megjelenik minden hó 1-én.

Szerkesztőség: Pálháza, Abauj-Torna vármegye.
Kiadóhivatal: Keresztény Sajtóállalat könyvnyomdája
Sátorlajuhely, Vörösmarty-utca 1. szám.

Szerkeszti:
Onczy László

Évi előfizetési díjak:
Tagoknak 4 aranykorona = 64.000 papírkorona.
Nem tagoknak 10 aranykorona = 160.000 papírkorona.

Erdészeti szakképzésünk

hiányosságait érinti röviden dr. Weisz Leo az »Erdészeti Lapok«-ban közzétett igen érdekes cikkében. Anélkül, hogy elébe vágnánk az e tárgyú beigért cikkeket, — szükségét érezzük, hogy e kérdéshez már most hozzájáruljunk.

A magunk meggyőződése is az, hogy a főiskoláról kikerült erdőmérnökeink nem hozzák az erdészeti szaktudomány ismeretén kívül a működési körülmények kapcsolatban álló kereskedelmi ismeretek azon alapját és az ebből fakadó egészséges gazdasági szellemet, melyet a jelenlegi viszonyok megkívánnak.

Visszatekintve a múltba, látjuk az okokat is.

A magyar államkincstár épp úgy, mint a többi erdőbirtokos fővön való eladásokkal bérbeadta erdejét és így az erdőtisztek erdőhasználati és fakeskedelmi ismereteire nagy szükség nem volt s ezirányú továbbképzésre alkalom sem igen nyílt.

Amikor az államkincstár az extensív gazdálkodás és módjáról a házilagos termelésre tért át — bár nagy lépést tett előre — teljes fejlődésig nem jutott el, hiszen a belterjes gazdálkodás első nagy beruházó éveiben érte már a háború és követte azt az összeomlás.

A normális fejlődés megakasztva — megcsönkítatásunk következményeként, átmenet és megfelelő előkészület nélkül — új helyzet elé lett erdőgazdaságunk állítva, mely a jelen gazdasági válsággal súlyosbítva, a kezelő erdőtisztától megköveteli, hogy kereskedelmi ismeretekkel felfegyverezze álljon gazdasága élén.

Ma, amikor az évi fahozam helyes minőségű kihasználása az egyedüli mód, a melyel az erdőgazda képes magát fenntartani, amikor a beruházást megszüntető pénzihiány pedig még a legértékesebb áruinkat is eladhatatlanná teszi, amikor a beföldi termés és esélyeit a vám- és tarifapolitika egy-egy változása halomra döntheti, amikor az erdő és birtokpolitikái tárgyak napról-napra újabb problémákat terelnek, mindinkább érezhető, hogy szakképzésünk a gazdasági élet támogatása új és nehéz követelményeit nem elégíti ki és hogy az élet más felkészültséget kíván fiataljainktól.

A főiskola neveltjei az erdőgazdasági és műszaki tudáson kívül nem hozzák azt a praktikus életrealitást, — azt az elaszticitást magukkal, amelyet a belterjes és változó kerestetlet is kielégítő erdőgazdálkodás megkíván.

Hiányzik náluk (s nálunk is!) a kereskedelmi ismeretek azon alapja, amely az évi hozam helyesebb feldolgozásával és az üzleti lehetőségek jobb kihasználásával a birtokos eziránti jogos igényét kielégíteni képes lenne.

A gazdasági élet követelményeire kell szakoktatásunknak alkalmazkodnia annál is inkább, mert a kívánt praktikus irányú nevelés — mely a szorosan vett erdőgazdaságon kívül álló fakeskedelmi szakmában való érvényesülés lehetőségét is megadja — a főiskoláról kikerültek elhelyezkedési nehézségeit is megszüntetné.

A talaj biológiája és a gyakorlati erdőgazdaság.

A »Magyar Erdőgazda« áprilisi számában jóleső örömmel olvastam Béky közleményét az edaphonról. Jóleső örömmel azért, miután ebben a tudományos alapokra helyezett modern erdőgazdálkodás éppen gyakorlati részéről történő egyik fontos megnyitókországát látom. Az illusztris cikkirő bizonyára nem fog megnehezíteni azért, hogy ebben a kérdésben a tudományos kutatás azon eredményeit, amelyek ma már a mező- és erdőgazdasági gyakorlat közkinccsévé váltak, rövidre fogott keretben ezen lap hasábján is ismertetem.¹

A probléma régi keletű, az alapvető vizsgálatok 1870. körül kezdődtek, de ezt megelőzőleg már Darwin is foglalkozott velük; a földi giliszták jótékony, mechanikai talajjavító hatását ő mutatta ki legelőször. Különösen a német Hellriegel, Willfarth, Frank, Beyerinck, Hiltner, Löhns stb. a francia Laurent, Winogradsky, a svájci Duggeli a svéd Melin és rajtuk kívül a tudomány szürke munkáinak egész légiója dolgozott a kérdés felderítésén, amelynek az eredménye nem annyira France, hanem elsősorban Löhns összefoglaló munkássága révén ma tisztán a maga megdöntöhetetlen alapjain áll előtűnő. France csak összefoglaló, sok tekintetben kiegészítette és népszerű formában hozzáférhetővé tette azt, amit elő-

¹ A kérdést az Erdészeti Egyesületben »A növény életani kutatások erdőgazdasági vonatkozásai« cím alatt 1923. február 22-én megtartott előadásomban már egybőven részletesen ismertettem. Erd. Lapok 1923. V. füzet.

dei félévészádon át szorgalmas hangyamunkával összehordottak.

Liebig az agrikulturnémia megalapítója után hosszú évekig azt hitték, hogy a szerves anyag bomlása és szervesen növényi táplálékká való átalakulása tisztán kémiai folyamat. Ma éppen a fenti eredmények kapcsán tudjuk, hogy ez nem önálló kémiai, hanem biológiai folyamatok által indukált élettani-kémiai folyamat, amelynek lényege röviden a következő:

A talajra lehelő növényi szerves anyag a talajban élő mikroorganizmusok kicsinyiségű növények: a mikroflóra és az ugyanott élő részben a kicsi, részben viszonylag nagy-méretű állatok a mikro és makrofauna összességé által fel lesz dolgozva és ennek a biológiai folyamatnak a kapcsán egy kémiai elvátozáson: a korhadáson megy át, amelynek folyamán a növények testét felépítő szénhidrátok, főleg vízzé és szénsavvá, a fehérjék pedig ammóniaká, vízzé, szénsavvá és szervesen kén- és foszforosavas sókká alakulnak át. Az így képződött szervesen anyagot, köztük az ammóniat is, az esővíz feloldja és a talajnak azokba a rétegeibe viszi át, ahonnan a gyökerek felvehetik. A szénsav a levegőbe kerül. A talajszintek azon rétegét, amelyet a korhadó szerves anyag a maga átalakulási termékeivel alkot, nevezik azután gyűjtőnéven: humusznak. A vízzel és benne oldott szervesen sókat a gyökerek, a szénsavat a levelek veszik fel a képezik belőle az assimiláció folyamán a növényi sejtfalakat, a cellulózt és a szénhidrátokat. Az így képzett szénhidrátokból (keményítő és cukrok) alakítják azután ki a növények a növényi test anyagát alkotó nitrogén tartalmu u. n. fehérje vegyületeket oly módon, hogy az ezeknek a kialakulásához még szükséges kén és foszforosavas sókat, de főképpen a nitrogén tartalmu salétromsavas sókat, vízen oldva a gyökereik segítségével veszik fel.

A szénhidrátok és a fehérjék bontását a humuszban baktériumok végzik, melyek közül a cellulózt és a fehérjéket más és más fajták támadják meg, így pl. az *Amylobacter* fajok a cellulózt, a *Bacillus mycoides*, *B. butyricus*, *Urobacillus* stb. a fehérjéket.

Ezeknek a munkáját egészíti ki a nitrifikáló baktériumok, amelyek a fehérjék bomlásánál felszabaduló ammóniát salétromsavas vegyületekké oxidálják, pl. a Nirosonomás, Nitromicrobium stb. A nitrifikáció egyik legényesebb folyamata a humusz biológiájának, miután a növények — a művelések kivételével — a levegő rendelkezésére álló viszonylag nagy mennyiségű kb. 40% szabad nitrogént nem hasznosítanak nem tudják s azért ezt csak a korhadásnál keletkező ammóniaknak a nitrifikáló baktériumok hatására való átalakulásából keletkező és vízben oldható salétromsavas sók alak-

jában a gyökerek útján a talajból vehetik fel. A hüvelyesek (a fák közül Robinia, Amorpha, Gleditschia, Laburnum stb.) gyökerein viszont egy baktérium él az anyanövényenl symbiosisban, melyet a régebbi nomenclatúra a 90-es években Rhisobium Leguminosarum-nak nevezett, majd Bacillus radicicola-nak keresztelt el, amely nevet az újabb kutatások eredményeképpen megfelelően a *Pseudomonas radicola*-ra név váltoította fel. Ez a baktérium a levegő szabad nitrogénjét képes közvetlenül az anyanövénye számára megkötés s ezért a Robinia s az Amorpha nitrofikban szegényebb humusz nélkül talajokban is jól tenyész, amely körülmény pl. az akác igénytelen voltát sok tekintetben megmagyarázza s másrészt ez a baktérium teszi a hüvelyesekkel való u. n. zöldtrágyázást lehetővé. Németországban tisztá tenyésztelben "nitragin" név alatt előlra is szállítják. Teljesen hasonló a szerepe — amint azt *Hellriegel* és *Wülffarth*, továbbá újabban *Pekló* bebizonyították — az Actinomyces Alni és Eleagni nevezetű sugaras gombának, illetve baktériumnak, amely az Alnusok, Eleagnus és Hippophae gyökerein lévő gombákban található ki.

Vannak ezeken kívül baktériumok mint pl. a *Clostridium Pasterianum*, az *Azotobacter chroococcum* és *agile*, amelyek ugyan a humuszban szabadon élnek, azonban szintén közvetlen a levegő szabad nitrogénjét kötik meg a növények számára. A vas és kénvegyületek feldolgozását külön baktériumok a *Crenothrix*, *Gallionella*, *Beggiatoa* stb. fajok végzik.

Ezeknek a baktériumoknak a száma rendkívül nagy, *Ramann* szerint az erdőtalaj 1-gr-jában 50 millió is lehet. Rajtuk kívül az után még különösen erjedő s penészgombák, továbbá egyes zöld moszatok vesznek részt a korhadás és ennek végző eredményeképpen a humuszképzés munkájában. A zöld moszatok, szerepe inkább csak abban áll, hogy a korhadás folyamatához szükséges oxigént adják a talajnak.

A penészgombák (*Cladosporium*, *Mucor*, *Aspergillus* stb.) szerepe még nincs teljesen tisztázva, azonban ezek is valószínűleg a humuszképzésben vesznek részt és ott is elsősorban a cellulosa bontásában. Ezenkívül a legtöbb erdei faírnk gyökereiben gombafonalak élnek, amelyek az u. n. mykorrhizát alkotják. A mykorrhiza a gyökérszőrök szerepét helyettesíti s a fának a humuszban lévő tápanyagokat közvetíti, 1922-ben sikerült a svéd Melinnek ezen fonalaknak a vargánya gombákhöz (Boletus fajok) való tartozását kimutatni. A vörösfenyő mykorrhiza gombája pl. a Boletus elegans. A német erdészetben azért újabban komoly megfontolást tárgya, hogy nem-e kellene ezeket a gombákat védelem alá venni.

A mikroflórán kívül a mikro- és makrofauna ez és ezer tagja: a *protozoák*, a *rotatoridák*, az *amoebák*, *rhizopodák* stb. *rovarok*, *szállábuak*, *giliszta*k, *vakondok* élnek a talajban. Ezeknek a szerepe azonban inkább a már elkorhadott anyag mechanikai porhanyoltságában, földolgozásában áll, az ő munkájuk eredménye a humusz és a talaj finom szemcsés szerkezete.

Mind ezeket: összesen 325 fajta növény

és állatot foglalja France az *edaphon* néven össze.

Az erdőgazdaságban ezeknek a munkája hozza létre az erdő életének legfontosabb részét, a fák élelscamráját a humuszt s éppen ezért ezeknek a szerepe az erdőgazdaságban döntő fontosságú. A mezőgazdaságban, amely a növényeket a termőföldről elhordja, a humusz munkáját trágyázással helyettesíti, bár éppen a nitrát-képzés szempontjából itt is szükséges a hüvelyesek időnkénti tenyészése. Az erdőgazdaság azonban a talaj tápanyagszükségletének a fedezésénél kizárólag ezeknek a munkájára van utalva. A humusz adja a fának a szervesen tápanyagokat a gyökerek útján és a zénsvavat a levelek útján s amint a zénsvavkérdés ismertetésénél már az »Erdészeti Lapok«-ban kimutattam, a mikroflórának a szerepe ennek az ápolása és fenntartása az erdőnövényeknek a fenntartása érdekében egységes életkérdést jelent. Az erdő növedékeit a fák cellulozából álló sejtfalai hozzák létre, ehhez pedig a talaj fűtőpáncsán kívül elsősorban a korhadás folytán felszabaduló zénsvav szükséges, amelyet a mikroflóra által indukált korhadási folyamat idé elő s ez a folyamat adja a fák növedéséhez szükséges többi tápanyagot is.

Az edaphon fenntartása és ápolása tehát az erdőgazdasági föbtermelés szempontjából alapvető feladat s parancsoló szükségesség, hogy a gyakorlati gazdasági beavatkozások és az üzemzők megválasztása ehhez a kérdéshez alkalmazkodjék.

Amint az újabb kísérletek mutatják a tartvágás és a telerős gyérités a mikroflóra legnagyobb ellensége, mert egyrészt a Békly által is nagyon helyesen hangsúlyozott nedveseséget vonja el, de másrészt szabad utat enged a nap közvetlen ibolyántúli sugaraiknak, amelyek a mikroflórát megölik és elpusztítják. Másrészt tudjuk már, hogy az állomány erőteljesebb növedése a korona záródással, tehát a mikroflóra és fauna zavartalan kifejlődésével kezdődik és ez magyarázza meg a bükktelepítés jétékony hatását is.

Az örök erdőknek a gyakorlatban helyesen keresztült vitt fogalma ezen a téren is kétésgkívül a legjobban közelítik meg az ideális állapotot.

Az ilyen a szerepe szoros összefüggésben áll a humusz kialakulásával és a humuszképzés biológiai folyamatának egyik alapvető tényezője.

Viszont másrészt éppen a finom szemcsés humusz az, amely a vizet a fenti szerkezeténél fogva sokáig megkötni képes s ez a körülmény magyarázza meg az erdei humusz relatív nedves voltát.

Amint azonban Wiedemann (1924), a szászországi erdőkben (Lucnyevsekben) végzett megfigyelései mutatják, a humusznak a szerves bomlásnál való elhasználása és újraképződése között egy egyensúlyi helyzetnek kell bekövetkeznie, miután a túlságos humuszképződés végre is eltözegeződésre, elsavanyodásra és ezzel együtt a fanövedés visszamaradására vezet. Ha tehát a humuszképződés az elhasználással szemben hátrébb marad, akkor az elsavanyodás következtében az erdő életében za-

varok állanak be, amelyek az állomány növedékének a visszamaradásában jutnak kifejezésre.

Itt az erdőgazdaságnak a helyesen keresztült vitt időszaki beavatkozásokkal kell első sorban a fény behatolásának és a kiszáradás mértékének a befolyásolását úgy szabályoznia, hogy a kellő egyensúly megmaradjon. Amint Wiedemann megfigyelései mutatják a humusz elsavanyodása esetén a megfelelő kiszáradás előrése végett még a tartvágás is indokolt lehet, ha a gyérités a kívánt eredményt nem hozná meg.

A fűtőláron — a kísérleti állomás bevonásával — már közel két év óta folyunk az idevonatkozó kísérletek, amelyeket nemcsak a laboratóriumokban végzünk, hanem a fűtőiskolai tanulmányi erdőben is folytatunk.

Ezeknek a célja röviden a következő:

1. Kimutatni, hogy az egyes üzemzők hogyan befolyásolják az edaphon mennyiségi és minőségi kialakulását, a humuszképződést és az erdei levegő zénsvavtartalmát és ezzel a fatömeg évi növedését.

2. Milyen az állományok záródásának és az időszaki beavatkozásoknak (gyérités, ritkítás stb.) további a fajfajoknak a hatása a humusz és a zénsvavképződés folyamatára és az edaphon kialakulására.

3. Hogyan befolyásolja a humuszképződés és a humusz különböző fajai a fatömeg növedését.

Az eredmény egy része már kidolgozás alatt áll és az őszel meg is fog jelenni, sajnos megint csak német nyelven, miután az Erd. Kísérletek folyóiratának megindítása igazán rajtuk kívül eső és érthetetlen okoknál fogva még mindig késik s így kénytelenek vagyunk már két év óta a fűtőiskolán folyó magyar kutatások eredményeit idegen folyóiratokban közzélni.

A gyakorlatban működő szaktársakra ezen a téren az erdőgazdaságban sok feladat vár. Amint az örök erdő fogalmának a megvalósítói és az erdei humusz, zénsvavképződésnek a fák növedésére gyakorolt hatásának az első megfigyelői *Kalitsch*, *Michaelis* és *Erdmann* gyakorlati kezelő erdőgazdák voltak, úgy ezen a téren is gyakorlati szakférfiak megfigyelései nélkül az elméleti vizsgálatok eredménytelenek maradnának. Amint már az Erd. Egyesületben tartott előadásomban megmondtam s a magyar erdészetben eddig a gyakorlat és az elmélet közötti távontól irt közös erővel a csonka hagy erdészeti érdekekben mielőbb át kell haladnunk s ehhez a munkához kérjük mi a fűtőiskolán a gyakorlati szaktársaknak a megértő támogatását.

Felér Dániel.

Egyről-másról.

Az orvosok megállapítják, hogy a műtét kitűnően sikerült, azonban a beteg — az operáción kívül eső körülmények folytán, sajnos — meghalt.

Ugyanez az eset jászódtól le idén telen azokban a vágásokban, ahol a természetes újulat felszabadítás alá került.

A kitermelés az övrendszámból teljes betartásával hajtatott végre és mégis annak

Kérjük az uradalmakat és tagtársainkat, hogy a szakmánkat érdeklő hírdetésüket lapunkban tegyék közzé!

befejeztével szomorúan konstatálhatjuk, hogy az operáció sikerült ugyan, de a természetes ujalat, melynek érdekében szintén dolgoztunk, — elpusztult.

Gyakorlati érdekesebbem alatt több ízben tapasztalom, hogy az ilyen műtéthez erős hideg és hó kell, hogy a fáradtságos és körültekintő munkát siker koronázza.

A nagy hideg azért, hogy a fiatal törjön, ne pedig hasadjon, mint az enyhé időben történni szokott.

A hó pedig a fiatalost védi, hogy a közéleti munkálatok alkalmával gyökerestül ki ne fordulhasson.

Enyhébb lejtőjú vágásterületen az alátelépítés pusztulása sokkal kisebb százalékat mutat, mint meredek hegyoldalon, ahol a leguruló vagy lecsuszó tönk és rönk az utjába álló fiatalost a szó szoros értelmében legőzolja.

Fagyos időben, hó mellett, a tuskóról leugró szálla tör, de nem hasítja a fiatalost és a lecsuszó rönk az utjába eső természetes ujalatot bár megsérti, de gyökerestül nem forgatja ki.

Tehát a felszabadítástól hó a hideg nélküli teleken el kell tekinteni s ennél is, mint sok másnál, az időjáráshoz alkalmazkodnunk kell.

...

A minap a mi nagytudású orvos barátunkkal beszélgettünk, aki az ő lebilincselő előadásával bennünket azzal szórakoztatott, hogy az orvosi tudomány ujjában egyes szerveknek oly funkciót tulajdonít, amelyet eddig ily értelemben figyelembe nem vettünk.

Önkénytelen is eszembe jutott az a bizonyos lombalom, amely az erdészeti irodalom ujjában foglalkozni kezd.

Még a közelmúltban is a lehulló lombalmot főleg talajjavítás szempontjából bírálták el.

Annak az erdőből való eltávolítását azzal a gondolatlalt tiltottuk, hogy az erdőtalaj elszegényedését vonja maga után.

Az utóbbi évek gondos megfigyelései arról győzték meg, hogy a lombalom a talaj jó erőben való tartásán kívül még egy igen fontos szerepet tölt be.

Ez különösen a husos, nagyobb magokból keletkező természetes ujalatoknál észlelhető a mi száraz klímánk és talajviszonyaink mellett.

A lombalom az ujalat anyja.

Ahol vastagon takarja az erdőtalajt, ott a tölgy és bükk felujlásában és a kóris megmaradásában biztos reményünk lehet.

Ahonnán az emberi kéz vagy az állandó egyirányú szél elhordja, ott a nemesebb fánemek fennmaradását csak mesterséges beavatkozástól várhatjuk.

Szélszentes katlanok vagy bükkal elegyes állományok a természetes felujlás utjelzői.

A legbőségesebb lombalmot a bükkös szolgáltatta.

A lombalom egyrészt a talaj kipárolgását megakadályozza, másrészt a csírákat a koratavaszi fagyoktól megóvja.

Mire a csíra a lombalom alól kibúvik, addigra a korai fagy is kiadta mérget.

A jóslásokba bocsátkoznék, akkor azt irhatnánk, hogy a jövőben nem lombcsomóval telepítenek alá, hanem lombalmot fognak az ily erdősébe hordani, hogy a lehulló mag csírázhatson és a csíra fejlődhesen.

...

A legutóbbi számban Róth Gyula kitűnő cikkét olvasva, a következő esetre emlékeztem vissza:

Egyik kedves hivatalfőnökömmel az volt a szokása, hogy szemlélt utjára a bejárni tervezett erdőgondnokságú szomszédos gondnokságok tisztjeit is magával vitte.

Ilyenkor tanulmányi jelölése, különböző tisztítások és ezekkel kapcsolatos erdőápolási munkálatok s témák kerültek sorra, amit a helyszínen tapasztaltak vetettek fel.

Egyik bejárásom nem lévén jelen, megtudtam, hogy oly erdőrészt tekintettek meg, ahol túltartott csonkfák fordultak elő nagyobb számban és ezeknek mielőbbi eltávolítását határozták el.

Kapva-kaptam az alkalmon s gondnokságom ily fákkal jól megrakott erdőrészeinek kitermeléséhez menten hozzáfogtam.

Azonban alig dolgoztunk egy-két holdon, máris kénytelen voltam azt beszüntetni, mert tapasztalatlanságom folytán két hibát követtem el.

Az egyik az volt, hogy a fávávágók rossz-hiszemléseivel nem számoltam. A másik, hogy a lefolytatandó eljárást betűszerint értelmeztem.

A jelzett erdőrészen az összes túltartott csonkfákat egyszerűen jelöltem ki. A munkások a kijelölt, de szaporá munkát nem adó fákat úgy döntöttek ki, hogy az elkerülhetetlen törésen felül még 2–3 ki nem jelölt fát is kizuztak vele.

Egy-egy kidöntött fá környékén oly lélek támadtak, amelyek egy cseppet sem szolgálták a konservatív erdőgazdaság érdekeit.

Azóta a túltartott fákat kello felügyelet mellett egyre termettem, azonban csak 50–60 lépés körzetben veszek ki egyet-egyet s jelölésüket sem egyszerre ejtem meg s a döntendő fán kívül annak közelében mást döntésre nem jelölök ki.

...

A természet a maga nagyszerű egyöntetűségben végtelenül széleséves.

Ennek folytán számtalan változatot teremt, amelyet csak a szakember és az éles megfigyelő lát. Végelemzésben csak főbb irányelveket lehet felállítani, amelyek a gyakorlatban lépten-nyomon hol kisebb, hol nagyobb változásokot szenvednek.

A jó erdőgazda a rája bizott eredményait mérlegelve, a felállított elveket ahhoz igazsággal simítani. Az egyes megfigyeléseket ebből veszi és hasonló körülmények között lévő erdőre érti. A megfigyelésekből levont következtetések betűszerint értelmezése, az ebből levont conclusiók általánosítása s az ahhoz való merev ragaszkodás sok súlyos hibát rejt a méhében, amelyetől mindig is óvakodnunk kell.

Lippóczy Béla.

Szállaló vágások fővárosítására.

Szállaló vágások gyártásközzel kapcsolatosán mindenesetre felmerül azon kérdés is, hogy a fővárosítás a különböző a szarvas károsítása a tarló vágásokéhoz mérten fokozódni, vagy enyhülni fog-e? s ehhez képest szüksége van-e annak, hogy a meglévő vadállomány fenntartását illetőleg valamely intézkedésre ténylegessen?

Köztudomású, hogy a fővárosítások megsejtesztése végett különösen a vágásokat keresi fel, hol részben az ősszel s télen kitermeléskor visszamaradt apró gallyakat s ezek rügyeit, tavasszal s nyáron át pedig a vágásokban felöltött különböző növényeket, füveket, a mesterségesen, vagy természetes uton létre jött csemetéket, fiatalosokat rája.

Az eddig is fokozatos felújító vágásmódban kezelt erők viszonyainak tanúsága szerint azonban bizonyos, hogy a fővárosítás csak a tarló, de a szállaló vágásokban is okoz károkat, amennyiben a keletkezett aljnövészt már a sziklevek korában kezdi lerágni s ha az már sürűb, formálisan *lelegel*. Ezen károsítás különösen a gerincéleken, csucsonok érethető erősebben, mely helyek a fővárosítás tartózkodási helyei.

A károsítások természetesen a téli időben a legnagyobbak; különösen a keletkezett aljnövészt már a sziklevek korában kezdi lerágni s ha az már sürűb, formálisan *lelegel*.

Ha már most tekintetbe vesszük, hogy a mesterséges erdőtelészeknél holdanként mintegy 4–5000 drb. csemete szerepel, az öntevényüléssel azonban több százezer darab is megtelepszik s hogy a szállaló vágások több helyre és sokkal nagyobb területre terjeszkednek, melyeken éhez képest a fővárosítás megoszlik, kézenfekvő, hogy a szállaló vágásokban a fővárosítások mindenesetre kisebb, mert ha az aljnövészt 9/10-es része is áldozatul esik, még mindig elegendő marad a felújulás biztosításához. De megjegyzendő, hogy ez a 9/10-ed rész sem pusztul el teljesen, hanem a rágások következtében bár elkorcsosul, elbokrosodik s a későbbi tisztításoknál, áterdőléseknél mégis bizonyos értéket jelentenek.

A változatlóbb láthatólag nincsen semmi ok arra, hogy a szállaló vágásmódok bármelyikének beállításánál, a meglévő fővárosításoktól illetoleg, bármily különös megsejtesztés ténylegessen.

Mindenesetre az előrelátó ökszerű erdőgazdaság megköveteli, hogy még a kisebb vadkárók is lehetőleg mérsékeltesse. Ezen célra szólnak az etetőfák, szókák, az erdő tisztításoknál, szélesebb és egyelőre használaton kívül lévő utaknak baltácim, csillagfűrt, pohánka s egyéb takarmány növények bevetése, lombtakarmánygyűjtés stb. Természetesen ezen etetőfák, szókák a felújítás alá vont területektől távol kell berendezni, hogy a fővárosítás figyelmétől eltereltesse.

Azon erdőbirtokokon azonban, melyeken a fővárosítás oly jelentékeny állományú, hogy a vágások s fiatalosok az etetés és gondozás mellett sem biztosíthatók, nem marad más hátra, mint az állomány apasztása. Ez azonban a vadszarvnak is érdeke, mert hiszen a tulengedő vadállomány annak a degenerálódását vonja maga után s az elkorcsosult állomány fenntartása nemzeti vagdaság szempontjából nem lehet cél, sem érdek.

A szarvaskárosításnak van egy más faja is: a fák hántása. Ez azonban minden vágásmódnál egyaránt előfordul. Sőt a szállaló vágások különféle nemei utján létrejött fiatal rudas állások sűrűségük következtében itt is előnyben vannak. A szarvas nagyobb sürűben sem igen tud hántani. Előszerezettel hántja — sőt azt lehet mondani rongálja — a betelepített sádegen* fánemet, melyet mint őshonos kifogásol.

Craus Géza.

ÜZLETI HIREK.

A piac kissé megéledt, azonban az árakra különösebb kihatással nem volt. Dongában, kisvasuti talpiban semmi érdekfokozás nincsen, míg a tűzifa iránt már jelentkezik. A román tarifaemelés már érezteti hatását.

1. Tűzifa:

Belföldi hasáb	2.600,00—2.650,00 K.
" " vegyes	2.450,00—2.550,00 K.
" " dorong	2.200,00—2.350,00 K.
Romániai hasáb	7,50—7,60 lei
Szilveszlovák száraz hasáb	
ab Sátoraljaihely	1,200—1,250 esk.
ab Szob	1,350—1,400 "
Jugoszláviai hasáb ab határ	2,800—2,900 din.

2. Faszén:

Belföldi Ia ab feladó állomás	9.000,000—9.400,000 K.
Belföldi IIa	8.200,000—8.600,000 K.
Romániai ab határ	24.000—25.000 lei
Szlovák	3300—3950 esk.

3. Műfa budapesti piarításban:

Tölgy gömbölyű fa m ³ -je vékonyabb	500—550,000 K.
Tölgy gömbölyű fa m ³ -je 35 cm-nél felebb	700—950,000 K.
Tölgy fűrészrönk m ³ -je	950—1.000,000 K.
Tölgy bányafa m ³ -je	400—450,000 K.
Körös gömbfa	530—550,000 K.
Juhar	600—700,000 K.
Eger	400—450,000 K.
Oyertyán	450—520,000 K.
Ákác	480—520,000 K.
Nyár	300—320,000 K.

4. Fűrészáru budapesti piarításban:

Ia tölgy fűrészárú	1.500,000—1.700,000 K.
IIa	1.100,000—1.400,000 K.
Tölgy boules	1.600,000—1.900,000 K.
Quartier áru	2.400,000—2.700,000 K.
Bükk gözölt, szélezetlen	900,000—950,000 K.
" szélezett	950,000—1.000,000 K.
Bükk gözöltlen, szélezetlen	750,000—800,000 K.
Fenyő asztalosáru széles m ²	1.100,000—1.200,000 K.
" keskeny m ²	1.000,000—1.100,000 K.
Építőanyag széles m ² -e	780,000—820,000 K.
" keskeny	710,000—740,000 K.
Léc, zárléc	800,000—830,000 K.

5. Bognárfa ab feladó állomás:

Körös 15—25 cm, 10,000 kg.	5.200,000—5.800,000 K.
Szil 12—25	3.900,000—4.200,000 K.
Ákác 12—25	5.200,000—5.800,000 K.

6. Fagyártmányok ab feladó állomás:

Donga, gönci 1000 drb. hozzávaló fénkekkel	2.700,000—2.800,000 K.
Kerékajtó, bükk 22—24" h. 2 5—3"	
v. drb.-ja	3000—3200 K.
Küllő drb.-ja	1500—1600 K.
Kisvasuti talpa 1.1 m. h. drb.-ja	8.000—K.
" " 1.2	10.000—K.
" " 1.3	11.000—K.
2.5 m. h. közbenső tölgy talpa drb.-ja	82.000—84.000 K.
2.2 m. h. közbenső tölgy talpa drb.-ja	52.000—54.000 K.

7. Építési anyag, ab raktár:

Tégla nagyméretű darabja	830 K.
" kisméretű	640 K.
" nagyméretű mézhomok	660 K.
" kisméretű	550 K.
Portland cement q.-ja	80.000—K.
Mész q.-ja	48.000—K.

Választmányi gyűlésünk

folyó hó 19.-én
délelőtt fél 10
órákor lesz
MISKOLCZON
az iparkamara kis-
termében megtartva.

Innen-onnan.

— **Kinevezés.** Dr. Boromissza Tibor megyéspüspök *Aáron Októvián főerdőmérnököt* — egyesületünk tagját — a bükk-zsérci erdőhivatal vezetőjét erdőtanácsossá nevezte ki.

— **A Dunai Állandó Vízügyi Műszaki Bizottság** a múlt hó első hetében tartotta Meránban nyolcadik ülésoroztatát, melynek a trianoni békeszerződés 293. §-a szerint az a hivatása, hogy a Duna vízrendezésének a háború előtti Magyarország által határolt részein örökjök az új határok által szabdaltnak folyók, patakok és különféle vízügyi érdekségek egységei elvek szerint való rendbentartása felett.

A bizottságnak a Nemzetek Szövetsége által kijelölt elnöke Carlo Rossetti olasz meghatalmazott miniszter. A kárpáti medencében helyfoglaló államok képviselői az osztrák *Buckstein Pál*, a csehszlovák *Müller Bohuslav*, a magyar sachsenfeldi *Dietrich Alfréd*, a román *Vardala J.* és a szerb-horvát-szlovén *Vilján F.* (Magyar részről vízügyi szakértő *Vierzan Ede*, erdészeti szakértő *de Potere Gerard* miniszteri tanácsosok voltak. Szek.)

A bizottság ezúttal azzal foglalkozott, hogy az érdekelt országok között széttagolt vízrajzi szolgálat részére közös együttműködési biztosítson, ami különösen a Duna és Tisza völgyét fenyegető árvizek előrejelzése szempontjából bír különös fontossággal. Azonkívül megállapodások létesültek a tekintetben, hogy a kárpáti medencében szomszédos országok delegátusai után kölcsönösen értesíteni fogják egymást, mindazon folyamatba tett, vagy tervezett erdészeti és vízügyi intézkedésekről, melyek a duna-tiszai folyórendszer vízügyi egységére érezhető befolyást gyakorolnának; ez különösen az alsó fekvésű Magyarországot és az S. H. S. királyságot érdekli.

Az északi, északkeleti és keleti kárpáti hegyvidék egy víz, mint hegyrajzi, nemkülönben geológiai és talajain viszonyainak részletes figyelembevételével, valamint az integer ország idejében folytatott állami kopár-fásítási tevékenység beható ismertetése után megállapodás történt azután mindazon vízmedencék helyzetére és terjedelmére vonatkozólag, mely vízmedencék elsősorban a trianoni határok által át vannak szelve, vagy közvetlenül ezen határ felé lejtnek.

Mind Ezeket a vízmedencéket a bizottság Magyarország régi vízrajzi térképén területi kiterjedéseiket illetőleg meghatározta. Egyhangúlag megállapodott abban, hogy az illetékes állam területén érvényben lévő törvényes rendelkezéseken kívül a szóban lévő területekre még különleges s a fokozottabb védelmet biztosító szabályokat is életbe lépteti.

A békeszerződés erre vonatkozó kikötéseinek szigorú figyelembevételével ezúttal teljes elismerést nyert ugyanis, hogy az egyes államok kopár-fásítási tevékenysége, valamint az erdőfalajoknak a védőfalómlományoktól való megfosztása oly természetű eljárásnak minősül, mely a szomszéd államok közgazdaságát a legközvetlenebbül befolyásolja. Ennek következtében a bizottság állandó, fontos feladatát fogja képezni, hogy az erdőtaralással, újraerdősítéssel és fásítással kapcsolatos ügyekkel a legtehetőbben foglalkozzék, ezeket az ügyeket tárgyálja és oly értelmű megoldásait szorgalmazza, hogy ezzel a Duna-medence vízügyi egységének megóvása biztosítható legyen és így az árvizek keletkezése kellőképpen mérsékeltesék.

A bizottság legközelebbi évi rendes ülését az előreláthatóan Magyarországon fogja megnyitni.

— **Ausztria a fűrészelt és bárdolt faanyagok kivitelét vámszintette.** Gömbfa, tűzifa kiviteli váma azonban továbbra is fennáll.

MINDENKI

meggyőződhetik róla, hogy
iroda- és
rajzszerreit,
üzleti könyveit

seholsem szerezheti be olcsóbban, mint

**A Keresztény
Sajtóvállalat**

könyvkereskedésében

Sátoraljaihely, Kazinczy-u. 11. sz. alatt.
Mindenből a legjobb árut tartjuk, mert
üzleti elvünk jót és lehetőleg olcsón adni.

Könyvnyomdánkban

(Vörösmarty-utca 1. a főgimnázium épületében) a legizlésebb és minden igényt kielégítő nyomtatványokat olcsón készítünk.

Magyar Erdőgazda

BORSOD-GÖMÖR-HEVES (TISZAJOBBPARTI) VÁRMEGYÉK ERDÉSZETI EGYESÜLETÉNEK LAPJA.

Megjelenik minden hó 1-én.

Szerkesztőség: Pálháza, Abauj-Torna vármegye.
Kiadóhivatal: Keresztény Sajtóvállalat könyvnyomdája
Sátoralajhely, Vörösmarty-utca 1. szám.

Szerkeszti:
Onczy László

Évi előfizetési díjak:
Tagoknak 4 aranykorona = 64,000 papírkorona.
Nem tagoknak 10 aranykorona = 160,000 papírkorona.

Déldunántuli Erdészeti és Vadászati Egyesület

elnevezése alatt egy régi egyesületünk kezdte meg újból a működését. Örömmel vettük az újrakialakulás hírére, hiszen a szakon belüli minden tömörülés a magyar erdőgazdaság megerősödését jelenti. A háború, forradalom okozta kényszerű szünetelés a vidékiek közül először a mi egyesületünket keltette életre s mint ilyen a mai napig társtalannal állott. Kettős az örömről, hisz céljaink, eszméink megvalósításához nemcsak segítőtársat nyertünk, de e megalakulással az általunk olyannyira szükségesnek tartott s propagált egyesületi tevékenység kezd erőre kapni.

1923. évi júliusi számunkban ezeket írtuk: »Az erdészeti társadalom — beleértve a birtokosságot — nincs kellőképpen megszervezve. A legutolsó időben megindult szervezkedés nem halad helyes nyomon, mert az erdőbirtokosság különválása inkább árt, mint használ ügyünknek.

Az egyetemes érdekek együttes védelme a helyes út! Ennek megalapozását a nagyobb körzetekre kiterjedő vidéki egyesületek életrehozásában látjuk.

A mi egyesületünkön kívül szükség volna a Dunántúli, a Duna-Tiszaközi s a Tiszabalparti erdészeti egyesületekre s ha a mi mintánk szerint az erdőbirtokosság összefogna az erdőosztikarral, a várt eredmény nem maradna el.

E vidéki egyesületek vinnék a frisbevé vékeringést s az új életerőt az Országos Erdészeti Egyesületbe stb.»

Ennek ma is minden sora helytálló. A Dunántúli egyesület már életré is kelt s egy nagy szellemi s erkölcsi tökélet jelentő választmánnyal indul el utjára, hogy a magyar erdőgazdaság ügyét lelkes katonaként védje s vele annak fejlődését előbbre vigye.

Szeretettel köszöntjük megalakulásakor a társgegyesülettel avval a meleg kívánsággal, hogy legyen munkájuk az erdő s az erdészlettel kapcsolatban minden eredményesebb.

Bárcsak mielőbb hallanók híret a Duna-Tiszaközi s a Tiszabalparti erdészeti társadalom szervezkedésének is, hogy annak nyomán meginduljon az a tevékeny alkotó munka, melyet elvárunk hazánk erdőgazdasága nem nélkülözhet.

„Erdészeti szakképzésünk

hiányosságait érinti röviden dr. Weisz Leo az „Erdészeti Lapok”-ban közzétett igen érdekes cikkében. Ezt írja a „Magyar Erdőgazda” f. évi május havi és kezimezh csak május 20-án került számának első helyén. Engedtessek meg nekem, mint főiskolánk szerény tanárának, aki a fakereskedelmi ismereteket, az erdőhasználatot és ideiglenesen a faipari technológiát előadja, hogy ezzel az ügygel kapcsolatban némi felvilágosítást és helyesbítést közölhessek. Ezeket főként a nagyközönségnek és idősebb szakításainak szántam, mert a fiatal nemzedék már jól tudja, hogy a kereskedelmi ismeretek milyen nehezék. A felvilágosításra azért van szükség, mert sajnálatos helyzetünkönél fogva a világ keveset tud rólunk és mert az Erd. Lapok érdemes szerkesztőjétől tervezett ismertetésünk még eddig nem volt közzétehető.

Volt nekem már részem hasonló szakfolyóirati nyilatkozatokban, még pedig nagyon élesekben és amikor kimutattam a szenvedélyes támadónak azt a tananyagot, amelyet hallgatóimmal közlök, velem szemben elismerőleg nyilatkozott. És mert néhány szakításammal hiányosságokat tapasztalt, kereste ennek okát és úgy találta, hogy „Nyilván a túlterheltség miatt nem emésztették meg, amit hirdelen a vizsga előtt behatásoltak.” Ez bizonyára így van, de annak nem a főiskola, vagy a tanára az oka, hanem az erdősz különleges élet-hivatása, amelyben az embernek többoldalúnak kell lennie, mint bármely más pályán. Semmiféle emberi munka nem tökéletes és nincs az az emberi remekmű, amelyet egy, vagy másodálról kifogásolni nem lehetne, különösen akkor, ha azt valaki — amint azt festmények nézésénél szokás — a markán keresztül vagy nagytóval nézi és így egyszerűen csak elenyésző csekély részét látja.

A főiskolai oktatásban nincs oka a jelzett hiányosságnak. Minthogy ezt én mondom, az az ellenvetés tehető, hogy hiszen én mást nem is mondhatok. De lássuk, jogosan mondom-e ezt. „A főiskola célja rendszeres tanítás útján tudományos képzettség... erdőmérnököket nevelni a gyakorlati élet számára.” A tudományos képzettség mérnökök nevelését a főiskola úgy éri el, hogy a tudományok alapveit és lényegét a tudás mindenkorai színvonalában közli a hallgatókkal, az élet változó szükségletei szerint hol mélyebben, hol kisebb részletességgel. A gyakorlati élethez való előkészítéstül pedig az elvek alkalmazását mutatja be példákval, számításokkal, tervezésekkel és amennyiben az anyagi feltételek rendelkezésre állanak, megismerletet a hallgatókkal gazdasági és ipari üzemeket.

Ami pedig az előadott tantárgyaim anyagát illeti, álljanak a következők:

A *fakereskedelmi ismeretek* című tantárgyamban foglalkozom az általános kereskedelmi fogalmak közele uttalon tulajdonképen kereskedelmi ténykedés fontos előkészítésül a fának összes erdei választékával és a fagyártmányokkal, mint kereskedelmi árucikkel, m. p. a budapesti fakereskedelmi szökványok és ezekkel fel nem vett szokások alapján. Ezt követi a fa adásvételének és forgalmának részletes, a kereskedelmi ügyvitelnek a rendelkezésre bocsátott időhöz mért rövid ismertetése. A fa adásvételének fejezetében előbb szölok általában az ügylelekről, a kereskedelmi szokásokról, részletesen az áruüzleti számításról, amelynek kiemelkedő része a termények és készítmények önköltségi értékének kiszámítása és amikor lehet, még az értékűzési számításról is. Az erdőbirtokos családja körében ismertetem a fának eladásait különféle állapotban (tövon, készen) az eladás helyét és idejét (a kedvező piaci helyzetnek kihasználása) az ár kialakulása szerinti eladási módokat, a közvetlen és közvetített eladásokat. Mindezeknél nemcsak egyszerűen az eljárásokat ismertetem, hanem az ezreke befolyással bíró tényezőket, az előnyöket és hátrányokat stb. is. Ezek után következik az eladások számlázásának (árkimutatás, árudabocsátási feltételek, szerződés, eladási hibabemény) az ügylet megkötésének és lebonyolításának részletes ismertetése. A fának forgalma fejezetében kitérek a forgalmára és árára befolyással bíró kereslet és kínálat, a közszállítási viszonyoknak és a vámoknak kezeléséről és tarifálás dolgainak ismertetésére.

Az *erdőhasználat* című tantárgy anyaga a fának és az összes erdei melléktermékek u. n. erdei választékai formájában való ki-termelése. Nevezetesen bevezetésül és elméleti részül ismertetem részletesen a fának és szükség szerint a melléktermékeknek műszaki tulajdonságait, azok vizsgálatát, az összes erdei termékeknek a gazdaságokban, építésekben, iparban és tűzvédeli üzemekben való használhatóságait. Az alkalmazott rész tárgyalja az erdei termékeknek megmunkálását az erdei választékok formájában, azok szállítást és eltartását. M. p. a lehetőség szerinti részletességgel a különböző viszonyokban és mindig az alkalmazhatóság és jövedelmezőség megfigyélésével.

A *faipari technológia* című tantárgy anyaga az a feldolgozási munka, amellyel a fának erdei választékából ipari készítményeket (gyártmányokat és félégyártmányokat) állítunk elő. Bevezetésül ismertetem a fa technológiát, azaz megmunkálhatóság tulajdonságait és ezzel az elméleti technológia elemait. Az alkalmazott rész-

ben sorra veszem az összes mechanikai és kémiai technológiai feldolgozásokat. A mechanikai feldolgozásokból előadom teljes részletességgel a fűrészelést, faragást és hasítást, önköltségi és jövedelmi számításokkal együtt, továbbá - rövidebben a gyakorlatlással, felvétellel, őrséssel való feldolgozást; a felgyártmányok külső megmunkálását és kikészítését gyakorlatlással, marással és egyéb felszínes megmunkálással; továbbá a hajlítást és sajtolást, a mesterséges fának készítését. A kémiai feldolgozások közül teljes részletességgel adom elő a faszénégetést, rövidebben a cellulózgyártást, tannin és gyantakivonást stb. A fa műszaki tulajdonságainak javítása fejezetében a fizikai és kémiai tulajdonságok rövidebb ismertetése után a fa tartósságának fokozásáról (telítésről) szövegek bővebben. Függetlenül pedig ismertetem az erdei melléktermékeknek fontosabb mechanikai és kémiai feldolgozásait.

Ebből mindenki láthatja, hogy mindent közlök hallgatóimmal, amire csak az életben szükségük lehet s semmiesetre nem kevesebbet és nem rosszabbul, mint ezt bármely más főiskolán teszik. Mert minden tantárgyom előadásánál a lényegre, a széles látókört nyújtó ismeretekre, az erdőmérnök számító, tervező és vezető munkájára helyezem a fókuszot. Emellett azonban nem hagyom figyelmen kívül a munkás munkáját sem, mert az erdésznek ezt is kell ismernie. Így mindenben megmutatom a helyes utat és aki ezen halad és közölteimet megbecsüli, bármely helyzetben felalítja magát. Csak két dolgot nem tudok a gyakorlatba lépő hallgatóimnak adni. Nem tudok a minden helyen és napon másformában felmerülő helyzetekre kész recepteket adni és nem tudom őket meg az egyes tantárgyak körében is szükséges ágazatokra specializálni. Valamint a természetet, éppen úgy az élet, tehát az erdőhasználati és kereskedelmi élet is, mindéggyik a maga egyöntetűségében végtelenül széleségy. Ennek folytán — folytatam Lipóczy Bélának a „Magyar Erdőgazda” ugyancsak f. évi május számában megjelent cikke zárórésze — „számítalmat változtat teremt, amelyet csak a szakember és az éles megfigyelő lát. Végelemzésben csak főbb irányelveket lehet felállítani, amelyek a gyakorlatban lépten-nyomon hol kisebb, hol nagyobb változásokat szenvednek.” És ha a lehetőséget le lehetne győzni és recepteket adni, ezek is csak akkor érnének valamit, ha az ember semmit sem felejtene és sohasem tévedne. Ért a tökéletességet azonban ember nem éri el, de még meg sem tudja közelíteni, különösen, ha sok és ellentétes természeti a működési kör, mint amilyen az erdészé.

A mai időkben és nálunk az erdészlet annyi mindenféle tudást követelnek és ennek következtében a szakképzés akkora széles körre kellett kiterjedjen, hogy minden erdész minden tevékenységi ágát nem sajátíthat el oly tökéletességgel, hogy az egyszóval megfigyelés ne mutasson megszólható jelenséget. Ugyógy még más specializálódni kell az mindenki a maga hajlama és nem egyszer a kínálkozó vagy

meglévő helyzet szerint magának kell megtennie. Erre pedig a főiskola csak az alapot adhatja meg és azt meg is adja, csak tovább kell azt építeni. Ha valaki nem épít, vagy nem építhet tovább, nem lehet a szakképzés hiányosságáról szólni. Nagy azoknak az idősebb és fiatal szakértőimnek száma, akik a főiskola adta alapon tovább építettek, specializálódtak és nem csak a szorosan vett erdészeti működés különböző ágaiban, hanem az építési, ipari, kereskedelmi, de sőt még vám- és tarifaipolitikai téren kimagaslóan működést fejtenek ki. Ami pedig különlegesen a kereskedelmi tevékenységét illeti, arra bizony születni kell.

Ami végül a kereskedelmi ismeretekből fakadó egészségese gazdasági szemlélet, a vám- és tarifaipolitikai ismereteket illeti, ezeken is van hivatott művelőjük a főiskolán.

Sopron, 1925. május hó 21-én.

Krippel Móric
főiskolai r. tanár.

Készséggel s örömmel közöljük a főiskola érdemes professzorának választát, melyben legutolsó számunkban megjelent cikkünkön reflektált. Az ő nagy, sokban uttörő munkájának teljes elismerésével meg kell jelezniünk, hogy az oktatás máj rendje mellett egy-egy irányban jobb készültséget adni a hallgatóknak nem is lehet. Mi a specializálódást az elhatároló két főirányban már a főiskolán szeretnénk látni olyformán, hogy az erdőmérnöki szak hallgatói az utolsó két semesternben az erdőgazdasági s kereskedelmi, illetve a mérnöki ismeretekben nyernejen elkülönítve intenzívebb kiképzést.

Erdemben e válasza a legközelebbi számunkban térünk vissza. Szerkesztő.

Egyesületi hírek.

Tanulmányi kirándulásunk a szokásos tavaszi közgyűléssel *fyólv évi június hó 21. és 22-én* lesz megtartva, melyre az egyesület tagjait, valamint a szakunk iránt érdeklődőket tisztelettel meghívjuk.

Kirándulás során gróf Károlyi László főzéradányi és báró Waldott Kelemen regécbutai uradalma, illetve azok közlekedési s ipari létesítményei és pedig: iparvasút, fűrés, gőzölő asztaloműhely, edénygyár, majd egyes erdőművelési szempontból érdekesebb erdőrészek — fiatalosok, továbbá hegyoldali utak, vadbejogi berendezések stb. — nyerne megtekintést.

Érkezés 21-én a reggeli 7^h30 személyvonattal Sátoraljaihelybe, honnan iparvasuton folytatják a kirándulók tovább az utjukat.

A kirándulás 22-én este ér véget, mikor is Olaszliszka—Tolcsa vasutállomásról a 20^h 59' személyvonattal, illetve a 21^h 25' gyorsvonattal a résztvevők Budapest, illetve Sátoraljaihely irányába utazhatnak haza. Kérjük a résztvevni szándékozókat, hogy *jóvetiliket június hó 15-ig legkésőbb Oncazy László erdőtanácsos Pálháza címre bejelenteni sziveskedjenek.*

Választmányi gyűlésünk május hó 19-én tartottuk meg Miskolcon. Báró Waldott Kelemen elnök a tárgysorozatot ismertetése előtt Földváry Miksa és Oszterlamm Ernő az egyesület választmányi tagjait idővozteli erdőgazdátóvá történt kinevezésük alkal-mával. Majd rátért az alapszabálmódosi-

tás szükségességére s azt követőleg a tervbe vett tanulmányi ut ismertetésére, végül pedig a taggyűlés s lapterjesztés propagálását illetőleg kérte a választmány további állásfoglalását.

Úgyvető jelentésében beszámolt a föld-birtokreform s a forgalmi adó ügyében végzett egyesületi akciokról. Felolvassa a bíráló bizottság jelentését, amely a „Magyar Erdőgazda”-ban 1924. évi során megjelent cikkek közül a legjobbnak: „Az erdészlet a természetvédelem szolgálatában” című minősítést, aminek alapján az 500,000 koronás díjat Lady Wittenberger Geza nyerte el.

Ezt követőleg a választmány a Magyar Erdőgazdában 1925. évi folyamán megjelent legjobb cikk jutalmazására 1 millió koronát tűzött ki.

A tanulmányi kirándulás programja s a vele kapcsolatos közgyűlés került tárgyalás alá, melynek részletes megvitatása után a választmány annak időpontját folyó évi június hó 21—22-re tűzi ki. (Részletesen lásd lent!)

Titkár a tagbejelentések után az új alapszabályokat ismertetve, amelyet kisebb változtatásokkal a választmány magává tett s végleges elfogadtatása végett a közgyűlés elé fogja terjesztetni.

A pentáros jelentése után Oncazy azon javaslatát, hogy az egyesület az erdészeti irodalom támogatására nagyobb díjjal jutalmazandó pályamunkát írjon ki, br. Waldott Frigyes, Oszterlamm Ernő, Békly Albert hozzászólása után, a választmány magává vette s annak kidolgozásával s a közgyűlés elé való terjesztésével a javaslatot bíztta meg.

Tornay felszólalása után, mely a Magyar Erdőgazda tárgykörének kibővítését célozta — a választmány ülése véget ért.

— Az alábbi tag, lap és hirdetési díj bejel-zéseket nyújtázzuk:

Fischl József	—	—	60,000 K.
Fischer József	96,000	—	30,000 K hirdetési díj
Lábos Elek	—	—	60,000 K.
Péterfay József	—	—	96,000
Schmolzer Gyula	—	—	80,000
Sopron város erdőhiv.	—	—	160,000
Rádó Gábor	—	—	160,000
Szeőts Béla	—	—	160,000
Tornay Gyula	—	—	160,000

Felsőbb erdészeti szak- oktatásunkról.

I. A történeti mult

A m. kir. Bányá-, Kohó- és Erdőmérnöki Főiskola küszöbön álló jubileuma”, valamint az annak szervezésében és tantervében beállott változások, a „Magyar Erdőgazda” szerkesztője és olvasóközönsége négyes tagjai részéről annak a kívánságnak a megvalósulásához vezettek, hogy főiskolánk erdőmérnöki fakultásának fejlődését egy rövid leírás keretében ismertessem. Amár ez az óhaj inkább az utolsó évek fejlődéstörténetét visszatükröző változásokra irányult és érkezelésem szerint főképpen a reorganizált szakoktatás mai kereteinek és rendszerének a régebbi tan-

* A főiskola az 1770-ben történt akadémiai való alapítás 150 éves évfordulóját készíti megünnepelni. A jubileum éve tulajdonképpen az 1920 esztendő kellett volna legyen, de az ünnepséget addig megtartani nem lehetett, mert a főiskola új otthonába csak a közelmúltban volt megtelelően és véglegesen elhelyezhető.

Kérjük az uradalmakat és tagtársainkat, hogy a szak-mánkat érdeklő hirdetéseiket lapunkban tegyék közzé!

tervel való összehasonlítását célozta, mégis úgy érzem, hogy sokkal megfelelőbb munkát végeztek akkor, ha a kérdésnek így szűk keretekben való, az előadott tantárgyak összehasonlító felsorolására szorítottok ismeretése helyett egy rövid vonásokkal megrajzolt képen a felsőbb erdészeti szakoktatás történelmi fejlődéséről és a szakoktatás mai rendszeréről nyújtok áttekintést. Célravezetőbbnek tartom ezt annyival is inkább, mert egy ilyen szelebből perspektívába behelyezett általános ismertetés a „Magyar Erdőgazda” széleskörű olvasóközönsége előtt — amely hála Istennek már nemcsak az erdőmérnökök szűkebb szak köréből rekrutálódik — nagyobb érdeklődésre tarthat számot, mint egy a szakképzés tárgyairól problémáival foglalkozó elvont didaktikai fejtegetés.

Lássuk tehát milyen szükségességek, milyen törekvések hivatkoztak elerre immáron majdnem 160 esztendővel ezelőtt az erdészeti szakoktatást? Melyek voltak azok az okok és körülmények, amelyek annak sorsát a bányászathoz csatolták? És miképpen alakult hosszú idők viszontagságain keresztül a felsőbb erdészeti szakoktatás mai rendszere?

A felvetett kérdések mindegyike egy hosszú gazdaság- és kultúrtörténelmi tanulmány kereteit is kitölthetné. E cikknek szűkszavúbb terjedelme természetesen nem engedi meg az ilyen messzemenő elemzést, hanem mindössze a történések és fejlemények vázlatos felsorolására szorítkozhatik.

Az erdészeti szakudomány és szakoktatás az erdőgazdasággal éppen olyan szoros kölcsönhatásban állottak és állanak, mint a termelőtevékenység egyéb ágai és az azoknak szolgálatában álló tudományos működés. A gazdasági tevékenységhez a szükség hajtóereje hozza mozgásba és küzdelmeiben a tudomány támogatja. Így van ez a gazdasági munkálkodás minden egyes területén, így van ez az erdőgazdaságánál is. Addig, amíg az erdő olyan nagy területet borított, hogy az ember az erdő terményeivel könnyen és bőven élni látva, nem kapcsolja őt az erdőhöz rendszeres gazdasági tevékenység, nem tördök az erdő védelmével és fenntartásával és ennek következtében nem érzi a megfigyelések és tapasztalatok tudományos összefoglalásának és fejlesztésének szükségességét sem. Az erdő által nyújtott kész javak birtokbavétele, a gazdasági tevékenységnek okkupatorikus használatok nyugvó, kezdetleges formái azok, amelyek őt az erdőhöz fűzik. A természet az ember segítőkész nélkül, magára hagyatottan végzi munkáját az erdős rétegekben és az ember rendszertelen használatokkal fogyasztja annak a munkának az eredményét, az évszázadokon keresztül felszaporodott fatökeket. És bár már az ókorban, a korai középkorban és különösen hazánk történelmének első évszázadaiban is találkoztunk egyes elszórtan jelentkező és a tudományos és gazdasági műveltség akkori állapotaihoz viszonyítva kiemelkedő kultúrtörekvésekkel ezen a téren is, de ezekről eltekintve, általánosságban az őskori erdőgazdaságunk ezek a primitív állapotai uralkodnak az egész középkorban, de sőt az újkor első századaiban is, a mai művelt világ egész területén. Nagyon természetes, hogy ilyen körülmények között azokban az időkben nem találkoztunk még

erdőgazdasággal, sem erdészeti szakudománnyal. Ezek csak akkor alakulnak majd ki, amikor fejlődő közgazdasági élet a tömeges faforgasztás következtében az erdőterményeket értékelni, sőt az azokban jelentkező hiányt is érezni kezdi és amikor az erdőfenntartás, mint a közjó és közérdek egyik nélkülözhetetlen tényezője általános elismerést talál.

De mielőtt a közgazdasági élet egyetemes fejlődése az erdőgazdaság általános művelésének széleskörű feltételeit megteremtette volna és mielőtt az erdőpszultizáció nyomában járó káros következmények kényszerű belátása a közhatalmak figyelmét az erdőkonzerválásnak a közjót és közérdeket átgóg jelentőségére reá irányíthatná volna, egyes különleges, szűkebbkörű érdekek szolgálatában az erdők jelentőségét és fenntartásukat szükségességét már korábban is felismerték. Az érdekszolgálat által lefésült ilyen irányú kapcsolat szempontjából felemlíthetjük a vadászatot, az állattenyésztést és a honvédelmet, de ezek mellett kiváltképpen a bányászatot és kohászatot kell kiemelnünk, amelyek a középkor végén és az újkor elején már nagy jelentőséggel bírtak.

Ennek az utóbb említett és a messze túnt századok közébe visszanyúló kapcsolatnak oka a bányászati és kohóművek tömeges faforgasztására való erős rátaulgaság, amely hajdanta, amikor a bányában a sziklákat tüzzel reszesztették és a kohókban fejletlen üzeme is kizárólag fával és faszénnel való tüzelésre volt utalva, még sokkal erősebb volt, mint ma. Ennek az óriási faszükségletnek fedezése tette elsősorban szükségessé, hogy a bányavidekeken elterülő erdőségekben a korlátozottan faforgasztás mértékét korlátozzák, a fahasználat szabályoztassák és hogy a fakészletek utánpótlásáról az erdők felújítása és nevelése által gondoskodás történjen. Éppen ezért úgy nálunk, mint a külföldön is a bányászattal mellett találjuk meg az erdőgazdasági tevékenység első kezdeteit és az erdészeti tudomány művelésének első csirái is a bányászattal mellett lehetnek fel.

A két természetes ágazatnak ez az egymásra utaltsága hozza azután magával, hogy a XVIII. század első felében az egyes bányászatok a hozzájuk beosztott gyakorlatnokokat a bányászati ismeretek mellett az erdőgazdaságba is bevezetik és ez eredményezi azután azt, hogy amidőn Mária Terézia az 1763-ban alapított selmecbányai főtanintézetet 1770-ben akadémiai rangra emeli, az újonnan felállított bányaművelési tanszék tantervében az erdőgazdaságtan előadását is felvették.

Így szankcionálta a királynő ebben az elhatározásban a gazdaságtörténelmi kapcsolatot és vetette meg alapját hazánk egyik legrégebbi kulturintézményének, a mai m. kir. Bányászati, Kohászati és Erdőmérnöki Főiskolának.

De a fiatal erdészeti szakoktatásnak sok viszontagságon kellett még keresztül mennie, amíg a további fejlődés intézményes biztosítékát magának mondhatta. 1777-ben ugyanis eltörlik a bányaművelési tanszékét és ezzel együtt az erdőgazdaságtan előadásokat is megszűntetik. Egy lelkes szakember, Wigner Ferenc hadaki kamarai erdőfelügyelő othont nyújt ugyan a honlanná vált erdészeti szakoktatásnak egy

széreny népiszkola keretében, ahol az általa szerkesztett erdészeti kiskátéból tanítja az erdészeti ismereteket, de a dicséretes törekvés nem vezethet eredményre, mert csakhamar nyilvánvalóvá válik, hogy az erdészeti szakudományt csak megfelelő előképzettséggel bíró felnőtteknek lehet sikeresen eladni.

A magyar erdészeti szakoktatás intézményes megteremtésének első kísérlete — amint láttuk — a bányászattal egyoldalú érdekszolgálatának jegyében történik. Hiszen a királynő is csak az erre való hivalkozással indokolta meg elhatározását, amikor azt mondja: „zumahlen diese Cultur dem Bergbaue unumgänglich nöthig ist”. De a XVIII. század utolsó évtizedeiben már nemcsak a bányászattal, hanem sokkal egyetemes érdekek nézőpontjából is hangzózták a rendszeres erdészeti szakoktatás szükségességét. A fejlődő közgazdasági élet és az erdők pusztulásának nyomában járó és az egyetemes nemzeti jólét veszedelemmel fenyegető káros következmények felismerése, az érdeklődés homloktörése tolják az erdőgazdaság és az azt támogató szakudomány és szakoktatás problémáit az állam és a vármegyék életében egyaránt. Majd ezt követik az 1791. és 1807. évi törvényalkotások, amelyek az erdők fenntartását és az erdészeti érdekek gondozását törvénybe foglalt közzeladatokká emelik. A minden oldalról megnyilvánuló sürgető kívánságok végül engedik kénytelenek és a bécsi udvari pénzügyi hatóságok is és 1807-ben a selmecbányai bányászati akadémián most már egy erdészeti tanintézet alapítását határozzák el.

Így történik az — miután ez elhatározást I. Ferenc királynak is jóváhagyta — hogy az erdészeti tudományok számára szervezett tanszék vezetésével megbízott Dr. Wilkens Henrik Dávid 1809. február 12 én a főbányagráfi hivatal összes tagjainak jelenlétében ünnepélyes beszéddel megnyitja előadásait és 32 évi megszakítás után ismét bevonul az erdészeti szakoktatás a bányászati akadémiára. Ez az elhatározás a közös intézmény állandó kötelekével fűzte össze a felsőbb bányászati és erdészeti szakoktatást. És bár a közgazdasági és tudományos élet kiválmálaihoz alkalmazkodva, ma már egymástól függetlenül munkálja mindegyik a maga fejlődésének és boldogulásának útjait, évszázadok óta materalunk ma is hiven őrizi a gazdaságtörténelmi egymásra utaltság eme ósrigi kapcsolatának emlékét.

A nemzet jövőjébe vetett bizalomnak forrása a multak emlékeit magában foglaló történelem. Felsőbb erdészeti szakoktatásunk multja pedig nemcsak a magyar erdészet, de az egyetemes magyar kultúra történelmének is kiemelkedő mozzanattal nyújtja. Mert bár a fejlődés folytonosságának fonala hosszú időre meg is szakítottott, de az első kezdeményezés az 1770-ik évbe nyúlik vissza. Fényes dokumentuma ez az évszám annak, hogy a magyar nemzet hű letéteményese volt az emberiség boldogulásáért szolgáló kultúrtörekvéseknek az erdészeti szakudományok és szakoktatás terén is és értékes adat kezünkben különösen ma, amikor a magyar kultúra történelmének évszázados igazságait is harcba kell állítanunk azokkal a támadásokkal szemben, amelyekkel a politikai gyűlölködés, rossz-

indulat intézett a magyar nemzet kulturális életén.

De végül fel a közbeszött reflexiók után ismét az események elejét fonaltól attól az időtől kezdve, hogy 1809-ben Wilkens dr. az első magyar erdészprofesszor előadásait megkezdte és tekintünk át legalább főbb mozzanataiban az immáron egy évszázadnál hosszabb fejlődés útját.

Az újonnan felállított erdészeti fakultás tanulmányi felépítése csak két évben alapították meg. Azonban csakhamar nyilvánvalóvá vált, hogy azoknál, akik nem rendelkeztek megfelelő előképzéssel, az erdészeti szaktudományok elsajátítása nehezebbé ütközött. Ezért 1811-ben az udvari kamara egy hároméves tanfolyamot állapított meg, amelynek első éve a logikát, matematikát és fizikát magában foglaló „filozófiai kurzus”-nak nevezett előkészítő tanfolyamból állott. Csak ezeknek az előkészítő tantárgyaknak eredményes hallgatása után kerülhetett most már a sor a tulajdonképpeni erdészeti tudományokat magában foglaló 2. és 3. évfolyamra. Felsőbb erdészeti szaktudásunk fejlődésének érdekében és értékes mozzanata ez az elhatározás, mert egy évszázadnál hosszabb idő előtti bizonyítékát nyújtja annak — a Németországban is csak néhány évizedes hosszúságú kísérleti után általánossá vált helyes felismerésnek — hogy a felsőbb erdészeti szakképzés célját csak az egyetemi szinten álló oktatás rendszerével lehet eredményesen munkálni.

A német származású, de törekvéseiben, gondolkodásában és érzelmeiben teljesen magyarra vált Wilkensenek, a magyarországi erdészeti szaktudás elsőségre a kiváló professzorának méltó utódja akadt Feistmantel Rudolf személyében, aki 1835—1847-ig látta el az erdészeti tanintézet vezetését. Az ő professzorokodása alatt történt az erdészeti tanintézetnek akadémiává való alapítása, mely időtől kezdve most már a főtanintézet a bányászati és erdészeti akadémia címét viselte és az ő fáradhatatlan buzgalmának köszönhető a kisibyei botanikus kert, a magyar természetudományi műveltség és nagy hírű intézményének megalapítása.

Azután keresztül viharzik az ősi akadémia fölött is a magyar szabadságharc, majd ránehezedik az abszolutizmus komor korszaka, hogy aztán 1867-ben, amikor az igazság fénye áttörte a magyar történelem évszázados borulatát, mint nyelvében is teljesen magyar intézet szolgálja hazánk közgazdasági és kulturális életét.

Álljunk meg itt egy pillanatra, amikor a régi, nyelvében német, de érzelmi világában akkor is magyar bányászati és erdészeti akadémiát elpentaljuk. Hazai főiskolánk között ez volt a tudományos világ nemzetközi kapcsolataiban leginkább ismert és a messze külföld tanulói vagy ifjúsága által leginkább felkeresett kulturális intézményünk. Ha főiskolánk régi hallgatóinak névsorát nézzük, az akkori Középeurópa, de sőt a nagyvilág sokkal távolabbi eső államainak fiait is képviselve voltak bennük. És aki a mult század végén és évszázadunk elején a külföldi bányászati, kohászati és erdészeti tudományos intézeteivel és a természet ágazatok gyakorlati művelésével összekötötést tartott fenn, igen sok kiváló szakemberrel találkozott, akik büszkén val-

lolták, hogy ők is annak a régi selmecbányai akadémiának a nevelteit.

Ennek a széleskörű nemzetközi kapcsolatnak a magyar nyelvű előadások bevezetése után, a magyar nyelvnek hazánk szűkebb körére való korlátozottsága miatt természetesen meg kellett szűnie. De a magyar bányász- és erdészettudomány szívesen cserélte fel ősi akadémiájának világhíret a magyar előadási nyelvet. Egy lelkes professzorgárda nyitja meg 1867-ben a magyar nyelvű előadásokkal az új korszakot. Wagner Károly, Lázár Jakab, Fekete Lajos, Szécsi Zsigmond és Illés Nándor az újonnan kinevezett tagjai ennek a kiváló testületnek, amely páratlan lelkesedéssel teremti meg a magyar erdészeti szaktudományt és irodalom alapját.

És így elérkezünk az 1872. évhöz, melyben az akadémia erdészeti fakultásán új tantervet léptettek életbe. Ez a tanterv szolgáltatta alapját felsőbb erdészeti szaktudásunk ama rendszerének, amely a fejlődés által megkivált változások mellett 1904-ig az akadémiának a m. kir. Bányászati és Erdészeti Főiskolává történt alapításáig érvényben volt és amely nevelteinek valjára még a mai erdőmérnöki kar tagjainak egy tekintélyes részét.

Évszázados főtanintézetünk 1922 óta a m. kir. Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola, majd a legújabb időktől kezdve a m. kir. Bányá-, Kohó- és Erdőmérnöki Főiskola címet viseli.

Az újabb fejlődés fázisainak legkiválóbb mozzanata szaktudásunk közelmúltban keresztül vezetett reorganizációja, amellyel kapcsolatosan az erdészeti államvizsgálat útján való képesítés megszűnt, ehelyett a szigorlati rendszer lépett életbe és ezáltal főiskolánk az erdőmérnöki oklevél kiadásának jogával is felruházottat.

A történeti események keretében tartozik még annak a megemléítésre is, hogy az országmegszállás katasztrófája főiskolánkat is elűzte ősi otthonából, Selmecbányáról. És bár a mult tradícióinak tiszteletében és a mult emlékeihez való ragaszkodásban gyökerező érzelmek sokat szenvedtek az elűzés szomorú eseménye miatt és bár főiskolánk könyvtárában, gyűjteményeiben és laboratóriumában összehalmozott tudományos felszerelés is a megszállás prédájául esett, főiskolánk Sopronban, a magyar kultúra nyugati végvárában új otthonra talált és csonka hazánk áldozatkészsége és kormányzatunk gondoskodása folytán ismét magánéak mondhatja mindazokat a feltételeket, amelyek egy jobb jövő munkálásának alapját képezik.

Ezekben volt szerencsém a mai m. kir. Bányá-, Kohó- és Erdőmérnöki Főiskola, illetve az annak kebelében élő erdőmérnöki osztály történeti fejlődésének vázlatos képet nyújtani. A jelentősebb események kronológiáján egymásutánjának feltüntetése által az előbbieken megajzott uton együtt haladt természetesen az intézmény fejlődésével a szaktudás tartalmi és rendszerbeli fejlődése is. Hogy ennek eredményeként miképpen alakult ki a felsőbb erdészeti szaktudásunk mai rendszere, azt egy következő cikk keretében fogom ismertetni.

Lesenyi Ferenc.

ÜZLETI HIREK.

Tekintettel, hogy a faárakban nagyobb változás nem állott elő, azok közlésétől — helyszűke miatt — ez alkalommal eltekintünk.

A kereslet főként a tűzifa s donga iránt erősbödött. A fenyő-fűrészáruban cc 5/0-áremelkedés van.

Innen-onnan.

— **Tőárrendelet visszavonását kérte** a Fakereskedők Országos Egyesülete s az alprenalelet értelmezését a független bíróság kezében szeretné látni.

Véleményünk szerint a tőárrendelettel kapcsolatos ügyek oly speciális vonatkozásúak, oly sok szakértelem igényelnek, hogy azokat érdemben, éppen a visszavonni kért rendelettel életre hívott s ítéleteiben éppen o'yan független vegyesbírótság tudja a legjobban s leggyorsabban elintézni.

— **Forgalmadó ügyében** sajnálatra méltóan a kormány még mindig nem intézkedett. Azoknál, kiket ezen adó egyformán súj, talán nem annyira sürgős az, mint a mi szakmánkban, ahol a megadóztatott belföldi termeléssel szemben a külföldi termelés adómentességét élvez. Az érdemi elintézésig legalább ez a kiváló igazságtalanság volna megszüntetendő.

MINDENKI

meggyőződhetik róla, hogy
**iroda- és
rajzszerreit,
üzleti könyveit**

seholsem szerezheti be olcsóbban, mint

**A Keresztény
Sajtóvállalat**

könyvkereskedésében

Sátoraljaihegy, Kacsiny-u. 11. sz. alatt.
Mindenhol a legjobb árut tartjuk, mert
üzleti életünk jót és lehetőleg olcsón adni.

Könyvnyomdánkban

(Vörösmarty-utca 1, a főgimnázium épületében) a legizélesebb és minden igényt kielégítő nyomtatványokat olcsón készítünk.

Magyar Erdőgazda

BORSOD-GÖMÖR-HEVES (TISZAJOBPARTI) VÁRMEGYÉK ERDÉSZETI EGYESÜLETÉNEK LAPJA.

Megjelenik minden hó l-én.

Szerkesztőség: Pálháza, Abauj-Torna vármegye.
Kiadóhivatal: Keresztény Sajtóállalat könyvnyomdája
Sátorlajuhely, Vörösmarty-utca 1. szám.

Szerkeszti:
Onczy László

Évi előfizetési díjak:
Tagoknak 4 aranykorona = 64,000 papírkorona.
Nem tagoknak 10 aranykorona = 160,000 papírkorona.

Cserkészeink a magyar erdőben.

»Orandum est ut sit mens sana
in corpore sano.

Míntha üdítő, friss szellő érintené homlokunkat, úgy hat reánk cserkészeink délece megjelenése, mikor látjuk őket kipirult arccal, naptól barnított térdekkel, katonai komolysággal párosult fiatalos életkedvvel hazatérni utjaikról. Nyílt tekintetük fényében visszatükröződik a nagy természet gyönyörűsége, melyet vándorlás közben magukba szívtak.

Érezzük, előttük áll az élet! És érezniük kell, hogy tőlük függ, az övek a magyar jövő! Készülnek is arra, mert tudják, hogy a rájuk váró küzdelemben csak az egészséges testben lakó egészséges lélek fog diadalmaszkodhatni.

Erre pedig alkalmasabb intézmény nincsen, mint a cserkész-szervezet, mely hivatva van az ifjúságra mindazokat a tulajdonságokat belenevelni, melyek nélkül egy erős, öntudatos nemzedéket elképzelni nem lehet.

A test rendszeres fejlesztése és edzése, önállóság, bajtársiasság, fegyelem, kitarás, önmegtartózkodás és egyéb férfierény gyakorlása, a természet, valamint hazai vidékeink ismerete, hazafias és katonai szellem fenntartása képezik cserkész-mozgalmunk főbb programját.

Mi nekünk pedig, kik a program megvalósításától a nálunknál különböző nemzedék nevelését várjuk, mely képes lesz szomorú sorsra jutott ezeréves országunkat új és szebb életre kelteni, nekünk szent kötelességünk ezt a mozgalmat lelkesen támogatni s az ifjúság vezetésétől, neveléséből részt kérni.

Különösen áll ezen kötelesség a zöldkabinos gárda részére, legyen az erdőbirtokos, vagy hivatásos erdőész. Hol szívatná magába a magyar ifjúság tisztában a természet és a magyar rög csodálatos, rajongó szeretetét, mint erdeink szentélyében, a hatalmas tölgyek és bükkök suttogó koronái alatt? Hol bővílné jobban a jövőendő Harcos tudása, hol acélosodna meg inkább izma, hol élésíthetné jobban a szemét, mint kéklő hegyeink között? Az ő programjuk majd egy, a mi hivatászerű foglalkozásunkkal, melynek bizonyosága az,

hogy a »cserkész« elnevezést a mi szótárunkból vették.

Mi természetesebb tehát, hogy meghívjuk vigkedvű cserkészcsapatainkat erdeinkbe táborozásra, sportolásra? Felretvé minden nehézség moroztatás, fogadjuk szeretettel őket s ne féltsük pagonyunk csendjét, vadjaink nyugalmát, ha fiaink jövedvű dalától visszhangzik a völgy!

Igen öröndetes volna, ha az erdőtulajdonosok, elsősorban is a kincstári uradalmak, igaz szeretettel támogatnák cserkészeinket és nyújtanának nekik alkalmat az erdőben való táborozásra. Nemcsak a táborhely rideg engedélyezésében látom e támogatást, hanem megértő, szerető készséget is gondolok mellette, mely minden értéke mellett anyagi megterhelést alig jelent.

De ennél tovább kell mennünk! Nyújtunk nekik együttal szellemi táplálékot, hassunk a lelkekre is, ültessük be ezen fiatal, fogékony szívekbe a magyar erdő, a fák iránti szeretetet; irányítsuk figyelmüket mind arra a sok szépre és hasznosra, ami az erdő csodávilágában rejlik. *Gyűjtsünk a magyar erdőnek apostolokat!*

Hálás tere nyílik itt közvetítő működésünknek. Népünkben — sajnos — még nincs annyira kifejődve az erdőápolásának, a fa gondozásának érzése, mint nyugati szomszédainknál, amiben talán az egykori nomád nép valami avatiztikus vonását lehetne felismerni. Minden erdőgazda szomorú tapasztalataihoz tartoznak azok az inzultusok, melyektől dédelgetett kulturái, nagy gondal és kiadással ültetett fasorai, ápolit fiatalosai szenvednek az erdőt nem ismerő s becsülő lakosság részéről.

Nekünk nemcsak az erdőt kell nevelnünk, de annak megbecsülésére a népet is. Felvilágosítani, tanítani kell, ha az erdő fenntartásának nagy problémáját eredményesebben akarjuk megoldani és ezt csakis az intelligens fiataloságnál lehet — a siker reményében — megkezdeni.

Minden intelligens, fiatal honfitársunk, akinek gyermekkori, legszebb emléke a magyar erdőben töltött táborozáshoz fog fűződni, egész életén át erdeink lelkes és szerető bámolója, hűséges

csatárja marad, hogyha felhasználva az alkalmat, meg tudjuk nyerni az erdő hívének.

Sok mód kínálkozik erre, de egy a feltétele: igaz szeretettel kell velük foglalkozni! Hol a birtokos, hol az erdőbiztost kalauzolja a csapatot, vezesse el annak legzebb pontjaira, meséljen nekik a történelmi multról, magyarázza el az állomány keletkezését, módját, történetét, ismeresse a fanemeket, korukat, a felújítások módját, mutasson rá a károsítások, a legeltetés szomorú következményeire, a tarvágas veszélyeire, az útéptítés, a visszabélyezés nehézségeire, beszéljen nekik tisztításról, gyéritésről, főhasználatról, szállításról, erdei iparról. Magyarázza meg az erdőnek nemzeti gazdasági nagy jelentőségét, az intenzív erdőgazdaság előnyeit, hogy milyen kereseti lehetőséget nyújt az a munkásságnak, az intelligenciának, mely befolyást gyakorol az éghajlati viszonyokra stb., stb. Nyerjenek betekintést az előttük ismeretlen világba és lássák, mily komoly önzetlen nagy munkát végzünk mi erdőgazdák. Mindezt kedves, kedélyes séták, talán éppen izletes piritások készítése közben mondjuk, beszéljük el nekik, térmevény talajra hull az ige. Pár nap múlva már más szemmel fogják látni fiatal barátaink az erdőt és tudom, új visszhangja támad annak a fiatal lelkekben, mely egész életén át megmarad. Jutalmunk az a tudat lesz, hogy értékes kulturmunkát végeztünk, nemcsak erdőgazdaságunk, de hazánk, népünk és jövőnk javára is.

Mert ez a fiatal magyar intelligencia, amely a legközelebb kilép az élet porondjára, ki-ki a maga hatáskörébe, mind érteni és szeretni fogja a magyar erdőt s annak apostolai lesznek.

Képzelnék csak el ennek messzenő, nagy jelentőségét! Ha majd a fiatal pap, tanító, jegyző, gazdatiszt, vendéglős, gyógyszerész stb. a falu népét tanítgatja, neveli az erdő szeretetére, annak ismeretére, melyeket cserkész korában szívtott magába, mily más lesz az, ha a közigazgatási, vármegyei, vagy egyéb állami tisztviselők és ezek által a hatóságok tisztában lesznek az erdőgazdaság jelentőségével, ennek szükségével és nehézségeivel; ha a kereskedők és iparosok közt tisztulnak e téren a fo-

galmak; ha a tudomány emberei, a mérnök, az orvos, a jogász, a művész, az író megértő szívet és szeretettel karolja fel erdeink sorsát, ha azok, akik hivatva lesznek a vármegyei bizottságokban és törvényhozásban helyt foglalni, a magyar erdőnek ifjúkori barátjai lesznek.

Keresve sem lehet alkalmasabb propagandát az erdő javára kitalálni, mint cserkészszakorvos ily értelemben való felhasználását.

Örömmre szolgálna, ha jelen soraim hozzájárulnának ezen gondolat megvalósításához s ha felhívásom sok erdőbirtokos társam szívében találna visszhangra.

Neveljük szeretettel fiatalágunkat, mert csak akkor remélhetjük, hogy jönni fog egy jobb kor...!<

Adjja a magyarok Istene!

Báró Waldbott Kelemen.

Egyesületi hírek.

Junius hó 21-én tartotta meg egyesületünk tanulmányi kirándulásának alkalmával Kenecenepetokan rendezett tavaszi közgyűlését Waldbott Kelemen báró előnkésével.

Elnök a közgyűlést megnyitván, melegen üdvözli a megjelent tagokat — különösen Róth Gyula főiskolai tanárt — és a vendégeket, kik megjelentek az egyesület közgyűlését megfigyelték.

Örömmel látja, hogy a régi egyesületi élet újra feléledőben van. Nemcsak a hivatásos erdészek és erdőbirtokosok jöttek el, hanem közéletünk s a vidék intelligenciájának számos tagja is, annak bizonyosságával, hogy ők is ismerni akarják a körülövező erdőket, ismerni és megbecsülni az erdészet munkáját.

Sajnálattal jelent be, hogy Oszterlamm Ernő, Földváry Miksa és Tornay Gyula választmányi tagok kényszerű távollamarásukat kimentették.

Az elnöki megnyitóban röviden beszámolt az egyesület legutóbbi tevékenységéről; így a forgalmi adó és a földbirtokreformmal kapcsolatban ért erdészeti sérelmek orvoslása tekintetében tett lépésekről, az alapszabályszerkesztés, valamint a lapszerkesztő bizottság működéséről.

Az egyesület lapja a „Magyar Erdőgazda” május elsejével elérte 3. évfolyamát. Ebből az alkalmából köszöntetét fejezi ki mindazoknak, akik a lapot anyagilag és erkölcsileg támogatják.

Felhívja a tagokat, hogy igyekezzenek az egyesület táborába minél több lelkes hívót toborozni, mert ezzel az egyesület megérdemelt mozdítják elő.

Bejeleníti végül, hogy egy régi erdészeti egyesület kezdte meg „Dunántúli Erdészeti és Vadászati Egyesület” elnevezés alatt újulni működését. A társaságot megalkalulása alkalmával egyesületünk üdvözölte.

Az elnök bejelentéseinek tudomásulvétele után a titkár felolvassa az elmúlt közgyűlés jegyzőkönyvét, amelyet Lippóczy Béla és Szy Dénes hitelesítettek.

Az ügyvezető jelentésében ismerteti az egyesületnek a legutóbbi közgyűlés óta kifejtett működését.

Az 1924. december 16-i közgyűlés határozata értelmében a vagyon és jövedelmi adó tervezetének előzetes be nem mutatásával ért sérelmet szenvedett az egyesület felirattal fordult a pénzügyminiszter úrhoz: azon sérelmes esetre, hogy a közigazgatási hatóság egy tiszpárti erdőbirtokost 8000 üm³ rőzseanyag kitermelésére kötelezte, üzemterületét kezelte erdejéből, az egyesület felhívta a földművelésügyi minisztert új figyelmeztetésre. A sérelmezett eset felelőse azonban a mai napig elintézését nem nyert.

A forgalmi adó ügyében az egyesület állásfoglalását az O. E. E. útján juttatta kifejezésre. A legutolsó miniszterelnöki bejelentés szerint a forgalmi adó 2°/-ra lett mérsékelve, ami örömdetes tudomásul szolgál. Ellenben a külföldről behozott fatermek hasonló megadóztatása még elintézését nem nyert.

Az egyesületnek a földbirtokreform során az erdőgazdaságot ért sérelmek ügyében való állásfoglalását az O. E. E. a magavédelemre és a sérelmes esetek bejelentésére felhívta az erdőbirtokosságot, hogy esetről-esetről megvizsgálva, arra a földművelésügyi minisztert új figyelmeztetésre is felhívassa. Egyúttal az ügyvezető javaslatára megkereste a földművelésügyi miniszter urat, hogy az O. F. B.-ba annyi örömdemőnő bírót delegálja, hogy minden oly esetben, hol a megváltási eljárás az erdővel vonatkozásban áll, az erdészet szakértői képviselve legyenek.

Az erdőbirtok-hitel biztosításának érdekében indított akciónak eddig semmi eredménye nincs, jöllehet szentesített törvény intézkedik az erdőbirtokról. Pedig a törvény gyakorlati megvalósításának — tekintve, hogy az erdő felett a mezőgazdasági birtokkal ellentétben, a birtokos szabadon rendelkezik — semmi akadályja nincs.

A „Magyar Erdőgazda” 1924. évfolyamában megjelent cikkek közül a bíráló bizottság a legjobbnak „Az erdészet a természetvédelem szolgálatában” című minősítette, amelynek értelmében az 500,000 koronás jutalmat L. Wittenberger Géza s. örömdemőnő nyerte el.

Az ügyvezető lenti jelentésének tudomásulvétele után a titkár előterjeszti Szoják Károly örömdemőnő-gyakornok Füzér, tagfelvételi kérelmét, akit a közgyűlés a választmányi javaslatára a rendezett tagok sorába egyhangúlag felvessz.

A titkár felolvassa a választmány által elfogadott, módosított alapszabály-tervezetet, amelyet Oncazy, Kachelmann, Schudich hozzájárulása után a közgyűlés változatlanul, egyhangúlag elfogad. Elnök az elfogadást határozatilag kimondva, az alapszabályok hitelesítésére Gösswein Lajos és Szy Dénes tagokat jelöli ki.

Az elnök javasolja, hogy a közgyűlés a titkárnak az alapszabályok szerkesztése kö-

rüli tevékenységének elismerésül jegyzőkönyvi köszönetet szavazzon, továbbá, hogy az új alapszabályok kinyomtatásának és tagoknak megküldésének.

A közgyűlés mindkét javaslatot egyhangúlag elfogadja.

Az elnök bejelenti, hogy Tamás János pénztáros hirtelen megbetegedvén, ennek következtében az egyesület anyagi helyzetéről szóló jelentése elmarad. A vett információk szerint az egyesületnek folyószámlájának jelenleg 8 millió korona kétszázpénze van és körülbelül ugyanannyit tesz ki a tag- és lapdíjhatárolt is.

A közgyűlés az elnök bejelentéseit tudomásul véve, áttért a tárgysorozat utolsó pontjainak, az indítványok-javaslatok tárgyalására.

Az elnök megemlékezve arról a nagy vendégszeretetről, amelyben a mai tanulmányi kirándulás megjelenteknek részük volt, indítványozza, hogy a közgyűlés a távollévő házúrral, Károlyi László gróftól sürgőnyleg üdvözölje és a vendégszeretetről köszönetet fejezzék ki.

A közgyűlés az indítványt — általános helyeslés mellett — magavédelemre teszi.

Ügyvezető a május hó 19-i választmányi gyűlés alábbi két javaslatát terjeszti a közgyűlés elé:

1. A „Magyar Erdőgazda” 1925. év során megjelenő legjobb cikkek jutalmazására 70 aranykorona jutalom tűzzék ki.

2. A módosított alapszabály 7. §-ának e) pontja értelmében az erdészeti irodalom támogatására évről-évre — az egyesület anyagi helyzete szerint — általa meghatározandó tárgykörrel pályamunka irassék ki, mely azután az egyesület kiadásában jelenjen meg. Miután az egyesület anyagi helyzete biztató, a javaslat elfogadása esetén, a pályamunka ezévi kiírása is lehetséges.

A közgyűlés Róth Gyula hozzájárulása után mindkét indítványt egyhangúlag elfogadja, mire elnök az elfogadást határozatává emeli.

Ügyvezető a választmány megbízásából felolvassa az első pályamunka kiírási tervezetét:

»A belsőldi, lömeget adó fanemekből mily fajgyártmányok kidőgozása a legadzaságozóbb és azoknak hol vannak a fogyasztó piacát? A fajgyártmányok méretét, kihasználási százalékát és aránykoronában való törlésméretét a pályázónak adnia kell.

A pályamunka 48 október lapoldandai többre nem terjedhet.

Pályázat határideje: 1926. szeptember 1.

Pályadíj: 400 aranykoronának a kifizetés napján megfizető papirkorona.

A pályanyertes munka az egyesület tulajdonát képezi, amelyet annak kinyomtatásáról is gondoskodik.

A közgyűlés az első pályamunka kiírási tervezetét magavédelemre teszi.

Az elnök az országos cserkészmozgalom támogatására hívja fel a közgyűlés figyelmét s indítványozza, hogy az egyesület vegye programjába ezen mozgalom támogatását. (Részletes ismertetést lásd a vezércikkben!)

Róth Gyula nagy örömmel csatlakozik az indítványhoz, mert meg van győződve a cserkészmozgalom nagy nevelő hatásáról.

Kérjük az uradalmakat és tagtársainkat, hogy a szakmánkat érdeklő hirdetéseiket lapunkban tegyék közzé!

Ha az ifjúság tudatába átmozgja, hogy az erdőben való tartózkodás bizonyos korlátokat szab, hogy ott önmagát fegyelmeztet kell, akkor megszeresszük az erdőnek azt a becsülését, amely ma sajnos nérünkben hiányzik.

A közgyűlés az előnk indítványát nagy lelkesedéssel a magáévá teszi, mire az előnk határozatlanig kimondja, hogy az egyesület a cserkészmozgalom támogatását programjába veszi s ezzel a közgyűlést be is rekeszti. Schn.

Tanulmányutunk gróf Károlyi László fűzerradványi és báró Waldbott Kelemen regécutai uradalmában.

Egyesületünk e tavaszi közgyűlését is — tradícióhoz híven — kétnapos tanulmányi kirándulással kapcsolta össze.

A kiránduláson részt vett egyesületi tagok s vendégek június hó 21-én érkeztek vasuton Sátoraljaújhegybe, ahonnan a Károlyi László gróf tulajdonát képező „Hegyközi Vasút” tölgykoszorúval díszített vonattal folytatták azonnal tovább utjukat. Meglehető és ritka látványt nyújt a forgalmassá helyült fűtőcán áttevetett iparvasút.

Gyönyörű vidéken, hullámzó, korán beértek között vitte tovább a társaságot a kisvasút. Elvezeték a gyönyörű szép erdőszomszédos vidéket. De öröm csöppent ebbe bele, mikor megtudtuk, hogy a pár száz lépésre folyó Rovnya a tragikus trianoni demarkációt jelenti.

A Rovnyán tuli hegyoldalon megbuó magyar falvak mintha azt üzenték volna: „bizatok és dolgozzatok!” Alig hogy a hangulat urrá lett rajtuk elérték a fűzerradványi uradalom határát, ahol a tégla-égető bemutatására került a sor. Ez látja el az uradalom házi szükségletét kézzel vetett, falvát égette téglaival.

Néhány kilométerrel tovább a pálházi fűzertelep felélik gyönyörű háttérben, ahol a vendéglátó uradalom villásreggelivel szolgál míg a mozdonyunk vizet vesz. Folytatjuk is utunkon rőtön Fűzérkomlós felé. Utközben pillantjuk meg a magasán kiemelkedő fűzéri várát.

Düledező romjai nagy darab történelem tanui, amint azt velünk közlik.

II. Endre korában épült. Később Perényi Péter tulajdonosa, aki itt rejtegeti — a mohácsi vész után — a magyar koronát. A 17. század végén báró Károlyi László kezére kerül a 15 faluból álló uradalommal együtt s azóta is a Károlyi család kezén van.

Fűzérkomlós átmenetileg ideiglenes végállomása most a vasutnak, ahol ideiglenes jelleggel megfelelő rakodóban végződik. A vasut Hollóháziig terjedő építése a nehéz gazdasági viszonyok miatt a jövő évre maradt.

A jelenlegi kiterő egy riolit-tufás kőbányában lecszik, mely jól faragható, könnyű építőkövet ad, mely absolute nem hygroszkopikus. Szakszerű üzembevetése most van folyamatban. A kő minőségének fokmérője az a tény, hogy a kassai dóm restaurálásánál vették azt igénybe. A kő nyáron fejte elveszti természetes nedvességét s teljesen fagyálló.

A vasut végállomásait autókkel folytatjuk az utat, amelyen csakhamar elérjük a strandplaisit feljutás alatt álló vágásterület. 80—100 éves 07 gyertyán, 02 bükk 01 tölgyállományt használ itt ki az uradalom. A kibaszálás a gyertyán rovására ment, sajnos, a teljes tarolás elkerülése végett nem lehetett még az összes gyertyánt kitermelni, ami a fiatalos állományban a

gyertyánok a kívánt mértékig való kiszerítését megakadályozta. Azonban a tölgy és bükkfiatalos oly szépen települt meg, hogy gondos tisztással a tölgy és bükk kedvezőbb elegyaránya lesz biztosítható.

Innen a mészhegyi erdőszébe mentünk, ahol Róth Gyula a főiskola erdőműveléstani professzora ismertette az általa gyéritekire kijelölt erdőszébe a gyéritek kétféle módját, a tisztán elnyomott gyédek kiserítését és a zárodást bontó gyéritek. A próbatereletek közvetlenül egymás mellett fekszenek. Szigetelő pászttával vannak egymástól elkülönítve, míg a többi oldalról is zárt erdő veszi azokat körül, hogy a legkörü behatások a kiserítését ne zavarák. Az állomány 60—80 éves jó talajon nő, előtte egyenletes, egészséges bükkös, amely azonban már nem értetlen, mert a környékbeli lakosságnak faszdeszi szorgalma átfésülte. Mindenestre sokkal reálisabb eredményt lehetne produkálni érintetlen erdőben, amely annál is kívánatosabb volna, mert a hazai viszonyokban e téren így nemű kísérleti eredményeink még nincsenek. A jövő fogja megmutatni, hogy melyik eljárás helyes az erdőnevelés szempontjából.

A hollóházi kerámiai gyár volt a következő stációknak, amely szintén az uradalom tulajdonosa. A gyár az egyszerű, virágdíszes, parasztedényről kezdve a kényes izlésű és kielégítő művészi tárgyakig mindenféle rendű és rangú edényt gyárt.

Az üzem nyersanyagát az uradalom területén található kaolin képezi, mely voltaképpen a riolit maladáka.

Sokáig nem időzhettünk itt, mert a pontosan előre összeállított s gazdag program, tovább szökött bennünk.

A közvetlen tőzomszédjában lévő bodogányi erdőszébe mentünk át. Gyönyörű látványban volt ott részünk! A kb. 100 éves 04—05 sűrűségű bükkrezében teljes sűrűségű erőtől duzzadó szép jövőt ígérő bükkfiatalos van megtelepedve, mely a kibaszástól gyorított ütemben kívánja, nehogy a fiatalosban túlságosan nagy kárt okozzon a fennálló idős állomány kiserdelése kitermelése.

Ebben a gyönyörű környezetben egy igen felémelő jelenet játszódott le. Előnkünk Waldbott Kelemen báró emlékeztette arra, hogy még nemrég 100 kilométerekre innét minden hatalmas erdő a miénk volt és most alig egy puskaölvénnyire húzódik a trianoni határ. S utó a templomhoz hasonló erdőborzolat alatt mondtuk utána megilletődött lélekkel a jobb magyart jövőért szomorú imádságunkat, a magyar „Hiszkegyi”-et.

Autókon tértünk vissza a vasuti végállomásra, hogy a szorgos kisvasutal a már egyszerű érintett pálházi ipartelep elérve elkültsük a reánk váró izes ebédet a helynyezést s szépen felsidizett sátor alatt.

A serényen elfogyasztott ebéd után az ipartelep került sorra.

Az igen modernül felszerelt fűrés — egy 800 mm. széles kerék, 2 drb. szélező, 1 drb. büttöz kör- és 1 drb. friezkürtött fűrészel; 1 drb. zsindeleykészítő géppel s 1 drb. botesztergával van felszerelve. Napi 10 órai munkaidő mellett átlag 15 m³ kemény gőmbfát képes felpészélni. 20—25 munkást foglalkoztat.

A fűrészhöz csatolt asztalosműhely gyalu és marógéppel, esztergapaddal, egyike a legjobb felszerelésű műhelyeknek, ahol 5 asztalossal épület s butorasztalos áruk nyervek — az uradalom szükséglete szerint — előállítását.

A fűrészhöz tartozik még 2 drb. egyenként 36 m³ befogadó képességű gőzkamra és egy szárító helyiség (40 m³-es) melyet a fűrészt hajtó gőzben (80 HP compaud, félstabil) lát el részben fáradt, részben friss gőzzel.

A telep világítását egy 220 voltos 11.3 kv-os egyenáramú dynamo biztosítja. Az ipartelephez tartozik még egy műmalmos (automatikus berendezésű felmagas őrlésű) napi 100 q teljesítő képességű.

A szolidan megépített üzemi s kezelési épületek megtekintése után a kemencepataki völgy felé vezető lovasút kocsijaira szálltunk.

A hutai állandó jellegű szénégőtelep akasztotta meg elsőnek utunkat. A uradalom faszén szükségletét fedezi e telep, mely az üzemi költségek olcsósága s ellenőrzés szempontjából ideális megoldás.

A szakértőmmel kezelt kemencepataki fenyő s lombfacsometekert megtekintése került majd sorra, ahonnan a közvetlenül mellette fekvő „Jasaréti” fenyvesbe mentünk át.

A fenyves a 90-es évek végén telepítették. Az illetés felerészben erdei fenyő, felerészben lucfenyő csemétevel egyidőben történhetett. A helyzet ma az, hogy az erdei fenyő előre szökött mintegy 15—20 méter magasra s ott teljes záródásban van, míg a luc 2—3 méter magasságot ért el s ebben a magasságban egy másodikk nyenezet alkot, de az erdeifenyő nyomását erősen snyli. Nagy vita indult meg, hogy a már jelentős fatömeget adó erdeifenyő a még szép s életképes, de teljesen elmaradt lucfenyő kedvéért feláldozzassék-e? Hamarosan tisztult a probléma, nevezetesen, hogy az eszményi cél pénzoldozatokat, míg a gyakorlati megoldás jövedelmet jelent.

A csemetekeket melletti tisztáson e célra rőtönözött helyen tartotta meg egyesületünk a szabadek alatt a közgyűlést, melynek lefolyásáról lapunk más helyén számoltunk be.

A közgyűlést követően tartotta meg az uradalom vezetése: Onczy László erdőtanácsos felolvasását, melyben egységes kérépbe foglalta az aznap látottakat és ismertette egyben az utolsó három év azon nagy jelentőségű beruhaszásait, melylyel az uradalom erdőgazdaságát beteljeszté vált. Ezek során levonta azokat a konkluziókat, melyek az erdőgazda számára általános érvényűek. Ennek során az erdeszeti felbősz szakoktatás reformjának szükségét bizonyította.

Nagy vita indult ez utóbbi felett, amelynek azonban — mert azt lapunk legköze-

lebbi száma ugys hozni fogja — nem kívánunk elébe vágni.

Közgyűlés után a „lasaréti” fenyvesben elkészített sátorban, villanyvilágítás mellett (ezt mint kuriózumot kell kiemelni!) kitűnő vacsorával fejeztük be a napot.

A távollévő házigazda nevében Onczay László erdőtanácsos köszöntötte a vendégeket.

Waldbot Kelemen báró elnök a vendéglátó házigazdát, Károlyi László gróft, Kachelmann Ottó erdőmérnököt és elnököt köszöntötte, majd Puskás Jenő a „Magyar Jövő” főszerkesztője a magyar erdőfőszilárdítóvá válik.

A vacsora zeneszó és tradicionális burschnóták mellett kellemes hangulatban telt el s hozta közelebb az egy célt dolgozó, lelkesedő zöldrehabosokat, adva a további feladatokról új impulzust, kedvet, lelkesedést.

A következő nap reggelén lávsáson folytattuk utunkat a Háromforrásig. Utközben jobbra-balra szép régi fatalások tűnnek fel, majd a sziklára épített festői fekvésű „kőkapui” vadaskastélyhoz érünk, melynek erkélyéről, szemben a hegyoldalon látjuk a Vérhegy fenyvél beütemezett körgözetes foltjait. Kemény, de alapos s reménytel bízható munka.

A háromforrási vadbejövő megtekintése után kocsin folytattuk utunkat az újonnan épített őrdögnyörői úton. Szakadékos, meredek hegyoldal van az bevágva, erősen kipirozott terepen, ahol bizony próbára volt téve az építő tudása, mert a természet által adott pontokhoz lévén kötvé, azokon belül kellett az utat kifejleszteni.

Az ut eleinte fatalások közötti kanyarog, majd a végén gyönyörű ősbükökben vezet, de már fel is ér a tetőn a kőrüsi lucfenyő erdőbe. A fiatal fenyvesben éppen folyik a gyérítés s a kéregtermelés. Helyenként a gyomfától való tisztítást is megkívánja, de ma, amikor minden kiadás megfontolandó, az erdőalap és kívánt mérvét a lehetőség keretén belül kell megoldani.

Alig, hogy ehlyugyké a fenyvest, már át is lépünk elnökünknek Waldbot Kelemen bárónak a régéchetui uradalomba. A vadaskert kapujában vár ránk az uradalom öreg ferdészje egy vadórral s a kert lakóinak legkedvesebbké, Gyuri, a megszelídített szarvasbika.

A birtoknak e részen még mintegy 40 évvel ezelőt az elnökünk uredesája kezdte a bükkösök átalkatani s ma már gyönyörű fenyvesállományok dicsekszik a megboldogult Waldbot Frigyes báró sok érdere való nagy erdőzeretétét.

A egész birtoknál keresztül mál a házigazda vezet bennünket és magyarázza nagy hozzátétel a fenyvőtés indító okát s eredményét. Minden szavából kierzik az a mely és gyengéd szeretet az erdő iránt, amely családi tradícióvá lett. Itt Douglas-fenyvél, amott Abies concolorak, majd Nordmannianával voltak kísérletek.

Bemutatja a vadkárosításokat, melyek különösen a Douglas-fenyő fiatal egyedieinél nagyok. Amint a Douglas körül kitisztítják a gyomfát s a szarvas hozzá tud férni, az idegen iránti gyűlölettel lát neki, hogy elpusztítsa.

A vadaskerten át előbb szép bükkökben, majd gyönyörű tölgyesen megyünk keresztül. Ez a tölgyes, melynek a Csonka-házban alig van párja, bizonyosága annak az

okszzerű és konzervatív gazdálkodásnak, amely ezt az uradalmat jellemzi. 15—20 méter magas gyertyaegyes törsek, 50-60 cm. átmérővel. Ritka szép látvány!

Fenyvél szegett fasorokban jutunk az újhatat vadaskastélyhoz, ahol elnökünk látott vendégül bennünket. Alig tudtuk betelni annak szépségével. A nekünk oly kedves vonatkozás, szépen díszített asztalainál gyorsan szaladtak a percek s felhangzottak újra a régi selmeci nóták. Csak akkor szünt meg a jökekvett jelentő nagy szünet, mikor a házigazdánk jelentkezett szólásra s elnöki minőségében bejelentette, hogy Károlyi István gróf a kiirt palácmunka díját 5 millió koronában már is félajánlotta. Még el sem omlott a hangulat, melyet a váratlanul jött nagylelkű adomány kiváltott, újra nekivágtunk az erdőnek, hogy a programnak megfelelően mindent megnezhessünk.

A magyarországi hegyoldalon levő fenyegekteret vettük utunkat. Itt már valóságos kertészkedés folyik az erdőben. A természetes úton keletkezett tölgy, juhar és bükk mellett ott vannak a betelepített külföldi fenyvőfélék. Itt látjuk a többek között a felnyesett lombfa suhángokat, mely felnyesés az intenzív erdőfalás jegyében a jó törzfejlesztést célozza.

Majd az Alice-sétány szép vörös fenyői között elhaladva a Cseresep erdőresz Douglas és lucfenyő erősítését néztük meg. Ebben a hegyoldalon három egymás fölött kiűnően vezetett, jókarban levő erdei utban van alkalmuk gyönyörködni.

A régi üveggyártól erdei vasuton megyünk le Tolcsvára, ahol kastélyban látta szeretet elnökünk felesége Forgách Erzsébet grónősvendég estébre a társaságot.

A főurú kerti gyönyörű termei, annak mikénsz számba menő berendezése, a háziasszony s a házigazda kedves közvetlensége s vendégszeretelele feljelhetetlen emléke e napnak.

Nagyserző menü, fejedelmi borok (különösen a „Boszorkányos” jár vissza kísérten) üdítették fel a társaságot, mely az esti órákban — a vonatok indulása szerint — nehezen, szép emlékekkel, solg hálaival hagyta el a tolcsvai kastélyt.

Köszönjük mégégyyszer Önagymeltóság gróf Károlyi Lászlónak, valamint Ömlőtlőségára báró Waldbot Kelemennek, hogy lehetővé tették számunkra a tapasztalatokban s élményekben oly gazdag kirándulást. Tapasztalatainknak legértékesebbjeként vittük el azt, hogy e két uradalomban vágyon s a rang a haza javát célzó tudatos s ársáradhatatlan munkának oly példáját adta, melyet mindenkorn követnünk kell.

A kirándulónak részt vettek:

Báró Waldbot Kelemen, gróf Károlyi István, báró Waldbot Frigyes erdőbirtokosok; György István, Kórhut Adorján nemzetgyűlési képviselő; Róth Gyula főiskolai tanár; Pethő Lajos miniszteri tanácsos; dr. Brunyánszky István, Puskás Jenő újságíró; dr. Tóth Alajos jogtanácsos; Papp-Szász József főszovalgató; Áron Oktávian erdőtanácsos; Bárány Sándor intéző; Bérczy László, Buchalla Jenő erdőmérnök; Buda Pál uradalmi tisztviselő; Dókus József s. könyvelő; Éles Géza gyógygyógyász; Fischer József, Fodor Sándor erdőmérnök; dr. Finkér László orvos; Góss-ven Lajos ferdőmérnök; Héder István, Holdampfi Gyula erdőmérnök; Juris József ferdész; Juhácz Jenő plébános; Kachelmann Ottó ferdőmérnök; Kolba Róbert

papírgyáros; Lippóczy Béla, Maróthy Emil, Nagy Zoltán ferdőmérnök; Nádasy József intéző; Onczay László erdőtanácsos; Orbán Imre ferdész; Oszváth Mihály erdőmérnök; Radó Gábor ferdőmérnök; Strömpl József s. könyvelő; Schudich Nándor ferdőmérnök; Sztoják Károly, Szklenszky Ferenc erdőmérnök; Szty Dénes ferdőmérnök; Scholtz Hugó ferdész; Vidakovich Béla főkönyvelő; Vrablovich Géza főtanácsos; L. Wittenberger Géza és Zwacsek Ferenc erdőmérnök.

Radó Gábor.

ÜZLETI HIREK.

Tüzifa, donga árak a keserű régen látott mérvet öltött, ami az árak megszilárdulását s részben emelkedést vonta maga után. Vastagabb méretű kemény műfát iránt kereslet is javult s az elhelyezési lehetősége is jó.

1. Tüzifa:

Belföldi hasáb	2.600.000—2.700.000 K.
„ vegyes	2.500.000—2.600.000 K.
„ dorong	2.300.000—2.400.000 K.
Róminiai hasáb	7.400—7.600 felet
Szlovéniai szaraz hasáb	—
az Sátoraljaújhely	1.150—1.200 cak
az Szob	1.350—1.400
Jugoszláviai hasáb az határ	2.800—2.900 din.

2. Faszen:

Belföldi la az feladó állomás	9.000.000—9.200.000 K.
Belföldi IIa	8.000.000—8.400.000 K.
Róminiai az határ	2.4000—2.500.000 K.
Szlovák	3300—3950 cak.

3. Műfa budapesti paritásban:

Tölgy gömbölyű fa m ³ -je vékonyab	500—600.000 K.
Tölgy gömbölyű fa m ³ -je 35 cm. nél felebb	600—850.000 K.
Tölgy fűrészirón m ³ -je	950—1.000.000 K.
Tölgy bányafa m ³ -je	380—420.000 K.
Bükk gömbölyű	280—320.000 K.
Körös	530—580.000 K.
Juhar	600—700.000 K.
Eger	400—450.000 K.
Gyertyán	450—520.000 K.
Akác	440—500.000 K.
Nyár	300—320.000 K.

4. Fűrészrúd budapesti paritásban:

Ia tölgy fűrészrúd	1.600.000—1.800.000 K.
IIa	1.100.000—1.400.000 K.
Quarry boules	1.600.000—1.900.000 K.
Quarrier árá	2.400.000—2.700.000 K.
Bükk gömbölyű, szelézetlen	900.000—1.000.000 K.
„ szelézett	950.000—1.100.000 K.
Bükk gömbölyű, szelézetlen	650.000—750.000 K.
Fenyő asztalosra szelés m ³	1.100.000—1.200.000 K.
„ keskeny m ³	1.000.000—1.300.000 K.
Építőanyag szelés m ² -e	750.000—820.000 K.
„ keskeny	710.000—740.000 K.
Léc, zárók	800.000—830.000 K.

5. Bognárfa az feladó állomás:

Körös 15—25 cm. 10,000 kg.	5.200.000—5.900.000 K.
Szil 12—25 cm.	3.900.000—4.300.000 K.
Akác 12—25 cm.	5.200.000—5.800.000 K.

6. Fagyártdmnyok az feladó állomás:

Donga, gönci 1000 drb. hozzávaló fenyvél	3.000.000—3.200.000 K.
Keréktalp, bükk 22—24" h 25—3"	—
v. drb.-ja	2800—3000 K.
Kálló drb.-ja	1400—1500 K.
Kisvasuti talpa 1,1 m. h. drb.-ja	7.000 K.
v. drb.-ja	8.000 K.
v. 1,3	9.000 K.
2,5 m. h. közbenső tölgy talpa drb.-ja	82.000—84.000 K.
2,2 m. h. közbenső tölgy talpa drb.-ja	52.000—54.000 K.

7. Építési anyag, az raktár:

Tégla nagyméretű darabja	—
„ kisméretű	830 K.
„ nagyméretű mézshomok	660 K.
„ kisméretű	550 K.
Portland cement q-ja	80.000 K.
Mész q-ja	45.000 K.

Innen-onnan.

— Helyszüke miatt a „Felsőbb erdészeti szakoktatásról” szóló folytatolagos közleményt, valamint az „Erdészeti szakképzésre” adandó válszokat csak a legközelebbi számunkban fogjuk hozhatni.

— A Fargalmi adó 3°/o-ról 2°/o-ra lett leszállítva s a pénzügyminiszter az indennástási törvényjavaslat keretében felhatalmazást nyert, hogy a vámentes áruk (tehát a fa is) a vámentháron 2°/o-ka megadóztatásnak.

Magyar Erdőgazda

BORSOD-GÖMÖR-HEVES (TISZAJOBPARTI) VÁRMEGYÉK ERDÉSZETI EGYESÜLETÉNEK LAPJA.

Megjelenik minden hó 1-én.

Szerkesztőség: Pálháza, Abauj-Torna vármegye.
Kiadóhivatal: Keresztény Sajtóállalat könyvnyomdája
Sátoraljaújhely, Vörösmarty-utca 1. szám.

Szerkesztő:
Onczy László

Évi előfizetési díjak:
Tagoknak 4 aranykorona = 64.000 papirkorona.
Nem tagoknak 10 aranykorona = 160.000 papirkorona.

Erdészeti szakképzésünk hiányosságáról

irtunk lapunk e hasábjain.

E cikkünkre válaszol Krippel Móric főiskolai tanár, aki mint az erdőhasználati és fakereskedelmi tanszék professora, ismertette előadásainak anyagát annak dokumentálására, hogy észrevételeink nem helytállóak.

Mi nem egy tanszék, vagy egy professor érdemes és tiszteltremélt munkásságát akartuk bíráló tárgyává tenni, hanem a gyakorlati erdőgazdaság azon kívánalmait adtuk kifejezést, hogy az erdészeti szaktudományok és mérnöki ismeretek felül — *működési körükkel kapcsolatos, de a mainál teljesebb kereskedelmi ismeretekre van szükség.*

Evel a főiskolai oktatás ez irányba való fejlesztésének szükségességét óhajtottuk leszögezni.

A főiskola célja — amint Krippel írja — az, hogy rendszeres tanítás útján tudományos képzettségű erdőmérnököket neveljen a *gyakorlati élet számára*.

Ennek a meghatározásnak minden szavát aláírjuk. De vizsgáljuk meg, hogy a főiskola mai tanrendje megfelel-e ennek?

A gyakorlatba kikerült erdőmérnök munkakörének alapul azt a 2000-tól 5000 kat. holdig terjedő gazdasági egységet kell tekintenünk, ahol normális viszonyok között — a szabkbeli tevékenysége lezajlik.

E munkakörben munkálkodása három irányban tagozódik:

• az erdő művelésében, mely a felújítástól a kitermelés időpontjáig mindent felölel;

• az évi hozam kitermelése, feldolgozása és értékesítéseben;

• ezen teendőkkel kapcsolatosa és a birtok nagyságával arányban álló mérnöki, adminisztratív és szervezési munkában.

Röviden tehát erdőgazdasági, erdőipari, kereskedelmi és mérnöki ismereteket igényelnek a reá váró feladatok.

Vessünk egy pillantást a főiskola mai tantervére.

A heti óraszámokat átvizsgálva azt látjuk, hogy a 4 évfolyam tananyagából az előkészítő studiomokra . . . 33% a mérnöki és műszaki ismeretekre 23% az erdőgazdasági szaktárgyakra . 40% a közgazdasági és jogi előadásokra pedig 4% esik.

Feltűnően nagy az előkészítő studiomok órászáma s azoknak több mint a fele a műszaki ismereteket szolgálja.

Ezt tekintetbe véve megállapíthatjuk, hogy a főiskola mai tanrendjében a mérnöki irányzat dominál és csak azután következnek az erdőgazdasági szaktárgyak. Pedig a gyakorlati erdőgazdaság kívánalma az erdőmérnök munkáját és a vele kapcsolatos tudását illetően épp ellenkezőleg jelentkezik.

Zsinórmértékül vett gazdasági egységek a legkritikább esetben kívánják a mérnöki és műszaki ismeretek azon mévét, amelyre ma a főiskolai oktatás súlypontja esik.

A főiskola az erdőmérnökök mind-egyikéből egy személyben magasépítő, geodétát, ut-, vasut-, hidépítőst s gépész-mérnököt nevel. Pedig ily irányú igényekkel nem találkozunk, sőt a továbbképzés lehetőségének legtöbbször még az alkalmát sem igen találják meg a gyakorlatban.

Az egy-két kivételt magunk is ismerjük, de tudjuk azt is, hogy egy-egy nagyobb műtárgy, vagy komplikáltabb épület tervezésére még az erdőkinctár is a szakon kívül áll, de speciálisan avval foglalkozó s elismert mérnököket hívja meg. (Pedig ha valahol, úgy az erdőkinctárnál van meg a többrányú továbbképzés lehetősége.)

Nem a mérnöki ismeretek feleslegességét akarjuk vitatni, mert tudjuk jól, hogy ezekre is szükség van, hanem azt látjuk, hogy a »mérnöki« cím kedvéért a főiskola tulságos nagy áldozatot hoz s ezzel eltereli a Krippel által oly pontosan körvonalazott céljától, hogy a *gyakorlati élet számára nevel*.

A magyar erdőgazdaság a mai házi-lagos kitermeléssel a helyes fejlődés új irányát kapta.

Ehhez formálódott a főiskolai oktatás rendje, mert az a belterjesség, melyet e gazdasági irányzat jelent, természet-

szerűleg nagyobb s új irányú követelményekkel lépett fel az erdőgazdaságot ellátó erdőtisztek képesítését illetőleg.

De csodálatos mostoha gyermeke maradt az új tanrendnek a gyakorlatban oly nagy sulyal jelentkező harmadik munkakör, mely az erdőipari s kereskedelmi részre vonatkozik.

E studiomok félèves tárgyként csekély órászámmal szerepelnek s egyes rokonirányú oktatások teljesen hiányoznak akkor, amikor a kémiaiánk, fizikánk, mennyiségtantannak, mechanikának stb. egész éveket tud a főiskola szentelni. Természetesen akkor ez irányban »töb- bet s jobban« előadni nem lehet.

Az *erdőgazdasági földrajz*, mely a kontinens államainak erdőesétjét, fahozamát, vízi és szárazföldi közlekedési utvonalait; *erdőipari s kereskedelmi statisztika*, mely az export s importunkkal kapcsolatos államok felfedezőző telepeit s anyag, minőségi szükségletét, feleslegét, behozatalt szükségletét, kereskedelmi szokásait ismerteti; *az erdőgazdasági kettős könyvvitel és kereskedelmi levelezés* — nem tudjuk, nyere- érdemben megfelelő okttást?

Csak nagy vonásokban érintjük e hiányosságokat, mert a részletekre való letérés helyett csupán csak a gyakorlat kívánta irányt óhajtuk megjelölni.

Összefogva az elmondottakat, tul- tönök látjuk a mérnöki és műszaki oktatást s hiányosnak az erdőipari és kereskedelmi részt.

A megoldást két irányban lehet keresni: tagozni a főiskolai oktatást, az erdőgazdasági-kereskedelmi, illetve az erdőgazdasági-műszaki ismeretekre; vagy a tulzott terjedelmű és a gyakorlat által nem követelt mérnöki és műszaki ismeretek visszanyírásával a kereskedelmi oktatás volna megfelelően kiépítendő.

A mai tanrend az emberi értelem befogadó képességének, teherbírásának annyira a határára jutott, hogy a tananyag további bővítése káros visszahatás nélkül már nem is lehetséges. (L. az utolsó vizsgálataredményeket!)

Az egyik megoldás — tudjuk — az egységes kiképzés veszedelmét jelenti, míg a másik a főiskolai oktatás növsúlyedésének hangoztatását fogja kiváltani.

Lehet arról pro és kontra vitározni, érvekkel találni, de az oktatás ezirányú szükségét tagadásba venni az élet kívánalmával szemben nem szabad.

A kivételt utat keresni kell!

Nem tudjuk elfogadni, hogy az ez irányú fejlődésnek legfőbb kelléke az egyéni rátermettség s a megfelelő munkakör. Igenis az alapokat a főiskola kell, hogy megadja s a gyakorlat által igazolt gazdasági irányzat továbbfejlesztésére is a főiskola hivatott.

Mi, akik kint a praxisban élünk, mi látjuk és talán mindenkinél kézzel is érezzük meg elsőnek azt, ami abból hiányzik.

Komolyan jelentkező igényt irtnak a fentiekben körül. Ily irányú tanrendmódosítással érdómérőnknek az eddig általunk elhanyagolt életpályán, a fakszekciós szakmában is nyernének érvényesítési lehetőséget.

Hasznára volna ez — még ebben a vonatkozásban is — az ország gazdaságának, mert az erdőt tisztító fakeskedő mentalitásba belevinné az erdő megbecsülésének még ismeretlen fogalmát, hogy az erdőben nincsen a vagyonszerzés eszköze, hanem azt a közkinccset is látta, melyel okosan kell sáfárkodni.

Ügyet akartunk szolgálni az elmondottakkal és reméljük, hogy az erdészeti oktatás irányító vezetőségünk, ki az ősszel elődjeit meghaladó készséggel és hozzáértéssel foglalkozik a főiskolai oktatással, — megtalálja majd a kivételt utat.

A lasaréti fenyves és a májushegyi gyérités.

A „Tiszajobbparti Vármegyék Erdészeti Egyesülete” I. évi tanulmányta, amelyről Radó Gábor és Lippóczy Béla beszámoltak a „Magyar Erdőgazda”, illetve az „Erdészeti Lapok” hasábjain, sok érdekes látnivalót nyújtott, köztük a cimben említett erdőségeket, amelyről — amint az mindkét kollégánk óvatos nyilatkozatai is mutatják — nagyon eltérők a vélemények.

Különösen a lasaréti fenyves ugyancsak alkalmas arra, hogy vita tárgya legyen, nem annyira a multja, mint a jövője! A multra vonatkozólag kétségtelenül tartom, hogy a luc elmaradásának oka tisztán csak az erdei fenyő jobb alkalmazkodó képességében és gyorsabb növekedésében keresendő, hogyha a kültetés alkalmával nem volt köztük körülönbség.

Hasonló jelenséget, hogy t. i. a luc a beárnyékolásnak bizonyos foka mellett alul-

marad, de azért él és bár lassan, növekszik is, sok helyen láthatunk (a sopróni és a miskolci erdőkben is). Volt eset, hogy 30–40 év alatt a lucok alig egy-két méterre nőttek fel, de megfelelő felszabadítás után rövidebb-hosszabb átmenettel magukhoz tértek és utóbb kifogástalan fejlődést mutattak. Törzselemzéseknél láttam, hogy 20–30 év alatt a csemete 50–60 cm-nél magasabba állt előt, az egyvirágúkat csak mikroszkóp alatt lehetett megállapítani, a fa pedig 70–80 éves korában teljesen a normális, illetve átlagos méreteket mutatta. A lasaréti fenyves elejétől fogva nagyon sűrűn, egytallal nagyon gondosan volt ültetve. Hogy az erdei fenyő egymagában ma is túlsűrű, abban — úgy emlékszem — mind egyet értünk, sőt a felnyúlt, apró koronás fák helyzete kissé aggodalmas, mert mai helyzetükben a belenyulás is, a nem belenyulás is rizikóval jár. A sűrű ültetés mellett az erdei fenyő — amelyik jobban állotta a termőhely akkori kedvezőtlen voltát — előnyt kapott a hosszúnövésben, a fiatal korában elég sűrű árnyék nyomta a lucokat, de elől nem bírta; a most körül 30 éves erdei fenyves — bár sűrűsége nagy — laza koronáival a luc elől nem tudja teljesen elzárni a féltelteleket, de fejlődésében nagyon visszaszorítja.

A jövő kialakításánál mérlegelnünk kell a termőhely viszonyait.

Ha a lucenyő optimális, vagy közel optimális termőhelyen állanak, akkor okvetlenül a lucra kellene a fősúlyt fektetni és az erdei fenyőt csak védállománynak tekinteni, amely a luc fejlődése során legálább hágyrészt eltávolítandó.

Az adott viszonyok között azonban a luc végleges fajának aligha tekinthető. Természetes, hogy ennek biztos megítélése a helyi viszonyoknak közelebbi ismeretét követeli, mint a mekkorai futólagos bejárás nyújthat, az általános benyomás azonban az volt, hogy az adott helyen a lucnak csak ideiglenes szerepe lehet; átmenetileg talajjavításra 40–50–60 éven át a luc nagyon helyen van, de hosszabb ideig nagyobb mennyiségben aligha lesz fenntartható.

Nem tudom azonban az erdei fenyőt sem végleges fajának tekinteni. Nem kaptunk adatot arról, miért és micsoda körülmények között történt annak tömeges telepítése; vajjon csak az akkori divatnak hódolt, aki telepítette, vagy pedig oly kopár, illetve nyílt területet fásítottak vele, amely követte az erdei fenyőt; de ez melles is, a fő, hogy az erdei fenyő egymagában nem tudja megővni a talaj termőerejét. Fialtal korában ugyan kiválóan javítja a talajt, de a lasaréti erdei fenyves már túl van ezen a koron és elérkezett oda, amikor a koronák világosságát, napfényt követelnek, aminek következtében önmagától kezd az állomány ritkulni. Éppen ebben az időben az alumaradt lucnak jótékony hatása és hálás szerepe van.

A későbbi jövőben egyik fajának sem adnék vezető szerepet, hanem a bükkkel és jelenlegyül elegendes kocsantalán tölggyel törekednék.

Addig azonban a most meglévő anyagot a lehető legelőnyösebben kell felhasználni,

aminek legjobb útja véleményem szerint a következő:

az erdei fenyvest óvatosan át kell gyériteni és pedig lehetőleg évenként, mindig csak keveset szedve ki. A fejlődésnél a cél: a legzseb, legértékesebb és legjobb jövőt ígérő törzsnek — az egész területen arányosan elosztva — felszabadítandók a mellettük állók fokozatos kivágásával. Ez a munka igen nagy óvatosságot, lassu, de állandó haladást követel, mert — amint már említetttem — az erdei fenyők túl sűrűn nőttek fel és felnyúltak. A levágásra azonban szükség van, mert a meglévő helyzetben a szél és hőtörés már a közelebbi jövőben valószínűleg érezhető károkat fog okozni. A kivágásnak bele kell nyulnia az uralkodó állományba, sőt túlnyomóan az uralkodó fákra kell dolgozni, az elmaradó és elnyomott — de még életképes — törzsek, valamint az alumaradt lucoknak lehetőleg teljes kímélésével. Ezek közül csak kivételesen távolítandó el egyik-másik, ha valami különleges ok követeli azt.

Evel a beavatkozással elérjük, hogy az erdei fenyves java törzsének fejlődését fokozzuk, emellett az alumaradt luc anyvi világosságát fog kapni, hogy a megélhetése és a — bár még mindig lassított — fejlődése biztosítva van. 20–30 év múlva csekélyebb számu, de erőteljesebben fejlődő erdei fenyőtörzs marad, alatta pedig a lassabban fejlődő lucos, melynek egyik-másik törzse már ki fog emelkedni a többiek közül, a zöme is már a lucas erdőnek megfelelő képet fog adni. A kivágás még akkor is inkább csak az erdei fenyőre terjed; a lucot kímélni kell azért, mert az erősebb erdei fenyők kivágása mindig áldozatokat fog követelni a lucokból, ennek kiegyenlítése érdekében a szándékos kivágás a legszükségesebb esetekre kell korlátozni. Az erdei fenyők 60. éve körül kezdődik a lucos rendszeres használata; ettől az időtől kezdve úgy erdei fenyő, mint luc kerül kivágásra, az erdei fenyőben ritkítás (Lichtung), a lucban gyérités (Aterdolás) folyik, amely mind a kettő a felújításnak előkészítése lesz. A felújítás jórészt mesterséges uton történik, mert kocsantalán tölggyet, jelenyenyő-t és bükköt kell betelepíteni, a természetes uton települő erdei fenyő és luc az előbbieket előlönymánát adja, amely csak addig, illetve csak ott marad meg, amíg védelme kívánatos és ahol jelenléte szükséges.

Hogy a különböző felmerült vélemények, illetve a javasolt eljárások kipróbálhatók legyenek és tényleges eredmények szűrődessenek le, a következő eljárást ajánlom:

osszak fel a lasaréti fenyvest három részre.

Az elsőn ne avatkozzanak be egyáltalán a természet munkájába, csak az elhalt, vagy esetleg betegség vagy egyéb baj miatt pusztuló anyagot vágják ki, vagyis a súly az erdei fenyőn marad, elhaló anyag gyéritése mellett; a másodikon alkalmazzuk a fent jelzett eljárást, mely mindkét ma meglévő faját csak átmenetileg tekintheti és a jelen helyzetnek lehető legelőnyösebb felhasználására törekszik, egytallal a jövőt akarja jól előkészíteni; a harmadik területen pedig a cél a lucnak előtérbe hozása legyen,

Kérjük az uradalmakat és tagtársainkat, hogy a szakmánkat érdeklő hirdetéseiket lapunkban tegyék közzé!

itt az erdei fenyves csak a védőállomány szerepét játssza, amely eltávolítandó és pedig olyan gyorsan és alaposan, ahogyan azt a helyzet megengedi.

Ennen az után már 10–15 év alatt számottevő különbségeket idézhetünk elő az állományban és a jelenváltaknak nagyrésze személyesen győződhetik meg még a háromféle, lényeges eltérések mutató eljárás eredményeiről.

Magától értetődik, hogy a kikerülő anyagról és munkáról külön-külön gondos feljegyzés vezetendő.

A májushegyi gyéritési kísérleti területéről csak röviden óhajtok megemlékezni

Lippóczy Bélának a tölgyre vonatkozó megfigyelése révén és pedig le óhajtom szegezni, hogy a II. számú területen a jelölést azon az alapon végeztem, hogy az a már a középkoron túl lévő bükkfőben egyuttal a természetes felújítás előkészítését jelentése és a szórványoson meglévő tölgy fejlődését és betelepülését elősegítem. A jelölt vágás még a gyérités jellegét mutatja a tölgy előtérbe juttatására való határozott törekvéssel. A betelepülés mértékétől fog függeni, hogy mikor kell előtérbe hozni a felújító vágás jellegét?

Ezzal közlöm a területek adatait, amiket az uradalom erdőtisztjei voltak szivesek felvenni.

I. sz. terület. Záródásbontó gyérités.

(Niederdurchforstung, éclaircie le bas).

I. sz. terület 2000 m ²	Törzsszám		Körlápösszeg		Fatömeg		Jegyzet
	hektáronként						
	darab	%	m ²	%	m ³	%	
Gyérités előtt	760	100	32.460	100	315	100	Alakszám: 50
Kivágva	215	28	3.050	9	25	8	Termőhelyi
Lábón maradt	545	72	29.410	91	290	92	Osztály III.

II. sz. terület. Záródásbontó gyérités.

(Hochdurchforstung éclaircie par le haut).

II. sz. terület 2000 m ²	Törzsszám		Körlápösszeg		Fatömeg		Jegyzet
	hektáronként						
	darab	%	m ²	%	m ³	%	
Gyérités előtt	800	100	34.070	100	360	100	Alakszám: 50
Kivágva	120	15	4.230	13	50	14	Termőhelyi
Lábón maradt	680	85	29.740	87	310	86	Osztály III.

A kétféle gyérités közötti különbséget talán legjobban mutatja a törzsszámnak a fatömeggel való összehasonlítása. A I-ső területről kikerült há-ként 215 drb. (az összes számnak 28%-a) ez kiadja a fatömeg 8%-át, 25 m³; a II-ik területéről pedig 120 drb. (az összesnek 15%-a) ez a fatömegnek 14%-át, 50 m³ jelenti.

A két terület nem teljesen egyforma és már eddig is ismételt, de rendszertelenül volt gyéritve, sajnos a szórványos tölgyekből vágat ki. De éppen ezért talán nagyon tanulságos lesz, mert hasonló helyzetünkben elég gyakori és szembejuttatja fogja mutatni, hogy céltudatos eljárással a régi bükköket is helyre lehet hozni. Ráth Gyula.

Pályázat.

A Tiszajobbparti Vármegyék Erdészeti Egyesülete az alábbi pályázatot írja ki:

A beföldi tömeget adó tenemekből mely egész vagy félygártmányok kidolgozása a leggazdaságosabb s annak hol vannak a fogyasztó piacciai?

A fagyártmányok kihozatali százaléka és aránykoronában való törelemzés a pályázónak adnia kell.

A pályamunka 48 október oldalnál többre nem terjedhet.

A pályázat határideje 1926. évi szeptember hó 1.

A pályamunkák jellegével báró Waldhoff Kelemen egyesületi elnök Tolcsna címre küldendő.

Pályadíj: 400 aranykoronának a kifizetés napján megfelelő papirkorona.

A pályanyertes mű az egyesület tulajdonát képezi, amely annak ki nyomtatásáról is gondoskodik.

Felsőbb erdészeti szakoktatásunkról.

II. A mai rendszer.

Hogy a felsőbb erdészeti szakoktatás fejlődésének motívumairól, a fejlődés tényezőiről és az ennek eredményeképpen kialakult rendszerről tájékozott képet kapjunk, a való életbe belekapcsolódó erdőgazdaságot kell egy áttekintést nyújtó szemléletes tárgyrá vá tennünk és ennek során meghatározunk azokat a feladatokat, amelyeknek megoldásához szükséges ismeretkörök az erdőgazdasági teendők ellátásához megkívánt szakudományi elsajátításának szolgálatában álló szakképzés anyagát és célját determinálják.

Amint azt az előbbiekben láttuk, az erdőgazdasági tevékenységet és az annak szolgálatában álló tudományt a gazdasági élet szükségserűségei hivaták életre. És bár az egyetemes társadalmi jólét közérdekű szempontjainak érvényesítésére törekvő törvényalkotások és kormányzati működés az erdészeti viszonyok fejlődését hathatósan mozdíthatják elő és a magángazdasági érdekszolgálatnak szilárd és soha el nem hanyagolható kereteit adják: a tökéletesebb gazdasági eljárások és -formák elérésére törekvő fejlődés tempóját és intenzitását mindig a gazdasági élet követelményei szabják meg.

Ezeknek a követelményeknek az erdőgazdaság terén akként megfelelni, hogy ezáltal a magángazdasági rentabilitására törekvő érdekek és a nemzeti erdővagyonnak közgazdasági és közérdekű jelentőségével kapcsolatos szempontok is kielégítést nyerjenek, feladata annak a tudomány-komplexumnak, amelyet mi az erdészeti szaktudományok gyűjtőfogalma alatt értünk.

Analizáljuk ezt a komplexumot és bontuk azt az első bekezdésben említett áttekintés során összefüggő elemekre.

Elsősorban is azt az alapigazságot kell leszögeznünk, hogy az erdőművelés, erdővédelem, erdőhasználat és a hozamszabályozás szolgálatába állított tudományágazatok, melyek az előbb említett komplexumnak mintegy törzset képezik, annál inkább lesznek képesek a reáijk háruló feladatnak megfelelni, minél jobban ismerjük az erdőgazdasági termelés objektumait képező fás növények élettanát és a tenyésztés természeti tényezőit és feltételeit magában hordozó termőhely sajátosságait. Ezek a szoros értelemben vett erdészeti szaktudományok tehát benső lényegüket tekintve alkalmazott természettudományok és teljesítőképességük ezeknek fejlettségétől függ. De az alaptudományokkal való ez a kapcsolat nincsen még kimerítve a növény és talajélet biológiai vonatkozásainak tanulmányozásával és az ilyen irányú eredmények hasznosításával, mert a mennyiségi tudomány módszereivel a fatömegnövekedés törvényszerűségeinek megismeréséhez is közel kell férnünk, hogy a tervszerű hozamszabályozással az erdőgazdaság tartamosságának, a közgazdasági élet által vele szemben támasztott egyik legfontosabb kívánalomnak eleget tudjunk tenni.

Azonban a mai kor okszerű erdőgazdasága semmiképpen sem elégedhetik meg azal, hogy a természettudományi és meny-

nyisgatói vizsgálódásokra alapított szak tudományok segítségével a javak tömegét hozza létre és ezeknek használatát a tartamosság biztosítása céljából szabályozza, hanem működése át kell nyuljon az erdőben felhalmozott javak kitermelésére, feldolgozására és kiszállítására is. Itten kapcsolódnak bele a kor kívánalmainak megfelelő gazdasági és tudományos működésbe a technikai és technológiai eljárások tömegei és az ilyen irányú feladatok sikeres megoldásához alapot nyújtó technikai és technológiai ismeretek.

De, hogy az életbe bekapcsolott erdőgazdasági tevékenység keretét kitöltő feladatok teljes képét kialakíthassuk, arról sem szabad megfeledkezünk, hogy az erdőbirtokos az erdőgazdasági jogok és kötelezettségek alanya, illetve ilyenek szubsztátuma; a gazdálkodás pedig a jogviszonyok szálainak sűrű hálózatával köti azokat össze a társadalmi és gazdasági élet egyéb tényezőivel is. Itt kapcsolódik bele az erdőgazdaságba és az erdészeti tudományokba a szoros értelemben vett erdészeti és az azokkal kapcsolatban álló életviszonyokat szabályozó jogalkotások tételes ismerete és a haladás céljait szolgáló elméleti jogtudomány munkája.

Végül pedig nem szabad tekintelen kívül hagynunk az a régebbi időkben sajnos, figyelemre elegendő nem méltóított igazság, hogy a közgazdasági tájékozottság alapja nemcsak az erdőgazdaság egyetemes érdekeit munkáló kormányzati és igazgatási tevékenységnek, hanem a konkrét erdőgazdaságban dolgozó gyakorlati erdőgazda működésének is, mert ez teszi őt képessé a kedvező konstelláció helyes kihasználására és a gazdasági élet azon igényeinek felismerésére, amelyeknek kielégítése által, az adott viszonyok között a gazdálkodás legmegfelelőbb eredményeit tudja biztosítani. A gazdasági tevékenység szerves folyamatának körforgását tehát a közgazdasági élet által megkívánt korrekívumok érvényesítése fejezi be, hogy aztán a munkálkodásnak és tevékenységnek egy javított folyamatot vegye ismét kezdetül. A gyakorlati erdőgazdaságnak és az elméleti szak tudományoknak éber figyelemmel kell kísérnie ezért a társadalmi és közgazdasági élet jelenségeit, élénk kontaktust kell fenntartania az elméleti és politikai közgazdaságtannal, hogy a korrekívumok szükségessége felismerhető és azoknak formája megkereshető legyen.

Ezekben igyekeztem az erdőgazdaság és az azt támogató szak tudomány feladatait, egymásrautaltságát és kölcsönhatását a célt és irányt jelző konturokban megrajzolni. És bár a kép tiszta absztrakció munkája és a való életben lévő konkrét erdőgazdaságok a feladatoknak az előző kerekében talán el nem képzelhető változatait is produkálják, az összefüggéseknek előbb kialakított képe az erdészeti szak tudomány tagozatainak és rendszerének megismerésére mégis alkalmas lesz.

Ha már mostan az előbbieken mondatokat áttekintjük, elsősorban is az a sokoldalúság fog szemünkbe ötlenni, amelyet az erdőgazdaság szolgáltatában álló szak tudomány megkíván, de egyben szemünkbe fog ötlenni a feladatoknak az a sokfélesége is, amelyekkel a felsőbb erdészeti szak tudományoknak meg kell küzdenie. De ez a sok-

oldalúság természetszerű feléjárója a felsőbb erdészeti szak tudomány, amelynek, ha a kor és a követelmények színvonalán akar maradni, nemcsak az erdő természetrajzának, nem csak az erdőnevelésre, használatra, védelmi és rendezési eljárásoknak ismertetésére szabad szorítkoznia, hanem fel kell ölelnie a való életben élő erdőgazdaság egészét, a belőle kisugárzó és a beléje torkoló viszonyok teljes komplexitásában.

Visszatérve ezek után a szak tudatás rendszerére, annak didaktikai szempontból vett tagozatait az előzők alapján a következőkben adhatjuk: az előkészítő és alap tudományok tagozata felől az elméleti és alkalmazott mennyiség-tan és természet tudományi tárgyakat, mint amilyenek a mennyiség-tan, ábrázoló geometria, fizika, erómiat, geodézia, kémia, geológia, növénytan, állattan, termőhelyismeret stb. és a melyek a második tagozatba tartozó, szoros értelemben vett szak tudományok, mint: erdőművelés, erdőhasználat, erdővédelem, erdőrendezés stb. megértésének és művelésének elengedhetetlen feltételek képezik. Mint jelentős kiegészítő részek támaszkodnak az előbbiekre a harmadik tagozatban az erdőtermények szállításiához és feldolgozásához szükséges technikai és technológiai tudományok, nevezetesen: az ut és vasútépítéstan, egyéb építéstanok, erdészeti géptan és faipari technológia stb. míg a második tagozatban elhelyezést találunk a szükséges jogi ismeretek és a szerves egész terszervi fejlesztésének célját szolgáló közgazdasági tudományok el-sajjáltatási szolgáló tantárgyak ugyint: az erdészeti jog, közigazgatási jog, egyéb jog tudományi ágazatok, nemzetgazdaságtan, fakeskeredelmi ismeretek, erdészeti adminisztráció, erdőgazdasági politika stb.

Ezek a tagozatok kell alapját képezik minden, a kor követelményeinek színvonalán álló felsőbb erdészeti szak képzésnek.

A felsorolt tudományágazatok szükség-szerű sokfélesége és heterogén volta azonban nyilvánvalóvá teszi azt is, hogy a felsőbb erdészeti szakoktatás tantervének részletekben való kidolgozása, a főiskolai oktatás egyik legnehezebb problémája elé állítja a didaktikát. Mert ezt a tantervet úgy kell megkonstruálni, hogy abban az előbb csoportosított tudománykomplexumokat alkotó egyes tantárgyak olyan elhelyezést nyerjenek, amely számol a rendelkezésre álló idővel, az elerendő célokkal és — ne feledjük el — az emberi értelem befogadóképességével és teherbírá-sával. Akár egyik, akár másik szempontnak az elhanyagolása, a terjedelelem helytelen megvalósítása, az egyes tárgyak didaktikai szempontból indokolt egymásután-jának meg nem felelő csoportosítása meg-bonthatja az oszkeri harmóniát és nem biztosítja az az eredményt, amely az el-érésére fordított fáradsággal arányban áll. És ez a felismerés érthetővé teszi azt is, hogy a felsőbb erdészeti szak képzés talán erősebb kilengésekkel haladhat a fejlődés útján, mint az egyetemi és a főiskolai oktatásnak egyéb, többé-kevésbé egyirányú ágazatai.

De térjünk át most már felsőbb erdészeti szakoktatásunk jelenleg érvényben álló rendszerének jellemzésére, főképpen abból a szempontból, hogy mennyiben jelent ha-

ladást és fejlődést az, ami ma van ahhoz képest, ami a múltban volt.

Az intézmény történetének ismertetésében említett és az 1872-ben életbe léptetett rendszer, a szakoktatás további fejlődését már a modern erdészeti szak képzés alapjaira helyezte. Jellemző sajátossága volt, hogy két osztályra — „tanfolyamra” — volt tagolva. Nevezetesen: egy három évi terjedelemben megszabott általános erdőrendezési és egy négyéves erdőmérnöki, amelynek célja a „műtan”, a technikai ismeretek terén való belterjesztés kiképzése volt. Az 1904-ben az eddigi akapémianak főiskolává történt alapításával kapcsolatosan előbb letepett egységes, négy évben megállított erdőmérnöki tanterv megszüntette ezt a bifurkációt. A formális egységítésen kívül mindenesetre célja volt az erdőgazdasági teendők ellátásával kapcsolatosan felmerülő sokféle feladat megoldásához szükséges képességek és ismeretek egye-tesítése is.

Meg kell állapítanunk, hogy ennek a tantervnek összeállítása az utóbbi fél szempontjából nem volt szerencsésnek mondható. Nem pedig azért, mert hiányoztak benne az egyes tudományágazatok szerves összefüggését érvényesítő határozott konturok. A szubtilitással menő részletességgel aprózta szét az egy tárgy keretébe tartozó részeket, amelyekből a halgatósság nehezen alakothatta meg az összefüggések egyezes képét. Hogy csak egy néhány példát említsük: a mai tantervben — igen helyesen — a „termőhelyismeret” szerves kialakított tárgykörében egyesített kémiai, talajbiológiai és klimatológiai ismereteket, a tantervben szétszórt, a halgatósság által tudományos okozati összefüggésbe nehezen hozható apró tárgyakban: a „klimata”-ban, a „talajtan”-ban és az „agrikultúra kémia és fizika”-ban adták elő. Avagy pl. az ut és vasútépítéstan három tanszéki letéteményes is volt. És ahelyett, hogy azt — amint az hála Istennek már ma történik — egy, a feladatok összességét felölelő és áttekinthető biztosító egységes tantervben adták volna elő, foglalkozott vele egy, heti 2 óras tárgybán az „ut és vasútépítéstan”-ban az építési tanszék egy, heti három óras tárgybán az „erdészeti szállítási eszközök és berendezések” keretében a földmérési tanszék, hogy aztán végül is az erdőhasználaton körében ismét felesleges hivatkozások történjenek arra, amit már két helyen is hallottunk.

És folytathatnám még tovább... De elég ennyi is, hogy ennek, az aprólékos részletességgel sokat akaró, de didaktikai és rendszertani szempontból semmiképpen sem átgondolt elvnek elhibázott voltát kimutassam. Tömélten drága idő veszett el az egymásra való hivatkozás és az alapfogalom többszöri előadásának felesleges munkája által és amellet sem az egyes tárgyak kimelítése, sem az egységes kép kialakítása nem volt lehetséges.

Ahol pedig éppen a kimelítés érdekében differenciációra lett volna szükség, ottan az nem történt meg. Így hagyta meg pl. a faipari technológiát és a fakeskeredelmi ismereteket az erdőhasználatnál egy közös tárgybán, minek következtében az alap tárgyunk nagy terjedelme és a használati tanszéknek rendkívüli — a főiskolai oktatás körében meg nem engedhető

— túlterheltség folytán, ez a tudományág nem részesülhetett abban a figyelemben, amely azt méltán megillette volna.

Ezek mellett a csoportosításból és a besorolásból származó rendszerbeli hibák mellett azonban, lényeges hiánya volt ennek a tantervnek a közgazdasági vonatkozásoknak elhanyagolása.

Erdészeti kormányzatunk jelenlegi vezetőségére az erdőm, hogy a főiskolai szakoktatás kiváló jelentőségét méltányolta és a szerencsétlen országoskonítás következtében előálló anyvi erdőgazdasági baj és gond közepette is, állandó figyelemben részesítette. Az 1922-ben keresztülhajított reorganizáció jól átgondolt koncepciója ezt a kormányzati gondoskodást dicséri.

A reorganizációban rejlő fejlődés mozzanatait, az előbb jellegzett hibák felismerésében és az azoknak kiküszöbölésére irányuló törekvésben lehetők fel.

Az új tanterv már azt a helyes didaktikai elvet honorálja, hogy a tudományos összefüggések szintézisének megalkotása elsősorban a katedra munkája kell legyen. Ez az elv jutott érvényre azokban az előzőkben már érintett változásokban, amelyek a „termőhelyismeretlən”-ben és az „pl.-vasut és egyéb szállítási berendezések” című tantárgyban, az eladdig szétszórt, de egyévv tartozó részleteket egy szerves egészszé fogták össze és ennek az elvnek érvényesítése nyújt alapot — bizonyos vonatkozásokban — a tanterv didaktikai szerkesztésének további kiépítésében is.

Másrészt helyesen fogl az új tanterv ottan, ahol a tudományos kiképzés belterjessége és kimélyítése céljából azt szükségesnek látja. Így különválasztotta az erdészeti adminisztrációt a statisztikától, a faipari technológiát és a fakereskedelmi ismereteket a használatlantól, aminek szükségességét és jelentőségét már méltattuk.

Végül pedig felismerve a közgazdasági tudás jelentőségét, gondoskodott arról is, hogy az erdőgazdasági politikának, mint tantárgynak előadása által megszerezhesse az ifjú erdőmérnök kar azokat az ismereteket is, amelyeknek segítségével a gondjaira bízott erdőgazdaság fejlesztését és a gazdaságpolitika eszközeivel is munkálni tudja.

Még csak azokra az újabb mind sürűbben felhangzó véleményekre kívánok röviden reflektálni, amelyek a kereskedelmi ismeretek kiszélesítését és kimélyítését hangsúlyozzák, mint az erdőgazdasági tevékenység eredményesebbé tételének egyik nélkülözhetetlen előfeltételét. Megnyugtathatom szaktársaimat e tekintetben, mert a főiskola tanári kara teljes mértékben értekel ennek az ismeretkörnek a „Magyar Erdőgazda” legutóbbi vezércikkében is kimélettel jelentőségét. A fakereskedelmi szakismeret, az érvényben lévő szolványok, a kereskedelmi ügyletek lebonyolításának módozatai mind elhelyezést nyernek a tantervben heti öt órával beállított „fakereskedelmi ismeretek”-ben. Az itten szerzett tudás, alátámasztva az erdőhasználati és faipari technológiai ismeretekkel, véleményem szerint biztosítani fogják azt az alapot, amelyre egy, a viszonyokkal számolni tudó és az erdőgazdaság rentabilitását előmozdító gyakorlati tevékenység lehet felépíteni.

Ismétlem azonban, hogy csak alapot biz-

tosíthatnak, mert hiszen nyílt őszinteséggel kell hangszólnoznom, hogy általában véve mindez, amit a főiskola a négyéves tanulmány hosszú és fáradságos munkájának eredményeként nyújtani tud, csak alap-az akkumulált tudás és ismeretekben rejlő energia hasznosíthatásának és kifejlesztésének alapja az élet által termelt feladatok és helyzetek sokféleségében megkívánt készségek, jártasságok és a határozott cselekvés előfeltételét képező ítélőképességét csak a gyakorlati élet munkája adhatja meg.

Lesenyi Ferenc.

ÜZLETI HIREJK.

Donga iránti kereslet változatlanul jó; tűzifa iránt pedig mindinkább emelkedő. A vastagabb méretű kemény gömbfa ára emelkedett. A fenyő-fűrészárúrai is 10—15%-os az áremelkedés.

1. Tűzifa:

Belföldi hasáb	2,600,000—2,700,000 K.
„ vegyes	2,500,000—2,600,000 K.
„ dorong	2,300,000—2,400,000 K.
Romániai hasáb	7,400—7,600 lei
Szlovénzközi szaraz hasáb	1,150—1,200 esk.
ab Sátoraljaihegy	1,350—1,400
ab Szob	2,800—2,900 din.
Jugoszláviai hasáb ab határ	2,800—2,900 din.

2. Faszén:

Belföldi la ab feladó állomás	8,000,000—8,500,000 K.
Belföldi la	7,500,000—7,800,000 K.
Romániai ab határ	22,000—23,000 lei
Szlovák	3,300—3,600 esk.

3. Műfa budapesti paritásában:

Tölgy gömbölyű fa m ³ -je vékonyabb	500—600,000 K.
Tölgy gömbölyű fa m ³ -je 35 cm-nél felebb	600—850,000 K.
Tölgy fourmironk m ³ -je	1,000,000—1,200,000 K.
Tölgy bányafa m ³ -je	380—420,000 K.
Bükk gömbölyű 30 cm. felele	350—400,000 K.
Körös	600—700,000 K.
Juhar	600—750,000 K.
Eger 25 cm.	380—400,000 K.
Cyertyán	550—650,000 K.
Akác	500—550,000 K.
Nyár (gyufa-gyárisra)	300—320,000 K.
fűrészára	600—700,000 K.

4. Fűrészára budapesti paritásában:

la tölgy fűrészára	1,500,000—1,800,000 K.
la	1,200,000—1,500,000 K.
Tölgy boules	1,600,000—1,900,000 K.
Quartier árú	2,400,000—2,700,000 K.
Bükk gözölő, szelreletlen	850,000—950,000 K.
Bükk gözölő, szelreletlen	1,000,000—1,100,000 K.
Fenyő asztalosír szűles m ³	1,300,000—1,350,000 K.
„ keskeny m ³	1,100,000—1,200,000 K.
Építőanyag szűles m ³ e	950,000—1,000,000 K.
„ keskeny	850,000—900,000 K.
Léc, záréc	900,000—950,000 K.

5. Bognárfa ab feladó állomás:

Körös 15—25 cm. 10,000 kg.	4,800,000—5,700,000 K.
Szil 12—25	4,500,000—5,000,000 K.
Akác 12—25	5,000,000—5,500,000 K.

6. Fagyórtmányok ab feladó állomás:

Donga, göncel 1000 drb. hozzávaló fenyőből	3,000,000—3,200,000 K.
Keréktalp, bükk 22—24" h. 25—3"	2800—3000 K.
v. drb.-ja	2800—3000 K.
Küllő drb.-ja	1400—1500 K.

Kisvasúti talpa 1.1 m. h. drb.-ja	7,000,— K.
„ 1.2	8,000,— K.
„ 1.3	9,000,— K.
2.5 m. h. közbenső tölgy talpa drb.-ja	82,000—84,000 K.
2.2 m. h. közbenső tölgy talpa drb.-ja	52,000—54,000 K.

7. Építési anyag, ab raktár:

Tégla nagyméretű darabja	830 K.
„ kisméretű	640 K.
„ nagyméretű mészhomok	660 K.
„ kisméretű	550 K.
Portland cement q.-ja	80,000,— K.
Mész q.-ja	48,000,— K.

Innen-onnan.

— A forgalmi adó módosítására vonatkozó törvények (XXIII. 1925.) I. évi július hó 26-án jelent meg, melynek értelmében augusztus 1-től kezdve 3% helyett 2%-ban nyer az megállítást.

Az augusztus 1-je előtt eladott áru vételárát — ha az augusztus 1-je után folyik is be — még a 3%-os adó terheli.

A sajtó háztartásban szívesen elfogyasztott faanyag a jövőben a forgalmi adó alól mentesül.

A vámtentesen behozandó árukra a törvény felhatalmazza a pénzügyminisztert, hogy azokat is forgalmi adó alá vonja.

A belföldi fakereskedelem régi sérelmét lesz hivatva ez megszüntetni s reméljük, hogy a pénzügyminiszter ez intézkedésével sokáig nem fog kényszerülni, úgyiszentin azon légi-retenek megvalósításával sem, hogy a tűzifára, mint a községszűletli cikkeket legfőbbjére, az egyfázisú forgalmi adó bevezeti.

— 1925. XXIV. t.-c. alapján I. évi július hónap 26-án tette közzé a földmívelésügyi miniszter a vadászati tilalomra vonatkozó rendelkezést (85,000/1925. F. M. sz.)

„1. §. Az általános vadászati tilalom január hónap első napjától augusztus hónap 15. napjáig bezárólag tart, amely idő alatt hajtókutyákkal (kajtó, tacska, agár, komondor vagy egyéb hájiókkal) egyáltalán nem szabad vadászni.

Az általános vadászati tilalom idején is, szabad kotórékekkel kotórékmunkát végezhetni, valamint pórózon vezettet évrébel és friss disznó (medve) nyomra eresztel „disznós kutyá”-val vadászni.

Tekintet nélkül az általános vadászati tilalom idejére, tilos vadászni:

- a) szarvasbikára november hónap 1. napjától — dambikára december hónap 1. napjától — augusztus hónap 15. napjáig bezárólag;
- b) szarvas- és dämtehénre, valamint szarvas- és dämborjura február hónap 1. napjától október hónap 31. napjáig bezárólag;
- c) őzbakra október hónap 16. napjától április hónap 15. napjáig bezárólag, őzsutára december hónap 16. napjától október hónap 15-ik napjáig bezárólag, őzgidára minden időben;
- d) zergére december hónap 1. napjától július hónap 31. napjáig bezárólag, zergégidára minden időben;
- e) mulfonksora december hónap 1. napjától július hónap 31. napjáig bezárólag, mulfonjuhra és bárányra minden időben;
- f) európai bölényre minden időben;

g) mezei nyulra január hó 16. napjától augusztus hó 31. napjáig bezárólag;

h) siket- és nyírfajkakasra június hó 1. napjától március hó 31. napjáig bezárólag, mindkét fajbéli tojóra és jércére minden időben;

i) császármadárra november hó 1. napjától augusztus hó 15. napjáig bezárólag;

j) tüzökakasra január hó 1. napjától február hó 28. napjáig bezárólag és június hó 1. napjától október hó 31. napjáig bezárólag, tojóra és jércére minden időben;

k) falcánra február hó 1. napjától szeptember hó 15. napjáig bezárólag;

l) fogolyra, fűrre és harisra január hó 1. napjától július hó 31. napjáig bezárólag; m) erdei szalonkára április hó 16. napjától augusztus hó 15. napjáig bezárólag; n) vizamodrúra április hó 16. napjától június hó 30. napjáig bezárólag;

o) éneklő madárra, valamint a kis- és nagykoságra, üstökös géme, vadpulykára, a reznaktuzokra, kanalas géme és a batlárura, továbbá a vadászati szempontból figyelembe jövő hasznos madarakra, így a bicire, kékvércsére, a baglyok minden fajára és a sirlányra, minden időben.

A tilalmi idők alatt sem a vadak fiait, sem a madarak fészkeit szándékosan érinteni, vagy tojásaikat elszedni tilos. A m. kir. földművelésügyi miniszter a madarak tojásának kizárólag vadenyésztes céljából gyűjtését megengedheti. Ily gyűjtésre vadászati jog bérleje csak a bérbeadó hozzájárulásának igazolásával kaphat engedélyt.

2. §. Az előbbi §-ban meghatározott tilalmi időben kivételes okból nincs vadlelővének helye.

3. §. Az első §. második bekezdésének n) és o) pontjában meghatározott vadászati tilalom nem terjed ki a téli buvárra, a kánnyak fajaira, a héjára, a réti héjakra, a gatyás ölyvre, valamint a vadászati szempontból káros egyéb szárnyas ragadozókra, továbbá a szarkára, a varjakra, a verebekre és a közönséges seregélyre, a közönséges seregélyre azonban csak a szülőkkben és gyümölcsösökben.

4. §. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Üdvös, régvárt rendelések, melynek utómnusaival sok kifogásolható lehetőség lett visszanyírve. Ha e rendeletnek a kívánt szigorral fognak érvényt szerezni, úgy az igaz vadászok nagy öröme nem maradhat el a vadállomány s a vadászkeresők javulásáért.

— Az „Erdészeti kísérletek” c. tudományos folyóiratunk hosszú, kényeszerű szünetelés után, ez év folyamán újra életre kel, mint a m. kir. erdészeti kísérleti állomás és a főiskola erdőmérnöki osztályának hivatalos orgánuma.

Az összeomlást követő gazdasági válság — mint annyi sok más — úgy az „Erdészeti kísérletek”-ben folyó tudományos munkálkodást is — anyagi erők híján — lehetlenné tette.

Örömmel látjuk, hogy lépésről-lépésre mint állítja a céltudatos magyar munka a maga szellemi felsőbbeségét fejlesztő egyben dokumentáló intézményeket.

A lap új címe: »Erdéstudományi kísérletek». Szerkesztői: Róth Gyula a kísérleti állomás vezetője és Fekete Zoltán főiskolai tanár.

Az előfizetési felhívások már ki is mentek. Az első lapszám szeptember havában jelenik meg.

A lap megjelenését Kaán Károly államtitkár tette lehetővé.

Köszönet érte!

— **Az adók új szorzószáma.** A 4400. P. M. sz. rendelet értelmében az aranykoronában megállapított közadónál 1925. évi július hó 15-étől 1 aranykorona 14,500 papirkoronával egyenlő.

— **Új építkezések adómentessége.** 80,000/1925. P. M. sz. rendelet értelmében 30 évi adómentesség illeti meg: 1. az újonnan emelt azon épületeket, amelyeknek területén megelőzőleg épület nem volt; 2. toldalékpépületet, ha azáltal új lakóhelységek keletkeztek; 3. lakás céljait nem szolgáló, vagy használhatatlan épületek helyén emelt új épületet; 4. az újonnan emelt épületnek azon részét, mely a lebontott épület területét meghaladja; 5. emel-ráépítést, ha ezzel új helyiség keletkezik.

15 évi adómentesség illeti meg a lebontott épület helyére emelt új épület azon részét, mely terjedeleme a régivel egyeztet.

Közlemény.

M. kir. Földművelésügyi Miniszter 110048/1925. I. A. 3. szám. A földművelésügyi Miniszter ur 74/0 kat hold kopár és kopárosodó legelő beerdősítése terén szerzett érdemeikért Veszprém rendezettanású városnak elismerő oklevelet adott: dr. Komjáthy László Veszprém rendezettanású város polgármesterének, dr. Nagy László városi főlegyzőnek, Pollákovics György m. kir. erdőtanácsosnak és Csomai Imre városi gazdának pedig elismerését fejezte ki.

Budapest, 1925. évi június hó 3-án.

M. kir. Földművelésügyi Miniszter.

M. kir. Földművelésügyi Miniszter 3958 szám 1925. I. A. 3. ü. o. A földművelésügyi Miniszter ur 120 kat. hold kiélt és sovány urad. legelő beerdősítése terén szerzett érdemeikért gróf Bathányi Ivan v. b. t. t. és nagyurikányi nagybirtokosnak elismerő oklevelet adott; Helf János urad. főerdésznek, nemkülönbön Boncz József és Sütő József urad. erdőőröknek pedig elismerését fejezte ki.

Budapest, 1925. évi május hó.

Földművelésügyi Miniszter.

Gróf Károlyi László Ipartelepe Pálháza

azonnali szállításra ajánl wagentelekekben száraz bükk, tölgy, hasáb és dorong tűzfát, kerítés oszlopot, szőlőkarót, kerékfalpat és küllőt. — Gőzölt bükk és tölgy fűrészárut.

Bérfűrészelőst vállal a legelőnyösebb feltételek mellett.

Felvilágosítással szolgál gróf Károlyi László Ipartelepe Pálháza.

Zemplénvármegyei Keresztény Sajtóvállalat

mint szövetkezet

Sátoraljaiújhely, Kazinczy-utca II. szám. (A postahivatallal szemben.)

Könyv- és papirkereskedésünkben

a legolcsóbb árak mellett szerezhetők be az

összes irodai cikkek, üzleti és gazdasági szakkönyvek.

Könyvnyomdánkban minden igényt kielégítő izléses nyomtatványokat készítenk a lehető legutányosabb árak mellett.

Megkeresésre szívesen szolgálnk árajánlattal.

Magyar Erdőgazda

BORSOD-GÖMÖR-HEVES (TISZAJOBPPARTI) VÁRMEGYÉK ERDÉSZETI EGYESÜLETÉNEK LAPJA.

Megjelenik minden hó 1-én.

Szerkesztőség: Pálháza, Abauj-Torna vármegyében.
Kiadóhivatal: Keresztény Sajtóállalat könyvnyomdája
Sátoralajhely, Vörösmarty-utca 1. szám.

Szerkesztő:
Onczy László

Évi előfizetési díjak:
Tagoknak 4 aranykorona = 64.000 papirkorona.
Nem tagoknak 10 aranykorona = 160.000 papirkorona.

A forgalmi adó

módosítására vonatkozó törvények (XXIII. 1925.) f. évi július hó, 26-án jelent meg. 9. §-ában felhatalmazást kapott a pénzügyminiszter, »hogy rendellel megtehesse minden intézkedést, amely szükséges arra, hogy a forgalmi adóval való megterhelés szempontjából a belföldi kereskedelem a külföldi kereskedelemmel egyenlő helyzetbe kerüljön.«

E felhatalmazás a belföldi, de főként a faterkedelemtől általunk sokat hangoztatott régi és sulyos sérelmét van hivatalba megszüntetni. Örömmel köszöntöttük a vonatkozásban a törvényeket, mely végre egyenlővé tette szakmánk üzleti esélyeit a külföldiekkel szemben, abban a reményben, hogy a mindent jóvátevő pénzügyminiszteri rendelet egy-két nap leforgása alatt meg fog jelenni.

Szép számmal teltek a napok közben — hisz már jól benne járunk a szeptemberben — a hátrányos helyzetünket megszüntető rendelet még mindig késik.

Nem tudjuk megérteni a késedelem okát, mert ha a törvény belföldi vonatkozású részét a 4700. P. M. rendelet már el tudta intézni, mért nyert éppen e nagy fontosságú kérdés újabb halasztást?

Csak egy példával illusztráljuk. Egy 10 tonnas belföldi tűzfaszállítmány (2.600.000 K. vételárát véve az feladó állomás) 52.000 K. forgalmi adó terheléssel, míg a külföldről jövő fa ez alól mentesül. Ma boldog a belföldi kereskedő, ha vagyonként 52.000 K-t keres. Avval, hogy a rendelet késik, a belföldi fa ez igazságtalan s egyoldalulag sújtó adózás miatt továbbra is versenyeptelen marad.

Fordítottja ez a helyes vám- s adópolitikának, mely a minél kedvezőbb külkereskedelmi mérleg biztosítására törekszik. Ha már későn látta is be a pénzügyi kormányzatunk az elkövetett hibát, mért késlekedik most, mikor a nyert felhatalmazás alapján a szükséges reparatóri márol-holnapra megadhatná?

Tudjuk, hogy a rendelet előkészítése — éppen mert a szomszédos államok kereskedelmét érinti — bizonyos időt igényel, de hiszen arra a törvény előkészítésének időpontjától állott is elegendő rendelkezése.

Nem vagyunk olyan erősek, hogy az évek óta előny élvező importnek e kedvezményt továbbra is képesek volnánk megadni. Minden kis könnyítés — amelyly levegőhöz jutunk — életkérdés nyílt ki már magát a kedvezőtlen üzletmenet folytán.

Amint érthető a türelmetlenségünk, úgy nem menthető e késedelem.

Erdőgazdasági életkérdések.

Ezen cím alatt az E. L. folyó évi IV-ik számában dr. Weisz Leo külföldi tanulmány alapján hosszabban értekez az európai erdőtervezésnek a 80-as évek utáni stagnálásáról, hogy ezen idő óta nem tartották szükségesnek az erdők területi elosztásán javítani s ezzel kapcsolatosan a fenntartandó erdőknek szabatos meghatározását adni. Ezen szabatos meghatározás szerinte az lenne, hogy minden olyan terület, amelyen az erdő a talaj s a befolyása alatt álló környezet termékenységét biztosítja vagy fokozza, erdőnek fenntartandó!

Ezen axióma szerintem igen hiányos; az E. L. szerkesztője pedig megjegyzi rá, hogy az ily meghatározás a gyakorlatban módfelelt nehéz s azt ki kellene azzal is egészíteni, hogy általában fenntartandó az erdő, ha a közérdek úgy kívánja.

A régebbi években — különösen az erdélyi erdőpanamak idejében, melyekről magam rántottam le a leplet — nemcsak a szak-, de a napilapokban is sokat írtam az erdők fenntartásának mérhető fontosságáról, hogy arra a köz érdeklődését is ráirányítsam. Ezután módosítottam oda a bírói gyakorlat, hogy a közös erdőkbelől az arányrészek természetben 100 holdon felül sem voltak többé kihatathatók. Ennél többre menni a rettenetes közöny miatt nem lehetett. Legfeljebb még hozzájárult az ellenőrzés pillanatnyi szigorítása: ut aliquid facere videatur.

Magam a kérdést tovább fejtettem. Így a Budapesti Hírlap 1910. május 22-i számában többek között a következőket írom:

„Midőn már kevés az erdő, akkor felmerül és utat tör magának az a meggyőződés, hogy többnek kellene lenni! De mikor a legnagyobb igazság: a természet, a földnek ősi berendezésében a gondolkodni tudó emberiségnek mintaképen mutatta be azt, hogy az ő háztartásában az őslégközlést soha nem nélkülözhető emberiség boldogulásaához az erdő nagyobb tömegekben való fenntartásának mily fontos szerepe van, akkor e mintaképről senki tudni sem akart. Természet csapásokban, szükségletekben s ezekből folyó nyomorban kell ismét a természet figyelmeztetésének megnyilatkoznia, hogy az emberiség észrevégye bűnét, tévedését, melyet az oktan és csak a kaspiszi szülte — helyre alig hozható — erdőpusztításokkal a saját boldogulása és megélhetése ellen elkövetett.

Az erdők hasznát nem egyediül az általuk nyújtott faanyag vagyoni értékében kell keresni, hanem legfőképpen a hozzájuk fűződő s nélkülözhetetlen különféle természeti selegélyben s előnyben. Az erdők fenntartásának állami és köz érdekét a kulturális, mezőgazdasági, állattenyésztési, ipari,

szociális, munkás, klimatikus, közegészségügyi stb. viszonyok állapítják meg”.

Már most, ha ezen kétségbe nem vonható tényekhez hozzávéssük azt is, hogy érdeleti viszonylatban nem minden közérdek magánérdek, de minden magánérdek közérdek is, akkor az elől említett megjegyzése az E. L. szerkesztőjének adja helyesen a fenntartandó erdők szabatos meghatározását.

A szabály tehát ez: minden erdő fenntartandó, melynek fenntartását a közérdek kívánja.

Ezt a közérdeket lehet azután — mint előbb írtam — a kulturális — melyben dr. Weisz Leo által felállított talajfenntartási s javítási érdekek is foglaltatnak — mezőgazdasági, állattenyésztési, ipari, szociális, munkás, klimatikus, közegészségügyi stb. vonatkozások szerint specifikálni.

Nemcsak rögzésmű volt mindig, de — sajnos — hivatalos életemben is számtalanszor meggyőződtem arról, hogy a mi törvényünk feltétlen és feltétlen erdőtáji meghatározása egy fabatka sem ér. Nemcsak azért, mert azt, ahány ember, annyiféleképpen bírálja el, hanem, mert meghatározásának bizonytalanságánál fogva a pártpolitika kortes céljaira pompás — és már sokszor felhasználható — lehetőséget kínál.

Hogy erdeinket — pláne a mai liliputi területekkel — bármily ilyen külső s majd mindig agresszív s alig kivédhető beavatkozások (melyekhez a mai „kurzus” legelő kívánságai talakszanak) ellen megvédhesük, legelő kívánságai talakszanak) ellen megvédhesük, azokat nyomban pontosan körülhatárolni s telekkönyvíleg fejelegyezteni!

Az ilyen kontingentál, biztos, szilárd alapon lehet azután erdőpolitikát s gazdálkodást felállítani s vezetni. Ellenkező esetben bármiféle erdőtervény céljának s rendeltetésének alapja csak ingató marad s játéka lesz a napi politikának.

Hogy eddigi törvényünk labilis talajmeghatározása s egyben a 17. §-nak csak a kötött birtok erdőre való vonatkoztatása mily káros hatású volt, mutatják nemcsak a devasztált erdők, de a nagymérvű irtások is. Így pl. még 1912-ben kimutattam a Budapesti Hírlap hasábjain, hogy 79 óta csak Csigmégében 44601 kat. hold erdő irtott ki. De ugyanily nagyobbmérvű irtások bukkantak a miskolci kerület magánerdeinél is. Merem állítani, hogy a 80-as évek elején törökországban magánerdekek legkevesebb 25%-a hiányzik.

Hogy az utabban, Csonkabaránzkban végzett összeírás mit eredményezett, nem tu-

dom. De állítom, hogy ez se fedti a való állapotot, mert idő s személyzet híján a pontosabb felvételek teljesen lehetetlen volt. Kataszteri felmérések részei voltak s bizony a jószágok sem vették komolyan a kiigazításokat, eltekintve attól, hogy a hangtalan szurágáshoz hasonló lassu, de következetesen kitartó pusztításokat elkövetők sem voltak bolondok bejelenteni.

Végül még csak egyet a kérdéshez. Évtizedek óta törtém lánzsát az erdőgazdálkodás intézmény állomását s különösen az u. n. járási erdőőrök páriáriszer ellátásának leg-*alább emberes* javítása mellett. S ha már a boldog mulomban állítottam — aminthogy be is igazolódott — hogy enélkül a törvény s rendeletek eredményel nem hajthatók végre, mennyivel inkább áll ez a mai viszonyaink között!

Ha ismét a való tényt vesszük alapul, hogy az erdőket fenntartása csak *hányadában* magán, nagyobb egészében nagyon is fontos állami s közérdek, úgy még méltányosság s igazság sincsen abban, hogy ezen állításokat csak az őrzésükre bizott erdők tulajdonosai lássák el. Csak természetesebb, hogy a közérdek kiadásai közdözésből fedezendők!

Mindig az volt a refrain, hogy nincs pénz. Az 1914. delegációban (a háború előtti) a hadügyminiszter kérte, hogy a magyar törvényhozás több polgári állást biztosítson a több évig szolgáló katonai állisztek részére, mert enélkül ezen állisztek nyugdíja óriási összegre fog felugrni. Nem lehetne ezt a fonalat a mai B-listás időben felvenni s vele egy csapásra két legyet is ütni?

Craus Géza.

Néhány szó az erdőmérnöki főiskola műszaki irányu oktatásáról.

A „Magyar Erdőgazda” f. évi augusztusi számában „Erdészeti szakképzésünk hiányosságáról” című cikke a szokottnál élesebb hangon támadja a főiskola jelenlegi tantervét s különösen hibáztatja a műszaki kiképzés tulntengését a kereskedelmi és erdőipari oktatás rovására.

Az utóbbi tárgycsoportokban a cikkíró által észlelni vélt hiányokra vonatkozólag utalok Krippel Móric főiskolai tanárnak ugyanazon folyóirat 6. számában és Lessenyi Ferenc főiskolai tanárnak az „Erdészeti Lapok” f. évi március havi számában megjelent cikkére, amelyekből figyelmes elolvasás után kitéhet, hogy a főiskola nyújtotta kiképzésben helyet foglal a cikkíró által hiányozt ismértek legnagyobb része.

A műszaki kiképzés tulntengésére vonatkozólag legyen szabad nekem, mint a főiskolán az egyik műszaki tanszék vezetőjének, néhány szerény felvilágosító megjegyzést fűzöm.

Mintthogy nem tudom, hogy a cikkíró milyen alapon csoportosította a főiskolán előadott tantárgyakat, mindenekelőtt alant táblázatos kimutatásban felsorolom — tárgycsoportokba osztva — a jelenleg érvényben lévő tanterv szerint az erdőmérnöki

osztály hallgatóira kötelezőleg előírt tantárgyakat heti szemeszter órákban kifejezve. A tárgycsoportokat Muzsnay Gézának az „Erdészeti Lapok” 1910. évfolyamának I—III. számában megjelent tanulmányai alapján képeztem.

A soronni m. kir. erdőmérnöki és bányamérnöki főiskolán az erdőmérnöki osztály hallgatóira kötelezőleg előírt tantárgyakat jegyzéke heti szemeszterórákban kifejezve.

Teljes óra	A tantárgy megnevezése	Előírt heti óra	Önirányított	Jegyzet
Előkészítő tárgyak:				
1	Mennyiségtan	8	8	
2	Ábrázoló geometria	8	10	
3	Fizika	8	—	
4	Technikai rajz	—	10	
5	Mechanika	4	4	
6	Grafosztátika	2	2	
7	Chémia	9	2	
8	Általános növénytan	5	6	
9	Részetes	4	8	
10	Fás növények anatómiája és fiziológiája	2	2	
11	Növénykörtán	2	4	
12	Erdészeti állattan	4	6	
13	Ásvány és kőzettan	2	2	
14	Földtan	2	2	
15	Termőhelyi ismeret	0	8	
		Összesen:	67	72
Műszaki tárgyak:				
16	Erd. földmérőtan	8	16	
17	Gyak. elektrotechnika	—	2	
18	Középtéstan	3	9	
19	Ut-vasutépítéstan egyéb erd.	—	7	
20	száll. ber.	—	8	
21	Víz-hidépítéstan	3	2	
22	Erd. géptan	—	3	
22	Vadpatakszabályozás	—	2	
		Összesen:	33	45
Szaktárgyak:				
23	Erdőbecseltan	—	5	
24	Erdőműveléstan	—	8	
25	Erd. adminisztráció	—	3	
26	Fakeresk. ismeretek	—	3	
27	Erdőértékszámítástan	—	3	
28	Erdőrendezéstan	—	7	
29	Erdőhasználat	—	5	
30	Faipari technológia	—	4	
31	Erdővédelemtan	—	4	
32	Erdészeti politika	—	5	
33	Erdészeti jog	—	3	
		Összesen:	50	48
Jogi és közgazdasági tárgyak:				
34	Magán, keresk. és váltófog	—	3	
35	Közgazdasági jog	—	3	
36	Nemzetgazdaságtan	—	3	
37	Számvevőtan	—	1	
		Összesen:	10	9
Egyéb gyakorlati tárgyak:				
38	Vadásztan és halásztan	4	14	
39	Mezőgazdaságtan	—	5	
		Összesen:	9	18
		Fösszesleg:	169	183
				100%
Mint a kimutatásból látható, ha csupán az előadási órákat vesszük számításba, az összes heti szemeszterórákból az előkészítő diszciplínákra esik — — — — — 39 7%				
a műszaki tárgyra — — — — — 19 5%				
a szaktárgyra — — — — — 29 6%				
a jogi és közgazdasági tárgyra — — — — — 5 9%				
egyéb gyakorlati ismeretekre — — — — — 5 3%				
		Összesen:	100%	
Az előkészítő studiumokra eső százalékos óráhányad egyáltalában nem mondható soknak, sőt egybevetve a külföldi főiskolák tantervével, nálunk jóval kisebb ez az arányszám. (Muzsnay szerint külföldön 41—53%). Nem helytálló a cikkíróknak a megállapítása sem, hogy az előkészítő				

tantárgyak több mint fele műszaki vonatkozású, mert — mint a kimutatásból kitétni — a műszaki vonatkozású előkészítő tárgyak heti órászáma csak 30, míg a természetudományi vonatkozásúaké 37, tehát felénél több. Pedig csak — hogy egyvalóval elárulja vádját — a mennyiségint és fizikát a műszaki vonatkozású tárgyak közé soroltam, noha bizonyításra nem szorult, hogy ezeket sem a természetudományok, sem a szaktárgyak teljesen nélkülözni nem tudják.

De még e téren is bizonyos kedvezőbb arány volna elérhető egyes tárgyak összevonásával, aminek azonban útját állja az a körülmény, hogy az előkészítő tárgyak nagy részét az erdőmérnökök együtt hallgatják a főiskola másik három fakultásának hallgatói. Uj tanszékbe beállítására pedig az ország mai szomorú pénzügyi helyzetében gondolni sem lehet.

A műszaki tárgyak heti órászáma lassu visszafeléjést mutat, természetesen nem a tantárgyak címén, hanem az előadott tananyagot kell figyelembe venni. Így pl. az akadémiai tanfolyam utolsó tantervében a mai érvényben lévő tanterv szerint „Ut-vasutépítéstan és egyéb erdei szállítási berendezések” című tantárgy anyaga 3 tanterv keretén belül nyert tárgyalást, u. n. az Ut-vasutépítéstanban, az Erdőhasználatban és a „Gátak és Gerekek Szerkesztésé”-ben. A főiskolának erdőmérnöki osztályán 1922. évig érvényben volt tanterve szerint pedig ugyanazon anyag két tantárgyban heti 9 szemeszterórában adatott elő a mai 7 órával szemben.

Cikkíró a továbbiakban arra a mérész kijelentésre ragadtatja el magát, hogy „a főiskola az erdőmérnökök mindegyikéből egy személyben magasépítő, geodétát, ut-vasut-hidépítő és gépészmérnököt nevel.” Azt hiszem, hogyha a főiskolán előadott műszaki tárgyak heti órászámát vizsgáljuk, azonnal kitűnik ezen megállapítás tulhajtottsága.

A középtéstanra szánt heti 7 órában magasépítő nevelni nem lehet és nem is az a cél, hanem csak az, hogy éppen a cikkíró által említett kisebb gazdasági egységek kezelő erdőmérnök a reháramló kisebb épületek tervezésére, házilagos építésére, vagy kisebb vállalkozóval való létesítésére a megfelelő készséget, alapvető ismereteket elsajátítsa. Természetesen a főiskola oktatásánál nem melleszethő a technika újabb előrehaladásának ismertetése, hogy ezáltal a továbbképzésre az alapot megadja. A földmérőtan precíz tudásának szükségére éppen az erdőmérnökök teendői között elég gyakori üzemrendezési és birtokhatárrendezési munkáknál merül fel.

Az erdőzeti földmérőtan pedig is csak az alsó geodézati tárgyalja. Az „ut-vasutépítéstan és egyéb erdei szállító berendezések” tárgy nyújtotta ismereteket éppen a racionális erdőgazdasági üzem vezetésére nem nélkülözheti. Hiszen ez a tárgy öleli fel az erdőket feltárására, az erdei termékek kihozatalára, szállítására vonatkozó ismeretek egész komplexumát. Különbösen fontos az ez irányú felkészültség, ha az integer Magyarország nagy kiterjedésű feltáratlan

Kérjük az uradalmakat és tagtársainkat, hogy a szakmánkat érdeklő hirdetéseiket lapunkban tegyék közzé!

állított, hogy ez se fedi a való-
r, mert idő s személyzet hiján a
b felvétel teljesen lehetetlen volt.
A felmérések régen voltak s bizony
rik nem vették komolyan a kiiga-
t, eltekintve attól, hogy a hangtalan
hoz hasonló lassu, de következtar-
tartó pusztításokat elkövetők sem
olondok bejelenteni.

még csak egyet a kérdéshez. E-
yta törtém lendzsát az erdőállítási
y államostása s különösen az u. n.
dőrök páriaserü ellátásának leg-
berséges javítása mellett. S ha már
multban állítottam — amiohogy
zolódott — hogy enélkül a törvény-
etek eredménytel nem hajthatók
nennyivel inkább áll ez a mai vi-
k között!

mét a való tényt vesszük alapul,
erdők fenntartása csak *hűnyadván*
nagyobb egészében nagyon is fon-
s közérdek, úgy még méltányos-
főzság sincsen abban, hogy ezen
el csak az erdőszükre bízott erdő-
osai lássák el. Csak természetesebb,
közérdek kiadásai közadózásból
ök!

az volt a refrain, hogy nincsen
s 1914. delegációban (a háboru
hadügyminiszter kért, hogy a ma-
vényhozás több polgári állást biz-
a több évig szolgáló katona altsz-
rre, mert enélkül ezen altsztek
örülési összegre fog felugni. Nem
szta a fonalat a mai B-listás időben
s vele egy csapásra két legyen is
Craus Géza.

**Y szó az erdőmérnöki
la műszaki irányu okta-
tásáról.**

Magyar Erdőgazda" I. évi augusztusi
a „Erdészeti szakképzésünk hiá-
ról” című cikke a szokottnál éle-
ngon támadja a főiskola jelenlegi
s különösen hibáztatja a műszaki
tutlenségét a kereskedelmi és erdő-
atás rovására.

bőbi tárgycsoportokba a cikkirő
leni vélt hiányokra vonatkozólag
Krippel Móríc főiskolai tanárnak
on folyóirat 6. számában és Les-
renc főiskolai tanárnak az „Erdő-
pok” I. évi március havi számában
t cikkére, amelyekből figyelmes át-
után kitűnik, hogy a főiskola nyuj-
képzésben helyet foglal a cikkirő
nyolt ismeretek legnagyobb része.
szaki kiképzés tulnengesére vonat-
legyen szabad nekem, mint a fő-
z az egyik műszaki tanszék vezető-
hány szerény felvilágosító megjegy-
póm.

gy nem tudom, hogy a cikkirő mi-
pon csoportosította a főiskolán elő-
tárgyakat, mindenekelőtt alant táb-
mutatásban felsorolom — tárgy-
ába osztva — a jelenleg érvény-
tanterv szerint az erdőmérnöki

osztály hallgatóira kötelezőleg előírt tan-
tárgyakat heti szemeszter órákban kifejezve.
A tárgycsoportokat Muzsnay Géának az
„Erdészeti Lapok” 1910. évfolyamának
I—III. számában megjelent tanulmánya alap-
ján képeztem.

A *soproni m. kir. erdőmérnöki és bánya-
mérnöki főiskolán az erdőmérnöki osztály
hallgatóira kötelezőleg előírt tantárgyak jegy-
zeke heti szemeszterórákban kifejezve.*

Leírás	Érték
A tantárgy megnevezése	
Előkészítő tárgyak:	
1 Mennyiségtan	2
2 Ebrázoló geometria	2
3 Fizika	2
4 Technikai rajz	2
5 Mechanika	2
6 Grafosztatika	2
7 Chémia	2
8 Általános növénytan	2
9 Rézletes	2
10 Fás növények anatómiája és fejlődése	2
11 Növénykörny	2
12 Erdészeti állattan	2
13 Ásvány és kőzettan	2
14 Földtan	2
15 Termőhelyi ismeretan	2
Összesen:	61
Műszaki tárgyak:	
16 Erd. földmérés tan	6
17 Opt. elektrotechnika	6
18 Erd. adminisztráció	6
19 Út-vasútépítéstan egyeb erd. szül. ber.	6
20 Víz-hidépítéstan	6
21 Erd. géptan	6
22 Vadpatak szabályozás	6
Összesen:	36
Szaktárgyak:	
23 Erdőbecsélés tan	6
24 Erdőművelés tan	6
25 Erd. adminisztráció	6
26 Fakeresk. ismeretek	6
27 Erdőterítés számítás tan	6
28 Erdőrendezés tan	6
29 Erdőfásztattan	6
30 Faipari technológia	6
31 Erdővédelem tan	6
32 Erdészeti politika	6
33 Erdészeti jog	6
Összesen:	50
Jogi és közgazdasági tárgyak:	
34 Magán, keresk. és váltófjog	3
35 Közgazdasági jog	3
36 Nemzetgazdaságtan	3
37 Számvitel tan	3
Összesen:	10
Egyéb gyakorlati tárgyak:	
38 Vadászattan és halászat tan	4
39 Mezőgazdaságtan	4
Összesen:	6
Főösszeg:	169

Mint a kimutatásból látható,
az előadási órákat vesszük szá-
összes heti szemeszterórákból a
diszciplínákra esik
a műszaki tárgyakra
a szaktárgyakra
a jogi és közgazdasági tárgyakra
egyéb gyakorlati ismeretekre
Összesen

Az előkészítő studiumokra es-
kos órahányad egyáltalában nem
soknak, sőt egybevetve a külföl-
lák tantervével, nálunk jóval kis
arányszám. (Muzsnay szerint kunioion
41—53%). Nem helytálló a cikkirőnek az
a megállapítása sem, hogy az előkészítő

tantárgyak több mint fele műszaki vonat-
kozású, mert — mint a kimutatásból kitű-
nik — a műszaki vonatkozású előkészítő
tárgyak heti óraszámú csak 30, míg a ter-
mészettudományi vonatkozásúaké 37, tehát
felénél több. Pedig csak — hogy egyoldá-
lóság vádjá ne erjen — a mennyiség-
t és fizikát a műszaki vonatkozású tárgyak
közé soroltam, noha bizonyításra nem szor-
lult, hogy ezeket sem a természettudomá-

Könyvelési szelvény

F. T. P. Ny. az 1904.

Befizette: korona
filletről

lakik: sz.
a **250** sz.
postafiókrendszeri csekk számlára.
A csekk számi tulajdonosnak neve és
lakbolya:

Magyar Államias Hitelbank
számlajelzőhelyi fiókja
Sátoraljaújhely

A postafiókviselő aláírása:

Elismervény

A csekkviselő, a kért pénzt vagy a rendelkezésére bocsátott pénzt, a következő viseli.

Borsod-Göngy-Hevesmegyei Erd. Egyesület
Ertesítő lap

Befizette: korona
fillet, aza

lakik: sz.
a **250** sz.
postafiókrendszeri csekk számlára.
A csekk számi tulajdonosnak neve és
lakbolya:

Magyar Államias Hitelbank
számlajelzőhelyi fiókja
Sátoraljaújhely

A postafiókviselő aláírása:

**Adjuk az uradalmakat és tagtársainkat, hogy a szak-
matunkat érdeklő hirdetéseiket lapunkban tegyék közzé!**

erdőségeire gondolunk. Tekintettel a nagy vonzatra szabott óraszámra, ugyis csak főbb elvekben, különös tekintettel a gazdasági méltatásra, tárgyalhatók e tárgy keretében az ut és vasutépítéstan alapelemei, kiemelve az erdei utak és vasutak építésére, fenntartására, üzemére vonatkozó gazdasági és műszaki alapelvet, előírásokat. E tárgya tartoznak ezenkívül a speciálisan erdészeti szállított berendezések, mint csuszatók, uszatóvályuk és ma még figyelmen kívül nem hagyható vízi szállított berendezések is. Az óriási anyagának előadásánál nem is az a célom, hogy kész vasutépítő neveljek, hanem inkább az, hogy a hallgatóknak tájékozott nyújtsak a különböző szállítási berendezések műszaki és gazdasági tulajdonságainak összehasonlítására, hátrányaikra, előnyükre, fenntartásuknak és üzemüknek, valamint létesítési költségeiknek a gazdaságosság nézőpontjából egymásba való kapcsolódásukra, hogy ezáltal a kellő áttekinthetőség birjanak és adott helyzetben valamely nagyobb erdőterület feltárásnál a megfelelő berendezést választhatják, illetve a feltárási hálózatnak nagy általánosságban való megtervezését elvégezhessék, amely munka inkább gazdasági, de emellett a műszaki elveket sem hagyhatja figyelmen kívül és egy egész erdőterület jövőendő gazdasági prosperálásának előfeltételeit van hivatva megteremteni s így feltétlenül nagyobb üzemet vezető erdőgazda feladatát közé tartozik. Az előadásokkal kapcsolatban tartott gyakorlatokon pedig igyekszem hallgatóimmal megismertetni azokat a módokat és eljárásokat, amelyek az egyszerűbb kisebb erdei utak és vasutak tervezésénél szokásosak és pedig főleg az egyszerűbb eszközökkel való dolgozást, hogy ezáltal a gyakorlatba kikerülve ne idegenkedjék az erdőmérnök a kisebb szállított berendezések helyes tervezésétől, létesítésétől. Természetesen az előadásaim keretén belül igyekszem még az idő rövidségéhez mérten a tovább való kiképzésre is némi alapot adni. A nagyobb szabású berendezések, nehezebb műtárgyak, valamint nagyobb szabású épületek építése és tervezése tehát ezentul is speciálisan kiképzett mérnököt vár. Az erdőmérnöknek azonban kell olyan tájékozottsággal rendelkezni, hogy e munkák végrehajtásánál a műszaki lehetőségen belül a tervezőt, vagy építőt az erdőgazdasági érdekek kellő méltatására szorítsa. A víz és hidépítéstan heti három órából mindössze egy fél óra fele esik a hidépítéstanra, vagyis összesen legfeljebb 18–20 óra, amely épen csak az erdei szállított berendezéseknél előforduló egyszerűbb szerkezeti gerendatartó hidak rövid ismertetésére elegendő.

A műszaki tárgyak közé sorolt „Vadpatakszabályozás”, — amely legalább is olyan mértékben erdőművelési, mint műszaki stádium — erdészeti fontossága vitán kívül áll.

Az erdészeti géptan heti három szemeszterórában igazán nem adhat gépészmérnöki kiképzést, mert az általános géptani alapelveken kívül még e tárgy keretében esik épen az erdőiparilag ilyo fontos fagmunkáló gépek ismertetése is.

Végül pedig arra szeretném a figyelmet felhívni, hogy az erdőgazdaság főcélja mégis csak az, hogy az erdőbirtokosnak tartalomán minél nagyobb jövedelmet biztosítson.

Ezt a célt pedig az erdőgazdasági üzem a technika vívmányainak felhasználása nélkül elérni nem tudja. Ez teszi tehát szükségessé a műszaki ismeretek elsajátítását, amely műszaki tudás tehát sohasem lehet öncél, hanem csakis a racionális üzemvezetés segítő tényezője.

De másrésről nem szabad arról sem megfeledkezünk, hogy a főkisárolók ma kikerülő ifjúság elhelyezkedése a tisztán erdőgazdasági üzemekben igen nehéz s így örömmel kell fogadnunk, hogy éppen műszaki ismereteiknél fogva sikerült a végzett erdőmérnököknek faipari vállalatoknál, az államasutaknál, a kataszternél is elhelyezkedniük.

Modrovich Ferenc.

Örömmel adjuk közre a fenti választ, hiszen célunk éppen az volt, hogy az illetékesek hozzájárulásával az eszméket tisztázzuk. Addig is, amíg érdemben válaszolunk, le kell szögeznünk, hogy a cikkirő soraink intencióját félreértette amikor azt a „szokottnál élesebb hangú támadásnak minősíti”, mert ha valami, úgy abból éppen a támadás hiányzik. Egyedül a gyakorlati erdőgazdaság egy régebben jelentkező s még ki nem elégített igényének adtunk benne kifejezést.

A szerkesztő.

Egyesületi hírek.

Tag- és lapdíj fizetések.

Kérjük a t. tagársakat s előfizetőinket, hogy a hátralékos tag- és lapdíjaitak befizetési sziveskedjenek. (Csekklapot mellékelünk!)

A legközelebbi lapszámunkat a hátralékos maradóknak — a közgyűlés határozata értelmében — postai megbízás útján fogjuk kikézesíteni.

Tagdíj az 1925. évre 6 aranyk. a 16,000 K. 96,000 K.

„Magyar Erdőgazda” évi előfizetési díja:

tagoknak . . . 4 aranykorona a 16,000 K. 64,000 K.
nem tagoknak 10 „ „ 16,000 K. 160,000 K.

Tag- vagy lapdíjjal hátralékban vannak:

Aáron Oktávian 83,400 K, Alberty János 160,000 K, gróf Andrassy Géza ökenéi erdőhivatala 11,000 K, Bazsó Imre 180,500 K, Benze Pál 160,000 K, Borhy György 181,300 K, Buttykay Elemér 160,000 K, Buchalla Jenő 154,000 K, Borsod-Hevesi Erdőipar Rt. 200,600 K, Bujáki urad. erdészeti 198,800 K, Barna Andor 160,000 K, Beniczky Elemér 96,000 K, Biró Zoltán 160,000 K, Botos Sándor 170,100 K, Bély Sándor 175,000 K, Bogyay Gyula 176,000 K, Bérczy László 160,000 K, Csernecky László 96,000 K, Czillinger János 200,000 K, Craus Géza 51,100 K, Draskovits József 160,000 K, Dókus Ernő 181,700 K, Diósjenyi urad. erdőhivatal 126,000 K, Dufek Pál 128,000 K, Egly József 166,000 K, Egri főkáptalani erdőhivatal 160,000 K, Egri papnevelő uradalom 181,700 K, Eles Géza 156,000 K, Egri érseki urad. főszerkesztői hivatala 190,000 K, gróf Eszterházy Pál 200,000 K, gróf Eszterházy Ferenc hitbiz. urad. Tata 171,700 K, Fang József 181,700 K, dr. Fazekas Ferenc 128,000 K, Fischl

József 100,000 K, Floch György 181,000 K, dr. Fekete Lajos 160,000 K, Fejfarok József 175,000 K, Ferenc bajor kir. herceg erdőhivatala 190,000 K, Fridli Ernő 173,200 K, Farkas Jenő 160,000 K, dr. Fehér Dániel 181,000 K, Fekete Zoltán 160,000 K, Fodor Sándor 160,000 K, Fritsch Antal 160,000 K, dr. Halmos Károly erdőhivatala 160,000 K, Huszár Pál 160,000 K, Horváth Károly 10,000 K, Hermann Miksa 181,700 K, Héder István 175,000 K, Jahn Rezső 181,700 K, Juriss József 170,700 K, Juhász Jenő 20,500 K, Juhn Róbert és Társai 201,200 K, Jancsó Gyula 160,000 K, Irányi Ármin 190,000 K, Kottmann Géza 181,100 K, Károlyi Lajos 160,000 K, Király Lajos 96,000 K, Kiss Ferenc 96,000 K, Kertész István 160,000 K, Lábos Elek 100,000 K, Lippóczy Béla 175,000 K, Lux Károly 180,500 K, dr. Lamm Antal 200,000 K, Lánne Henrik 171,700 K, Lessenyi Ferenc 1000 K, Leszli Andor 160,000 K, báró Malot Nándor 171,000 K, Máté Ferenc 96,000 K, M. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főiskola 16,000 K, Mihalovics Sándor 160,000 K, Mucha József 160,000 K, Magyar Általános Hitelbank sauhelyi fiókja 200,000 K, Magyar Erdőbirtokosok Faértékesítő Rt. 198,800 K, Magyarországi Faértékesítő Hivatal 130,000 K, dr. Metzner Béla 181,700 K, M. kir. honvédkincstár erdőhivatala 175,000 K, Mocsáry István 175,000 K, dr. Mocsáry Sándor 171,000 K, Nagy József 160,000 K, Németh Béla 160,000 K, Orbán Imre 160,000 K, Orbán László 160,000 K, Országos Erdészeti Egyesület 181,000 K, Oszterlamm Ernő 101,000 K, Palla Zoltán 160,000 K, Peizerler Pál 181,600 K, Péczy Mihály 160,000 K, Plathy Imre 180,400 K, ögróf Pallavicini A. Károly 81,000 K, Petricsek István 160,000 K, Putnoky Mór 171,000 K, Péterfay József 64,000 K, Peltzmann József 136,600 K, de Pottere Gerárd 160,000 K, Ruzs Dénes 130,000 K, Róth Gyula 160,000 K, Sós Károly 120,000 K, Surjanszky Kálmán 160,000 K, gróf Andrassy Sándor erdőhivatala Letenye 80,000 K, gróf Serényi Béla uradalma 160,000 K, Sopron város erdőhivatala 41,200 K, Schmolzer Gyula 95,000 K, gróf Serényi László erdészete 200,600 K, gróf Széchenyi-Wolkenstein Ernő 85,000 K, Szeeska Dezső 160,000 K, Szuppek József 128,000 K, Szy Dénes 160,000 K, Szabó Lajos 181,000 K, Szepessy Gusztáv 181,000 K, Terray Gyula 160,000 K, Terstánszky Dezső 181,700 K, Traub Dezső 160,000 K, Tomasovszky Imre 80,000 K, Tuzson János 201,200 K, Tóth Bódog 160,000 K, Török Miklós 171,000 K, Vágó Lajos 160,000 K, Vaitzik Emil 96,000 K, Viadár Ervin 181,000 K, Váraljai Gizella 200,000 K, Velics Gyula 96,000 K, Vigh József 96,000 K, Wingert János 64,000 K, báró Waldbott Frigyes 160,000 K, Wächter Gyula 160,000 K, Wittemberger Géza 160,000 K, gróf Zichy Béla urad. erdőhivatala 160,000 K, Zsitkovics Antal 160,000 K, Zoltán János 160,000 K, Valkó Róbert 181,000 K, Scherg Lőrinc 161,700 K, dr. Vitányi Miklós 161,700 K.

Az alábbi tag- és lapdíjbefizetéseket nyugtázzuk: Botos Sándor 80,000 K, Nagy Zoltán 80,000 K, br. Ragályi-Balassa Ferenc 564,000 K, Maróthy Emil 96,000 K, Modrovics Ferenc 160,000 K, Trauer Ervin 160,000 K, Vidákovich Béla 160,000 K, Nathera Imre 175,100 K, Dokus József 160,700 K.

Az egyesület ügyeit érintő levelezések **Schudich Nándor** uradalmi főerdőmérnök, egyesületi titkár Füzér, u. p. Füzérkomlós; a lapunkat érintő közlemények pedig **Oncazy László** urad. erdőtanácsos Pálháza, Abauj-Tornamegye címre intézendők.

7. Építési anyag, ab raktár:

Tégla nagyméretű darabja	...	580—620 K.
◦ kisméretű	◦	480—500 K.
◦ nagyméretű mészhomok	◦	500—530 K.
◦ kisméretű	◦	400—430 K.
Portland cement q-ja	...	75—85,000 K.
Mész q-ja	...	42—48,000 K.

Pályázat.

A Tiszajobbparti Vármegyék Erdészeti Egyesülete az alábbi pályázatot írja ki:

A belföldi tömeget adó tanemekből mely egész vagy félgyártmányok kidolgozása a leggazdaságosabb s annak hol vannak a fogyasztó piacot?

A gyártmányok kizehozatali százelékát és aránykoronában való tözérelemzés a pályázónak adnia kell.

A pályamunka 48 október oldalnál többre nem terjedhet.

A pályázat határideje 1926. évi szeptember hó 1.

A pályamunkák jelével báró Waldbott Kelemen egyesületi elnök Tolcsva címre küldendők.

Pályadíj: 400 aranykoronának a kifizetés napján megfelelő papirkorona.

A pályanyertes mű az egyesület tulajdonán képezi, amely annak ki-nyomatásáról is gondoskodik.

ÜZLETI HIREK.

Az üzletmenet általában erősen javult. Az állami s városi beruházások kedvező hatása alatt élénk érdeklődés indult meg s a termelőknél található készletek emelkedő áron cserélnek gazdát. Bükk, tölgy, gombolyú-fában, fűrészfűrészben — különösen kőrös, szilben — a kereslet teljesen kielégült. Donga-fában még mindig szép tétéleket vesz fel a piac. Kivásutai talpfában is javult a tendencia, bár általánosítottan alacsonyak. A tűzifa-szükséglet fedezése erősen folyik, lassú árjavulásal.

1. Tűzifa:

Belföldi hasáb ...	2,600,000—2,700,000 K.
◦ vegyes ...	2,500,000—2,600,000 K.
◦ dorong ...	2,300,000—2,400,000 K.
Romániai hasáb ...	7,400—7,600 lei
Szlovenszoki száraz hasáb	
ab Sátoraljaihegy ...	1,200—1,250 esk.
ab Szob ...	1,350—1,400
Jugoszláviai hasáb ab határ	2,800—2,900 din.

2. Faszén:

Belföldi Ia ab feladó állomás	8,000,000—8,500,000 K.
Belföldi IIa	7,500,000—7,800,000 K.
Romániai ab határ	22,000—24,000 lei
Szlovák	3300—3700 esk.

3. Műfa budapesti paritásában:

Tölgy gombolyú fa m ³ -je vékonyabb ...	500—600,000 K.
Tölgy gombolyú fa m ³ -je 35 cm-nél felebb ...	600—850,000 K.
Tölgy furnírkoron m ³ -je	1,000,000—1,200,000 K.
Tölgy bányafa m ³ -je	380—420,000 K.
Bükk gombófa 30 cm. felele	350—400,000 K.
Kőrös	600—700,000 K.
Juhar	600—750,000 K.
Éger	380—420,000 K.
Gyertyán	550—650,000 K.
Akác	480—550,000 K.
Nyár (gyufa-gyáriásra)	280—320,000 K.
fűrészfűrész	350—450,000 K.

4. Fűrészfűrész budapesti paritásában:

Ia tölgy fűrészfűrész	1,500,000—1,800,000 K.
IIa	1,200,000—1,500,000 K.
Tölgy boules	1,200,000—1,800,000 K.
Quartier árú	2,400,000—2,700,000 K.
Bükk gőzölt, szelvézeten	850,000—950,000 K.
◦ szelvézeten	1,000,000—1,100,000 K.
Bükk gőzölten, szelvézeten	750,000—850,000 K.
Fenyő asztalosúrá szelés m ³	1,300,000—1,350,000 K.
◦ keskeny m ³	1,100,000—1,200,000 K.

Építőanyag szelés m ² -e	950,000—1,000,000 K.
◦ keskeny	850,000—900,000 K.
Léc, zárlec	900,000—950,000 K.

5. Bognárfa ab feladó állomás:

Kőrös 15—25 cm. 10,000 kg.	4,800,000—5,700,000 K.
Szil 12—25	4,500,000—5,000,000 K.
Akác 12—25	5,000,000—5,500,000 K.

6. Gyártmányok ab feladó állomás:

Donga, gönci 1000 drb. hozzávaló	3,600,000—4,200,000 K.
◦ fenékel	...
Kerékfalp, bükk 22—24" h. 2.5—3"	2800—3000 K.
v. drb-ja	1400—1500 K.
Kálló drb-ja	7,000—...
Kivásutai talpa 1.1 m. h. drb-ja	8,000—...
◦ 1.2	9,000—...
◦ 1.3	...
2.5 m. h. közbenes tölgy talpa	82,000—84,000 K.
drb-ja	...
2.2 m. h. közbenes tölgy talpa	52,000—54,000 K.
drb-ja	...

Gróf Károlyi László Ipartelepe Pálháza

azonnali szállításra ajánl wagentelekekben száraz bükk, tölgy, hasáb és dorong tűzfát, kerítés oszlopot, szőlőkarót, kerékfalpat és küllőt. — Gőzölt bükk és tölgy fűrészfűrész.

Bérfűrészelést vállal a legelőnyösebb feltételek mellett.

Felvilágosítással szolgál gróf Károlyi László Ipartelepe Pálháza.

Zemplénavármegyei Keresztény Sajtóvállalat Saujhely könyvnyomdája könyvesboltja

minden az erdő- és mezőgazdaságokban, ipari és kereskedelmi vállalatoknál használt nyomtatványt ízelés kivételben, jutányos áron készít.

Vidéki megrendéseket gyorsan, pontosan és felkiemelten intézzük el.

(Kazinczy-utca II.) raktárban tart szépirodalmi tudósokat, tudományos és szakkönyveket, keresztény imakönyveket, papír, író- és rajzszereket.

Nyomatott a Zemplénavármegyei Keresztény Sajtóvállalat könyvnyomdájában Sátoraljaihegyen. 1925—3021.

Magyar Erdőgazda

BORSOD-GÖMÖR-HEVES (TISZAJOBPPARTI) VÁRMEGYÉK ERDÉSZETI EGYESÜLETÉNEK LAPJA.

Megjelenik minden hó 1-én.

Szerkesztőség: Pálháza, Abauj-Torna vármegye.
Kiadóhivatal: Keresztény Sajtóállalat könyvnyomdája
Sátorajauhely, Vörösmarty-utca 1. szám.

Szerkesztő:
Onczy László

Évi előfizetési díjak:
Tagoknak 4 aranykorona = 64,000 papirkorona.
Nem tagoknak 10 aranykorona = 160,000 papirkorona.

A szálerdő vágasmódjának és állományalakjainak nomenklaturájáról

irt az »Erdészeti Lapok« hasábjában Róth Gyula, az erdőművelés professora. Az egységes elnevezés szükségét hangsúlyozta, mert — amint mondja — e tárgykör »tarka változatossága elnevezése zavarólag hat az oktatóra, de megnehezíti a gazdasági intézkedést is«.

Mint oktatóknak természetszerűleg elősnek kellett megéreznie ennek a visszásságot; de különös örömmel szolgál az, hogy argumentációjának második részét a gyakorlat szempontjából állította fel.

A sokféle elnevezés nemcsak megnehezíti a gazdasági intézkedést, hanem oka is jórészt annak, hogy ezen eljárások a magyar erdőgazdaságban nem tudtak még annyira általánosakká válni, amint azt jelentőségük s való szükségük megkívánja.

Hol a gazdasági irányítást adó hatóságoktól, hol a főiskolától, hol a szakiroktól kapjuk a lényeg rovására a nűanszbeli eltéréseket kifejezésre juttató s egymástól eltérő elnevezéseket.

Egységes képet, tiszta fogalmat a gyakorlatban gazdálkodó kollega ennek következtében nem igen kapott s az új eljárásokat szinte idegenkedve fogadta.

Ez irányban rendet teremteni, jó utat választott Róth Gyula, amikor az alapelvek tisztázásával rendszerbe állította az erdőgazdasági eljárásokat.

Rendszerének helyességéhez immár hozzáférhetőnek erdőgazdaságunk irányítóiól kezdve mindazok, akik e kérdéssel foglalkoznak s reméljük, hogy e céltudatos lépéssel a magyar erdőgazdaság hozzájut — az egységes nomenklaturán át — a fogalmak tisztulásához.

E tanulmányunk különösen érdekes része az, ahol Róth Gyula az ápoló vágások eljárásként a gazdasági tervek bizonytalan előírása mellett foglalt állást. Szerinte a gazdasági terv csak nagy vonásokban megadható keret legyen, melyet tartalommal az erdőgazdaság közvetlen vezetője kell, hogy megtöltsön.

Örömmel köszöntjük e felfogását, mely egy a miénkivel.

A magyar erdőgazdaságban az erdőápolás s a különböző felújítások új eljárásai még nem vertek eléggé gyökert, még nem ment az teljesen át a praxisban működők tudatába.

Most terjed az eszme s az irányítók nagy igénylik kell a módosokra, hogy a sikert jelentő érdeklődést, munkakedvet biztosítsák és az idegenkedést megszüntessék.

A gazdasági tervek utolsó betűig való s szűk meséjét szabó előírásai — bármily jószándékuak azok — kevésbé hozhatják meg az eredményt. Az öntevékenység az a feszítő erő, amely azt leginkább biztosíthatja.

Ezt igazolják a külföldi példák. Az új erdőgazdasági eljárások úttörőinek legtöbbje a magánuradalmak köréből került ki. Ez avval magyarázható, hogy nagyobb mozgási szabadsággal rendelkeztek, mint az állami birtokok gazdasági egységeinek közötti vezetői s így alkalmuk volt az experimentálásra s a tapasztalatok nyomán leszárt eredmények gyakorlati megvalósítására.

A jelenlegi országhatárok folytán előállott birtokeloszlás nálunk a magánuradalmakra terelte át a fősúlyt. Ennek következtében fokozottabb köteletségévé vált azok irányítóira az, hogy az új erdőgazdasági eljárásokat jobban felkarolják, mert a »szabadabb kéz« folytán náluk van meg a természetes előfeltétele annak, hogy a magyar erdőgazdaságot előbbre vigyék, belterjessebbé tessék.

Erdészeti szakképzésünkről.

E lapok augusztusi számában megjelent „Erdészeti szakképzésünk hiányosságairól” szóló cikk a többek között azt mondja, hogy a mérnöki és műszaki ismeretek visszanyírása a főiskolai oktatás nivósültyésének hangsúlyozását fogja kiváltani. Ez a megjegyzés felszólalásra készítet.

A tudományunk minden ága lehet alapos és lehet felszínes, aszerint ahogyan azt művelik. Az emberi művelődés fejlődésének során először „legmagasabb” tudomány a bölcsészet volt; majd a jogi tudományok szerepeltek mindenképp felett valóként s csak a legújabb időben sikerült a műszaki tudományoknak olyan általános elismerést szerezni, hogy talán most van az a legnagyobb mértékben. Ez mind viszonylagos s aszerint alakul, hogy az idők folyamán melyik tudományágat művelik inkább, melyikben hatolnak annak mélységeire és az emberi ész melyikben termel többet, lényegesebbet s talán a laikusra nézve elismerésre s csodálatra méltóbbat.

Aszerint az egyes tudományágak fejlődésük során sulyban nyerhetnek s veszthetnek is s mert nem tudjuk, mit hoz a jövő, a jelen alapján való beértékelésük csak relatív lehet.

Hogy a magyar erdészeti kiképzés miért halad azon a nyomon, amelyen jórészt még most is jár, annak magyarázatát megadja Lesenyi Ferencnek e lapokban közölt érdekes cikksorozata.

Nem csupán a bányászattal és kohászattal

tal való kapcsolat oka a műszaki tudományok terjedelmének, hanem az is, hogy Nagymagyarország erdészete egész a legújabb időkig az igazi erdőgazdálkodásnak csak a kezdetén volt s az erdész tevékenysége javarészt az erdőgazdaságok berendezésének terén mozgott. Bátran mondhatjuk, hogy a legújabb idők Magyarországon alig lehetett igazán belterjes erdőgazdálkodást folytatni, mert hiszen (alig egy-két gazdaság kivételével) nem voltak arra berendezkedve.

Lakó és üzemi épületek emelése; utak, vasutak vagy más szállító eszközök létesítése; fűrészek vagy más ipartelekny felállítás stb. nem teszik az erdőgazdálkodás lényegét. Ezek a gazdálkodást megápolozó és segítő munkálatok. Ezekkel az erdőgazdaságot (már t. i. melyiket mennyire) el kell látni, fel kell szerelni, hogy benne az adott lehetőségek és követelmények szerint gazdálkodni lehessen.

Szemléltendő az előbb elmondottak, tegyük fel, hogy valamely erdőgazdaságunk minden berendezése (épületek, vasut, fűrés, utak stb.) megvan s rájövünk, hogy az erdésznek rendeltetésrűlvölő igazi teendője nem a mérnöki, hanem az erdőgazdasági feladatok elvégzésében van.

A mi szakokatlanunk úgy rendelkezett be, hogy az erdőgazdaságok berendezése felszerelő munkálatait is erdészek végezhessék. Velünk ellentétben pl. a mezőgazdasági szakoktatás a berendezkedő munkálatokat a kimondatott szakemberekre bízta s ezeknek tudományából csak annyit nyújt, hogy a mezőgazda a berendezkedés tárgyának szükségessége vagy célszerű volta-hoz, annak milyenségéhez érdemben hozzá tudjon állni és a meglévő berendezéseket fenn tudja tartani.

Hogy melyik eljárás helyesebb? arról sokat lehetne írni és vitározni.

Amint nem tartom helyesnek a mezőgazdasági szakoktatás ez irányban jelentkező nagyon mérsékelt igényét, azonmód a másik véglettel sem azonosított magam.

Csatlakoztam az előjelített cikk írójához abban, hogy a tulajdonképeni technikus tárgyak anyagát magam is visszanyirandónak véletem, mert hogy annak mennyiségű szükség-telenül sorozta vissza a voltaképeni erdőgazdálkodás mind tágasabb-tágasabb ismeretterlelnek kibővítését s ezeknek a mindennapi szükséges ismereteknek alapos elsajátítását. Az előző megállapításokat összegezve: erdészeti főiskolánk ma az erdőgazdaság berendezéséhez szükséges ismereteket előnyben részesíti az erdőgazdálkodás tudományával szemben.

A főiskolánál a cikkíró által említett kétféle tagozását céltűvesztett dolognak tartom. E megoldásra a berendezkedő és gazdálkodó tevékenység előző szembeállításában adtam már feleletet. Előbbi, mint

erdőmunka országosan is csak bizonyos időre szól, egyes gazdaságban pedig valóban csak ideiglenes.

Ne féljünk attól, hogy a technikai ismeretek visszaszorításával nem lesz elég tanuló való és hogy az általunk vallott irány minősége, tudományos nivója alsóbbrendű lesz. A talaj, annak vegyszerte, fizikája és élettana; a növénytan ugyanilyen vonatkozásban; a tudományosan alapozott erdőtelepítés és nevelés a fatenyészet feltételeinek ismeretével; a fa és faállomány növekvés és egytűlési törvényei; az erdőrendezésnek a talaj és fatökevel (fakészlettel) és növedékekkel is számító eljárásai; a fátöbbermelés; a fának a szükségletekkel és a jóvelmedezőssel számotvető kihasználása és értékesítése; az erdőzetnek közgazdasági vonatkozásai; az erdőnek a természet és az országok háztartásában való szerepe és jelentősége stb. mind elég magas tudományok, csak műveljük azt annak megfelelően.

Avagy nem kell talán elég tudás valamely kopárnak, vagy szikes területnek sikeres befásításához, vagy valamely állománynak céltudatos, természetes felújítása?

Né süllyesszük le a magunk foglalkozásának tudományos tekintélyét, mert annak nivóját nem a kisegítő-studiumok köre, hanem az igazi rendeltetésünknek megfelelő felkészültség szabja meg.

Örömmel látom, helyesen és szükségesnek tartom, hogy éppen e kérdéshez a gyakorlatban tapasztalt szaktársaink szólnak hozzá. Az életben minden mozog és változik; nem lehet kivétel ez alól szakoktatásunk sem, amely az életnek nevel. Időszéri e kérdés annál is inkább, mert a főiskola tanításának további irányát most kell már revidálni alá venni, mert annak hiánya csak hosszú évek múltán jelentkezik s így tanáraink máris meghalgtathatják az élet szavát és legalább is megfontolásra érdemesíthetik.

Béky Albert.

A jóvedelem- és vagyonadó kivetésére vonatkozó pénzügyministeri rendelet ismertetése.

A hivatalos lap szeptember 12-i száma tartalmazza a pénzügyminister f. évi 500. sz. rendeletét, amely a jóvedelem- és vagyonadónak kivetését szabályozza. Miután a rendelet az eddigiektől részben eltér, időszéri nek tartom azt — főleg erdőgazdasági vonatkozásában — ismertetni.

I. A jóvedelemadó.

A jóvedelmi adó alapja az adóévet megelőző naptári évben elért adóköteles tiszta jóvedelem. Ezen tiszta jóvedelmet a rendelet 17. §-a szerint saját kezelésben lévő erdőgazdasági üzemnél a saját gazdálkodás folytán tényleg elért tiszta nyereség, bérbeadás esetén viszont a hasznából és egyéb szolgáltatások értékének együttes összege alkotja, levonva belőlik a törvény szerint levonható kiadásokat és terheket.

Ha az erdőbirtokos szabályszerű gazdasági könyveket vezet és gazdaságja jóvedelmét elfogadható hiteles mérleg, nyereség- és vesztés-számla bemutatásával igazolja, akkor jóvedelmi adóját a pénzügyi

hatóság ennek alapján veti ki, feltéve, hogy a gazdaság üzleti éve egyezik a naptári évvel, vagy attól 3 hónappal előbb nem záródik.

Ha a gazdasági év szeptember 30-ánál előbb záródik, az adózó e naptári év végével köteles az adózás céljaira mérleget készíteni.

Abban az esetben, ha az adózó nem vezet hiteles gazdasági könyveket, e válasszában részletesen kimutatja, hogy mennyi volt erdőgazdaság fő-, elő- és mellékhasznóvételéből, egyéb jóvedelmi forrásaiból a bevétele, feltüntetni a vonatkozó kiadásokat és igazolja, hogy a bevallás adatai megfelelnek az összező közegek által ismert gazdasági viszonyoknak, a pénzügyi hatóság a kivételt e válasszá alapján eszközözi.

Ha azonban a pénzügyi hatóság a gazdasági könyvek alapján készült mérleget, nyereség-vesztés-számlát elfogadhatónak nem találja, vagy azt látja, hogy a bevallás adatai az illető vidék viszonyainak nem felelnek meg, vagy ha az adózó válasszával egyáltalában nem adja, a jóvedelmet becslés útján állapítja meg.

A becslést a pénzügyi hatóság általában művelési ágak szerint elkülönítve a holdankinti ki tiszta jóvedelem, a környéken szokásos hasznóbérek, a közösi előjáróság és az összező közegek adatainak figyelembe vételével állapítja meg.

A tiszta jóvedelem jóvedelmi források szerint állapítandó meg. Külön vendők tehat az erdőgazdasági üzemekből, külön az épületekből (telkek és belsejégek), külön az általános kereseti adó alá eső ipari üzemekből (fűrés, fafeldolgozó, téglagyár, mészégető stb. üzemek) és külön a tőkevagyonból vagy más módon szerzett jóvedelmek.

A jóvedelem megállapításánál mindenekelőtt a nyers bevételből kell kiindulni, amelynek megállapításánál a készpénzbevételeken kívül számításba kell venni mindazokat a bevételeket, amelyek pénzértékkel bíró egyéb tárgyakból állanak. Ide tartoznak a még nem értékesített fakészletek, fagyártmányok, egyéb erdő- és mezőgazdasági termények, az állatállomány szaporodása stb.

A nyers bevételhez számítandó az adózó saját házában birt lakás hasznóértéke is. Az erdő faállományának eladása esetén az esedékes vételár teljes összegében képezi a nyers bevétel. Itt külön felhívjuk az erdőbirtokosok figyelmét a törvény 17. §-ának 7. pontjában biztosított kedvezményre. Ezenről azokról az erdőknél, amelyek rendes üzemterv szerint kezeltetnek (1879: XXX. t. c. 17. §.) s amelyekben vágás nem évenként, hanem több évről összevonva történik, a teljes vételár egy évre eső hányada vendők csak a jóvedelem alapjául.

Ha az erdőben fahasználatok nem voltak, a nyers bevétel a gyakorlati mellékhasznóvétel értéke képezi.

A jóvedelmi források nyers bevételéből levonhatók termelési és kezelési költségek címén:

a termelési, közéleti és szállítási költségek abban az esetben, ha a faanyag értékesítése nem tövön történik;

az erdőrendezőségi, csemetekerti és erdőszítési kiadások;

a tényleges szolgáltatásban álló alkalmazot-

talak szolgáltatási járandóságai (személyi járandóságok, utiköltségek, napidíjak stb.);

az élő és holtellátár karbantartásának, pótlására és kezelésére fordított kiadások; épületeknél a tatarozási költségek, beleértve az épület használatával járó egyéb kiadásokat, továbbá utak és szállítóbendendezések fenntartására fordított összegek;

azonfelül az összes jóvedelmi források együttes összegéből még levonhatók:

az adózó terhelő és az adóévet megelőző évben tényleg befizetett közszolgáltatások (az összes állami, törvényhatósági és közösi egyenes és közvetett adók, forgalmi illetékek és váмок, illeték egyenérték, kamarai illetékek, visszaköltési, továbbá gazdasági és ipari alkalmazottak után fizetett járulékok)

és az adóköteles által tényleg kifeizett s igazolt adóssági kamatok és egyéb magánjogi címen alapuló terhek, továbbá a kegyuri teher és kongru-járulékok, valamint az egyes jóvedelmi forrásoknál esetleg mutatózó vesztéségek.

Nem vonhatók le a nyers bevételből: a vagyonváltás és az állami kénszerkölcsön címen befizetett összegek;

az adóköteles által nyújtott adományok, segelek;

azon összegek, amelyek a törzsvagyon gyarapítására, vagy az üzem nagybirtására (ingatlanok vétele, nagybirt. talajjavítások, új erdő létesítése, új épületek emelése, a pótlás kereteit meghaladóan új gépek beszerzése stb.) vonatkoznak és végül azok a költségek, amelyeket az adóköteles saját vagy hozzátartozóinak háztartására felhasznál.

A jóvedelmi adó kulcsa 1%—40%-ig terjed. Kivetésének helye van, ha az adózó évi összes jóvedelme a 800 aranykoronát meghaladja.

A közszolgáltatásban állók szolgáltatási illetménye teljes összegben, az egyházi javadalmasok és magánalkalmazottaknál 2400 aranykorona értékig mentes a jóvedelmi adó alól.

II. Vagyonadó.

Ez alá esnek a rendelet 28. §-a szerint:

1. az összes erdőgazdaság céljaira szolgáló ingatlanok, lakóházak, gazdasági épületek, az élő és holtellátár (állatállomány, gazdasági felszerelések, szerszámok, gépek stb.), termény, takarmány és fakészletek, szállítási berendezések (pl. gör- és kötélpályák), továbbá az ingatlanokkal kapcsolatos azon jogok (halászat, vadászat), melyek az ingatlanmal együtt saját kezelésben állnak, vagy az ingatlanmal együtt adattak bérbé;

2. az ipartörvény rendelkezései alá eső és általános kereseti adó alá vont erdőgazdasági, ipari (fűrésztelpek, fafeldolgozó, mészégető, téglagyári üzemek), ingó és ingatlan vagyonban fekvő üzemi tőkeje erejű; földterület, gyárépületek, alkalmazottak lakásúval szolgáló épületek, gépek, szállítási eszközök és berendezések (iparvasutó, vízi vagy egyéb hajtóerő, állatállomány, takarmánykészlet, készáru, félgyártmány és nyersanyag (ideértve azokat, amelyek feldolgozás, szállítási alatt állnak, vagy be vannak rakározva), az üzem pénz- és értékpapír készletei, követelések;

3. a tőkevagyon, mely alatt tőkekövetelések, takarékbetétek, kölcsönkötvények és záloglevelek, részvények és egyéb értékpapirok

tőkeértéke és azon kisebb hasonlítottak jogok értendők, melyek az ingatlanokkal együtt értékelve nincsenek (pl. a külön bérbeadott halászlát, vadászati jog);

4. minden más ingó vagyon és pedig az erdőbirtokos háztartásában használt kocsi, lovak és azok felszerelése, gépkocsik, motorcsónakok, ékszer, ékkövek, gyöngyök, ezüstművek stb., kivéve a burokat, ruházatot, felhárnyékat, könyvet és egyéb házi eszközöket. Az adó alá eső vagyont az adóévi megelőző naptári év utolsó napján meglévő állaga szerint kell beavallani.

Ha az erdőgazdaság hiteles és a kereskedelmi szokásoknak megfelelő üzleti könyvet vezet és a vagyon állapotáról elfogadható rendes mérleg készíti, a mérleg-számlát és a teljes letartási hiteles másolatban a bevalláshoz csatolja, ez esetben a pénzügyi hatóság a vagyonadó kivételét ezek figyelembe vételével eszközöli. Általában azonban a mérleg és letartási a vagyon állapot kimutatása szempontjából csak iránnyadó, amennyiben az egyes vagyontárgyak értékelését az átlagos (közönséges) forgalmi érték szerint kell értékelni.

Az értékelést a bevallásban a vagyon csoportjai, ezen belül gazdasági egységek szerint kell végezni.

Az ingatlanok forgalmi értékét, ha azok az adóévi megelőző évben adásvétel útján szereztettek, a vételár, különben pedig a pénzügyminiszter által a forgalmi árak alakulása szerint évről-évre megállapított egységárak alapján kiszámított érték képezi.

Ugy a mező, mint az erdőgazdasági ingatlanoknál az adózó tartozik kimutatni, hogy birtoka községi határok és művelési ágak szerint hogyan oszlik meg, milyen osztályokba van sorozva és hogy mennyi annak kat. tiszta jövedelme?

Az erdő értékelésének módját a rendelet 36. §-a tárgyalja. Eszerint az állandó jövedelm nyújtására alkalmas erdő értékelése a közönséges gazdálkodás mellett elérhető állandó és átlagos tiszta hozadék huszszorosra tekintendő. A tiszta hozadékot az átlagos nyers bevételnek és az átlagos kiadásnak különbözete képezi.

Állandó jövedelm nyújtására az az erdő alkalmas, ahol a korosítályos egy oszlanak meg, hogy közülük a legidősebb, vágásra érett faállományok évről-évre okszerűen értékesíthetők.

Ha az erdőbirtok üzemterv szerint kezelik, akkor általában az üzemtervben előírt vágásforduló alapján kiszámított évi vágsterület fahozamát kell alapul venni, feltéve, hogy ez az erdő állapotának megfelel. Ha ezzel szemben az erdőben az egyes korosítályok szabályos eloszlása helyett a fiatal állományok vannak túlsúlyban, az évi vágsterület kisebbnek, viszont, ha a területek jórészt idős, vágásra érett állományok foglalják el, a rendesnél nagyobbabbnak kell felvenni.

Ha üzemterv nincs, ez esetben szálerdőben 100 éves, cserékerg termelésre benedezett sarjerdőben 20 éves, akác-sarjerdőben 30 éves vágásfordulóval kell számolni.

Az átlagos évi vágsterület ismerete után megállapítandó a holdanként értékesíthető fatömeg és annak eladási értéke, amely az előforduló faanyag, azok minőségi állapota, a termelési és szállítási viszonyok, a kéregszázalék, a nyerhető választékok és az érté-

készítési lehetőségek gondos mérlegelésével történik.

Az ily módon kiszámított holdankénti értékből az évi vágasterület értéke, mint főhasználati nyers bevétel szerepel.

Az előhasználatokból befolyó bevételek csak ott vehetők számításba, ahol azok gyakorolhatók és értékesíthetők.

A melléhasználatokból eredő bevételek több évre, lehetőleg egy évtizedre visszamenőleg nyert állagadatok alapján veendő számba. Végül figyelembe kell venni az erdőbirtokkal kapcsolatos jogok értékét aszerint, amint azok a birtok értékét emelik, vagy apaszják.

A fenti különböző használatokból és egyéb jövedelmi forrásokból befolyó bevételek képezik az erdőbirtok nyers bevételét, amelyből levonandók már a jövedelmi adónál ismertetett termelési és kezelési költségek, valamint a közterhek és az így fennmaradó összegnek, mint tiszta hozadéknak huszszoros képezi az erdő értékét.

Vegyeskoru erdőnél az értékmegállapítás holdankénti és évenkénti várható átlagos források alapján a fentebb vázolt módon történik.

Az állandó jövedelm nyújtására nem alkalmas erdő értékelésére a rendelet 36 ik §-ának 2. bekezdése intézkedik. Eszerint, ha az erdőbirtok egyfelől fiatal, másfelől csak vágható koru állományokból áll, a szálerdőben $\frac{1}{30}$, sarjerdőben $\frac{1}{15}$ része után várható átlagos tiszta hozadék huszszorosra veendő a birtok értékének.

A véderdők, továbbá a beerdősített vagy beerdősítendő kopár és vízmosásos területek, valamint olyan erdőbirtokok, amelyek fiatal korosítályokból — szálerdőnél 1—50, sarjerdőnél 1—10, illetve 1—15 éves állományok — vagy letarolt, de újból beerdősítendő területekből állanak, a vagyonadó szempontjából egyelőre figyelmen kívül hagyandók.

Olyan szálerdő-birtoknál, amelynél 50 évet meg nem haladó koru állományok mellett 51—80 éves állományok vannak, de ezeknek kihasználása kezdetét még nem vette, mindaddig, amíg ez a helyzet tart, csak a talajérték veendő számításba, amely bükk, gertyán és cserőtölgy szálerdő állományának kat. holdanként 40—80, tölgy szálerdőnél 80—200, fenyőerdőnél 60—160 aranykorona értékkel veendő a talaj minősége szerint.

Az erdőbirtok értékelését gazdasági egységek (üzemosztályok) szerint kell elvégezni.

Az erdőgazdasági ingatlanról külön becsülendő meg az ingó üzemi tőke — különösen az állatállomány — a nem értékesített terménykészlet és az üzemek folytatásához szükséges gazdasági felszerelések a naptári, illetve gazdasági év végén mutatkozó piaci árak szerint.

Ha az üzemi tőkéről rendes bevallást a fél nem ad, azt a pénzügyi hatóság az évről-évre kiadott pénzügyminiszteri rendelet szerint veszi fel.

Az erdőgazdasági, ipari üzemek értékelését a rendelet 38. §-a tárgyalja, melynek értelmében külön értékelendő ezen üzemekhez tartozó ingatlanok, azok alkotó részei és tartozékai, külön ezen üzemekbe fektetett egyéb üzemi tőkék (éő és hulléltartó) és külön az eladásra szánt árukészlet. Mindegy vagyontárgyak az átlagos forgalmi érték szerint értékelendők.

A tőkevagyon és egyéb ingóvagyon érté-

készésére jelen ismertetésben nem terjeszkehdtem ki, hanem utalok a rendelet 39. §-ára.

A fentebb felsorolt vagyonrészek összegéből az adóköteles által az adóévet megelőző évben fizetett nyugdíjak, kegyuri tiszter, vagy más járadék egy évi összegének huszszorosát teherként le lehet vonni, ha a terhek a jövedelemből is levonhatóak; továbbá a rendelet 40. §-ában felmentett tőkeletartozások, ha ily mutatókhoz tiszta vagyon értéke képezi az adóalapot.

Vagyonadó fizetési kötelezettsége alá esnek mindazok, akiknek adóköteles vagyon a tőkeletartozások levonása után a 4000 aranykoronát, illetve, ha az adózó jövedelmét adó nem fizet, — a 20,000 aranykorona értékét meghaladja.

A vagyonadó az adóalap $0\frac{1}{10}$ — $1\frac{1}{10}$ -ig terjed.

A jövedelem és vagyonadó vallomások beadásának határideje 1926. február vége, de a gátoló körülmény igazolása mellett a m. kir. adóhivatal március hó végéig terjedő halasztást adhat.

Schudlich Nándor.

Egyesületi hírek.

Tagsági és előfizetési díjak az egyesület folyószámlája javára a Magyar Állami Hitehbank fiókához Sátoraljauhely fizetendők be.

„Magyar Erdőgazda” évi előfizetési díja:

tagoknak	64,000 korona
nem tagoknak	160,000 korona.
Tagdíj az 1926. évre	96,000 korona.

Az egyesület ügyeit érintő levelezések Schudlich Nándor uradalmi főedzőmőrnök, egyesületi titkár Füzér, u. p. Füzérkömlös; a lapunkat érintő közlemények pedig Oncazy László urad. erdőtanácsos Pálháza, Abauj-Tornamegye címre intézendők.

Az alábbi lap- és tagdíj befizetéseket nyugtatjuk: gr. Andrassy Sándor hitb. urad. erdőhivatala 190,000, Beniczky Elemér 100,000, Bujáki uradalmi erdőoszt. 198,800, Craus Géza 80,000, Dufek Pál 128,000, Erdőmérnöki főiskola növénytan tanszéke 181,000, Fekete Lajos dr. 160,000, Ferenc bajor kir. herceg erdőhiv. 190,000, dr. Halmos Károly erdőhiv. 160,000, Jancsó Gyula 160,000, Juhász Jenő 20,500, Király Lajos 256,000, Kiss Ferenc 96,000, Magy. Áit. Hitehbank sauhelyi fiókja 200,000, Láhne Henrik 171,700, de Pottere Gerárd 64,000, Rusz Dénes 130,000, Róth Gyula 160,000, Szecskay Desz 160,000, Szuppek József 128,000, Tóth Bódog 160,000, Urad. erdőhiv. Diósgyén 126,000, gróf Széchenyi-Wolkenstein Ernő 100,000, dr. báró Waldbott Frigyes 160,000, Tomasovszky Imre 80,000, Velics Gyula 96,000, Borhy György 181,300, Péczely Mihály 64,000, Buchalla Jenő 154,000, Áron Oktáván 83,400, Traub Desz 160,000, Szokaj Károly 160,000, Bérczy László 160,000, Botos Sándor 70,100, Magyarországi Faértekesítő hivatal 30,000 koronát.

Pályázat.

A Tiszajobbparti Vármegyék Erdészeti Egyesülete az alábbi pályázatot írja ki:

A belföldi tömeget adó faanyagokból mely egész vagy félgyártmányok kidolgozása a leggazdaságosabb s annak hol vannak a fogyasztó piaci?

A fagyártmányok kihozatali százalékát és aranykoronában való tördelészt a pályázónak adnia kell.

A pályamunka 48 óktáv oldalnál többre nem terjedhet.

A pályázat határideje 1926. évi szeptember hó 1.

A pályamunkák jégvelével báró Waldbott Kelemen egyesületi elnök Tolcsva címre küldendők.

Pályadíj: 400 aranykoronának a kifizetés napján megfelelő papírkorona.

A pályanyertes mű az egyesület tulajdonát képezi, amely annak ki nyomtatásáról is gondoskodik.

ÜZLETI HIREK.

Bükk, tölgy-műfa és fűrészaruban kereslet változatlanul jó. Dongafában az ázizt ellányhult. Tüzifa iránt kereslet élénk, de az anyag szállítható áruban nagy a hiány.

1. Tüzifa:

Belföldi hasáb	2.700,000—2.800,000 K.
* vegyes	2.500,000—2.600,000 K.
* dongor	2.400,000—2.500,000 K.
Romániai hasáb	7,600—7,800 lei
Szolovszkói száraz hasáb	
ab Sátoraljaihegy	1,250—1,300 esk.
ab Szob	1,400—1,450 "
Jugoszláviai hasáb ab határ	2,800—2,900 din.

2. Faszén:

Belföldi fa ab feladói állomás	8.000,000—8.500,000 K.
Belföldi fa	7.500,000—7.800,000 K.
Romániai ab határ	23.000—24.000 lei
Szlovák	3300—3700 esk.

3. Műfa budapesti paritásban:

Tölgy gömbölyű fa m ² -je vékonyabb	500—600,000 K.
Tölgy gömbölyű fa m ² -je 35 cm-nél feljebb	600—850,000 K.
Tölgy fontmórunk m ² -je	1.000,000—1.200,000 K.
Tölgy bányafa m ² -je	380—420,000 K.
Bükk gömbfa 30 cm. felfele	350—400,000 K.
Körös	600—700,000 K.
Juhar	600—750,000 K.
Éger 25 cm.	370—400,000 K.
Qyertyán	550—650,000 K.
Akác	480—550,000 K.
Nyár (gyufa-gyárársra)	280—320,000 K.
* fűrészaruba	350—450,000 K.

4. Fűrészaruba budapesti paritásban:

Ia tölgy fűrészaruba	1.500,000—1.800,000 K.
IIa	1.200,000—1.500,000 K.
Tölgy boules	1.200,000—1.800,000 K.
Quantier árá	2.400,000—2.700,000 K.
Bükk gömfit, szűzletlen	850,000—950,000 K.
* szűzletti	1.000,000—1.100,000 K.
Bükk gözölleten, szűzletlen	750,000—850,000 K.
Fenyő asztalosru szűz m ³	1.300,000—1.350,000 K.
* keskeny m ³	1.100,000—1.200,000 K.
Építőanyag szűz m ³ -e	950,000—1.000,000 K.
* keskeny	850,000—900,000 K.
Léc, záríték	900,000—950,000 K.

5. Bogrnárja ab feladói állomás:

Körös 15—25 cm.	10,000 kg.	4.800,000—5.700,000 K.
Szil 12—25		4.500,000—5.000,000 K.
Akác 12—25		5.000,000—5.500,000 K.

Kérjük az uradalmakat és tagtársainkat, hogy a szakmánkat érdeklő hirdetéseiket lapunkban tegyék közzé!

Nyomatott a Zeuplénvármegyeyi Keresztény Sajtóvállalat könyvnyomdájában Sátoraljaihegyt. 1925—3082.

6. Fagyártmányok ab feladói állomás:

Donga, gönc 1000 drb. hozzávaló	
fenékel	3.600,000—4.200,000 K.
Kerékaltalpbükk 22—24" h. 2.5—3"	
v. drb.-ja	2800—3000 K.
Küllő drb.-ja	1400—1500 K.
Kisvasutai talpa 1.1 m. h. drb.-ja	7,000— K.
* 1.2	8,000— K.
* 1.3	9,000— K.
2.5 m. h. közbelső tölgy talpa	
drb.-ja	82,000—84,000 K.
2.2 m. h. közbelső tölgy talpa	
drb.-ja	52,000—54,000 K.

7. Építési anyag, ab raktár:

Tégla nagyméretű darabja	580—620 K.
* kisméretű	480—500 K.
* nagyméretű mészhomok	500—530 K.
* kisméretű	400—430 K.
Portland cement q.-ja	75—85,000 K.
Mész q.-ja	42—48,000 K.

Innen-onnan.

— Halálozás. Szakunknak s a főiskolának újból gyásza van. *Bencez Gergely* miniszeri tanácsos, a főiskola rendes tanára költözött el az élők sorából. Érdemes munkása dől ki szakunknak. Kegyelettel őriztük emlékét.

— *Széchenyi István gróf és a Nagy-magyar Alföld* című tanulmányát olvasta f. h. Kaán Károly földművelésügyi államtitkár f. h. hó 19-én az Akadémia centennáris ülésén.

A mindvégig érdekes s alapos tanulmány nagy tetszésre talált. Már Széchenyi is nagy szerepet szánt a fának, az erdőnek abban a conceptióban, amellyel a Tisza völgyét kerítérvázolva az ott lakókat boldoggá, megelégedetté akarta tenni.

— Válasz egy pályázni kívánónak. ad 1. Cim szabadon választható. ad 2. Kifejezetten lombfákra vonatkoztatjuk. ad 3. Felfogása jó.

ad 4. A fogyasztó-piac alatt a nagyobb üzemeket értetjük. Pl. nagy talpára: a Máv-ot s a többi magánvasutat. Kisvasutai talpára: a meglévő kisvasutak beszerzési központját. Fűrészaruba: városaink — fűrészarut fogyasztó — nagyobb gyárát, asztalosüzemeit. Szőlőokára: a szőlőtermő vidékeket s annak városi központjait. (Eger, Gyöngyös, Sátoraljaihegy, Nyiregyháza stb.) Dongára: hordógyárainkat. Exportruba: az ország, a város megjelölését, ahol annak legjobb piaca van, továbbá kivitelével foglalkozó belföldi cégeket stb. stb.

ad 5. Oktáv-oldal, megfelel a címszöveg alá hajtott újságlap nagyságának. (lásd a »Magyar Erdőgazdák«!) Kevesebb lehet, több nem.

— Az erdő s mezőgazdasági munkák vállalására tévesen kiadott iparigazolványok visszavonását rendelte el a kereskedelemügyi miniszter 84639/XXII. 1925. sz. alatt avval, hogy az erdő s mezőgazdasági termeléshez tartozó munka — mint az őstermelés körébe eső tevékenység — nem ipari jellegű s így e munkakörre iparigazolványok kiállításra szűkségellen. Kívétel képez az, ha a vállalkozás gépi-erőt állít be az erdő, illetve a mezőgazdaság szolgálatába, mert az evel kapcsolatos munka elvégzésénél a kialakult gyakorlat szerint az iparigazolvány már szükséges. (I. Budapesti Közlöny 225. sz. I.)

— *Ausztria a gömbfa export-tarifát* felmenti; ugyanis az eddig fennálló kedvezményt f. évi december hó 20 ával hatályon kívül helyezik.

Mindenféle nyomtatványok jutányos árban készülnek

a Keresztény Sajtóvállalat könyvnyomdájában Sátoraljaihegyt.

Gróf Károlyi László Ipartelepe Pálháza

azonnali szállításra ajánl wagentelekekben száraz bükk, tölgy, hasáb és dongor tűzfát, kerítés oszlopot, szőlőkarót, kerékaltalpat és küllőt. — Gőzölt bükk és tölgy fűrészarut.

Bérfűrészelést vállal a legelőnyösebb feltételek mellett.

Felvilágosítással szolgál gróf Károlyi László Ipartelepe Pálháza.

Magyar Erdőgazda

BORSOD-GÖMÖR-HEVES (TISZAJOBBPARTI) VÁRMEGYÉK ERDÉSZETI EGYESÜLETÉNEK LAPJA.

Megjelenik minden hó 1-én.

Szerkesztőség: Pálháza, Abauj-Torna vármegye.
Kiadóhivatal: Keresztény Sajtóállalat könyvnyomdája
Sátoraljaihegy, Vörösmarty-utca 1. szám.

Szerkesztő:
Onczy László

Évi előfizetési díjak:
Tagoknak 4 aranykorona = 64.000 papirkorona.
Nem tagoknak 10 aranykorona = 160.000 papirkorona.

Az erdőbirtokhitelről

szóló 1923. évi XXXI. t. c. végrehajtási utasítása megjelent.

Tagadhatatlanul nagy szüksége volt a magyar erdőgazdaságnak arra, hogy ki-küszöböltesse azokat az akadályokat, amelyek az erdőben meglévő fedezeti vagyon dacára is a hitel igénybevételét lehetetlenné tették.

Sok oly jövedelmet rejtő lehetőség fekszik a magyar erdőben még kiaknázatlanul, amely célszerű, de pénz igénylő berendezéssel valóra-váltható.

El kell ismernünk, hogy e törvény az erdőgazdaság hitelének realizálása tekintetében nagyjelentőségű.

Ugyanis a jelzálogkölcsön telekönnyvi bekebelezése csak az ingatlanra volt lehetséges. Ez az erdőbirtoknál — mert annak talajértéke majd mindig csekély értékű — nem hirt jelentőséggel. A faállományban rejtő tőke eddig, mint jelzálog, nem jöhetett számba, mert megfelelő rendelkezés hiányában garanciális fedezetként nem volt lekötendő.

Ez a formai akadályt szünteti meg a törvény, illetve annak végrehajtási utasítása avval, hogy az állam garantálja a kölcsön fedezetül lekötött erdő faállományának oly mérvű s célú kihasználását, amelynek értékéből a kölcsön esedékes részletei törleszhetőek lesznek.

E törvénnyel a kormányzat messzebbmenő célja az erdő védelme is volt, mert a birtokost anélkül juttatja a kívánt beruházó vagy forgatókéhez, hogy magát a közkincsent jelentő erdőállományt devastálna, mert a kölcsön törlesztését csak a tartamos üzem keretén belül engedi meg.

A kormányzat helyes, előrelátó, a magyar erdőt mentő gondoskodása nyilvánul meg e törvényben s mint ilyen, örömmel köszöntjük.

Kissé ridegnek látszanak azok a rendelkezések, amelyek a felvett kölcsön visszafizetését célozzák.

Ez azonban érthető, ha tekintetbe vesszük, hogy az állam garanciát vállal annak visszafizetéséért. Ha ez a garancia nem komoly, megfogható valóság, úgy a mindig óvatos tőkét a magyar

erdőgazdaság részére nem sikerül megnyerni.

De természetes is, hogy az adósnak fizetnie kell s erre a kölcsöntadó mindig szerzett és szerez magának biztosítékot. Ennél több a törvényben sincs! Nehogy pedig a hitel s az adós veszedelmében a faállomány-tőke tékozlattassék el, az állam a kölcsön visszafizetésének érdekében — ha az szükségesnek mutatkozik — a birtok gazdálkodását állami ellenőrzés alá helyezi.

E garanciális alátámasztás nélkül e törvény írott malaszt maradna.

De amikor a kormányzat a hitelezés minden rizikóját megszüntette, ugyanakkor védelmébe kellett volna a kölcsönkeresőt is vennie.

Kedvezőtlen esélyel indul így a szorult helyzetét állami pátenssel eláruló erdőbirtokos a kölcsönszerzés szövevényes utjára s olcsó hitelhez bajosan fog jutni. Pedig bármennyire is rentábilis egy befektetés, rossz üzletté válik rögtön, ha arra szerzett pénz nagy kamattal terhes.

Ezen pedig e törvény hajótörést szenvedhet!

A kormányzatnak módjában áll a Pénzüntézet Központon keresztül 2—3 nagy bank útján a Nemzeti Bank mindenkori kamatlábától nem nagyon differáló kamattal folyósítani e jó fedezettel bíró kölcsönt.

Hiánya ez a végrehajtási utasításnak, de könnyen pótolható s reméljük, hogy az sokaig nem is fog kézni.

Erdészeti szakképzésünkről.

(Válasz Modrovich Ferenc főiskolai tanár cikkére.)

Lapunk augusztusi számában megjelent cikkem abban csúcsosodik ki, hogy tízütengőnek tartom a főiskola mérnöki, műszaki s hiányosnak az erdőipari s kereskedelmi irányú oktatását.

A gyakorlati erdőgazdaság észrevételeként hoztam ezt napirendre avval a kifejtett céllal, hogy az illetékesek figyelmének felkeltésével vita tárgyává tegyem azt.

Modrovich e cikket «les hangu támadásnak» minősítette.

Gondosan olvastam át újra s abban a legirigorzusabb mértékkel is mérve — támadást, éles hangot, nem találtam.

Nem tudom tehát, mi adhatott e megjegyzése okot?

Mert, hogy a főiskával a gyakorlati erdő-

gazdaság foglalkozik, vagy avval szemben igénnyel lép fel, helyesnek, kívánatosnak tartom.

Az ellenkezője volna hiba, beteges tünet. E felfogás alapján foglalkoztam a főiskola jelenlegi oktatásának irányával.

A tárgyilagos — minden hátsó gondolat nélküli — bíráló még nem támadás; lehet az téves, hibás, a korrigálásra azonban szabad az út, megvan a lehetőség.

Kaán egyik előadásában megállapította, hogy a főiskola s gyakorlati erdőgazdaságunk között nincs meg a szükséges érintkezés, Róth azt követelget pedig, hogy «a főiskolai oktatás túlságosan kilengett az élettel felé». (E. L. 1923. VI. sz.)

Ennek folytatásaképpen tetjük meg mi, a gyakorlatiak, konkrét észrevételeinket.

Muzsnay tanulmányát nem ismerve, a tanfolyam csoportosítását más alapon állítottam össze, az előkészítő studiumokhoz vettem a Nemzetgazdaság és Számvetéltant; a szaktárgyakhoz az Erdészeti állattant, Fásnövény-anatómiát, Termőhely ismeretant, Vadászatt-halászatot s a Mezőgazdaságtant.

E felfogásbeli eltérés a Magyarországi annak a differenciának, amely az egyes tárgycsoportok százelekében Modrovich és közöttem jelenkezik.

Bár Muzsnay csoportosítását a fenilmentett tárgyak minősítése miatt nem osztom teljesen, de mert a kérdés lényegét amugy sem befolyásolja, késszeggel fogadom el.

Nem tudok azonban egyetérteni abban Modrovich-chal, hogy a gyakorlati órák melleslével állapítja meg az egyes tárgycsoportok százelekés arányszámát, mert minden óra — legyen az akár előadási, akár gyakorlati — e kérdés mértelegelésénél kalkulációs egység.

Ha az előadási órák mellett a gyakorlati órászámokat figyelembe vesszük, úgy Modrovich

39,7%-a az előkészítő diszciplinnáknál	39,5%-ra
19,5	— a műszaki studiumoknál
29,6	— a tantárgyaknál
5,9	— a jogi s közgazdaságiaknál
5,3	— az egyéb gyakorlatiainál

módszul. (Változtatlanul hagytam Modrovich jegyzékében az előkészítő tárgyaknál talált összeadási hibát, mert a százeleket észrevételözen nem befolyásolja).

Az előkészítő studiumokból a gyakorlati órák beszámításával a műszakiakra 46%, a természetudományi vonatkozásúakra 54% esik. Azon állításom, hogy az előkészítő tárgyak több mint a fele műszaki vonatkozású, természetesen evel a csoportosítással már nem állhat fenn. (Bár a differencia igen csekély!)

Ezek szerint a főiskola előadási s gyakorlati órázámból

40,1% esik a műszakiakra (az előkészítők beszámításával) s a megmaradókból

21 6/10 az erdőgazdasági előkészítő diszciplináké, 27.8 „ az erdőgazdasági szakfagyaké, 2.8 „ esik a jogi s közigazgatásakra, 7.7 „ az egyéb gyakorlatokra.

Számszerint is áll tehát a műszaki oktatás túlsúlyos volta. A gyakorlatban ténykedő erdőtervező munkálkodásának 40%-át semmiesetre sem a mérnöki s műszaki teendők veszik igénybe.

»A műszaki tárgyak heti óraszámra lassu visszaféléődést mutat- írja Modrovich s avval argumentál, hogy a multban az »Új-vasut s egyéb erdei szállítások« anyaga 3, illetve majd 2 tárgy keretében nyert tárgyalást heti 9 szemeszterórában a jelenlegi 7-tel szemben.

Ez a következtelése nem helytálló.

Az, hogy az egységes tanítás érdekében egyes — egymást ismétlő — tárgyak anyagát összevonták, az a »tárgy anyagának kiméltésé« szempontjából csak féltelődést s nem visszaesést jelent. (Lásd Lessenyi: »Felsőbb erdeszeti szakoktatásunkról« szóló II. tanulmányát).

De nem helytálló azért sem, mert az erdőmérnöki főiskola első tantervében a Mennyiség, az Ábrázoló geometria, a Fizika még csak feléves tárgyak voltak, a Grafosztatikát pedig elő sem adták; a Mechanika, Földmérés, Erdészeti géptan, Vadpatkaszabályozás pedig kisebb óraszámú szerepelt.

A műszaki tárgyaknál tehát nem visszaesés, hanem előretelődés állapítható meg.

Nem a mérnöki ismeretek felesleges voltát akarom vitatni, mert annak szükségességét elismerem. Annnyira, hogy Modrovich felolgasát a műszaki tárgyak terjedelmét illetőleg — melyet az alábbiakban adok vissza — magaméltá teszem.

»Az alapismeretek elsajátításával biztositandó az erdőmérnök számára az a készség, hogy a kisebb műszaki feladatokat meg tudják oldani, míg a nagyobbaknál birniok kell avval a tájkozottsággal, hogy a tervezt, vagy építést az erdőgazdasági érdekek kellő méltatására szorítsák.

Ehhez az alapot az erdőmérnöki főiskola az első tantervével is megadta s az egyes műszaki tárgyak keretében már akkor is sok elvont, elméleti s a praxis igényeit messze túllhaladó anyagot kaptunk.

A jelenlegi tanterv — amely műszaki óraszámával a hivatkozott első mérnöki tantervet annyira felülmúlja — természetesen leg nagyobb műszaki képeitelt kell hogy nyújtson. Hiszen a Grafosztatikát, mint új tárgyat, a Mennyiség, az Ábrázoló geometriát, a Fizikát egyéves tananyagáá a műszaki tárgyak teljesében s tudományosabb ismertelése érdekében kellett beállítani.

Ha ehhez hozzáveszem, hogy a műszaki tárgyak professzorai dicsérendő ambícióikkal zetteve — mert a saját studiumukból teljes s tudományos szempontból is kifogástalan akartak nyújtani — tárgyak anyagát a való szükségleten felül bővítették, eljutottam ahhoz a »merészen« minősített állításhoz, hogy »a főiskola az erdőmérnökök mindegyikétől magasépítőt, geodétát, út-vasut-hidépítőt s gépészmérnököt nevel.

A főiskolai oktatás rendjében a ténny szerint állt elő az az eltolódás, melyet — ha a szavakat mérlegre teszem — tényleg némi »túlhalajtozással« fejeztem ki.

Nekünk elsősorban erdőt felújító, ápoló, kihasználó s annak anyagát értékesíteni tudó erdőmérnökökre s csak másodsorban van mérnökökre szüksegtünk.

Ezt kell szemelőtt tartani mindig!

Modrovich a fakeskedelmi ismeretekkel párhuzamba állítja a műszaki ismeretek azon fokát, amely szintén megadja a más pályákon való elhelyezkedési lehetőséget.

Ez a felolgasá a műszaki képeitelt túltelg voltát igazolja. Mert amíg a fakeskedelmi ismeretek az erdőgazda felkészültisének nem nélkülözhető részt képezik, addig az általa említett műszaki pályákra más főiskolák vannak hivata nevelni.

Amint e vitában felszóltat professzorok eddig elhangzott válaszából látom, meg vannak győződve, hogy a főiskolai oktatás a helyes, jó irányban halad.

Mielőtt e vitát folytatnók, egy kéresem volna. Járják be szükke lett hazánk erdőgazdaságait s a helyszínen megőződenek meg arról, hogy a gyakorlat ma mit kíván a magyar erdőterveztektől?

Oncazy László.

A kegyuri jogok és kötelmekről.

A kegyuraság alatt bizonyos jogok és kötelmek összességét értjük, melyek bizonyos harmadik személt az egyház beleegyezéséből megilletnek.

A patronatus tehát bizonyos jogokat ad, melyek az egyházjogban és a közjogban szabályozatnak, ezekkel szemben azonban a jogosított kegyura bizonyos kötelmeket, melyek viszont részben a közigazgatási jogban, részben pedig a magánjogban nyerne szabályozást.

A kegyur különösen az egyházat a hozzátartozó épületekkel együtt jókarban köteles tartani, azokat a szükségéhez képest javíttatni, a léelgett vagy baleset folytán összeomlottakat újra építeni és a leolvadt javadalmazásokat pedig kiegészíteni tartozik.

Ezen kegyuri kötelmek pedig vagy magát a személt terhelik közvetlenül vagy pedig a kérdéses kegyuri ingatlanokat, tekintet nélkül a személtre vagy a személtben beállított változásokra. Az első esetben a szolgáltatás tisztán kötelmi, az utóbbi esetben azonban *dologlogi* természetű.

A *jogostal* személtével kapcsolatban tehát a dologi kegyuraság idegen dologbeli jog a kötelezett személtével kapcsolatban pedig *telki teher*, vagyis magát a kegyuri ingatlanokat terhelő kötelezettség. Az előbb említettük, hogy a kegyuraság bizonyos jogok és kötelezettségek összessége, mint egységes és elhatárolt egész, amelyben a jogok a kötelezettségekkel kapcsolatokat, sőt viszonyokat is.

A magyar Curia állandó gyakorlata szerint azonban a dologi kegyuraság kötelmi

bizonyos, a viszonyosságtól mentes *öndlősdéget* is élveznek, mert a dologi kegyurasággal kapcsolatos terhek akkor sem szünnek meg, ha egy bizonyos valláshoz költött (róm. kath. vagy gör. kath. valláshoz költött) kegyuri jogokat a kegyur nem gyakorolja, vagy nem gyakorolhatja, pl. azért, mert zsidó hitű.

Tételes rendelkezések hiányában elég nagy jogbizonytalanság uralkodik e kérdéseken, úgy, hogy azok helyes megoldásánál kizárólag csak az egyes elv jelentőségű határozatok nyomán a dologi kegyuraság körében kifejlődött joggyakorlatra vagyunk kénytelenek támaszkodni.

A kegyurat megillető és vitatott jogok tekintetében — úgy mint a lelkesjéltelési joga (jus praesentandi) szerlatási elöljogok (honor) a véletlen inségbe jutott kegyurnak az egyházavadalom fölölsegtől való segélyezése (utilitas) tekintetében — a közönsségek egyházigjog szerint az egyházi bíróság illetékes.

A magyar jog szerint azonban az 1553:9 és az 1569:36. t-c. értelmében ezen perekben is maga a *Felség* itélkezik, ki bírói hatalmát az egyes esetekben előforduló perekben általa erre ekleben megbízott bírák által gyakorolja, amí annál inkább megélt, mert az eddig érvényben volt és ma érvényben perjogok (1868-tól a mai napig) a kegyuri perek íránt külön nem intézkednek s így az előbbi törvényhozás épségben állónak tekintetik. Minthogy azonban a bírósádos felségjogát a király rendes bíróságai utján gyakorolja a kegyuri perek is *rendes bíróság* hatáskörébe esnek.

Annak eldöntése tehát, hogy a kegyuri jog valakét meg- vagy meg nem illett, illetve, hogy a kegyuri joggal kapcsolatos kötelezettség kit terhel és milyen mértékben a *világi hatóságok* (bíróóságok) hatáskörébe tartozik és aszerint, hogy a felmerülő jogvita a kegyuraság közjogi, vagy magánjogi oldalát érinti, vagy a közigazgatási hatóság vagy pedig a rendes bíróságok kompetenciája között oszlik meg.

Röviden és gyakorlatilag: a jog és kötelezettség kérdése melyben a *magánjogi* elem van tulsúlyban (pl. a jogutódlás eldöntése, elévülés, elbirtoklás, megváltás stb.) a rendes bíróságok hatáskörében, annak eldöntése azonban, hogy az egyébként nem vitás jog és kötelezettség mily terjedelmű a közigazgatási hatóságok hatáskörébe tartozik.

Ez a jogelv úgy a magyar közigazgatási bíróság határozataiban mint a Curia ítéleteiben számtalan esetben láttó napvilágot, úgy hogy a hatáskör kérdése ma már minden vitán felül áll. Ugyanezt a jogelvet mondoták ki a kincstári és közalapítványi plébániákra vonatkozólag az illetékes minisztériumok is.

A kegyurasági telki teherjog tárgyat és terjedelmét magánkegyuraságoknál rendszerint az *egyházlátogatási okmány* (canonica visitatio) írja körül. Azonban egyéb forrásköböl is eredhet: jogszokás, szerződés, adományozási levél stb.

A szolgáltatási kötelezettség leggyakrabban a templom, a plébánia és az iskolaépületek építésére, fenntartására, tatarozására,

Kérjük az uradalmakat és tagtársainkat, hogy a szakmánkat érdeklő hirdetéseiteket lapunkban tegyék közzé!

valamint újjáépítésére terjed ki, de a lelkész javadalmasására, sőt még a kántori járandóságokra is kiterjedhet.

A canonica visitato a M. Kir. Helytartótanács rendletére 1802 évben végzett plébánia javadalmi összeírások alapján készült magánjogi jellegű szerződéseket képez, melyek az egyház, illetve a javadalmak lelkész a kegyur és az illető község vagy esetleg a község bizonyos lakosai közötti a politikai hatóságok közbenjövéllel jöttek létre, mely jogok és kötelezettségek az országos gyakorlat szerint a jogutódra is átszállanak és egyoldalulag sem meg nem változtható, sem meg nem szüntethető. Ez emberi emlékezet meghaladó gyakorlat azonban a canonica visitatiónál szemben is bizonyítható.

Az egyházszervezetek okmányból eredő minden jogvita elbírálása és a végrehajtási jog megadása a **közgazgatási hatóságok** hatáskörébe tartozik, nyilván azért, mert eme a canonica visitatiónál foglalt magánjogi szerződések mindenkoron a közgazgatási hatóságok közreműködésével jöttek létre.

A magánkegyuraságnak nagyjában a következő bírói gyakorlatot állapítjuk meg: annak megállapítása, hogy a kegyuraság személy vagy dologi természetű, kizárólag csak a rendes bíróság hivatolt.

Nemcsak a paplak javítása, de annak szükséges **újjáépítése** is kegyuri terhet képez. Maga a kegyuri teher is elővált, ha a jogosított a kötelezettség teljesítését követően a kötelezett a teljesítést megtagadta s a megtagadás idejéről számítja az elővált idő lejár.

A **paplak újjáépítésének** az elenértékét a kegyur akkor is tartozik megfizetni, ha újjáépítés kötelezettségének a püspöki felhívás ellenére sem tett eleget és az újjáépítést ennek folytán az egyházmege maga vette keresztül. A kegyur azonban jogosítva van a napszám és a fuvar ellenértékét levonásba hozni, ha az újjáépítés a hívek napszám és fuvarszolgáltatásának igénybe vétele mellett történt volna meg, kivéve mégis, ha a hívek ezen szolgáltatások alól kifejezetten felvonnának mentve, vagy magában a canonica visitatiónál, vagy más megfelelő jogforrásban.

A kegyuri jog magában véve **advásvétel** tárgyát nem képezheti, de a birtokkal együtt **haszonbérbe adható**.

A dologi kegyuri terhek jogelődri jogutódra szállnak át anélkül, hogy a kötelelem szemben álló jog megszerzéséhez teletkönyvi bejegyzés volna szükséges, sőt a teletkönyvi rendtartás 64. §-a szerint ilyen terhek bekezezésére nem is alkalmasak.

Ott, ahol a kegyuri jog valamely ingatlan tulajdonával összeköttetésben áll, a megfelelő kötelezettség is az ingatlan birtokával elválaszthatatlan kapcsolatba kerül, úgy hogy annak hatálya a teletkönyvi változások által nem érintetvén, minden új tulajdonosra, bármilyen jogcímen jutott is az a joggal kapcsolatos ingatlanok tulajdonához, az ingatlanon együtt átmege, minél fogva annak teletkönyvi bejegyzése nem szükséges.

A kegyuri teher annak világos átvállalása nélkül is átmege. Sőt a kegyuri kötelezettség a nem katolikus árverési vevővel szemben is megáll, ha a kegyuri kötelezettségékről nem is tudott.

Nemcsak róm. kath. vagy gör. kath. hívők tartoznak a kegyuri terhek viselési, de a

zsidóhítek is, ha mindjárt a kegyuri jogokat nem is gyakorolhatják, mert ez a körülmény a kegyuri jogokban csak szünetelés hoz be, de magukat a jogokat meg nem szünteli, melyek haszonbérbe is adhatók a birtokkal együtt róm. kath. vagy gör. kath. hívőknek, aki azokat ezen az alapon gyakorolni jogosítva lesz. Kikeresztelkedés, vagy az ingatlanok katolikus hívőre való átruházása esetén a kegyuri szünetelő jogok ismét **felélednek**.

Az ingatlanok egyrészenek átruházása esetén a dologi terhek is csak aránylagosan terhelik a fúresztalajdonost.

Az osztalán közös tulajdonban lévő birtok tulajdonosaitól az egyház a kegyuri terhek viselését egyetemlegesen követelheti, ha azonban az osztalán birtok több egyén elkülönítet tulajdonába mege át, ezek csak birtokarányok szerint tartoznak a kegyuri terhekhez hozzájárulni. *M. P. dr.*

Egyesületi hírek.

Rendes évi közgyűlésünket f. hó 14-én 9 óra 30' tartjuk Miskolcra az Iparkamara kis tanácstermében. Kérjük tagtársainkat, hogy azon minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek.

Az egyesület ügyeit érintő levelezések **Schudich Nándor** uradalmi főerdőmérnök, ügyvezető titkár Füzér, u. p. Füzérkölöcs; a lapunkat érintő közlemények pedig **Oncazy László** urad. erdőtanácsos Pálháza, Abauj-Tornamegye címre intézendők.

Az alábbi lap és tagdíj befizetéseket nyugtatjuk: **Báró Waldbott Kelemen** uradalmi Tolcsva 111,000 K, **Fritsch Antal** Kisbér-apáti 160,000 K, **Muche József** 160,000 K, **Órgróf Palavinczy A.** urad. Szilvásvárad 81,000 K, **gróf Zichy Béla** erdőurad. Nagyvázsony 160,000 K.

ÜZLETI HIREK.

A kereslet lomb-műfa és fúresztalajdonban kielégítő. Tűzföld a várt javulás nem teljes, bár az árak szűfárak.

1. Tűzfaja:

Belföldi hasáb	2.800,000—2.900,000 K.
« vegyes	2.600,000—2.700,000 K.
« dorong	2.400,000—2.500,000 K.
Romániai hasáb	7.900—8,000 lei
Szlovenszkói száraz hasáb	1,250—1,300 esk.
ab Sátorajauhely	1,400—1,450 e.
Jugoszláviai hasáb ab határ	2,800—2,900 din.

2. Faszén:

Belföldi la ab feladó állomás	8.000,000—8.500,000 K.
Belföldi la « «	7.500,000—7.800,000 K.
Romániai ab határ	23.000—25.000 lei
Szolovk « «	3300—3700 esk.

3. Műfa budapesti paritásban:

Tölgy gömbölyű fa m ³ -je vékonyabb	500—600,000 K.
Tölgy gömbölyű fa m ³ -je 35 cm-nél felebb	600—850,000 K.
Tölgy furnírunk m ³ -je	1.000,000—1.200,000 K.

Tölgy bányafa m ³ -je	360—380,000 K.
Bükk gömbfa 30 cm. felele	350—400,000 K.
Kőrís « « «	600—700,000 K.
Juhar « « «	600—750,000 K.
Eger « 25 cm. «	380—410,000 K.
Gyertyán « « «	550—650,000 K.
Ákác « « «	480—550,000 K.
Nyár « (gyula-gyártásra)	280—350,000 K.
« fúresztalajdon	350—450,000 K.

4. Fúresztalajdon budapesti paritásban:

la tölgy fúresztalajdon	1.500,000—1.800,000 K.
la « « «	1.200,000—1.500,000 K.
Tölgy boules « « «	1.500,000—1.800,000 K.
Quartier árt « « «	2.400,000—2.700,000 K.
Bükk gözött, szüzetelen	850,000—950,000 K.
« « szüzetelt	1.000,000—1.100,000 K.
Bükk gözötletlen, szüzetelen	750,000—850,000 K.
Fenyő asztalosfalajdon s m ³	1.300,000—1.350,000 K.
« keskeny m ³	1.100,000—1.200,000 K.
Építőanyag szüles m ³ -e	950,000—1.000,000 K.
« keskeny «	800,000—900,000 K.
Léz, zárlele	950,000—950,000 K.

5. Bogndrfa ab feladó állomás:

Kőrís 15—25 cm. 10,000 kg.	4.800,000—5.700,000 K.
Szil 12—25 « «	4.500,000—5.000,000 K.
Ákác 12—25 « «	5.000,000—5.500,000 K.

6. Fagyártmányok ab feladó állomás:

Donga, gönc 1000 drb. hozzávált	3.600,000—4.200,000 K.
fenékel « « «	3.000,000—4.200,000 K.
Keréktalp, bükk 22—24" h. 25—30	2.800—3.000 K.
v. drb.-ja « « «	1400—1500 K.
Killó drb.-ja « « «	7.000—8.000 K.
Kisvasuti talpa 1.1 m. h. drb.-ja	8.000—9.000 K.
« « 1.2 « «	9.000—10.000 K.
« « 1.3 « «	9.000—10.000 K.

2.5 m. h. közbenső tölgy talpa drb.-ja	82,000—84,000 K.
2.2 m. h. közbenső tölgy talpa drb.-ja	52,000—54,000 K.
Nyírfarúd drb.-ja 4 m. h. felső átmérőben 8—10 cm.	16,000—18,000 K.
Tölgy szűfőkar drb.-ja 1.8—2.0 m. h.	1,300—1,500 K.

7. Építési anyag, ab raktár:

Tégla nagyméretű darabja	580—620 K.
« kisméretű	460—480 K.
« nagyméretű mészhomok	480—500 K.
« kisméretű	390—410 K.
Portland cement q-ja	75—80,000 K.
Mész q-ja	42—48,000 K.

Innen-onnan.

— **Az erdőbirtokhitelről szóló 1923. XXXI. törvények végrehajtási utasítása** (7288. I. A. 2. F. m. sz. r. Budapesti Közlöny 243. sz.) szerint a kedvezményt igénybe venni kívánó erdőtulajdonos a földművelésügyi miniszterhez címzett beadványát az illetékes erdőgazdagságánál kell hogy benyújtassa.

A beadványban meg kell jelölni a jelölőgült lekötött erdő, annak értékét, a kölcsön összegét s azt a pénzintézetet, amelytől a kölcsönt felvenni kívánja.

E kérvényhez mellékelni kell: 1. az erdőtulajdonos közjegyzőileg hitelesített nyilatkozatát, amelyben bejelölegzik, hogy az esetben, ha a kikötött feltételeknek nem tesz eleget, úgy a kölcsön visszafizetésének idejéig a lekötött erdő az állam saját ellátásába veheti;

2. az erdő tulajdonos a fázilományának oklevelés erdőmérnök által készített értékbecslését;

3. az erdőbirtok hiteles teletkönyvi és kataszteri adatait;

4. jóváhagyott üztemver esetében az üztemvert s az erdő gazdasági térképét.

Az erdőgazgatóság véleményes jelentésével beklódtott kérvényt, ha a földmivélsügyi miniszter megfelelő engedélyező záradékkal ellátta és ha e kölcsönrel kapcsolatos korlátozásokat a kölcsönkeró a tekkönyvben keresztül vezette, a hitel igénybevehetővé válik.

Ha az erdőtulajdonos a kölcsön felvétele alkalmával kikötött és vállalt feltételeket be nem tartja s annak az újból adott záros határidőn belül sem tenne eleget s ezzel a kölcsön törlesztése kétségessé válik, az állam a kölcsön visszatérítésének idejéig a zálogul lekötött erdőt állami kezelésbe veszi.

— **Az alföldi erdők telepítéséről és fásításokról** szóló 1923. évi XIX. t.cikk végrehajtási utasítása megjelent. (Budapest! Közlöny 247. sz.)

Intézkedik a beerdősítendő területek összeírása, az összeírt területek helyszíni megjelölése, a már meglévő erdők, a jelenleg használhatatlan földek, az önként felajánlott területek s a gazdasági fásítások összeírása, az összeírt területek térvezetlának elkészítése ügyében.

A telepítések kijelölési javaslatát az érdeképviseletekkel való letárgyalása után közszemlére rendeli kitenni s az érdekeltekkel is letárgyalja. A kijelölési terv az erdőgazgatósághoz, onnan az illetékes mezőgazdasági kamarához, majd jóváhagyás végett a földmivélsügyi miniszterhez s tudomásul az O. F. B.-hez kerül.

Ennek alapján a kijelölt területek határjelei állandósítottatnak, hogy az erdősítési és fásítási tervek elkészíthetők legyenek. Az újonnan telepített erdőre rendszeres gazdasági tervek készítését rendeli el az utasítás s hozzá egyben a büntető szankciókat, ha az érdekeltek az erdősítési s fásítási kötelezettségnek nem tennék eleget.

Intézkedik végül kísérleti telepek létesítése, talajvizsgálatok, talajvíz megfigyelése, facsemeték, adómentesség biztosítása s a telepített erdők, fásítások törskönyveinek felfektetése iránt.

Amint látjuk, bonyodalmas, hosszú utja lesz annak — amíg Széchenyi ámodta — virágos kertté lehet majd az Alföldet várászoáni. Hogy ez az út a helyes, vagy lehet-elehet volna egyszerűbbet, jobbat is találni? Afelelt lehet meditatáni; a fontos az, hogy a kítüzött cél elééréssék s ebben nekünk magyar erdészeknek egytől-egyig segédkezeit kell majd nyujtanunk.

— A MÁV. a belföldi termelők fellépésére a hazai talpatermelés folytonosságának biztosítására 300,000 drb. talpára fr ki versenytárgyalást. E mennyiség — sajnos — alatta marad a belföldi termelésnek.

— **Fenyőgömbfa** ára m²-ként 30—60 esk.-val emelkedett Csehszlovákiában, ami a fenyőfűrészáru további áremelkedését fogja maga után venni.

— A **fekébrómentességét** — hír szerint — a MÁV. a békebeli állapotnak megfelelően 4 napra fogja kiterjesztelni.

— Az **Országos Erdészeti Egyesület** f. évi december hó 7-én 17 órakor tartja meg r. közgyűlését (V., Alkotmány-u. 6)

— A m. kir. erdészeti kísérleti állomás folyóirata, az »Erdészettudományi kísérletek s kutatások« előfizetési felhívása megjelent. Egyelőre félévénként egy-egy füzet fog megjelenni. Előfizetési ára füzetenként 35,000 K. Megrendelhető a m. kir. erdészeti kísérleti állomáson Sopron.

Pályázat.

A Tiszajobparti Vármegyék Erdészeti Egyesülete az alábbi pályázatot írja ki:

A belföldi tömeget adó tanemből mily egész vagy félgyártmányok kidolgozása a leggazdaságosabb s annak hol vannak a fogyasztó piacai? A fagyártmányok kihozatáli százelékát és aranykoronában való töárelemzést a pályázónak adnia kell.

A pályamunka 48 októv oldalnál többre nem terjedhet.

A pályázat határideje 1926. évi szeptember hó 1.

A pályamunkák jelígevel báró Waldbott Kelemen egyesületi elnök Tolcsva címre küldendők.

Pályadíj: 400 aranykoronának a kifizetés napján megfelelő papirkorona.

A pályanyertes mű az egyesület tulajdonát képezi, amely annak ki-nyomatásáról is gondoskodik.

80—85% slavoniai kocsánytalan tölgymakkot
85% kocsányos tölgymakkot
és mindenfajta
erdei magot szállít
a legolcsóbb napi árban — promt
Kőszegi Fenyőmagpergetőgyár
Kőszeg.

Gróf Károlyi László Ipartelepe Pálháza

azonnali szállításra ajánl wagontételekben száraz bükk, tölgy, hasáb és dorong tűzfát, kerítés oszlopot, szőlőkarót, kerékfalpat és küllőt. — Gőzölt bükk és tölgy fűrészárut.

Bérfűrészelést vállal a legelőnyösebb feltételek mellett.

Felvilágosítással szolgál gróf Károlyi László Ipartelepe Pálháza.

Zemplénvármegyei Keresztény Sajtóvállalat Saujhely

könyvnyomdája | könyvesboltja

minden az erdő- és mezőgazdaságokban, ipari és kereskedelmi vállalatoknál használt nyomtatványt ízléses kivitelben, jutányos áron készít.

(Kazinczy-utca II.) raktáron tart szépirodalmi jódműveket, tudományos és szakkönyveket, keresztény imakönyveket, papír, tró- és rajzszereket.

Vidéki megrendeléseket gyorsan, pontosan és lelkiismeretesen intézünk el.

